

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE
IN POZNAŃ

Statistical
Yearbook
Wielkopolskie
Voivodship

2016

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO *EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE*
W POZNANIU *IN POZNAŃ*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*
Jacek Kowalewski

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR IN CHIEF*
Tomasz Klimanek

CZŁONKOWIE *MEMBERS*
Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruska, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

SEKRETARZ *SECRETARY*
Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Dziale Opracowań Zbiorczych *Publication was prepared in Division of Aggregate Studies*
w Wielkopolskim Ośrodku Badań Regionalnych *in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*
przez Zespół w składzie: *by group consisting of:*
Agnieszka Bieniek, Emilia Bogacka, Urszula Kędzior, Marta Kowalczyk,
Ewa Kowalka, Katarzyna Piętaś, Leszek Siwka, Ewelina Żelobowska

PROJEKT OKŁADKI *COVER DESIGN*
Lidia Motrenko-Makuch

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu *When publishing data of Statistical Office*
Statystycznego *– please indicate source*

ISSN 1640-0119

Publikacja dostępna na CD *Publication available on CD-ROM*
oraz w Internecie – <http://poznan.stat.gov.pl>. *and at website – http://poznan.stat.gov.pl*

DRUK *PRINTING*
Zakład Wydawnictw Statystycznych *Statistical Publishing Establishment*
Warszawa *Warsaw*
Nakład 160 egz. *Edition 160 copies*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Poznaniu przekazuje Państwu najnowsze wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego* – jednej z najważniejszych pozycji corocznego planu wydawniczego. W publikacji zaprezentowano informacje opisujące stan gospodarki i poziom życia mieszkańców regionu w roku 2015. Dla ukazania dynamiki zachodzących zmian oraz śledzenia rysujących się tendencji rozwojowych, bieżące dane zestawiono z wynikami dla lat poprzednich.

Pod względem ogólnej konstrukcji, zakresu i układu tematycznego, jak też budowy tablic, *Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2016* nie różni się zasadniczo od poprzednich edycji, a ze względu na przyjęte szeregi czasowe stanowi ich kontynuację.

Nowością tegorocznego wydania *Rocznika* jest prezentacja informacji dotyczących prognozy gospodarstw domowych, a także oceny stanu zdrowia ludności opracowanej na podstawie Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia (EHIS) – reprezentacyjnego badania przeprowadzonego zgodnie z wytycznymi Eurostatu w krajach Unii Europejskiej. Ponadto w treści *Rocznika* znalazły odzwierciedlenie zmiany wynikające z aktualizacji stosowanych klasyfikacji i standardów; grupy kierunków kształcenia słuchaczy studiów podyplomowych podano zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Przygotowując poszczególne działy *Rocznika*, korzystano przede wszystkim z bogatej bazy danych statystyki publicznej, ale także ze źródeł pozastatystycznych.

Przekazując Państwu najnowsze wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego*, dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, których informacje i uwagi wzbogaciły treść tegorocznej edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

PREFACE

The Statistical Office in Poznań presents the latest edition of the Statistical Yearbook of Wielkopolskie Voivodship, which is one of the most important titles in its annual publication schedule. The yearbook presents information describing the state of the economy and the standard of living of the region's inhabitants in 2015. To show the dynamics of changes and trends, the current statistics are compared with those for the previous years.

In terms of its general structure, the thematic scope and the manner in which different thematic areas are presented, the Statistical Yearbook of Wielkopolskie Voivodship 2016 does not differ substantially from previous editions and continues the time series presented to date.

One innovation introduced in the current edition is the inclusion of projections for households and the assessment of the health status of the population based on data from the European Health Interview Survey (EHIS), which is conducted according to Eurostat guidelines in all EU Member States. In addition, the yearbook contains statistics reflecting recent changes resulting from the revised classifications and standards; groups of fields of postgraduate studies are presented according to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED–F 2013).

The yearbook has been compiled using rich data resources of official statistics as well as non-statistical sources.

Recommending the latest edition of the Statistical Yearbook of Wielkopolskie Voivodship, I wish to thank all people and institutions that have made their contribution to improve the informative value of this publication.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*

J. Kowalewski
Jacek Kowalewski, PhD

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3, 4
Spis tablic	<i>List of tables</i>	6–16
Spis wykresów	<i>List of graphs</i>	17
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	18
Skróty	<i>Abbreviations</i>	18–19
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	20–25

TABLICE PRZEGLĄDOWE**REVIEW TABLES**

I. Województwo na tle kraju w 2015 r.	<i>Voivodship on the background of the country in 2015</i>	26–31
II. Ważniejsze dane o województwie	<i>Major data on voivodship</i>	32–49

DZIAŁY**CHAPTERS**

I. Geografia	<i>Geography</i>	50–51
II. Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	52–70
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and local government</i>	71–75
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i>	76–83
V. Ludność	<i>Population</i>	84–111
VI. Rynek pracy	<i>Labour market</i>	112–144
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	145–155
VIII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	156–163
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	164–175
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>	176–205
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	<i>Health care and social welfare</i>	206–221
XII. Kultura. Turystyka. Sport	<i>Culture. Tourism. Sport</i>	222–235
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	<i>Science and technology. Information society</i>	236–250
XIV. Ceny	<i>Prices</i>	251–254
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	255–281
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i>	282–293
XVII. Transport. Telekomunikacja	<i>Transport. Telecommunications</i>	294–301
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i>	302–306
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finances of enterprises</i>	307–318
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i>	319–326
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i>	327–334
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i>	335–339
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Entities of the national economy</i>	340–345
XIV. Targi	<i>Fair</i>	346–350

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Polożenie geograficzne	Geographic location	1	50
Powierzchnia i granice w 2015 r.	Area and borders in 2015	2	50
Układ pionowy powierzchni	Elevations	3	50
Większe sztuczne zbiorniki wodne	Major artificial reservoirs	4	51
Temperatury powietrza	Air temperatures	5	51
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness	6	51
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	52
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	Geodesic status, directions and changes of voivodship land use	1 (7)	58
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze grunty leśne wyłączone na cele nieleśne	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes	2 (8)	59
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land	3 (9)	59
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Water withdrawal for needs of the national economy and population	4 (10)	60
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Water consumption for needs of the national economy and population	5 (11)	60
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds	6 (12)	60
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground	7 (13)	61
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed	8 (14)	61
Oczyszczalnie ścieków	Wastewater treatment plants	9 (15)	62
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza	Emission and reduction of air pollutants	10 (16)	63
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality	11 (17)	64
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	Area of special nature value under legal protection	12 (18)	65
Parki narodowe	National parks	13 (19)	65
Rezerваты przyrody	Nature reserves	14 (20)	66
Parki krajobrazowe	Landscape parks	15 (21)	66
Pomniki przyrody	Monuments of nature	16 (22)	67
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas	17 (23)	67
Odpady według rodzajów w 2015 r.	Waste by type in 2015	18 (24)	67
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)	19 (25)	68
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Tangible effects of investments in environmental protection and water management	20 (26)	69
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund	21 (27)	70
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Receipts from fees and fines for environmental protection and water management fund	22 (28)	70

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	General notes	x	71
Jednostki administracyjne województwa	Administrative units of voivodship	1 (29)	73
Gminy w 2015 r.	Gminas in 2015	2 (30)	73
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2015 r.	Powiats and cities with powiat status in 2015	3 (31)	74
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2015 r.	Councillors of organs of local government units in 2015	4 (32)	74
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	Paid employment, wages and salaries in the public administration.....	5 (33)	75
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	General notes	x	76
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings	1 (34)	78
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police	2 (35)	80
Wpływ spraw do sądów powszechnych	Incoming cases in the common courts	3 (36)	80
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2015 r.	Incoming cases in the common courts in 2015	4 (37)	81
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation	5 (38)	82
Załatwione sprawy rodzinne	Resolved family cases	6 (39)	82
Załatwione sprawy rodzinne w 2015 r.	Resolved family cases in 2015	7 (40)	83
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	Entities in the National Judicial Register	8 (41)	83
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	84
Ludność	Population	1 (42)	88
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	Working and non-working age population	2 (43)	88
Ludność według płci i wieku	Population by sex and age	3 (44)	89
Miasta i ludność w miastach	Towns and urban population	4 (45)	90
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską	Gminas and rural population	5 (46)	90
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci	Median age of population by sex	6 (47)	90
Ruch naturalny ludności	Vital statistics	7 (48)	91
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	Marriages contracted and dissolved	8 (49)	92
Małżeństwa zawarte w 2015 r. według wieku nowożeńców	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2015	9 (50)	92
Małżeństwa zawarte w 2015 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2015	10 (51)	94
Małżeństwa wyznaniowe	Church or religious marriages	11 (52)	95
Rozwody w 2015 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa	Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2015	12 (53)	96
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	Divorces by the number of underage children in the marriage ..	13 (54)	97
Urodzenia	Births	14 (55)	97
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	Live births by birth order and age of mother	15 (56)	98

		Tabl. Table	Str. Page
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population</i>	16 (57)	98
Zgony według płci i wieku zmarłych	<i>Deaths by sex and age of deceased</i>	17 (58)	99
Zgony według przyczyn	<i>Deaths by causes</i>	18 (59)	100
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age</i>	19 (60)	101
Zgony niemowląt według przyczyn	<i>Infant deaths by causes</i>	20 (61)	102
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	<i>Suicide s registered by Police</i>	21 (62)	103
Przeciętne dalsze trwanie życia	<i>Life expectancy</i>	22 (63)	103
Prognoza ludności	<i>Population projection</i>	23 (64)	104
Prognoza gospodarstw domowych	<i>Households projection</i>	24 (65)	105
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence</i>	25 (66)	106
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction</i>	26 (67)	107
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	27 (68)	108
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	28 (69)	108
Rezydenci	<i>Usual residence population</i>	29 (70)	109
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	<i>Working and non-working age usual residence population</i>	30 (71)	109
Kościoły i związki wyznaniowe	<i>Churches and religious associations</i>	31 (72)	110
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	112
Aktywność ekonomiczna ludności	<i>Economic activity of the population</i>		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis</i>	1 (73)	119
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2015 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2015 – on the LFS basis</i>	2 (74)	120
Pracujący	<i>Employment</i>		
Pracujący	<i>Employed persons</i>	3 (75)	121
Pracujący według statusu zatrudnienia	<i>Employed persons by employment status</i>	4 (76)	122
Przeciętne zatrudnienie	<i>Average paid employment</i>	5 (77)	123
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	<i>Full- and part-time paid employment</i>	6 (78)	124
Przyjęcia do pracy	<i>Hires</i>	7 (79)	125
Zwolnienia z pracy	<i>Terminations</i>	8 (80)	126
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time</i>	9 (81)	128
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2015 r.	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job in 2015</i>	10 (82)	129
Bezrobocie	<i>Unemployment</i>		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy.	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers</i>	11 (83)	131
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls</i>	12 (84)	131
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawiania bez pracy oraz stażu pracy	<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority</i>	13 (85)	132

	Tabl. Table	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers</i>	14 (86)
Wydatki Funduszu Pracy	<i>Expenditures of Labour Fund</i>	15 (87)
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	16 (88)
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	17 (89)
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture</i>	18 (90)
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	<i>Persons working in hazardous condition</i>	19 (91)
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2015 r.	<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2015</i>	20 (92)
Choroby zawodowe	<i>Occupational diseases</i>	21 (93)
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions</i>	22 (94)
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits</i>	23 (95)
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	1 (96)
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2014</i>	2 (97)
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2014</i>	3 (98)
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2014</i>	4 (99)
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r. ...	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2014</i>	5 (100)
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits	
Emeryci i renciści	<i>Retirees and pensioners</i>	6 (101)
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	<i>Gross retirement and other pension benefits</i>	7 (102)
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x
Gospodarstwa domowe	<i>Households</i>	1 (103)
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita available income in households</i>	2 (104)
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita expenditures in households</i>	3 (105)
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households</i>	4 (106)
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	<i>Households equipped with selected durable goods</i>	5 (107)
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	<i>At-risk of poverty rates in households</i>	6 (108)

**DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.
MIESZKANIA**
CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

	Tabl. Table	Str. Page
Uwagi ogólne	General notes	x 164
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewage systems	1 (109) 168
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach	Consumers and consumption of electricity in households	2 (110) 168
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	3 (111) 169
Ogrzewnictwo	House-heating	4 (112) 169
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	Population using water supply, sewage and gas supply systems	5 (113) 170
Odpady komunalne	Municipal waste	6 (114) 170
Nieczystości ciekłe	Liquid waste	7 (115) 171
Składowiska odpadów komunalnych	Landfill sites with municipal waste	8 (116) 171
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	Generally accessible and estate area green belts	9 (117) 171
Mieszkania	Dwellings	
Zasoby mieszkaniowe	Dwelling stocks	10 (118) 172
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations	11 (119) 172
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2015 r.	Housing allowances paid out in 2015	12 (120) 173
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	Administration of grounds for dwelling construction	13 (121) 173
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	Dwellings in which construction has begun	14 (122) 174
Mieszkania oddane do użytkowania	Dwellings completed	15 (123) 174
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	Dwellings completed by number of rooms	16 (124) 175

DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE
CHAPTER X. EDUCATION

Uwagi ogólne	General notes	x 176
Edukacja według szczebli kształcenia	Education by level	1 (125) 181
Szkoły według organów prowadzących	Schools by school governing authority	2 (126) 183
Uczniowie według grup wieku	Pupils and students by age groups	3 (127) 185
Współczynnik skolaryzacji	Enrolment rate	4 (128) 186
Uczący się języków obcych w szkołach podstawowych i gimnazjach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools	5 (129) 187
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	Students studying foreign languages in schools for adults	6 (130) 188
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Education of people with special educational needs	7 (131) 189
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	Special education centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres	8 (132) 190
Wychowanie pozaszkolne	Extracurricular education	9 (133) 191
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)	10 (134) 191
Domy i stołówki studenckie	Student dormitories and canteens	11 (135) 192
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	Students of higher education institutions receiving scholarships	12 (136) 192
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Primary schools for children and youth (excluding special schools)	13 (137) 193
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)	14 (138) 194
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	Basic vocational schools for youth (excluding special schools)	15 (139) 195

	Tabl. Table	Str. Page
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>	16 (140) 195
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	17 (141) 195
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	18 (142) 196
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	19 (143) 196
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>	20 (144) 196
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	<i>Level art schools for children and youth</i>	21 (145) 197
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	<i>Post-secondary schools (excluding special schools)</i>	22 (146) 198
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education</i>	23 (147) 198
Szkoły wyższe	<i>Higher education institutions</i>	24 (148) 199
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location of higher education institutions by place of residence</i>	25 (149) 199
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	26 (150) 200
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	27 (151) 200
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych	<i>Academic teachers in higher educational institutions</i>	28 (152) 201
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools</i>	29 (153) 201
Studia podyplomowe i doktorantki	<i>Postgraduate and doctoral studies</i>	30 (154) 202
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2015/16	<i>Postgraduate studies by narrow fields of education in the 2015/16 academic year</i>	31 (155) 203
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults</i>	32 (156) 204
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education</i>	33 (157) 204

DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 206
Pracownicy medyczni	<i>Medical personnel</i>	1 (158) 211
Lekarze specjaliści	<i>Doctors specialists</i>	2 (159) 211
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	<i>Out-patient health care</i>	3 (160) 212
Stacjonarna opieka zdrowotna	<i>In-patient health care</i>	4 (161) 213
Szpitalne ogólne	<i>General hospitals</i>	5 (162) 214
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	<i>Emergency medical services and first aid</i>	6 (163) 215
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets</i>	7 (164) 215
Krwiodawstwo	<i>Blood donation</i>	8 (165) 216
Ocena stanu zdrowia ludności	<i>Perceived health status of population</i>	9 (166) 216
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała	<i>Population at the age of 15 and more by body weight</i>	10 (167) 216
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings</i>	11 (168) 217
Żłobki i kluby dziecięce	<i>Nurseries and children's clubs</i>	12 (169) 218
Placówki wsparcia dziennego	<i>Day-support centres</i>	13 (170) 218
Rodzina piecza zastępcza	<i>Family foster care</i>	14 (171) 218
Instytucjonalna piecza zastępcza	<i>Institutional foster care</i>	15 (172) 219
Pomoc społeczna stacjonarna	<i>Stationary social welfare</i>	16 (173) 220
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents.....</i>	17 (174) 220
Świadczenia pomocy społecznej	<i>Social assistance benefits</i>	18 (175) 221

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	General notes	x	222
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane	Books and pamphlets published	1 (176)	225
Gazety i czasopisma wydane	Newspapers and magazines published	2 (177)	225
Biblioteki publiczne (z filiami)	Public libraries (with branches)	3 (178)	226
Muzea	Museums	4 (179)	226
Galerie sztuki	Art galleries	5 (180)	226
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	Theatres, music institutions, entertainment enterprises	6 (181)	227
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres	7 (182)	227
Kina stałe	Fixed cinemas	8 (183)	228
Abonenci telewizji kablowej	Cable television subscribers	9 (184)	228
Abonenci radiowi i telewizyjni	Radio and television subscribers	10 (185)	228
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki	Tourist accommodation establishments	11 (186)	229
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki ...	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments	12 (187)	231
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	Occupancy in tourist accommodation establishments	13 (188)	232
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	Catering establishments in tourist accommodation establishments	14 (189)	232
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	Physical education organizations and sports clubs	15 (190)	233
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2014 r.	Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2014	16 (191)	233
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	Selected sports facilities in 2014	17 (192)	235
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	General notes	x	236
Nauka i technika	Science and technology		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	Units and employment in research and development activity ...	1 (193)	240
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	Employment in research and development activity by educational level	2 (194)	241
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)	3 (195)	242
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)	4 (196)	242
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)	5 (197)	243
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)	6 (198)	243
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	Degree of consumption of research equipment in research and development activity	7 (199)	243
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2015 r.	Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2015	8 (200)	244

	Tabl. Table	Str. Page
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2013–2015	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2013–2015</i>	9 (201) 245
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activity in industry (current prices)</i>	10 (202) 246
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activity in industry by source of funds (current prices)</i>	11 (203) 248
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Domestic inventions and utility models</i>	12 (204) 249
Spółeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	13 (205) 250
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	14 (206) 250
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 251
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	1 (207) 252
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	<i>Retail prices of selected goods and services</i>	2 (208) 252
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	<i>Average procurement prices of major agricultural products</i>	3 (209) 254
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach ..	<i>Average marketplace prices received by farmers</i>	4 (210) 254
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 255
Rolnictwo	Agriculture	
Ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	<i>Major economic and production results in agriculture</i>	1 (211) 260
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	<i>Agricultural land area by land type</i>	2 (212) 261
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	<i>Farms by area groups</i>	3 (213) 262
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)</i>	4 (214) 262
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices)</i>	5 (215) 263
Powierzchnia zasiewów	<i>Sown area</i>	6 (216) 264
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	<i>Selected crop production and yields</i>	7 (217) 265
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	<i>Area, production and yields of ground vegetables</i>	8 (218) 266
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew	<i>Area and production of tree fruit</i>	9 (219) 267
Powierzchnia i zbiory krzewów owocowych i plantacji jagodowych	<i>Area and production of fruit bushes and berry fruit</i>	10 (220) 267
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	<i>Cattle, pigs, sheep and horses</i>	11 (221) 268
Drób	<i>Poultry</i>	12 (222) 269
Produkcja żywca rzeźnego	<i>Production of animals for slaughter</i>	13 (223) 269
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	<i>Production of meat, fats and pluck</i>	14 (224) 270
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	<i>Production of cows' milk and hen eggs</i>	15 (225) 270
Ciągniki rolnicze	<i>Agricultural tractors</i>	16 (226) 271
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient</i>	17 (227) 271
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	<i>Value of agricultural products procurement (current prices)</i>	18 (228) 272
Skup ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement of major agricultural products</i>	19 (229) 273
Ekologiczne gospodarstwa rolne	<i>Organic farms</i>	20 (230) 274

		Tabl. Table	Str. Page
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne	Major game species	21 (231)	274
Odrzał ważniejszych zwierząt łownych	Shoot of main game species	22 (232)	275
Kola i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwo- dy łowieckie	Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts	23 (233)	275
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych	Forest land	24 (234)	276
Powierzchnia lasów	Forest areas	25 (235)	277
Zasoby drzewne na pniu	Growing stock of standing wood	26 (236)	278
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	Renewals, afforestations and other forest breeding work	27 (237)	279
Pozyskanie drewna	Removals	28 (238)	280
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	Trees and shrubs outside the forest and removals	29 (239)	281
Požary w lasach	Forest fires	30 (240)	281
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	282
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu	Sold production of industry	1 (241)	284
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) ..	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)	2 (242)	286
Produkcja wybranych wyrobów	Production of selected products	3 (243)	286
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	Average paid employment in industry	4 (244)	287
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	Average monthly gross wages and salaries in industry	5 (245)	288
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	Construction and assembly production (current prices)	6 (246)	289
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	Construction and assembly production by type of constructions (current prices)	7 (247)	289
Budynki oddane do użytkowania	Buildings completed	8 (248)	291
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków ..	Buildings completed by type of buildings	9 (249)	292
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodze- nia brutto w budownictwie	Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction	10 (250)	293
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	General notes	x	294
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	Railway lines operated	1 (251)	296
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	Hard surface public roads	2 (252)	296
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	Registered road vehicles and tractors	3 (253)	297
Linie regularnej komunikacji autobusowej	Regular bus transport lines	4 (254)	297
Transport samochodowy zarobkowy	Hire or reward road transport	5 (255)	298
Komunikacja miejska	Urban transport	6 (256)	298
Ruch pasażerów w portach lotniczych	Passenger traffic at airports	7 (257)	299
Przeładunek ładunków w portach lotniczych	Freight loaded and unloaded at airports	8 (258)	299
Wypadki drogowe i ich ofiary	Road traffic accidents and their casualties	9 (259)	299
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles	10 (260)	300

		Tabl. Table	Str. Page
Telekomunikacja	Telecommunications		
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	Telephone subscribers and telephone sets	11 (261)	301
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	General notes	x	302
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	Retail sales (current prices)	1 (262)	304
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	Retail sales by groups (current prices)	2 (263)	304
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	Wholesale in trade enterprises (current prices)	3 (264)	304
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	Shops by organizational form and petrol stations	4 (265)	305
Gastronomia	Catering	5 (266)	305
Magazyny handlowe	Trade warehouses	6 (267)	306
Targowiska	Marketplaces	7 (268)	306
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCE OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	General notes	x	307
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	Revenues, costs and financial results of enterprises by owner- ship sectors	1 (269)	310
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	Revenues, costs and financial results of enterprises by sec- tions	2 (270)	311
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	Enterprises by obtained financial results	3 (271)	312
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	Economic relations in enterprises	4 (272)	313
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	Current assets of enterprises	5 (273)	314
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	Share equity (funds) of enterprises	6 (274)	316
Kapitał zakładowy spółek	Share capital of companies	7 (275)	317
Zobowiązania przedsiębiorstw	Liabilities of enterprises	8 (276)	318
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	General notes	x	319
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego we- dług rodzajów	Revenue of local government units budgets by type	1 (277)	321
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego we- dług działów w 2015 r.	Revenue of local government units budgets by division in 2015	2 (278)	323
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	Expenditure of local government units budgets by type	3 (279)	324
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2015 r.	Expenditure of local government units budgets by division in 2015	4 (280)	325
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	Revenue and costs of local government budgetary establish- ments	5 (281)	326
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	327
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	Investment outlays (current prices)	1 (282)	330
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	Investment outlays in enterprises (current prices)	2 (283)	331
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	Investment outlays in enterprises by groups (current prices)	3 (284)	332

		Tabl. Table	Str. Page
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) ..	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)	4 (285)	333
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)	5 (286)	334
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	General notes	x	335
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	Gross domestic product (current prices)	1 (287)	338
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	Basic elements of production account and generation of income account (current prices)	2 (288)	339
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	Nominal income in the households sector	3 (289)	339
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	General notes	x	340
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	Entities of the national economy in the REGON register	1 (290)	341
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections	2 (291)	341
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	Commercial companies by legal status and sections	3 (292)	343
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	Newly registered entities of the national economy by selected legal forms and sections	4 (293)	344
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	Liquidated entities of the national economy by selected legal forms and sections	5 (294)	345
DZIAŁ XXIV. TARGI	CHAPTER XXIV. FAIR		
Wystawcy oraz frekwencja na Targach „Innowacje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	Exhibitors, producers and attendance on the “Innovations – Technologies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań ...	1 (295)	346
Powierzchnia wystawowa na Targach „Innowacje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	Exposition area on the “Innovations – Technologies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań	2 (296)	346
Imprezy wystawiennicze organizowane (współorganizowane) przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w Poznaniu	Expositional events organized (coorganized) by Poznań International Fair in Poznań	3 (297)	347
Wybrane imprezy wystawiennicze organizowane (współorganizowane) przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w 2015 r.	Selected expositional events organized (coorganized) by Poznań International Fair in 2015	4 (298)	347

SPIS WYKRESÓW

LIST OF CHARTS

		Str. Page
Podział administracyjny województwa wielkopolskiego w 2015 r.	<i>Administrative division of Wielkopolskie Voivodship in 2015.....</i>	50
Podział województwa wielkopolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) w 2016 r.	<i>Division of the Wielkopolskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) in 2016 ..</i>	51
Ludność według płci i wieku w 2015 r. oraz prognoza na 2050 r.	<i>Population by sex and age in 2015 and population projection for 2050</i>	90
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	91
Przeciętne trwanie życia	<i>Life expectancy</i>	91
Struktura pracujących według sekcji w 2015 r.	<i>Structure of employed persons by sections in 2015</i>	130
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia w 2015 r.	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level in 2015</i>	130
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from average wages and salaries in the voivodship</i>	131
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2015 r.	<i>Dwellings fitted with instalations in 2015</i>	180
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	180
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2015/16	<i>Education by educational level in the 2015/16 school year</i>	181
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2015 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2015</i>	254
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2014 r. (ceny stałe)	<i>Structure of market agricultural output in 2014 (constant prices)</i>	254
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	255
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita</i>	318
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	318
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2015 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2015</i>	319

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	*	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
Znak	#	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” "Of which"		–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(,)	–	used in figures presents decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	=	tysiąc <i>thousand</i>	mm	=	milimetr <i>millimetre</i>
mln	=	million <i>million</i>	m	=	metr <i>metre</i>
zł <i>zł</i>	=	złoty <i>złoty</i>	km	=	kilometr <i>kilometre</i>
szt. <i>pcs</i>	=	sztuka <i>piece</i>	m ²	=	metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl.	=	komplet	ha	=	hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	=	wolumin <i>volume</i>	km ²	=	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	=	gram <i>gram</i>	l	=	litr <i>litre</i>
kg	=	kilogram <i>kilogram</i>	hl	=	hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	=	decytona <i>deciton</i>	dam ³	=	dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
t	=	tona <i>tonne</i>	hm ³	=	hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>

kWh	=	kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	poj.	=	pojemność
GWh	=	gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	poz.	=	pozycja
TJ	=	teradžul <i>terajoule</i>	tabl.	=	tablica <i>table</i>
°C	=	stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
h	=	godzina <i>hour</i>	Dz. Urz.	=	Dziennik Urzędowy
d	=	dość	i in.	=	i inni
24 h	=	24 hours	im.	=	imienia
r.	=	rok <i>year</i>	itp.	=	i tym podobne <i>and the like</i>
p u	=	powierzchnia użytkowa	etc.	=	
ceg	=	cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	m.in.	=	między innymi <i>among others</i>
brick	=	<i>standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>	i.a.	=	
t/r	=	ton rocznie	np.	=	na przykład <i>for example</i>
t/y	=	<i>tonnes per year</i>	e.g.	=	
art.	=	artykuł	tj.	=	to jest <i>that is</i>
Art.	=	<i>article</i>	i.e.	=	
cd.	=	ciąg dalszy	tzn.	=	to znaczy <i>that is</i>
cont.	=	<i>continued</i>	i.e.	=	
dok.	=	dokończenie	tw.	=	tak zwany
cont.	=	<i>continued</i>	ww.	=	wyżej wymieniony
gm. m-w.	=	gmina miejsko-wiejska <i>urban-rural gimna</i>	PKP	=	Polskie Koleje Państwowe
gm. w.	=	gmina wiejska <i>rural gimna</i>	ESA	=	Europejski System Rachunków <i>European System of Accounts</i>
m.	=	miasto <i>city</i>	PKB	=	produkt krajowy brutto
Lp.	=	liczba porządkowa	GDP	=	<i>gross domestic product</i>
No.	=	<i>ordinal number</i>	NTS	=	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
kk	=	Kodeks karny	EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
kks	=	Kodeks karny skarbowy	ECE	=	<i>Economic Commission for Europe</i>
nr (Nr)	=	numer	EUROSTAT	=	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
No.	=	<i>number</i>	OECD	=	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>
ok.	=	około	ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych
pkt	=	punkt	UN	=	<i>United Nations</i>
p.proc.	=	punkt procentowy	UE	=	Unia Europejska
pp	=	<i>percentage point</i>	EU	=	<i>European Union</i>
			WHO	=	Światowa Organizacja Zdrowia <i>World Health Organization</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w *Roczniku* dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251 poz. 1885 z późn. zm.).

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r. z późn. zm.). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573 z późn. zm.).

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook – unless otherwise indicated – concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251 item 1885 with later amendments).

The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use”;

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003 with later amendments). NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573 with later amendments).

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- trzy określono jako poziomy regionalne, gdzie:
 - poziom 1 – **regiony** (6 jednostek) – grupują jednostki szczebla wojewódzkiego,
 - poziom 2 – **województwa** (16 jednostek),
 - poziom 3 – **podregiony** (72 jednostki) – grupują jednostki szczebla powiatowego,
- dwa określono jako poziomy lokalne, gdzie:
 - poziom 4 – **powiaty i miasta na prawach powiatu** (314 + 66 jednostek),
 - poziom 5 – **gminy** (2478 jednostek).

Województwo wielkopolskie jest podzielone na 6 podregionów, 31 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz 226 gmin, z tego 19 miejskich, 92 miejsko-wiejskie i 115 wiejskich.

4. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium liczby pracujących i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9,
- od 10 do 49,
- 50 i więcej.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON).

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Informacje w rejestrze REGON tworzone są na podstawie danych zgłaszanych bezpośrednio przez podmioty, na których ciąży obowiązek rejestracji oraz dokonywania zmian cech objętych wpisem. Dane te nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w *Roczniku* – obok PKD 2007 – należy wymienić:

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes was developed based on the binding three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas, on the basis of which two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically tied on 5 levels, of which:

- *three levels were defined as regional, where:*
 - *level 1 – **regions** (6 units) – grouping together voivodships,*
 - *level 2 – **voivodships** (16 units),*
 - *level 3 – **subregions** (72 units) – grouping together powiats,*
- *two levels were defined as local, where:*
 - *level 4 – **powiats and cities with powiat status** (314 + 66 units),*
 - *level 5 – **gminas** (2478 units).*

Wielkopolskie Voivodship is divided into 6 subregions, 31 powiats, 4 cities with the powiat status and 226 gminas, including 19 urban, 92 urban-rural and 115 rural ones.

4. *Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the number of persons employed, and – unless otherwise indicated – include entities employing:*

- *up to 9 persons,*
- *from 10 to 49 persons,*
- *50 persons and more.*

5. *Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

7. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity, registered in the Country Official Register of the Units of the National Economy (REGON).*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own account in order to earn a profit.*

Information in REGON register is produced on the basis of data submitted directly by entities, which are obliged to register and report on changes in features required for the registration. The data are not further verified.

8. *Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.);
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316 z późn. zm.);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym.

Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i na wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz od 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments);
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316 with later amendments);
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

9. Information on **voivodship** as well as by **urban and rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period.

The term “urban area” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while a “rural area” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production and gross value added the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. produkcja, sprzedaż, nakłady inwestycyjne) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. **Constant prices** were adopted as follows:

- 1) *agricultural output* – average national current prices from the year preceding the reference year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) *sold production of industry*:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

12. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., production, sales, investment outlays) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – for the years 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

14. Data – unless otherwise indicated – do not include the budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Selected information presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) <i>INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION</i>	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej <i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
 – NACE Rev. 2

sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
– NACE Rev. 2 (cont.)

działy
divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*
* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” oraz na stronie internetowej GUS <http://stat.gov.pl>.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the “Statistical Yearbook of the Republic of Poland” as well as on the web page of the CSO <http://stat.gov.pl>.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII

AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	29826	9,5	Area in km ²
Powiaty	314	31	9,9	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2478	226	9,1	Gminas
Miasta	915	111	12,1	Towns
Miejscowości wiejskie	52529	5450	10,4	Rural localities
Sołectwa	40688	3874	9,5	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	44,3	4,9	11,0	particulates
gazowych	211566,3	16306,0	7,7	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3273	344	10,5	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2427	242	10,0	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	101	12,2	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130985,2	5758,0	4,4	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	10863,5	1070,4	9,9	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	15160,0	2021,8	13,3	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	5,6	8,0	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3294,6	139,5	4,2	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	0,6	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ^c :				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings ^c :
w liczbach bezwzględnych	799779	68804	8,6	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	208	198	95,2	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^c w % ..	64,7	70,3	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^c in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe. ^c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.
^a Working on sewage network. ^b Estimated data. ^c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.....	38437,2	3475,3	9,0	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta.....	23166,4	1906,9	8,2	urban areas
wieś.....	15270,8	1568,4	10,3	rural areas
w tym kobiety.....	19839,2	1784,4	9,0	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII).....	123	117	94,8	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII).....	60,1	59,7	99,3	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	-0,67	1,03	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ^a na 1000 ludności.....	-0,41	-0,03	x	Internal and international net migration for permanent residence ^a per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{bc} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14504,3	1448,4	10,0	Employed persons ^{bc} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł.....	3907,85	3543,24	90,7	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1563,3	93,3	6,0	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c (stan w dniu 31 XII) w %.....	9,7	6,1	62,9	Registered unemployment rate ^c (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej.....	297871,1	31889,4	10,7	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^d	149668,0	13114,9	8,8	sewage distribution ^d
gazowej.....	145986,7	14803,9	10,1	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^e (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^e (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach.....	14119,5	1178,1	8,3	dwellings: in thousands
na 1000 ludności.....	367,3	339,0	92,3	per 1000 population
izby: w tysiącach.....	53961,3	4775,3	8,8	rooms: in thousands
na 1000 ludności.....	1403,9	1374,1	97,9	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings
w tysiącach m ²	1039071,3	95339,2	9,2	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	27032,9	27433,2	101,5	per 1000 population in m ²

^a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. ^b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^c Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^d Łącznie z kolektorami. ^e Na podstawie bilansu.

^a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. ^b By actual workplace and kind of activity. ^c Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^d Including collectors. ^e Based of balance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)

Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	147,7	16,1	10,9	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	3,8	4,6	120,4	dwellings
izby	15,9	19,3	121,4	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² ...	383,3	475,8	124,1	useful floor area of dwellings in m ²

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego

EDUCATION^a – as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				Pupils and students in schools ^b in thous.:
podstawowych	2480,8	247,9	10,0	primary
gimnazjalnych	1073,6	104,2	9,7	lower secondary
zasadniczych zawodowych ^c	189,6	24,0	12,6	basic vocational ^c
liceach ogólnokształcących	501,2	43,3	8,6	general secondary
technikach	506,2	46,2	9,1	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,6	0,9	7,4	general art ^d
policealnych	255,1	21,0	8,2	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				Children attending pre-primary education establishments ^e :
w tysiącach	1140,6	113,3	9,9	in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3–5 lat	842	876	104,1	per 1000 children aged 3–5

OCHRONA ZDROWIA^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII

HEALTH CARE^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII

Pracownicy medyczni ^g :				Medical personnel ^g :
lekarze	88437	5231	5,9	doctors
lekarze dentyści	12603	304	2,4	dentists
pielęgniarki ^h	197381	13441	6,8	nurses ^h
Przychodnie	20412	1851	9,1	Out-patients departments
Szpitala ogólne	956	65	6,8	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187,0	15,8	8,4	Beds in general hospitals in thous.
Apteki ogólnodostępne ⁱ	12740	1234	9,7	Generally available pharmacies ⁱ

^a Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 176. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. ^d Dających uprawnienia zawodowe. ^e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^f Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. ^g Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ⁱ Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 14 na str. 208.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 176. ^b Excluding schools for adult, except post-secondary schools. ^c Including students of special job-training schools. ^d Leading to professional certification. ^e Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. ^f Data include health care units subordinated to the Ministry of National Defence as well as the Ministry of the Interior and Administration. ^g Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. ^h Including master nurses. ⁱ See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 14 on page 208.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

KULTURA. TURYSTYKA

CULTURE. TOURISM

Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8050	689	8,6	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	129904,4	11921,9	9,2	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	926	91	9,8	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	33271,3	1214,3	3,6	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	444	44	9,9	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	45681,5	4515,3	9,9	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^d : miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) w tys.	710,3	42,9	6,0	Tourist accommodation establishments ^d : number of beds (as of 31 VII) in thous.
korzystający z noclegów w tys.	26942,1	1882,7	7,0	tourists accommodated in thous.

ROLNICTWO ^b I LEŚNICTWOAGRICULTURE ^b AND FORESTRY

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^c w tys. ha	14398,2	1731,0	12,0	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^c in thous. ha
pod zasiewami ^d	10753,0	1463,5	13,6	sown area ^d
grunty ugorowane	134,1	5,9	4,4	fallow land
uprawy trwałe	391,0	19,1	4,9	permanent crops
w tym sady	349,9	16,3	4,7	of which orchards
ogrody przydomowe	27,4	1,8	6,6	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3092,8	240,7	7,8	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^d w tys. ha:				Sown area (as of June) ^d in thous. ha:
zboża	7511,8	1073,7	14,3	cereals
ziemniaki	292,5	31,5	10,8	potatoes
warzywa gruntowe ^e	175,7	23,4	13,3	ground vegetables ^e
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	28002,7	4239,1	15,1	cereals
ziemniaki	6151,8	636,1	10,3	potatoes
warzywa gruntowe ^e	3792,8	528,9	13,9	ground vegetables ^e
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	37,3	39,5	105,9	cereals
ziemniaki	210	202	96,2	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9214,9	767,8	8,3	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1255515,6	148632,1	11,8	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	32649	42785	131,0	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^f (current prices):
w milionach złotych	171302,5	15283,0	8,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	4455	4399	98,8	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^d Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przysiaranie (nawozy zielone). ^e Łącznie z ogrodami przydomowymi; według położenia gruntów. ^f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of the land user. ^c Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^d Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^e Including kitchen gardens; by field location. ^f Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII

TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII

Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km.....	290919,1	28463,5	9,8	Hard surface public roads (urban and non- -urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %.....	92,2	92,3	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe.....	20723,4	2084,8	10,1	passenger cars
ciężarowe ^b i ciągniki siodłowe.....	3428,0	362,6	10,6	lorries ^b and road tractors
Placówki pocztowe ^c	7387	686	9,3	Postal offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Fixed main line ^d :
w tysiącach.....	4947,9	433,9	8,8	in thousands
w tym standardowe łącza główne.....	4221,9	366,9	8,7	of which standard main line
na 1000 ludności.....	128,7	124,9	97,0	per 1000 population

HANDEL – stan w dniu 31 XII

TRADE – as of 31 XII

Sklepy.....	360750	35326	9,8	Shops
Liczba ludności na 1 sklep.....	107	98	92,3	Population per shop
Targowiska stałe.....	2222	235	10,6	Permanent marketplaces

FINANSE PUBLICZNE

PUBLIC FINANCE

Budżety gmin ^e				Budgets of gminas ^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	87667,2	8880,4	10,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	3396	3307	97,4	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	85944,4	8591,1	10,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	3329	3199	96,1	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	70560,1	4502,6	6,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	5583	5710	102,3	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	69824,2	4269,8	6,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	5525	5415	98,0	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	23681,5	2298,8	9,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	917	856	93,3	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	23444,1	2261,7	9,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	908	842	92,7	per capita in zł

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Dane dotyczą placówek operatora wyznaczonego. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year. ^b Including vans. ^c Data concern the appointed operator. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

FINANSE PUBLICZNE (dok.)

PUBLIC FINANCE (cont.)

Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	17110,1	1115,4	6,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	445	321	72,2	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	17202,7	1040,2	6,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	447	299	66,9	per capita in zł

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych	271839,3	25329,0	9,3	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	7069	7291	103,1	per capita in zł
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):
w milionach złotych	3471800,9	319161,2	9,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	90324	91836	101,7	per capita in zł

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a (stan w dniu 31 XII)	4184409	409865	9,8	Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 XII)
sektor publiczny	121768	9653	7,9	public sector
sektor prywatny	4028506	400212	9,9	private sector

RACHUNKI REGIONALNE W 2014 R.

REGIONAL ACCOUNTS IN 2014

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	1719704	166508	9,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	44686	47992	107,4	per capita in zł
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1524940	147596	9,7	in million zlotys
na 1 pracującego ^b w zł.	109899	106762	97,1	per employed person ^b in zł
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	1035025	97479	9,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	26895	28096	104,5	per capita in zł

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według sektorów – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON. ^b Do przeliczeń przyjęto przeciętną w roku liczbę pracujących.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. In divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register. ^b For calculations the average number of employed persons was applied.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
POWIERZ					
AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII).....	29826	29826	29826	29826
STAN I OCHRONA					
ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	83,8	83,9	80,1	82,9
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	10,7	10,8	12,7	11,0
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	62,2	60,6	51,6	60,4
5	w tym do produkcji przemysłowej.....	53,3	52,1	42,5	51,2
6	Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania.....	96,1	98,6	99,7	99,8
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,3	0,1	0,0	0,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ^d	52,7	59,7	62,5	63,3
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążli- wych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	13,2	9,7	5,6	5,2
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	176,1	191,7	79,1	86,1
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążli- wych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	98,7	99,2	99,6	99,7
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	7,9	9,9	60,7	59,8
13	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	31,3	31,0	31,8	31,8
14	na 1 mieszkańca w m ²	2788	2742	2752	2744
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komu- nalnych) ^e na 1 km ² w t	122,4	174,2	173,4	195,5
16	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	315	256	266	269
17	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyj- nych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,3	4,1	4,6	5,7
18	służące gospodarce wodnej.....	0,9	0,9	1,2	1,3
BEZPIECZEŃSTWO					
PUBLIC					
19	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^g w zakończonych postę- powaniach przygotowawczych:				
19	w liczbach bezwzględnych.....	102395	115673	96929	101372
20	na 10 tys. ludności	306	343	282	294
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^g w %.....	47,1	65,9	73,3	75,2

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ogółem – na podstawie bilansów. ^e Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 56. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określa 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Since 2010 data are not comparable with data for total population – based on balances. ^e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 page 56. ^f Estimated data; in 2000 2012 – including prosecutor's office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
29826	29826	29826	29826	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
81,6	82,2	81,3	80,5	production ^a (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)	2
11,5	11,2	11,8	13,3	exploitation of water supply network ^b	3
				Consumption of water for needs of the national economy and	4
56,9	57,8	55,8	50,5	population per 1 km ² in dam ³	
47,6	48,6	46,5	41,7	of which for industrial production	5
				Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or	
				into the ground:	
99,7	99,6	99,8	99,9	treated in % of requiring treatment	6
0,0	0,0	0,0	0,0	untreated per 1 km ² in dam ³	7
				Population connected to wastewater treatment plants in % of total	8
66,2	67,8	69,4	71,9	population ^d	
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air	
				quality in thous. t:	
4,6	4,5	4,7	4,9	particulates	9
84,4	79,7	77,6	76,5	gases (excluding carbon dioxide)	10
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air	
				quality in % of pollutants produced:	
99,7	99,7	99,7	99,7	particulates	11
61,3	64,4	64,6	63,4	gases (excluding carbon dioxide)	12
				Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
31,8	31,6	31,6	31,7	in % of total area	13
2739	2722	2718	2716	per capita in m ²	14
				Waste generated (during the year; excluding municipal waste) ^e	15
201,8	187,4	192,6	193,0	per 1 km ² in t	
270	274	301	308	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	16
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment	
				outlays:	
3,8	3,5	6,4	8,0	in environmental protection	17
1,1	1,0	1,2	0,6	in water management	18
PUBLICZNE					
SAFETY					
				Ascertained crimes by the Police ^g in completed preparatory	
				proceedings:	
96007	95917	76459	68804	in absolute numbers	19
278	277	220	198	per 10 thous. population	20
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the	21
74,8	74,0	71,8	70,3	Police ^g in %	

ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność nie jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. ^g Do

previous years due change in the methodology of municipal wastewater. ^d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to change in the catalogue of waste. ^g Until

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
LUD					
POPUL					
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	3345316	3372417	3446745	3455477
2	miasta	1936125	1925481	1927523	1924014
3	wieś	1409191	1446936	1519222	1531463
4	w tym kobiety	1721655	1736294	1770127	1774892
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,0	106,1	105,6	105,6
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	112,2	113,1	115,6	115,9
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
7	przedprodukcyjnym	850693	728791	684545	677781
8	produkcyjnym	2041805	2179176	2235446	2228465
9	poprodukcyjnym	452818	464450	526754	549231
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,6	6,2	5,6
11	Rozwody na 1000 ludności	1,1	1,4	1,4	1,6
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,5	10,5	11,9	11,0
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,5	9,0	9,0	8,9
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,0	1,5	2,9	2,1
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,8	5,9	4,4	3,7
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały				
	na 1000 ludności	0,4	0,7	0,4	0,4
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
17	mężczyźni	69,7	71,3	72,5	72,9
18	kobiety	77,5	79,2	80,5	80,9
RYNEK					
LABOUR					
Pracujący ^{de} (stan w dniu 31 XII):					
19	w tysiącach	1351,1	1223,7	1327,8	1350,2
20	w tym kobiety	631,3	548,7	599,6	610,8
21	na 1000 ludności	404	363	385	391
22	w sektorze prywatnym w %	77,4	78,1	80,3	80,8
według rodzajów działalności w %:					
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	17,1	16,0	15,7
24	przemysł i budownictwo	.	32,5	31,8	31,8
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	.	24,0	25,2	25,1
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	.	3,3	3,1	3,2
27	pozostałe usługi ^f	.	23,1	23,9	24,2

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 84. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracji. ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: szacowanego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^e Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 2, pkt 1 na str. 20.

^a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 84. ^b Including infant deaths. ^c For calculating net migration, data on internal migration compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^d See general notes to the publication, item 2, point 1 on page 20.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
ATION ^a					
3462196	3467016	3472579	3475323	Population (as of 31 XII)	1
1920117	1913866	1912222	1906899	urban areas	2
1542079	1553150	1560357	1568424	rural areas	3
1778298	1780674	1783093	1784393	of which females	4
105,6	105,6	105,5	105,5	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
116,1	116,2	116,4	116,5	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
673307	669381	667176	665584	pre-working	7
2219016	2206381	2192156	2175703	working	8
569873	591254	613247	634036	post-working	9
5,5	4,8	5,0	5,1	Marriages per 1000 population	10
1,6	1,7	1,7	1,7	Divorces per 1000 population	11
10,9	10,6	10,7	10,6	Live births per 1000 population	12
9,1	9,3	9,0	9,6	Deaths ^b per 1000 population	13
1,8	1,2	1,7	1,0	Natural increase per 1000 population	14
4,5	4,5	4,3	4,5	Infant deaths per 1000 live births	15
Internal and international net migration for permanent residence					
0,2	0,0	0,0	-0,0 ^c	per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
73,2	73,5	74,0	73,7	males	17
80,8	80,6	81,2	81,2	females	18
PRACY					
MARKET					
Employed persons ^{de} (as of 31 XII):					
1358,0	1367,2	1412,7	1448,4	in thousands	19
619,9	630,4	652,0	668,5	of which women	20
392	394	407	417	per 1000 population	21
81,2	81,9	82,4	82,8	in private sector in %	22
by kind of activities in %:					
15,7	15,6	15,2	14,8	agriculture, forestry and fishing	23
31,3	30,8	30,9	31,1	industry and construction	24
trade; repair of motor vehicles ^d ; transportation and storage;					
accommodation and catering ^d ; information and communication					
25,4	25,4	25,5	25,9		25
financial and insurance activities; real estate activities					
3,2	3,2	3,1	3,1		26
24,4	25,0	25,3	25,2	other services ^f	27

cjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. ^d Według faktycznego miejsca pracy i (od 2004 r.) rodzaju działalności. w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Pow-

migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. ^d By actual workplace and (since 2004) kind of activity. ^e Data are 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	.	307,1	314,8	323,4
2	na 1000 ludności	.	91,2	91,5	93,7
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	.	49,7	68,6	68,8
4	na 1000 ludności	.	14,8	19,9	19,9
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	193,3	211,4	135,2	135,0
6	2000 = 100	100,0	109,4	69,9	69,8
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,7	57,7	56,0	58,1
8	w wieku 24 lata i mniej	34,9	25,6	25,3	24,2
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,7	47,2	24,1	29,1
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	318	144	61	72
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,5	14,6	9,2	9,1

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA

WAGES AND SALARIES.					
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1772,00	2150,38	2947,27	3101,33
13	2000 = 100	100,0	121,4	166,3	175,0
14	w tym: w przemyśle	.	2132,34	3029,26	3217,84
15	w budownictwie	.	1829,15	2495,47	2601,61
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	797,8	760,5	766,8	760,0
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	634,1	615,6	640,6	636,9
18	rolników indywidualnych	163,7	144,9	126,2	123,0
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	793,00	1064,24	1514,25	1591,83
20	rolników indywidualnych ^b	604,00	759,69	946,32	975,62

INFRASTRUKTURA KOMU

MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	25318,2	27538,9	29064,4	29660,3
22	kanalizacyjnej ^c	4279,4	7580,0	9520,8	10398,9
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	123,9	117,2	120,4	122,5
24	na 1 mieszkańca w m ³	37,1	34,8	35,0	35,5
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	1312,6	1358,1	1471,0	1441,6
26	na 1 mieszkańca w kWh	678,2	704,8	762,7	748,7

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, *esti Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.* ^b Including payments from non-agricultural social security system, in case whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
316,3	314,1	323,0	330,0	in thousands	1
91,4	90,7	93,1	95,0	per 1000 population	2
				in construction:	
65,8	58,3	57,4	58,4	in thousands	3
19,0	16,8	16,5	16,8	per 1000 population	4
147,9	144,8	116,4	93,3	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	5
76,5	74,9	60,2	48,3	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
55,0	55,1	56,6	57,7	women	7
22,7	20,8	17,8	16,7	aged 24 years and less	8
29,0	32,9	37,0	34,0	out of work for longer than 1 year	9
73	45	29	21	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	10
9,8	9,6	7,6	6,1	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3218,67	3335,93	3421,43	3543,24	Average monthly gross wages and salaries in zł	12
181,6	188,3	193,1	200,0	2000 = 100	13
3360,08	3513,20	3637,02	3722,24	of which: in industry	14
2645,27	2687,25	2826,37	2943,05	in construction	15
754,9	748,7	742,4	744,8	Average number of retirees and pensioners in thous.	16
				receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution	17
634,2	630,6	626,2	627,8	farmers	18
120,6	118,1	116,2	117,0	Average monthly gross retirement and other pension in zł:	
1678,94	1770,68	1836,25	1897,51	paid by the Social Insurance Institution	19
1041,54	1111,99	1134,87	1167,02	farmers ^b	20
MIESZKANIA					
DWELLINGS					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
29997,2	30372,1	31309,2	31889,4	water supply	21
11051,3	11549,3	12457,4	13114,9	sewage ^c	22
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
122,4	121,4	123,4	128,2	in cubic hectometre	23
35,4	35,1	35,6	36,9	per capita in m ³	24
				electricity in urban areas ^d :	
1424,1	1412,1	1370,6	1350,1	in gigawatt-hour	25
741,0	737,0	715,8	706,4	per capita in kWh	26

uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i go systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

ated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding households,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	962,8	1042,1	1111,9	1124,1
2	na 1000 ludności	287,8	309,0	322,6	325,3
3	izby na 1000 ludności	1066,9	1217,3	1304,2	1316,2
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	19282,3	23643,0	25654,6	25965,1
5	przeciętna 1 mieszkania	67,0	76,5	79,5	79,8
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	7,3	11,9	13,5	13,8
7	na 1000 ludności	2,2	3,5	3,9	4,0
8	izby na 1000 ludności	8,2	16,1	17,6	17,4
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	186,4	399,6	436,6	429,3
10	przeciętna 1 mieszkania	85,7	113,0	111,4	107,3
EDUKACJA ^b EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	297,5	241,8	209,8	209,6
12	gimnazjach	109,8	149,1	119,1	114,8
13	zasadniczych zawodowych ^e	59,3	28,2	27,7	26,2
14	liceach ogólnokształcących ^f	75,0	60,2	52,8	50,9
15	liceach profilowanych	x	17,9	3,4	2,6
16	technikach ^f	83,9	52,4	51,1	48,9
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,8	0,9	1,0	0,9
18	policealnych	17,5	30,0	25,0	26,6
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	111,6 ^h	46,2	37,3	36,1
20	gimnazjów	x	49,8	40,4	38,6
21	zasadniczych zawodowych ^e	20,8	9,9	9,7	9,6
22	liceach ogólnokształcących ⁱ	13,9	20,0	18,1	17,6
23	liceach profilowanych	x	6,7	1,7	1,3
24	technikach ⁱ	15,4	15,0	11,9	12,2
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,2	0,2	0,2	0,2
26	policealnych	8,2	9,7	7,3	6,6
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ik} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,0	15,4	12,0	11,8

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 176. ^c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem roku szkolnego 2005/06 specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – w latach szkolnych 2005/06–2013/14 z uzupełniającymi odpowiednio: licea łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. ^k Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szko

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 176. ^c Excluding schools for adults, except post-special job-training schools, ^f – in the 2005/06–2013/14 school years supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^k Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

NALNA. MIESZKANIA (dok.)

TURE. DWELLINGS (cont.)

				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
1137,2	1149,5	1163,0	1178,1	<i>in thousands</i>	1
328,5	331,5	334,9	339,0	<i>per 1000 population</i>	2
1329,7	1343,2	1357,3	1374,1	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
26314,1	26663,3	27016,0	27433,2	<i>per 1000 population</i>	4
80,1	80,4	80,7	80,9	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
14,8	13,6	14,6	16,1	<i>in thousands</i>	6
4,3	3,9	4,2	4,6	<i>per 1000 population</i>	7
18,6	17,5	17,9	19,3	<i>rooms per 1000 population</i>	8
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
462,9	441,7	435,7	475,8	<i>per 1000 population</i>	9
108,1	112,6	103,3	102,9	<i>average per dwelling</i>	10

I WYCHOWANIE

TION^b

				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year)</i>	
				<i>in thous.:</i>	
208,1	208,9	227,4	247,9	<i>primary^d</i>	11
111,2	108,2	105,6	104,2	<i>lower secondary</i>	12
24,8	23,6	25,1	24,0	<i>basic vocational^e</i>	13
48,5	46,4	45,1	43,3	<i>general secondary^f</i>	14
1,4	0,6	x	x	<i>specialized secondary</i>	15
47,5	46,6	46,3	46,2	<i>technical secondary^f</i>	16
0,9	0,9	0,9	0,9	<i>general art^g</i>	17
25,5	22,4	21,6	21,0	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>	
34,4	34,5	33,5	33,5	<i>primary</i>	19
36,8	36,6	35,0	34,1	<i>lower secondary</i>	20
9,3	8,6	5,4	7,8	<i>basic vocational^e</i>	21
17,0	16,3	15,4	14,7	<i>general secondaryⁱ</i>	22
1,0	0,7	0,5	x	<i>specialized secondary</i>	23
11,8	11,2	10,5	10,5	<i>technical secondaryⁱ</i>	24
0,2	0,2	0,2	0,2	<i>general art^g</i>	25
7,3	7,3	6,7	6,4	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^{ik} (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
11,3	10,7	9,2	9,5		

szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *e, f* Łącznie ze szkołami: *e* – od mi ogólnokształcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Od roku szkolnego 2008/09

łami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. *secondary schools. d* Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *e, f* Including: *e* – since the 2005/06 school year vely. *g* Leading to professional certification. *h* Data include graduates of 8th and 6th grade. *i* Since 2008/09 school year including supplementary special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
EDUKACJA ^a					
EDUCATION					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	126,1	177,4	171,0	165,7
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	20,2	34,4	47,5	47,9
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	35,3	38,3	28,4	27,1
4	Absolwenci szkół dla dorosłych ^d w tys.	9,4	10,0	6,5	6,9
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	73,4	72,7	90,0	95,9
6	dzieci ^e w tys.	85,8	86,0	108,1	118,0
7	w przedszkolach	70,9	69,7	88,1	93,5
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14,9	16,3	19,2	23,3
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ^f	440	493	589	589
OCHRONA ZDROWIA ^g					
HEALTH CARE ^g AND					
Pracownicy medyczni ^h (stan w dniu 31 XII):					
10	lekarze	6073	5662	4984	4882
11	lekarze dentyści	580	558	483	336
12	pielęgniarki ⁱ	13433	13918	13442	13354
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ^k (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	48	47	45	45
14	Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	1656	1802	2021	2080
15	Przychodnie ^m (stan w dniu 31 XII)	814	960	1493	1783
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	685	832	1027	1053
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną	4884	4053	3356	3282
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
18	lekarskie	4,9	6,0	6,5	6,8
19	stomatologiczne	0,4	0,4	0,6	0,7
20	Dzieci w żłobkach ⁿ i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^o do lat 3	15,3	16,2	18,6	23,5
KULTURA.					
CULTURE.					
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	761	736	714	709
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3535	3469	3461
23	Czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 ludności	189	184	160	157
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych ^p w wol.:					
24	na 1000 ludności	3941	3860	3243	3245
25	na 1 czytelnika	20,9	21,0	20,3	20,7
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,3	1,2	1,3	1,3
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^r na 1000 ludności	211	169	246	176
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	74	79	86	86
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	345	324	327	441

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 176. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami orga bez cudzoziemców. ^c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. ^d Z poprzedniego roku szkolnego. ^e Od 2008 r. 2010–2012 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^f W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę z danymi o placówkach podległych resortowi obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. Agencji Bezpieczeństwa tyka lekarska i pielęgniarska. ⁱ Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^k Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżka społecznaⁿ, ust. 3 na str. 206. ⁿ Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^o Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. ^p W 2015 r. łącznie z wypożyczeniami nie ze zwiedzającymi Wielkopolski Park Narodowy.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 176. ^b Including branch sections, basic organizational units in another loca and Administration; excluding foreigners. ^c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year. ^d From the previous school year. pre-primary education in the units performing health care activities. ^f In 2014 the rate was calculated using the number of children aged 3–6 in ted to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as until 2011 the Internal Security Agency. ^h Since master nurses. ^k Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. ^l Data do not include 2 hospitals 2010 excluding children's clubs. ^p In 2015 including interlibrary lending. ^r Data concern activity performed in voivodship area, including out

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
TION ^a (cont.)					
159,4	149,8	143,0	140,0	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
45,8	43,5	41,0	39,7	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	2
				Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
26,0	23,1	20,2	17,0	Graduates of schools for adults ^d in thous.	4
6,8	6,7	5,6	6,8	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
101,3	107,2	109,9	110,4	children ^e in thous.	6
124,2	132,2	125,1	113,3	in nursery schools	7
99,2	103,9	101,9	96,3	in pre-primary sections in primary schools	8
23,6	26,5	21,6	15,7	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6 ^f	9
602	617	692	752		
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
5007	5058	5503	5231	Medical personnel ^h (as of 31 XII):	10
402	369	491	304	doctors	11
15132	14026	14367	13441	dentists	12
				nurses ⁱ	
47	42 ^j	45	45	Beds in general hospitals ^k (as of 31 XII) per 10 thous. population	13
				In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thous. population	14
2101	2016 ^l	2062	2036	Out-patient departments ^m (as of 31 XII)	15
1801	1807	1817	1851	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	16
1137	1155	1185	1234	Population (as of 31 XII) per generally available pharmacy	17
3045	3002	2930	2816	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,8	6,9	7,1	7,2	medical	18
0,7	0,7	0,7	0,7	dental	19
30,9	39,2	54,4	61,2	Children in nurserie ⁿ and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^o	20
TURYSTYKA					
TOURISM					
704	693	694	689	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3446	3452	3437	3430	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
155	155	152	153	Public library borrowers per 1000 population	23
				Public library loans ^p in vol.:	
3515	3142	3093	3053	per 1000 population	24
22,7	20,3	20,3	19,9	per borrower	25
				Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	26
1,3	1,3	1,3	1,3		
190	185	213	184	Audience in theatres and music institutions ^r per 1000 population	27
83	88	90	91	Museums with branches (as of 31 XII)	28
632 ^s	303	320	350	Museum and exhibition visitors per 1000 population	29

nizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; w latach dzieci w grupie 3–6 w liczbie ludności w wieku 3–5 lat i połowie rocznika 6-latków, a w 2015 r. – w wieku 3–5 lat. ^g Od 2012 r. łącznie Wewnętrznego. ^h Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest prakm i inkubatorami dla noworodków. ⁱ Dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łózek). ^m Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc międzybibliotecznymi. ^r Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze. ^s Łącz-

tion as well as teaching centres in another locations, excluding academies of the Ministry of National Defence as well as of the Ministry of the Interior ^e Since 2008 including, entities excluded in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; in 2010–2012 excluding the population aged 3–5 and in half of the 6-year old population, and in 2015 – aged 3–5. ^g Since 2012 data include health care units subordina-2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. ⁱ Including (about 600 beds). ^m See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 3 on page 206. ⁿ Including nursery wards. ^o Until door events. ^s Including visitors of the National Park of Wielkopolska.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
KULTURA.					
CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	56	46	38	44
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,2	6,9	7,1	7,4
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	571	709	945	1039
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
4	radiowi	261	258	197	195
5	telewizyjni	254	250	191	188
6	Obiekty noclegowe turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	615	530	625	692
7	w tym hotele	79	125	209	217
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	126,0	110,5	124,6	123,4
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	336	364	465	482
ROLNICTWO ^b					
AGRICULTURE ^b					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1839,0	1760,6	1773,5	1781,0
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	99,2	99,3
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	1502,9	1458,7	1461,3	1469,6
w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	72,6	72,3	69,1	69,7
14	w tym: pszenica	15,7	13,3	14,2	14,4
15	żyto	20,8	15,5	13,0	12,8
16	ziemniaki	6,7	4,0	2,7	2,8
17	buraki cukrowe	3,9	3,6	2,9	2,9
Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	2976,7	3637,1	3780,2	3365,0
19	w tym: pszenica	816,7	848,8	952,5	870,0
20	żyto	655,1	574,7	599,3	457,2
21	ziemniaki ^f	2141,6	1060,3	928,9	1032,1
22	buraki cukrowe	2524,9	2309,4	2100,2	2579,4
Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	27,3	34,5	37,4	32,9
24	w tym: pszenica	34,6	43,8	45,9	41,1
25	żyto	21,0	25,4	31,5	24,3
26	ziemniaki ^f	212	180	233	254
27	buraki cukrowe	429	437	491	607
Zwierzęta gospodarskie ^d (stan w czerwcu):					
bydło:					
28	w tysiącach sztuk	785,6	719,5	843,9	856,6
29	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	42,4	40,9	47,6	48,1
trzoda chlewna (w latach 2000–2009 oraz 2011–2013 – stan w końcu lipca):					
30	w tysiącach sztuk	4504,7	4818,5	4813,3	4255,4
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	243,1	273,7	271,4	238,9
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :					
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	365,9	460,6	484,4	455,9
33	mleka krowiego w l.	686,5	752,2	807,0	827,8

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c Od 2010 r. cych działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 255. ^d W 2010 r. dane Powsze 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^e Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of the land user. ^c Since conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 3 on page 255. ^d In 2010 ^f Since 2010 excluding kitchen gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
42	45	45	44	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
7,0	7,7	8,1	8,1	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
834	1029	1142	1300	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
195	196	196	195	radio	4
188	189	188	188	television	5
703	710	711	701	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
216	222	231	230	of which hotels	7
122,1	120,5	122,7	123,3	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
467	461	509	542	Tourists accommodated per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
1800,1	1748,2	1795,1	1736,9	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
98,8	99,4	99,2	99,7	of which in good agricultural condition in %	11
1475,1	1423,5	1472,9	1463,5	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
				of which in %:	
63,6	65,6	64,1	61,5	basic cereals (including cereal mixed)	13
10,6	13,9	16,7	15,7	of which: wheat	14
13,2	16,7	12,4	8,9	rye	15
2,7	2,3	2,1	2,1	potatoes	16
3,2	2,9	2,9	2,7	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
3381,9	3653,5	4100,4	3440,6	basic cereals (including cereal mixed)	18
634,6	966,6	1278,3	1093,4	of which: wheat	19
577,5	743,7	611,6	370,1	rye	20
1085,1	826,0	862,0	636,1	potatoes ^f	21
2844,0	2450,2	2962,0	2101,6	sugar beets	22
				Yields per 1 ha in dt:	
36,0	39,1	43,4	38,2	basic cereals (including cereal mixed)	23
40,7	48,9	52,1	47,5	of which: wheat	24
29,6	31,4	33,5	28,5	rye	25
274	249	277	202	potatoes ^f	26
607	590	699	527	sugar beets	27
				Livestock ^d (as of June):	
				cattle:	
860,6	920,8	889,3	951,0	in thousand heads	28
47,8	52,6	49,5	54,8	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	29
				pigs (in years 2000–2009 and 2011–2013 – as of the end of July):	
3815,8	3940,9	4134,6	4214,1	in thousand heads	30
212,0	225,4	230,3	242,6	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	31
				Production per 1 ha of agricultural land ^e :	
				of animals for slaughter in terms of meat (including fats and	32
450,6	474,5	510,4	568,7	pluck) ^g in kg	
903,1	1003,0	915,9	996,7	of cows' milk in l	33

bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzącego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^f Od i dziczynny; w wadze poubojowej ciepłej.

2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
ROLNICTWO ^a					
AGRICULTURE ^a					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi)				
	w kg	448,7	422,4	676,8	576,1
2	ziemniaki w kg	128,5	122,8	126,1	157,6
3	buraki cukrowe w kg	1362,6	1311,7	1111,9	1419,5
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c				
	w kg	246,7	366,3	394,1	392,3
5	mleko krowie w l	435,5	626,4	702,2	735,0
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha				
	użytków rolnych ^{bde} w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	109,1	114,6	150,5	172,9
7	wapniowych	107,0	78,7	45,7	41,0
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII)				
	na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	7,6	8,3	8,6	.
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	770,3	779,3	784,7	785,9
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
10	w tysiącach hektarów	750,2	760,0	764,1	765,3
11	na 1 mieszkańca w ha	0,224	0,225	0,222	0,221
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	25,2	25,5	25,6	25,7
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³ ..	298,8	343,9	378,4	383,7
PRZE					
INDU					
14	Produkcja sprzedana przemysłu:				
	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	78588,4	103799,6	120213,6
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	.	.	106,8	110,8
16	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	120,4	133,4
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	255932	329693	371690
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	23330	30161	34842
BUDOW					
CONSTRUC					
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	.	8182,4	15209,1	16187,3
20	w tym sektor prywatny w %	.	97,7	98,7	98,4
21	na 1 mieszkańca w zł	.	2429	4419	4692
TRANSPORT.					
TRANSPORT.					
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g :				
	w kilometrach	2295	1942	2038	2022
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	7,7	6,5	6,8	6,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
24	w kilometrach	23681	25122	26945	27193
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	79,4	84,2	90,3	91,2
	Samochody osobowe zarejestrowane ^h :				
26	w tysiącach sztuk	1045,7	1262,0	1745,6	1834,1
27	na 1000 ludności	313	374	506	531

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolnej, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej cieplej. ^d W roku gospodarczym. ^e W 2010 r. dane Powszechnego Państwowego (PKP) oraz od 2005 r. również innych podmiotów będących zarządcami infrastruktury kolejowej. ^h Od 2011 r. łącznie z posiadającymi

^a Data are presented according to the official residence of the land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not breed beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. ^d In farming year. ^e In 2010 data of the Agricultural Census. ^f Realized entities which are administrators of railway infrastructure. ^h Since 2011 including having temporary permission (for the period of 30 days) issued

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
AND FORESTRY (cont.)					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b :	
592,4	657,4	692,0	775,4	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
205,2	204,9	232,2	232,4	potatoes in kg	2
1486,1	1532,0	1542,6	1390,4	sugar beets in kg	3
372,2	437,4	466,0	522,3	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	4
760,0	805,3	856,1	931,6	cows' milk in l	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bde} in kg:	
161,9	151,1	158,2	155,1	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
59,4	41,2	53,8	66,9	lime	7
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{be} in units	8
786,5	786,7	787,6	787,9	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
766,2	766,6	767,5	767,8	in thousand hectares	10
0,221	0,221	0,221	0,221	per capita in ha	11
25,8	25,7	25,7	25,7	Forest cover (as of 31 XII) in %	12
391,3	405,8	445,3	448,2	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	13
MYSŁ					
STRY					
				Sold production of industry:	
125118,5	133444,6	141205,2	148632,1	in million zlotys (current prices)	14
102,1	105,4	106,5	103,9	previous year = 100 (constant prices)	15
136,2	143,6	152,9	158,2	2005 = 100 (constant prices)	16
395578	424814	437111	450422	per employee in zł (current prices)	17
36173	38530	40699	42785	per capita in zł (current prices)	18
NICTWO					
TION					
				Sales of construction and assembly production ^f (current prices):	
15120,1	15845,6	13886,3	15283,0	in million zlotys	19
98,6	99,2	99,1	98,5	of which private sector in %	20
4371	4575	4002	4399	per capita in zł	21
TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII					
TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII					
				Railway lines operated – standard gauge ^g :	
1992	1907	1884	1888	in kilometres	22
6,7	6,4	6,3	6,3	per 100 km ² of total area in km	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
27381	27792	28010	28464	in kilometres	24
91,8	93,2	93,9	95,4	per 100 km ² of total area in km	25
				Registered passenger cars ^h :	
1890,9	1955,6	2016,9	2084,8	in thousand units	26
546	564	581	600	per 1000 population	27

niczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielę-Spisu Rolnego. ^f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^g Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei

pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. ^c Concerns meat: conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^f by construction units – by place of performing works. ^g Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as since 2005 of other at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
TRANSPORT.					
TRANSPORT.					
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	756	854	845	835
2	na 100 tys. ludności	22,6	25,3	24,5	24,2
3	Telefoniczne łącza główne ^b :				
3	w tysiącach	961,9	985,6	686,5	599,0
4	na 1000 ludności	287,5	292,3	199,2	173,3
HAN					
TRA					
5	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	33035,5	46953,3	80042,3	91133,9
6	na 1 mieszkańca w zł	9885	13939	23258	26414
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	38882 ^c	38424	31182	32091
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	86 ^c	88	111	108
FINANSE					
PUBLIC					
Budżety gmin ^d					
Dochody:					
9	w milionach złotych	2938,4	4633,1	6891,7	7466,2
10	na 1 mieszkańca w zł	1174	1821	2615	2820
Wydatki:					
11	w milionach złotych	3107,9	4591,6	7613,3	7874,4
12	na 1 mieszkańca w zł	1242	1804	2889	2974
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
13	w milionach złotych	1660,2	2352,9	3456,2	3521,3
14	na 1 mieszkańca w zł	1979	2857	4289	4387
Wydatki:					
15	w milionach złotych	1740,2	2353,4	4034,4	4180,8
16	na 1 mieszkańca w zł	2075	2858	5006	5209
Budżety powiatów					
Dochody:					
17	w milionach złotych	1141,9	1386,6	2091,4	2207,5
18	na 1 mieszkańca w zł	456	545	793	834
Wydatki:					
19	w milionach złotych	1148,0	1396,0	2293,4	2299,4
20	na 1 mieszkańca w zł	459	549	870	868
Budżet województwa					
Dochody:					
21	w milionach złotych	274,2	553,7	1063,7	1248,4
22	na 1 mieszkańca w zł	82	164	309	362
Wydatki:					
23	w milionach złotych	270,0	583,6	1122,9	1353,1
24	na 1 mieszkańca w zł	81	173	326	392

^a Dane dotyczą operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego); w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych.
^d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern the appointed operator (until 2012 the public operator); in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data on revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII (dok.)					
TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)					
824	750	690	686	Postal service offices ^a :	1
23,8	21,6	19,9	19,7	in absolute numbers	2
				per 100 thous. population	
507,8	495,4	453,5	433,9	Fixed main line ^b :	3
146,7	142,9	130,6	124,9	in thousands	4
				per 1000 population	
DEL					
DE					
98479,1	108874,7	116205,9	121056,8	Retail sales (current prices):	5
28471	31436	33494	34847	in million zlotys	6
33418	32690	35285	35326	per capita in zł	7
104	106	98	98	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Population (as of 31 XII) per shop	
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas ^d	
7842,2	8073,6	8472,8	8880,4	Revenue:	9
2949	3026	3165	3307	in million zlotys	10
				per capita in zł	
7889,3	7952,5	8509,2	8591,1	Expenditure:	11
2967	2981	3178	3199	in million zlotys	12
				per capita in zł	
				Budgets of cities with powiat status	
3871,4	3831,5	3981,5	4502,6	Revenue:	13
4840	4816	5026	5710	in million zlotys	14
				per capita in zł	
3939,7	3842,0	3746,4	4269,8	Expenditure:	15
4925	4829	4730	5415	in million zlotys	16
				per capita in zł	
				Budgets of powiats	
2226,7	2236,3	2308,2	2298,8	Revenue:	17
837	838	862	856	in million zlotys	18
				per capita in zł	
2201,8	2194,5	2284,4	2261,7	Expenditure:	19
828	823	853	842	in million zlotys	20
				per capita in zł	
				Budget of voivodship	
1099,7	1170,7	1144,3	1115,4	Revenue:	21
318	338	330	321	in million zlotys	22
				per capita in zł	
1136,1	1385,7	1226,9	1040,2	Expenditure:	23
328	400	354	299	in million zlotys	24
				per capita in zł	

^b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów.

cern operators of the public telecommunication network. ^c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. ^d Excluding

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	11872,7	12774,3	18883,9	20831,9
2	na 1 mieszkańca w zł.....	3553	3792	5487	6038
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	122589,8	162854,1	226208,2	239306,3
4	na 1 mieszkańca w zł.....	36645	48290	65630	69254
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
5	Ogółem: w tysiącach.....	294,4	341,3	375,5	376,5
6	na 10 tys. ludności.....	880	1012	1089	1090
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach.....	57,8	71,1	83,5	86,9
8	2000 = 100	100,0	122,9	144,4	150,2
	w tym:				
9	spółdzielnie	1,9	1,9	1,8	1,8
10	spółki handlowe	13,9	20,6	27,8	30,1
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	3,9	4,9	5,8	6,1
12	spółki cywilne.....	26,8	24,9	24,4	24,9
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
13	w tysiącach.....	236,5	270,2	291,9	289,6
14	2000 = 100	100,0	114,2	123,4	122,5
15	na 10 tys. ludności	707	801	847	838
RACHUNKI REGIONAL					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych	.	.	135780	147508
17	na 1 mieszkańca w zł.....	.	.	39454	42753
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100.....	.	.	.	105,4
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	.	.	119310	129518
20	na 1 mieszkańca w zł.....	.	.	34668	37539
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	.	.	83705	89074
22	na 1 mieszkańca w zł.....	.	.	24322	25817
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100.....	.	.	.	101,6

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. *b* Bez osób prowadzących gospodarstwa do działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 337.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. *b* Excluding persons tending private farms in agriculture. accounts”, item 13 on page 337.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
21075,4	18874,4	22386,5	25329,0	Investment outlays (current prices):	1
6093	5450	6452	7291	in million zlotys	2
				per capita in zł	
260002,1	276840,7	295229,0	319161,2	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	3
75097	79850	85017	91836	in million zlotys	4
				per capita in zł	
W REJESTRZE REGON ^b – stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER ^b – as of 31 XII					
388,0	397,9	404,4	409,9	Total: in thousands	5
1121	1148	1165	1179	per 10 thous. population	6
				Legal persons and organizational entities without legal personality:	
92,9	97,9	103,6	109,4	in thousands	7
160,6	169,3	179,2	189,1	2000 = 100	8
				of which:	
1,8	1,9	2,0	2,0	cooperatives	9
33,1	36,7	40,5	45,1	commercial companies	10
6,3	6,6	7,0	7,1	of which with foreign capital participation	11
25,2	25,4	25,5	25,7	civil law partnerships	12
				Natural persons conducting economic activity:	
295,1	299,9	300,8	300,5	in thousands	13
124,8	126,8	127,2	127,0	2000 = 100	14
852	865	866	865	per 10 thous. population	15
REGIONALNE ^c					
ACCOUNTS ^c					
154866	159835	166508	.	Gross domestic product (current prices):	16
44773	46149	47992	.	in million zlotys	17
102,7	101,9	103,9	.	per capita in zł	18
			.	Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100	
137115	141864	147596	.	Gross value added (current prices):	19
39641	40961	42541	.	in million zlotys	20
			.	per capita in zł	
			.	Gross nominal disposable income in the households sector:	
93103	94209	97479	.	in million zlotys	21
26917	27201	28096	.	per capita in zł	22
			.	Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100	23
100,5	100,1	103,3	.		

indywidualne w rolnictwie. ^c Dane za lata 2010–2013 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*; patrz uwagi ogólne

^c Data for 2010–2013 were changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes to the chapter "Regional

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE**
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna).....	gm. m-w. Okonek	53°39'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna).....	gm. w. Rychtal	51°06'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia).....	gm. m-w. Międzychód	15°46'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia).....	gm. w. Chodów	19°06'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ.....	x	2°33'	291,6	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód.....	x	3°20'	229,5	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
S o u r c e: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 2. **POWIERZCHNIA I GRANICE W 2015 R.**
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2015
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	29826	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km.....	1534	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim	66	4,3	<i>pomorskie</i>
kujawsko-pomorskim	409	26,6	<i>kujawsko-pomorskie</i>
łódzkim	295	19,2	<i>łódzkie</i>
opolskim	50	3,2	<i>opolskie</i>
dolnośląskim	225	14,7	<i>dolnośląskie</i>
lubuskim	292	19,1	<i>lubuskie</i>
zachodniopomorskim	197	12,9	<i>zachodniopomorskie</i>

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
S o u r c e: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Kobyla Góra.....	gm. w. Kobyla Góra	283,8	<i>Highest point – Kobyla Góra</i>
Najniżej położony punkt – Brzeg Warty (Zamysłin)	gm. m-w. Międzychód	28,9	<i>Lowest point – Brzeg Warty (Zamysłin)</i>
Najwyżej położona miejscowość – Zmysłona Parzynowska.....	gm. w. Kobyla Góra	272,0	<i>Highest locality – Zmysłona Parzynowska</i>
Najniżej położona miejscowość – Mierzyn	gm. m-w. Międzychód	33,0	<i>Lowest locality – Mierzyn</i>

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
S o u r c e: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2015

As of 31 XII

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CEŁÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2016

As of 1 I

Liczba powiatów, liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

31; 4
9,0%

Number of powiats, number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %

PODREGIONY (NTS 3)

SUBREGIONS (NTS 3)

57 – kaliski

Powiaty *Powiats* (NTS 4)

jarociński (4)
kaliski (11)
kepziński (7)
krotoszyński (6)
ostrowski (8)
ostrzeszowski (7)
pleszewski (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)
Kalisz (1)

58 – koniński

Powiaty *Powiats* (NTS 4)

gnieźnieński (10)
kolski (11)
koniński (14)
słupecki (8)
turecki (9)
wrzesiński (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)
Konin (1)

59 – leszczyński

Powiaty *Powiats* (NTS 4)

gostyński (7)
grodziski (5)
kościański (5)
leszczyński (7)
międzychodzki (4)
nowotomyski (6)
rawicki (5)
wolsztyński (3)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)
Leszno (1)

60 – pilski

Powiaty *Powiats* (NTS 4)

chodzieski (5)
czarnkowsko-
-trzcianecki (8)
pilski (9)
wągrowiecki (7)
złotowski (8)

61 – poznański

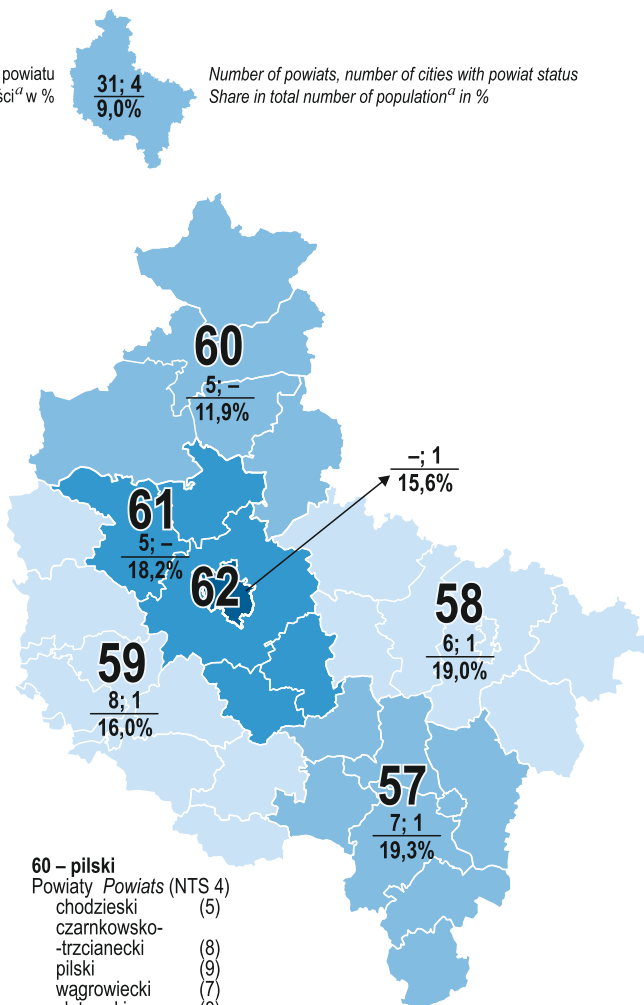
Powiaty *Powiats* (NTS 4)

obornicki (3)
poznański (17)
szamotulski (8)
średzki (5)
śremski (4)

62 – m. Poznań

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)
Poznań (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

^a Stan w dniu 31 XII 2015 r.; odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

^a As of 31 XII 2015; respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.

TABL. 4. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE RESERVOIRS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumula- tion in hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
Ślupca.....	Meszna	1955	6,4	2,6	3,4
Jastrowie	Gwda	1931	6,2	1,5	7,2
Szale.....	Pokrzywnica	1978	4,4	1,5	2,8
Ptusza.....	Gwda	1933	4,0	2,0	6,0
Podgaje	Gwda	1930	3,9	1,2	9,3
Koszyce.....	Ruda	1981	2,9	1,0	5,5
Dobrzyca	Gwda	1912	2,2	0,9	4,8
Jutrosin.....	Orla	2011	2,1	0,9	2,5

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2015	maksimum maximum	minimum minimum	
1971–2015								
Poznań	87	8,5	8,8	9,2	10,4	37,1	-28,5	65,6
Kalisz.....	138	8.4	8.8	9.1	10,5	38,0	-28,5	66.5

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznie- nie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2015			
		średnie ^b average ^b						
Poznań	87	507	555	535	438	3,6	2036	5,1
Kalisz.....	138	507	505	511	259	3.8	1909	5.4

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 542).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 909), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolnej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą.

2. Dane o gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the geodesic status and directions in voivodship land use is classified according to ownership and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2015 item 542).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item “built-up and urbanised land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes concern land, for which payments and fees collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2015 item 909), which protects all agricultural land, especially included in quality classes I–III, as well as quality classes IV–VI comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating water-ways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on under-taking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of sur-

wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złóża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

face water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities, which is discharged to reservoir without further use;

- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewage network of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoce efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej. W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwących, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hał produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt pro-

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data **concerning the population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally

wadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których cała przyroda i walory krajobrazowe podlegają ochronie.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć **Natura 2000** obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną funkcjonowania tej sieci są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasia), określająca kryteria do wyznaczenia ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem, jak również dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1651 with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPA) and Special Areas of Conservation (SAC) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCI). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej albo ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Informacje o odpadach od 2013 r. zostały opracowane w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **magazynowanie odpadów** rozumie się czasowe przechowywanie odpadów obejmujące wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów oraz magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (wysypiska, haldy, stawy osadowe) własnych zakładów lub obcych.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie

Ecological areas are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stomes, ravines, erratic boulders and caves.

7. Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21 with later amendments) amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste dated 14 XII 2012.

Disposal of waste is understood as a process which is not recovery even if a secondary consequence of such a process is the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste storage including preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the one collecting waste, storage of waste by the one processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (landfills, heaps, setting ponds) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping,

właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private forms in agriculture as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (7). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2016		2005	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2015 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2015	na 1000 ludności ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2982559	2982651	2982650	-	886,3	858,2	Total area^b
Użytki rolne.....	1963623	1948408	1931291	-4384	583,5	555,7	Agricultural land
grunty orne.....	1567160	1576289	1569583	+53783	465,7	451,6	arable land
sady	20321	17436	15700	-243	6,0	4,5	orchards
łąki trwałe	219292	207418	202806	+11342	65,2	58,4	permanent meadows
pastwiska trwałe.....	89954	81473	78459	-497	26,7	22,6	permanent pastures
grunty rolne zabudowane.....	43725	42910	41501	-68680	13,0	11,9	agricultural built-up areas
grunty pod stawami.....	3875	5796	7414	+54	1,2	2,1	lands under ponds
grunty pod rowami	19296	17086	15828	-143	5,7	4,6	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	776465	790704	796426	-712	230,7	229,2	Forest land as well as woody and bushy land
lasy.....	767255	780795	786015	-482	228,0	226,2	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione ...	9210	9909	10411	-230	2,7	3,0	woody and bushy land
Grunty pod wodami	41252	42646	44014	+459	12,3	12,7	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi.....	30161	34936	37524	+663	9,0	10,8	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	11091	7710	6490	-204	3,3	1,9	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	144578	150378	159766	+2924	43,0	46,0	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	21816	28112	32911	+993	6,5	9,5	residential areas
tereny przemysłowe	7361	8621	9582	+251	2,2	2,8	industrial areas
tereny inne zabudowane.....	8324	11289	13575	+236	2,5	3,9	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudo- wane.....	5835	4119	3940	+202	1,7	1,1	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	7141	7164	7086	-8	2,1	2,0	recreational areas
tereny komunikacyjne	88111	86380	87977	+862	26,2	25,3	transport areas
drogi	78278	76346	78196	+949	23,3	22,5	roads
kolejowe	8593	8736	8550	-93	2,6	2,5	railway
inne ^c	1240	1298	1231	+6	0,4	0,4	others ^c
użytki kopalne	5990	4693	4695	+388	1,8	1,4	mining grounds
Użytki ekologiczne.....	1431	1992	3041	+475	0,4	0,9	Ecological areas
Nie użytki	40951	36693	34905	-172	12,2	10,0	Wasteland
Tereny różne ^d	14259	11830	13207	+1410	4,2	3,8	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2015. ^b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp.; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 52. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, waly ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII for 2004 and 2015, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc.; see general notes, item 1 on page 52. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I GRUNTY LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M.....	186	591	474	384	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW					
BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne.....	129	329	212	174	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II.....	1	5	1	3	mineral: I-II
III.....	90	118	179	130	III
IV.....	19	162	12	13	IV
organiczne: IV.....	2	1	4	6	organic: IV
V-VI.....	17	43	16	22	V-VI
Inne grunty rolne.....	14	230	78	111	Other agricultural land
Grunty leśne.....	43	32	184	99	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA					
BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe.....	50	173	63	91	Residential areas
Na tereny przemysłowe.....	27	44	116	48	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne.....	13	25	9	8	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne.....	60	299	231	174	Mining grounds
Na inne cele.....	36	50	56	63	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA**
ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	10535	9575	10156	10246	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	10331	9404	9949	10023	devastated
zdegradowane	204	171	207	223	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	779	288	268	247	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	210	245	119	147	agricultural
leśne	140	2	45	17	forest
zagospodarowane	639	141	74	130	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	1849,7	1582,0	1704,8	1543,5	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	1551,1	1266,4	1385,8	1242,3	80,5	Production (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1528,1	1246,1	1363,8	1220,1	79,0	surface
podziemne	22,7	19,8	21,6	21,8	1,4	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	98,8	115,5	117,0	95,5	6,2	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	199,9	200,1	202,0	205,7	13,3	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	28,5	17,6	21,2	20,7	1,3	waters: surface
podziemne	171,3	182,5	180,7	185,0	12,0	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.TABL. 5 (11). **ZUŻYCIÉ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	1806,3	1539,3	1664,4	1505,7	100,0	TOTAL
Przemysł.....	1552,5	1267,1	1386,6	1243,2	82,6	Industry
w tym na cele produkcyjne.....	1548,1	1262,6	1382,6	1239,3	82,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	98,8	115,5	117,0	95,5	6,3	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	154,9	156,8	160,8	166,9	11,1	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIÉŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha.....	22185	21031	20671	21597	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	4851	4805	5095	5167	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	99584	115783	117285	95744	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	16432	16889	16276	16136	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,7	0,8	0,8	0,7	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	83152	98894	101009	79608	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	17,1	20,6	19,8	15,4	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 20 ha. ^b O powierzchni co najmniej 10 ha. ^c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.^a Area of 20 ha and more. ^b Area of 10 ha and more. ^c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M.....	1695,1	1430,5	1565,2	1428,5	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1592,4	1324,8	1455,6	1318,5	92,3	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze.....	1511,1	1230,2	1350,2	1205,8	84,4	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	102,7	105,6	109,6	110,0	7,7	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	184,0	200,2	215,1	222,7	15,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	181,4	199,6	214,6	222,3	15,6	treated
mechanicznie	82,4	88,5	99,3	106,9	7,5	mechanically
chemicznie ^b	0,3	0,5	0,4	0,4	0,0	chemically ^b
biologicznie.....	16,3	20,4	20,2	19,8	1,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	82,5	90,2	94,8	95,1	6,7	with increased biogene removal
nieoczyszczane.....	2,7	0,6	0,4	0,3	0,0	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	0,6	0,3	0,3	0,0	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,1	0,0	0,1	0,0	0,0	discharged by sewage network

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water.

^b Data concerns only to industrial wastewater.

TABL. 8 (14). ZAKŁADY ^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA
W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 XII
PLANTS ^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS
POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2014	2015	ENTITIES
O G Ó Ł E M	210	220	213	231	T O T A L
Odrowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	103	109	103	113	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	83	94	84	92	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	79	86	76	84	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	4	8	8	8	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	15	19	21	not possessing wastewater treatment plants
Odrowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków).....	107	111	110	118	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniami biogenów With increased biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2005	116	49	11	51	5	Number
	2010	111	38	10	58	5	
	2014	91	26	6	56	3	
	2015	92	22	6	60	4	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	714,9	671,6	7,8	24,8	10,8	Capacity in dam ³ /24 h
	2010	866,7	818,1	6,8	27,5	14,3	
	2014	557,2	509,2	6,1	30,4	11,5	
	2015	632,9	584,4	6,1	30,5	11,9	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	304	6	x	207	91	Number
	2010	308	3	x	211	94	
	2014	350	1	x	248	101	
	2015	344	1	x	242	101	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	733,7	61,4	x	107,3 ^b	565,0	Capacity in dam ³ /24 h
	2010	729,8	1,4	x	106,3 ^b	622,1	
	2014	756,5	0,1	x	97,0	659,3	
	2015	758,9	0,1	x	95,6	663,2	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	2005	59,7	3,9	x	11,6	44,2	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c
	2010	62,5	0,2	x	12,5	49,7	
	2014	69,4	0,0	x	13,0	56,4	
	2015	71,9	0,0	x	13,4	58,5	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	105	128	132	138	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	83	88	87	91	particulates
gazowych	17	19	17	17	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	17	22	30	33	particulates
gazów	12	17	20	24	gases
imisji ^b	93	109	x	x	imission ^b
pyłów ^c	.	.	123	124	particulates ^c
gazów ^d	.	.	123	127	gases ^d
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	9,7	5,6	4,7	4,9	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	8,6	5,0	3,9	4,1	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	191,7	79,1	77,6	76,5	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	138,3	30,7	29,5	28,2	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	12,0	7,5	7,2	8,2	carbon oxide
tlenki azotu	28,0	23,9	23,6	23,0	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	1189,6	1274,8	1579,5	1597,5	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	21,0	122,4	141,8	132,4	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,2	99,6	99,7	99,7	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	9,9	60,7	64,6	63,4	gases (excluding carbon dioxide)

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. ^{b-d} Zakłady nieposiadające pomiarów poziomu substancji w powietrzu: ^b – dla pyłów i gazów, ^c – dla pyłów, ale mogące posiadać pomiary poziomu substancji w powietrzu dla gazów, ^d – dla gazów, ale mogące posiadać pomiary poziomu substancji w powietrzu dla pyłów.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases. ^{b-d} Plants do not have a measuring level of a substance in the air: ^b – for particulates and gases, ^c – for particulates, but that may have measured level of a substance in the air for gases, ^d – for gases, but that may have measured level of a substance in the air for particulates.

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multicyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofilters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII <i>EQUIPMENT – as of 31 XII</i>							
OGÓŁEM.....	2005	297	84	223	27	191	58
TOTAL	2010	273	78	270	23	155	66
	2014	232	87	289	29	133	68
	2015	190	77	319	29	82	70
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska.....	2005	36	6	27	–	68	x
<i>low</i>	2010	45	15	40	–	14	x
	2014	34	16	45	4	113	x
	2015	31	13	57	4	62	x
średnia.....	2005	143	31	54	4	107	x
<i>moderate</i>	2010	142	23	61	–	100	x
	2014	128	22	75	–	8	x
	2015	84	17	73	–	8	x
wysoka.....	2005	118	47	142	23	16	x
<i>high</i>	2010	86	40	169	23	41	x
	2014	70	49	169	25	12	x
	2015	75	47	189	25	12	x
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h <i>WASTE GAS FLOW in dam³/h</i>							
OGÓŁEM.....	2005	5966	2862	4010	11653	14321	1001
TOTAL	2010	5284	3142	5627	14557	12317	947
	2014	3757	3904	6725	15056	10105	664
	2015	3848	3152	7604	15458	10051	749
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska.....	2005	481	267	274	–	10432	x
<i>low</i>	2010	358	185	256	–	330	x
	2014	262	173	224	18	1077	x
	2015	261	155	287	18	689	x
średnia.....	2005	3055	557	535	216	2519	x
<i>moderate</i>	2010	2730	854	723	–	3401	x
	2014	1948	856	1100	–	6135	x
	2015	1775	741	1073	–	6614	x
wysoka.....	2005	2430	2038	3201	11437	1370	x
<i>high</i>	2010	2196	2103	4648	14557	8586	x
	2014	1547	2875	5401	15038	2893	x
	2015	1812	2256	6244	15440	2748	x

TABL. 12 (18). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 miesz- kańca w m ² per capita in m ²	
O G Ó Ł E M.....	924862,2	948446,1	943994,6	944053,1	31,7	2716	T O T A L
Parki narodowe.....	7961,7	7961,7	7975,0	7975,0	0,3	23	National parks
Rezerваты przyrody.....	5755,8	4103,1	4143,8	4109,5	0,1	12	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	174344,7	178034,1	178481,8	178481,8	6,0	514	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	732927,6	753658,2	747568,0	747571,9	25,1	2151	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	0,1	0,1	1,7	1,7	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-kraj- obrazowe	1922,2	2167,0	2345,4	2345,4	0,1	7	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne.....	1950,1	2521,9	3479,0	3567,9	0,1	10	Ecological areas

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 54. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.

^a See general notes, item 6 on page 54. ^b Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas.

TABL. 13 (19). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS		Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha				
		parków narodowych national parks			otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective) zone	
		ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b of grand total number – strictly protected ^b		
razem total	w tym lasów of which forests					
O G Ó Ł E M.....	2005	7961,7	5067,6	259,7	114,5	8761,3
TOTAL	2010	7961,7	5000,6	274,4	129,2	8761,3
	2014	7975,0	5165,3	273,6	129,7	8910,8
	2015	7975,0	5171,2	273,6	129,7	8910,8
Wielkopolski		7597,2	4804,8	258,9	115,0	7405,8
Drawieński		377,8	366,4	14,7	14,7	1505,0

^a Powierzchnia parku w granicach województwa. ^b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a Area of park in boundaries of the voivodship. ^b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (20). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśle ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM.....	2005	96	5755,8	82,0	TOTAL
	2010	98	4103,1	225,5	
	2014	98	4143,8	225,5	
	2015	98	4109,5	225,5	
Faunistyczne	8	255,7	–		Fauna
Krajobrazowe.....	12	1790,4	7,1		Landscape
Leśne.....	45	1507,7	193,5		Forest
Torfowiskowe	14	283,9	–		Peat-bog
Florystyczne	17	259,6	24,9		Flora
Wodne	1	10,4	–		Water
Przyrody nieożywionej.....	1	1,7	–		Inanimate nature

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (21). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a					
OGÓŁEM.....	2005	175129,6	57870,5	91466,6	10057,8
TOTAL	2010	179410,6	61657,3	90150,9	9628,7
	2014	179870,6	62582,4	89639,3	9655,0
	2015	179870,6	62582,4	89639,3	9655,0
Sierakowski		30413,0	9898,0	15881,0	2254,0
Powidzki		24600,0	7858,2	12568,0	2469,8
Przemęcki		19450,0	6830,0	9780,0	1411,0
Park Krajobrazowy im. D. Chłapowskiego.....		17323,2	2553,0	12726,0	104,3
Dolina Baryczy.....		17000,0	6600,0	5800,0	1200,0
Żerkowsko-Czeszewski		15794,8	6130,5	8073,1	188,7
Nadwarciański		13428,0	1463,0	10348,0	393,0
Rogaliński		12682,7	6593,0	3895,6	304,7
Puszcza Zielonka		12202,0	10839,8	922,6	158,0
Lednicki		7618,4	720,7	6395,9	339,1
Park Krajobrazowy Promno.....		3363,9	2507,2	597,8	61,4
Nadgoplański Park Tysiąclecia.....		3074,6	399,9	2011,2	425,0
Pszczewski		2920,0	189,0	640,0	346,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 16 (22). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3632	3809	3819	3884	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	2802	3192	3084	3148	Individual trees
Grupy drzew	599	416	502	489	Tree clusters
Aleje.....	101	88	98	107	Alleys
Głazy narzutowe.....	101	91	96	97	Erratic boulders

TABL. 17 (23). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS
AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	163	243	242	240	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5196,3	5170,8	5745,9	5758,0	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	46327,1	51140,0	57636,3	59145,2	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	188,9	81,0	2,9	–	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku) ...	710,0	632,7	614,2	613,0	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku).....	11,6	5,0	4,7	0,8	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 56. ^b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 56. ^b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (24). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2015 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem grand total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which landfilled ^d				
	w tys. t in thous. t							
O G Ó Ł E M.....	5758,0	368,1	1793,8	1513,6	3460,5	135,6	59145,2	TOTAL
w tym:								of which:
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	1648,4	–	1504,4	1504,4	142,9	1,1	58149,2	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla.....	682,4	–	214,0	–	465,4	3,0	–	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów.....	58,1	12,6	–	–	41,3	4,2	–	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. ^c We własnym zakresie przez wytwórcę; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 56. ^d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

^a Excluding municipal waste. ^b On own landfills (heaps, settling ponds). ^c By waste producer on its own; see general notes, item 7 on page 56. ^d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 19 (25). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a** (ceny bieżące)
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska	526386,1	863739,3	1434656,3	2021785,6	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	54291,0	165703,2	443320,9	284339,0	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technolo- gie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni.....	14620,4	149392,5	378368,1	3634,7	of which outlays on modern fuel combus- tion technologies as well as the moder- nization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	413882,6	566850,4	663831,4	696204,8	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych.....	76249,4	118240,1	103563,7	91169,3	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe.....	322646,6	432638,6	541448,1	587284,9	sewage network for the transport of waste- water and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywróce- nie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.....	50903,5	105464,6	209235,4	1007543,6	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and sur- face water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport.....	6798,9	9477,5	9153,7	12675,8	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	2908,9	5167,8	6033,1	2717,0	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	37892,9	88420,0	190120,5	966324,6	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	2692,4	1928,5	1618,6	421,1	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devasta- ted and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i kraj- obrazu	–	47,5	1724,5	220,0	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji.....	1685,5	14700,0	18035,4	10869,2	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	113436,8	224206,5	268150,1	139483,3	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	66964,2	99774,6	48461,4	46259,9	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	27083,7	50700,9	154578,8	81822,4	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	11323,7	19969,3	14277,1	1916,1	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1004,0	40855,6	35569,6	1590,5	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	7061,2	12906,1	15263,2	7894,4	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.
^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20 (26). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	185	69	657	15505	particulates
gazowych	97	–	–	8252	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	683,2	453,2	428,2	448,7	wastewater
wody opadowe	59,1	99,5	80,3	63,0	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	12	4	5	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	6	4	4	2	of which municipal
mechaniczne	7	–	–	1	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	4	3	2	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	–	2	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	6800	8721	3260	124267	capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych	6468	8721	2810	9037	of which municipal
mechanicznych	1032	8150	–	115200	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	4868	571	2360	7367	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	900	–	900	1700	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (prywatne):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	9	276	237	370	facilities
przepustowość w m ³ /d	20	758	692	459	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	–	4	2	3	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	80	270	136	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	4	–	5	facilities
wydajność w t/r	–	1500	–	123600	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	1	–	–	facilities
powierzchnia w ha	0,9	3,7	–	2,9	area in ha
wydajność w t/r	15000	52800	–	22400	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	14000	26550	–	65000	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	15303	10474	3488	7096	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	22815	14451	5220	5157	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	448,0	325,3	247,0	227,4	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w m ³	18721	–	–	–	Capacity of water reservoirs in m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	–	58,9	50,4	3,0	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	8,3	18,0	4,0	11,3	Flood embankments in km

^a W tym chemiczne. ^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^a Of which chemical. ^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (27). KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M.....	123428,1	154856,3	173946,4	230376,6	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	25902,9	19113,0	38111,6	111417,5	48,4	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód..	78994,9	106638,3	101361,0	38775,9	16,8	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	4864,7	14400,3	16788,2	59317,5	25,7	Waste management
Pozostałe.....	13665,6	14704,7	17685,6	20865,6	9,1	Others

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (28). WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	145758,9	165015,3	169545,7	173050,6	Payments for use of natural environment.
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	19365,1	28153,9	30765,6	33492,2	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	85445,9	54778,1	56889,5	61574,7	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	24664,3	79903,0	73041,3	75919,8	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	328,5	734,7	521,3	752,6	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.....	218,8	210,0	65,0	15,6	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza.....	90,9	48,5	6,5	13,5	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm.) wprowadzono zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Z dniem 1 I 2014 r. (na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 VII 2013 r., Dz. U. poz. 869) nadano status miasta miejscowości Dobrzyca w gminie Dobrzyca, w powiecie pleszewskim.

Z dniem 1 I 2015 r. (na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 VII 2014 r., Dz. U. poz. 1023) nadano status miasta miejscowości Chocz w gminie Chocz, w powiecie pleszewskim.

3. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

4. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2015, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145).

5. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy rządowej administracji niezepolonej (np. izby i urzędy skarbowe oraz celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (based on the act dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603 with later amendments) a fundamental three-tier administrative division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. On 1 I 2014 (on the basis of the Resolution the Council of Ministers dated 30 VII 2013, Journal of Laws item 869) Dobrzyca was granted city status in Dobrzyca gmina, in Pleszewski Powiat.

On 1 I 2015 (on the basis of the Resolution the Council of Ministers dated 29 VII 2014, Journal of Laws item 1023) Chocz was granted city status in Chocz, in Pleszewski Powiat.

3. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

4. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2015, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145).

5. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);

- 2) terenowe organy rządowej administracji zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materialnych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspection rates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and schools superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., the Material Reserves Agency, the Polish Agency for Enterprise Development, and since 2009, the agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of the state administration with regional units.*

Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

6. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (29). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Powiaty	31	31	31	31	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	226	226	226	226	<i>Gminas</i>
miejskie	19	19	19	19	<i>urban</i>
wiejskie	117	117	116	115	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	90	90	91	92	<i>urban-rural</i>
Miasta	109	109	110	111	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	5406	5494	5451	5450	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	3850	3854	3866	3874	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (30). **GMINY W 2015 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2015
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								300,0 km ² i więcej and more
		poniżej 5,0 km ² below	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	
OGÓŁEM..... TOTAL	226^a	1	10	5	53	91	38	14	5	9
Poniżej 2500..... <i>Below</i>	3	1	–	–	2	–	–	–	–	–
2500– 4999.....	28	–	–	2	19	5	1	1	–	–
5000– 7499.....	54	–	–	–	19	30	4	1	–	–
7500– 9999.....	53	–	1	–	5	30	12	2	2	1
10000– 14999.....	38	–	2	–	3	15	11	3	–	4
15000– 19999.....	16	–	2	–	1	4	4	3	–	2
20000– 39999.....	22	–	5	–	2	5	6	1	1	2
40000– 99999.....	10	–	–	3	1	2	–	3	1	–
100000–199999.....	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej..... <i>and more</i>	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–

^a W tym 4 gminy mające również status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 3 na str. 74.

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Of which 4 gminas that are also cities with powiat status, which are given in the table 3 on page 74.

Source: in regard to area – data Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3 (31). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2015 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2015

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area							
		poniżej 50,0 km ² below	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	2000,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM.....	35	1	2	1	–	19	8	4	–
TOTAL									
Poniżej 50000..... Below	2	–	–	–	–	2	–	–	–
50000– 74999.....	16	1	–	–	–	12	2	1	–
75000– 99999.....	10	–	1	–	–	5	3	1	–
100000–149999.....	4	–	1	–	–	–	2	1	–
150000–199999.....	1	–	–	–	–	–	1	–	–
200000 i więcej..... and more	2	–	–	1	–	–	–	1	–

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area – data Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódzkiego voivodship regional council	

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM.....	3510	108	615	39	TOTAL
W tym kobiety.....	914	27	116	9	Of which women

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

18–29 lat.....	187	9	15	–	18–29 years
30–39.....	596	27	71	3	30–39
40–49.....	832	21	105	5	40–49
50–59.....	1061	25	212	20	50–59
60 lat i więcej.....	834	26	212	11	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe.....	1348	91	439	36	Tertiary
Policealne i średnie.....	1337	15	150	3	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe.....	740	1	24	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe.....	85	1	2	–	Lower secondary and primary

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2015 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódzkiego voivodship regional council	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	215	10	239	28	Managers
Specjaliści.....	846	68	203	11	Professionals
Technicy i inny średni personel...	461	12	34	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi.....	232	8	33	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy..	403	4	26	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.....	808	2	60	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	230	–	8	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	145	–	3	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	56	–	1	–	Elementary occupations
Sily zbrojne.....	13	1	3	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 71; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 4 on page 71; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (33). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
O G Ó Ł E M.....	28308	32591	31814	31594	2860,23	3828,56	4334,59	4469,56	T O T A L
w tym:									of which:
Administracja państwowa.....	11447	11683	10938	10758	3272,23	4172,54	4548,40	4679,39	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	16795	20820	20792	20752	2568,95	3621,71	4213,77	4352,59	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	12113	13922	13743	13810	2639,34	3602,40	4233,25	4365,73	gminas and cities with powiat status
powiaty	4121	5248	5147	5077	2280,66	3346,99	4011,57	4121,93	powiats
województwo.....	561	1650	1902	1865	3166,92	4656,20	4620,22	4883,24	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 145.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 145.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1137), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 186 z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

3. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. Organizacja **sądów powszechnych** określona jest w ustawie z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 133). W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

5. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

6. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w niektórych polach tabl. 4 znaki „x” oznaczają, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpoznawania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia ministra sprawiedliwości.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. Data concerning ascertained crimes are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013 item 186 with later amendments) or other specific laws.

2. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

3. The **rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. The organization of **common courts** is defined in the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (uniform text Journal of Laws 2015 item 133). Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

5. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

6. **Regional courts** consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in some fields of table 4, the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

7. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

8. W sądownictwie powszechnym **sprawą załatwioną** jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączone ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

9. **Sprawy rodzinne** obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach leczenia psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r., zniosły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie wobec tego samego nieletniego mógł wydać postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karnego przez nieletniego.

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

10. **Dorośli skazani** są to osoby, które zostały skazane za przestępstwo popełnione w wieku co najmniej 17 lat.

11. **Rejestry sądowe** prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

7. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

8. In common courts a **resolved case** is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in the given year also include the cases unresolved from previous years.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382 with later amendments).

Amendments to the law entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (Journal of Laws see item 4 on page 89).

10. **Adults convicts** are persons who have been sentenced for committed crime aged 17 or more.

11. **Court registers** are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (34). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	115673	96929	76459	68804	TOTAL
w tym w miastach	90640	74028	55484	49618	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2270	2345	1315	1143	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	49	36	33	23	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk.....	1203	1348	855	727	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	836	778	286	268	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	16869	13905	7653	7319	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk ...	15246	12697	6589	5790	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	2848	2965	2351	1989	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	414	539	1446	396	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk.....	137	71	70	65	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2592	2943	2721	2510	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1447	1181	1056	868	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	364	1125	158	132	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^c	1331	1726	1414	1421	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^c
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	205	334	396	378	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	197	204	136	110	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	495	797	621	628	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code

^a Łącznie z przestępstwami stwierdzonymi przez prokuraturę. ^b Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^c Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including crimes ascertained by prosecutor's office. ^b Excluding punishable acts committed by juveniles. ^c Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (34). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^c (dok.)					Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^c (cont.)
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk.....	403	379	191	231	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2312	2667	3164	2236	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	316	257	484	342	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^d	12796	3792	2811	3714	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code ^d
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk ^e	63799	47529	41278	37581	Against property – Art. 278–295 Criminal Code ^e
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^f kk	24050	17615	14390	12286	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^f Criminal Code
w tym kradzież samochodu.....	1261	2055	1816	1527	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	621	233	160	146	Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^g	16253	8648	6718	6030	Burglary – Art. 279 Criminal Code ^g
Rozbój – art. 280 kk.....	1755	832	362	306	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk.....	98	80	82	69	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	546	931	51	46	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	9514	9289	12162	12048	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^h	1405	1880	1096	882	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code ^h
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk.....	1046	801	549	470	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1356)	211	97	48	29	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012 item 1356)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	899	419	90	203	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124)	6861	12855	6279	5698	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	150	74	63	71	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	48	23	26	40	Of which excise

^{a–c} Notki patrz na str. 78. ^d Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). ^e Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). ^f Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^g Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^h Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^{a–c} See notefoods on page 78. ^d Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). ^e Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). ^f Exclusively in regard to automobile theft by burglary. ^g Excluding automobile theft by burglary. ^h Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (35). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZECZ POLICJĄ
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
	w % in %				
O G Ó Ł E M	65,9	73,3	71,8	70,3	TOTAL
w tym przestępstw ^c :					of which of crimes ^c :
Przeciwko życiu i zdrowiu.....	90,4	92,0	90,6	89,2	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,3	99,5	98,8	98,9	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,5	95,6	91,6	88,2	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	92,8	93,5	97,4	91,0	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	99,2	99,2	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i netykalności cielesnej.....	99,2	98,8	82,9	81,8	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu ^d	42,4	51,0	54,2	52,0	Against property ^d

^a Łącznie z przestępstwami stwierdzonymi przez prokuraturę. ^b Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^c Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 78. ^d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”).

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Including crimes ascertained by prosecutor's office. ^b Excluding punishable acts committed by juveniles. ^c See Criminal Code articles table 1 on page 78. ^d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents").

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (36). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	722117	960700	913277	930245	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia.....		41230	31674	32213	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie.....	→ 128665	37930	46128	45203	Concerning petty offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		88751	93037	90569	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne.....	414685	582840	579462	588262	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	219514	270539	292092	306793	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne.....	67747	99663	106088	114032	Family
Z zakresu prawa pracy.....	14000	10136	8328	9208	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych.....	3683	2275	3916	6112	Related to social security law
Gospodarcze ^c	42863	41811	44644	44646	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3 (36). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze					
REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal					
OGÓŁEM	66086	61277	81018	82303	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		840	611	693	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	→ 22453	23844	27019	25817	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	23718	23033	27683	28513	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	2049	1024	1157	1279	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	12910	8624	19426	20771	Related to social security law
Gospodarcze	4750	3341	5122	5230	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (37). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2015 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi District			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
OGÓŁEM.....	930245	159613	97532	673100	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	32213	6819	3823	21571	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie.....	45203	8871	5762	30570	Concerning petty offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	90569	15109	9651	65809	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	588262	100615	59291	428356	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	306793	53103	31411	222279	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	114032	17619	15334	81079	Family
Z zakresu prawa pracy	9208	1170	535	7503	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych.....	6112	585	442	5085	Related to social security law
Gospodarcze ^c	44646	8825	2694	33127	Commercial law ^c

SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze

REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal

OGÓŁEM	82303	9552	5869	66882	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	693	87	46	560	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	25817	3302	1710	20805	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	28513	4344	2752	21417	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1279	141	117	1021	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	20771	1678	1244	17849	Related to social security law
Gospodarcze	5230	x	x	5230	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (38). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	39776	36351	25261	21624	T O T A L
w tym mężczyźni	36868	33334	22726	19399	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	3165	3157	2388	2183	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	42	35	24	21	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu.....	1381	1297	942	849	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	14370	12270	6517	5381	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego.....	13266	11452	5933	4780	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	931	927	944	772	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie.....	55	44	44	29	Of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	2200	2653	2079	1827	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1098	995	756	666	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	12746	10386	8112	7208	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	3235	3236	2800	2299	Property theft
Kradzież z włamaniem.....	1990	1180	964	849	Burglary
Rozbój	586	370	199	180	Robbery

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 78.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 78.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (39). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28758	32658	28169	23525	T O T A L
O rozwód	5694	7785	8013	8326	By divorce
O separację	1135	470	346	308	By separation
O alimenty	9235	10700	10141	8537	By alimony
Nieletnich ^a :					Concerning juveniles ^a :
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					in investigation proceedings involving:
demoralizacją	2101	2514	761	x	demoralization
czynami karalnymi.....	6312	6585	1201	x	punishable acts
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					at session or hearing involving:
demoralizacją	1117	1287	397	x	demoralization
czynami karalnymi.....	3164	3317	875	x	punishable acts
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					in investigation of case in which occur suspicion of:
demoralizacji	x	x	2569	2743	demoralization
popęśnienia czynu karalnego.....	x	x	3866	3611	punishable acts

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 77.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 9 on page 77.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (40). **ZALATWIONE SPRAWY RODZINNE W 2015 R.**
RESOLVED FAMILY CASES IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okregi <i>District</i>			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	
O G Ó Ł E M	23525	4077	2771	16677	T O T A L
O rozwód.....	8326	1246	869	6211	<i>By divorce</i>
O separację.....	308	70	40	198	<i>By separation</i>
O alimenty.....	8537	1648	1229	5660	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					<i>Juveniles^a in investigation of cases in which occur suspicion of :</i>
demoralizacji.....	2743	375	265	2103	<i>demoralization</i>
popelnienia czynu karnego.....	3611	738	368	2505	<i>punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 77.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; see general notes, item 9 on page 77.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (41). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe.....	54	17	5	5	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne.....	2	2	2	2	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	38	55	60	55	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie.....	1203	1211	1445	1455	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne.....	2433	3159	3537	3624	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	9812	15638	26019	29986	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	3909	5318	6553	6906	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe.....	492	500	528	532	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze.....	32	31	32	33	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem.....	4373	38248	74622	81051	<i>Total debtors</i>

^a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Poznaniu. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Registration court conducting National Judicial Register in voivodship is District Court in Poznań. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DIZAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 2000–2001 oraz 2010 r. – patrz ust. 2) przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały;
 - 3) sprawozdawczości gmin – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt czasowy;
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.
2. **Dane o ludności** (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:
 - dla lat 2000–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000 i 2001 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);
 - dla lat 2010–2015 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.
3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności **w wieku produkcyjnym** wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata, i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat, oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, której połowa ludności jeszcze nie przekroczyła, a druga połowa już osiągnęła.
5. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:
 - małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 2000–2001 and 2010 – see item 2), taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
 - 2) the registers of the Ministry Digital Affairs on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 3) documentation of gminas regarding on internal and international migration of population for temporary stay;
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.
2. **Data about population** (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled – unless otherwise stated – on the basis:
 - for 2000–2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000 and 2001 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);
 - for 2010–2015 – of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.
3. The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.
4. **Median age** of population is a parameter determining the exact age, which half of population did not reach yet and the other half already exceeded.
5. Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:
 - marriages – according to the husband's place of residence before the marriage (in cases when the husband lived

za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),

- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjmuje się miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą,
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą,
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w diecezjach Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Do 2014 r. źródłem danych o **urodzeniu żywym i martwym** był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”. Dla 2015 r. źródłem danych:

- medycznych o urodzeniu żywym jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”, natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru Pesel;
- o urodzeniach martwych jest sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego (o symbolu MZ-29) zawierające ogólne informacje, tj. dotyczące: liczby urodzeń martwych w podziale na ciężar urodzeniowy dziecka i województwo porodu (umiejscowienie szpitala). Prezentowane za 2015 r. dane zostały oszacowane w podziale na miasto i wieś oraz płeć. Brak szczegółowych danych o urodzeniach martwych (medycznych i demograficzno-społecznych o dziecku i matce) wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia”) niezawierającego danych podstawowych dla statystyki urodzeń.

abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),

- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for separation,*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for divorce,*
- *births – according to the mother's place of permanent residence,*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Up to 2014 the source of data on **live birth and still birth** were the document of the Ministry of Health "Notification of birth", which is basic document for civil status acts and is secondarily utilized by national statistics. For 2015 the source of:

- *medical data of live births is document of the Ministry of Health "Birth certificate". Sociodemographic data come from the register of civil status and register Pesel;*
- *data of still births is a report on the activities of a general hospital (symbol MZ-29) containing general information, ie.: the number of stillbirths in the division of the birthweight and voivodship of delivery (location of the hospital). Presented for 2015 data have been estimated in the division of the urban and rural areas and sex. Causes of lack of data about still births (medical and socio-demographic of the child and mother) is introduction in 2015 new document "Still birth certificate". This document doesn't contain the basic data for the statistics of births.*

U w a g a. Zmiany, które miały miejsce w 2015 r. w zakresie wzoru karty urodzenia (żywego i martwego) oraz systemu rejestracji aktów stanu cywilnego, spowodowały także wzrost liczby nieustalonych cech dotyczących m.in.: stanu cywilnego matki i daty zawarcia małżeństwa, podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie oraz kolejności urodzenia dziecka, daty poprzedniego porodu itd.

Plodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników plodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako iloraz liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziaby z intensywnością obserwowaną w danym roku, tzn. przy przyjęciu częściowych współczynników plodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki plodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Przy opracowywaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjęto wyjściową przyczyną zgonów. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek okresu chorobowego, który doprowadził do zgonu, albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

6. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności oraz migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 84,

N o t e. The changes that took place in 2015 in certifications of live birth and stillbirth, as well as birth registration system of civil status has also resulted in an increase in the number of missing data relating to, among others, marital status of mother and the date of marriage, division of births on legitimate and illegitimate and birth order of the child, date of previous birth, etc.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Compiling data on causes of deaths, an initial **cause of death** was assumed. An initial cause of death is defined as a disease that occurred at the beginning of an illness period and led to death or as an injury or poisoning that resulted in death.

6. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

7. Population projection until 2050 has been elaborated in 2014 on the basis of the population state as of 31 XII 2013 (in the administrative division valid from 1 I 2014) and of the assumptions on predicted trends in fertility, mortality as well as internal and international migrations for permanent stay. Data about population by working and post-working age are given in two approaches:

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 84,

– wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:

- dla mężczyzn – 67,0 lat w latach 2020–2050,
- dla kobiet – 62,0 lata w 2020 r.; 63,25 w 2025 r.; 64,5 w 2030 r.; 65,75 w 2035 r.; 67,0 w latach 2040–2050.

8. Prognoza gospodarskich domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prozdrowotnych i promalżeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Dane o migracjach zagranicznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

11. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

- stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);
- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

Rezydenci to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI); do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały.

– *variant II – taking into account changes in the retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:*

- *for males – 67,0 years in 2020–2050,*
- *for females – 62,0 years in 2020; 63,25 in 2025; 64,5 in 2030; 65,75 in 2035; 67,0 in 2040–2050.*

8. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

9. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. Data regarding international migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

11. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow – registrations of departure from permanent residence.

12. The usual residence population (residents) – comprise the following groups:

- *permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad);*
- *a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).*

The residents is a category developed for international statistics, according to European Parliament and Council Regulation (EU) No 1260/2013 of 20 XI 2013 on European demographic statistics.

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI); to 2009 – registered for permanent residence.

TABL. 1 (42). LUDNOŚĆ^a
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI					
AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	3368525	3441504	3469464	3473920	T O T A L
mężczyźni	1634327	1674141	1687712	1690223	males
kobiety.....	1734198	1767363	1781752	1783697	females
Miasta.....	1926958	1928694	1914678	1911242	Urban areas
Wieś.....	1441567	1512810	1554786	1562678	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII					
AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3472579	3475323	T O T A L
na 1 km ²	113,1	115,6	116,4	116,5	per 1 km ²
mężczyźni	1636123	1676618	1689486	1690930	males
kobiety.....	1736294	1770127	1783093	1784393	females
na 100 mężczyzn	106,1	105,6	105,5	105,5	per 100 males
Miasta.....	1925481	1927523	1912222	1906899	Urban areas
w % ogółu ludności	57,1	55,9	55,1	54,9	in % of total population
Wieś.....	1446936	1519222	1560357	1568424	Rural areas
w % ogółu ludności	42,9	44,1	44,9	45,1	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.ª Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.TABL. 2 (43). LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3472579	3475323	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	728791	684545	667176	665584	Pre-working age
mężczyźni	373775	352301	343560	342825	males
kobiety.....	355016	332244	323616	322759	females
Miasta.....	372206	342637	332954	331887	Urban areas
mężczyźni	190723	175874	171055	170471	males
kobiety.....	181483	166763	161899	161416	females
Wieś.....	356585	341908	334222	333697	Rural areas
mężczyźni	183052	176427	172505	172354	males
kobiety.....	173533	165481	161717	161343	females
W wieku produkcyjnym	2179176	2235446	2192156	2175703	Working age
w tym w wieku mobilnym.....	1378874	1413269	1409115	1401184	of which of mobility age
mężczyźni	1110929	1169415	1153793	1147149	males
w tym w wieku mobilnym.....	696967	716359	715260	711137	of which of mobility age
kobiety.....	1068247	1066031	1038363	1028554	females
w tym w wieku mobilnym.....	681907	696910	693855	690047	of which of mobility age
Miasta.....	1276351	1262117	1199851	1182398	Urban areas
mężczyźni	636462	649234	622900	615367	males
kobiety.....	639889	612883	576951	567031	females
Wieś.....	902825	973329	992305	993305	Rural areas
mężczyźni	474467	520181	530893	531782	males
kobiety.....	428358	453148	461412	461523	females

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.ª Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.

TABL. 2 (43). **ŁUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	464450	526754	613247	634036	Post-working age
mężczyźni	151419	154902	192133	200956	males
kobiety	313031	371852	421114	433080	females
Miasta	276924	322769	379417	392614	Urban areas
mężczyźni	87526	92673	116330	121733	males
kobiety	189398	230096	263087	270881	females
Wieś	187526	203985	233830	241422	Rural areas
mężczyźni	63893	62229	75803	79223	males
kobiety	123633	141756	158027	162199	females
ŁUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	54,8	54,2	58,4	59,7	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	47,3	43,4	46,4	47,4	Males
Kobiety	62,5	66,0	71,7	73,5	Females

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.

^a Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.

TABL. 3 (44). **ŁUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION^a BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2014	2015					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3472579	3475323	1690930	1906899	907571	1568424	783359
TOTAL									
0– 2 lata	101915	125069	110692	109232	56232	56362	28874	52870	27358
3– 6	137763	145806	163910	159859	82310	81522	41964	78337	40346
7–12	240028	209290	212623	221144	114108	109056	56066	112088	58042
13–15	145976	117114	105325	103169	53120	49738	25560	53431	27560
16–18	156392	133746	113533	110110	56461	53687	27292	56423	29169
19–24	357948	313414	273586	261101	133660	128076	65185	133025	68475
25–29	287685	300934	272428	263922	133769	142586	71463	121336	62306
30–34	252203	288437	301212	301058	152441	170142	85259	130916	67182
35–39	210983	252889	282120	286749	145476	159117	80226	127632	65250
40–44	216772	211115	240862	250424	126385	134505	67104	115919	59281
45–49	259763	215781	205512	207880	104045	110870	54030	97010	50015
50–54	255672	256170	216989	210711	103884	114332	54558	96379	49326
55–59	231606	248453	253072	246613	118768	141054	65019	105559	53749
60–64	116645	220173	231424	235077	109315	142274	63238	92803	46077
65–69	122193	107040	184923	202867	90449	126046	54515	76821	35934
70–74	109069	107648	95109	94920	39829	59426	24447	35494	15382
75–79	84528	89541	90701	89907	33721	55161	20290	34746	13431
80 lat i więcej	85276	104125	118558	120580	36957	72945	22481	47635	14476
and more									

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.

^a Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.

TABL. 4 (45). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach ^a Urban population ^a	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	109	1925481	57,1
TOTAL 2010	109	1928694	55,9
..... 2014	110	1912222	55,1
2015	111	1906899	54,9
Poniżej 2000 Below 2000.....	11	19201	0,6
2000– 4999.....	41	131907	3,8
5000– 9999.....	21	150348	4,3
10000– 19999.....	18	263384	7,6
20000– 49999.....	13	340382	9,8
50000– 99999.....	5	356521	10,3
100000–199999.....	1	102808	3,0
200000 i więcej and more.....	1	542348	15,6

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.

^a Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.

TABL. 5 (46). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi ^b Rural population ^b	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	207	1446936	42,9
TOTAL 2010	207	1512810	44,1
..... 2014	207	1560357	44,9
2015	207	1568424	45,1
Poniżej 2000 Below 2000.....	–	–	–
2000– 4999.....	51	198527	5,7
5000– 6999.....	68	404520	11,6
7000– 9999.....	52	437345	12,6
10000 i więcej and more.....	36	528032	15,2

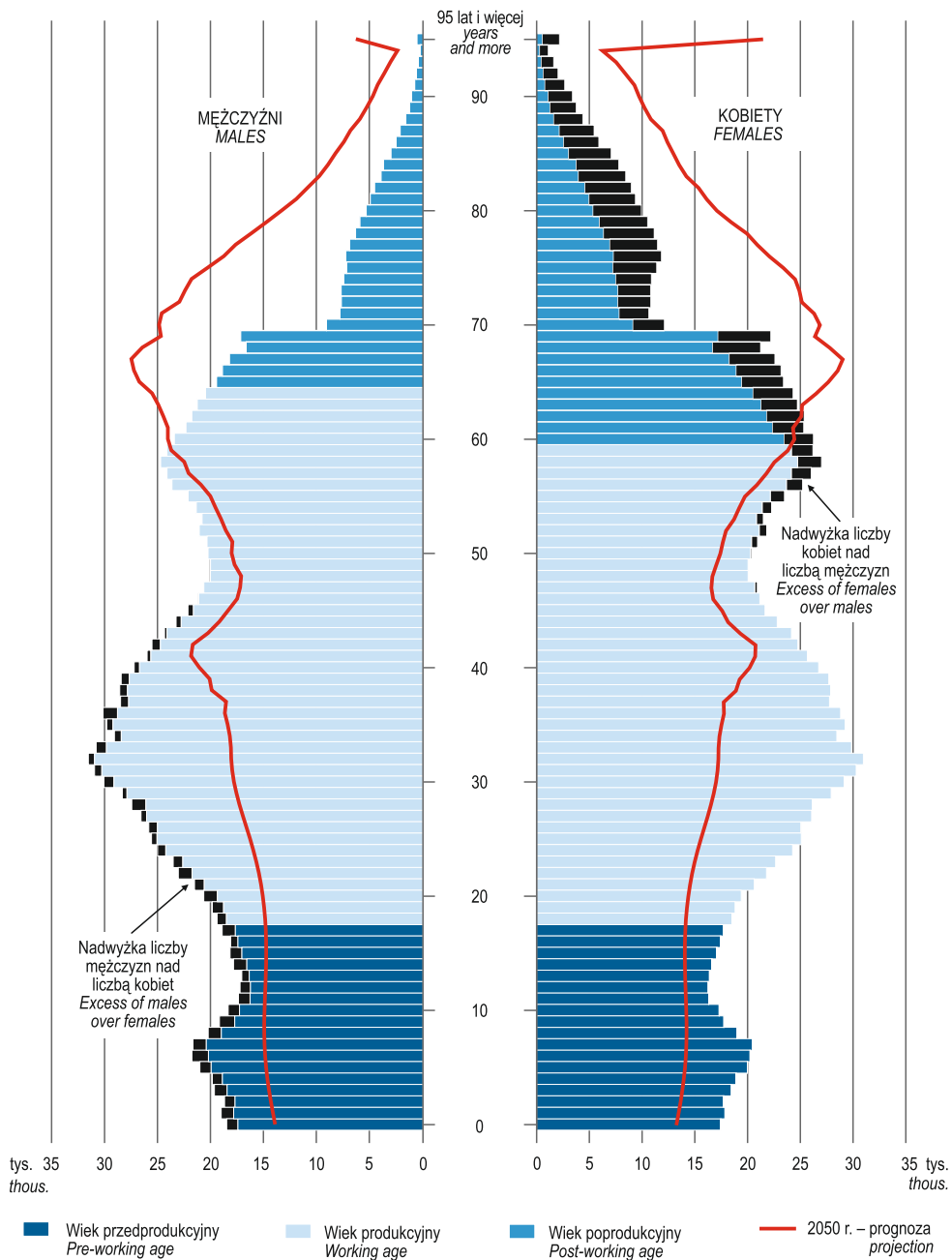
^a Wiejskie i miejsko-wiejskie. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 84.

^a Rural and urban-rural gminas. ^b Based on balances; see general notes, item 2 on page 84.

TABL. 6 (47). **MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE OF POPULATION BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	35,1	36,7	38,2	38,6	TOTAL
mężczyźni.....	33,4	35,1	36,7	37,1	males
kobiety.....	37,1	38,3	39,7	40,1	females
Miasta.....	36,6	38,1	39,7	40,1	Urban areas
mężczyźni.....	34,2	36,1	37,7	38,2	males
kobiety.....	39,1	40,4	41,8	42,2	females
Wieś.....	33,4	34,9	36,4	36,8	Rural areas
mężczyźni.....	32,3	34,0	35,5	35,9	males
kobiety.....	34,5	35,9	37,4	37,7	females

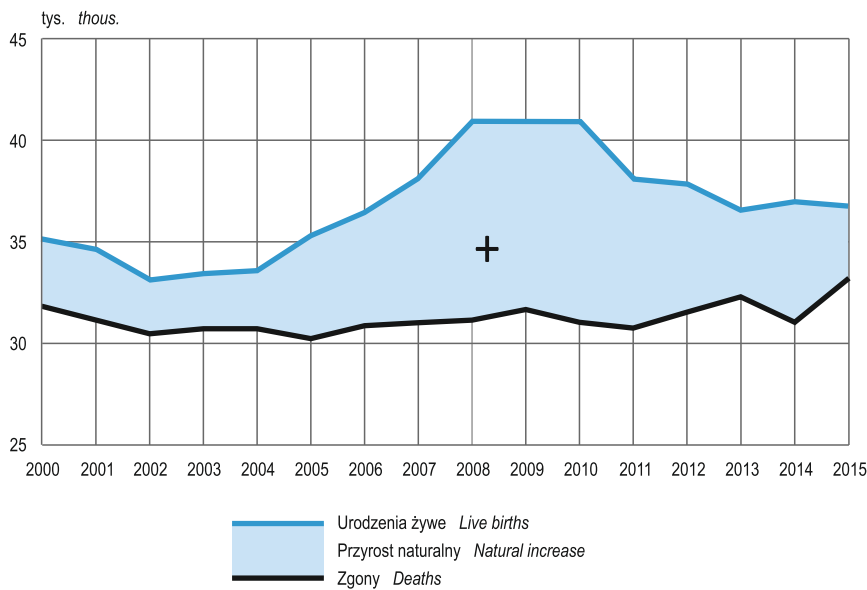
LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2015 R. ORAZ PROGNOZA NA 2050 R.
POPULATION^a BY SEX AND AGE IN 2015 AND POPULATION PROJECTION FOR 2050

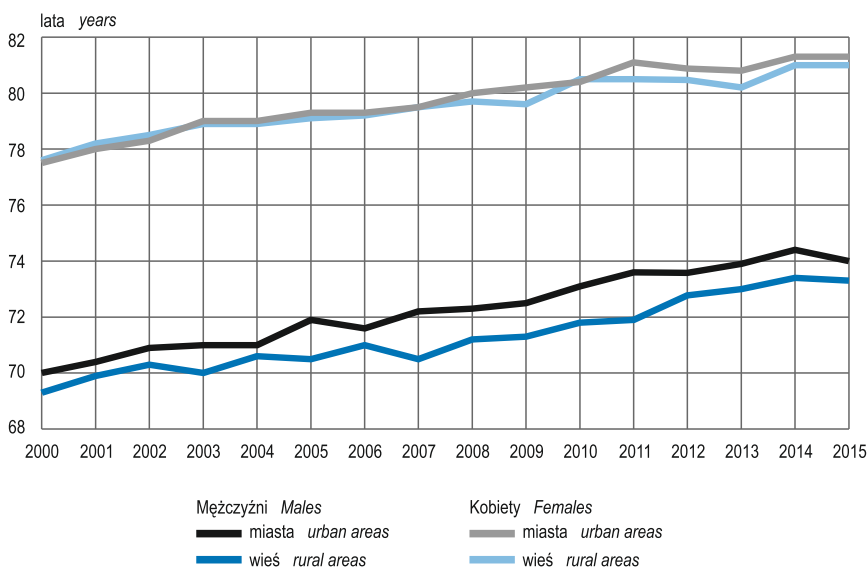
^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI **VITAL STATISTICS**

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DAJSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT **LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE**

TABL. 7 (48). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mażeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
		ogółem total	w tym wyznania- we ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM..... TOTAL	2005	18950	14234	835	4601	35299	30234	207	5065
	2010	21191	14924	198	4926	40909	31037	180	9872
	2014	17437	11365	152	5892	37000	31057	160	5943
	2015	17633	11363	148	5877	36760	33169	164	3591
Miasta..... Urban areas	2005	10616	7516	529	3485	18996	17166	112	1830
	2010	11641	7732	132	3555	21715	17908	85	3807
	2014	9281	5602	98	4060	18984	17957	76	1027
	2015	9487	5642	102	3942	19053	19222	99	-169
Wieś..... Rural areas	2005	8334	6718	306	1116	16303	13068	95	3235
	2010	9550	7192	66	1371	19194	13129	95	6065
	2014	8156	5763	54	1832	18016	13100	84	4916
	2015	8146	5721	46	1935	17707	13947	65	3760
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b									
OGÓŁEM..... TOTAL	2005	5,6	4,2	24,8	1,4	10,5	9,0	5,9	1,5
	2010	6,2	4,3	5,8	1,4	11,9	9,0	4,4	2,9
	2014	5,0	3,3	4,4	1,7	10,7	9,0	4,3	1,7
	2015	5,1	3,3	4,3	1,7	10,6	9,6	4,5	1,0
Miasta..... Urban areas	2005	5,5	3,9	27,6	1,8	9,9	9,0	5,9	1,0
	2010	6,0	4,0	6,8	1,8	11,3	9,3	3,9	2,0
	2014	4,8	2,9	5,1	2,1	9,9	9,4	4,0	0,5
	2015	5,0	3,0	5,3	2,1	10,0	10,1	5,2	-0,1
Wieś..... Rural areas	2005	5,7	4,6	21,1	0,8	11,2	9,0	5,8	2,2
	2010	6,3	4,8	4,4	0,9	12,7	8,7	4,9	4,0
	2014	5,2	3,7	3,5	1,2	11,6	8,4	4,7	3,2
	2015	5,2	3,7	2,9	1,2	11,3	8,9	3,7	2,4

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.^a With civil law consequences. ^b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM GRAND TOTAL	17633	314	5059	7102	2743	1074	758	372	211
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	47	27	18	1	–	1	–	–	–
20–24	2633	209	1892	470	56	6	–	–	–
25–29	7410	64	2560	4252	450	69	13	2	–
30–34	4077	11	496	1924	1373	221	49	3	–
35–39	1556	2	68	355	610	396	118	6	1
40–49	1072	1	23	92	229	323	348	51	5
50–59	496	–	2	6	18	51	195	188	36
60 lat i więcej <i>and more</i>	342	–	–	2	7	7	35	122	169

TABL. 9 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2015 (cont.)

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>									
RAZEM TOTAL	8146	223	2944	3152	986	398	253	129	61
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	31	21	8	1	–	1	–	–	–
20–24.....	1611	151	1187	242	28	3	–	–	–
25–29.....	3644	42	1463	1914	195	25	5	–	–
30–34.....	1667	8	251	832	479	75	21	1	–
35–39.....	540	1	26	131	191	146	43	1	1
40–49.....	388	–	9	29	87	126	107	29	1
50–59.....	159	–	–	3	6	21	61	59	9
60 lat i więcej <i>and more</i>	106	–	–	–	–	1	16	39	50
W tym małżeństwa wyzna- niowe^a Of which church or reli- gious marriages^a	5721	110	2262	2499	599	160	45	24	22
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	12	8	3	1	–	–	–	–	–
20–24.....	1149	74	880	178	16	1	–	–	–
25–29.....	2970	26	1185	1597	149	12	1	–	–
30–34.....	1164	2	175	639	308	34	6	–	–
35–39.....	261	–	16	72	102	67	4	–	–
40–49.....	113	–	3	12	22	45	25	6	–
50–59.....	27	–	–	–	2	1	9	12	3
60 lat i więcej <i>and more</i>	25	–	–	–	–	–	–	6	19

^a Ze skutkami cywilnymi.^a With civil law consequences.
 TABL. 10 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2015

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM..... GRAND TOTAL	17633	15465	291	1877
Kawalerowie Single	15467	14542	105	820
Wdowcy Widowers	232	44	90	98
Rozwiedzeni Divorced	1934	879	96	959

TABL. 10 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2015 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	9487	8114	169	1204
TOTAL				
Kawalerowie	8057	7506	53	498
Single				
Wdowcy	154	29	57	68
Widowers				
Rozwiedzeni	1276	579	59	638
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	8146	7351	122	673
TOTAL				
Kawalerowie	7410	7036	52	322
Single				
Wdowcy	78	15	33	30
Widowers				
Rozwiedzeni	658	300	37	321
Divorced				

TABL. 11 (52). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA YEARS		Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS				
OGÓŁEM	2005	14234	7516	6718
TOTAL	2010	14924	7732	7192
	2014	11365	5602	5763
	2015	11363	5642	5721
Kościół Katolicki.....		11340	5628	5712
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		7	5	2
Kościół Zielonoświątkowy.....		7	6	1
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.....		4	–	4
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego		3	2	1
Kościół Chrześcijan Baptystów.....		1	1	–
Kościół Polskokatolicki		1	–	1

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>						
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59

TOTAL

OGÓŁEM.....	5877	10	264	1015	1332	1145	1344	580	187
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej	3	2	1	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20–24.....	90	3	70	14	2	1	—	—	—
25–29.....	674	4	137	427	96	7	3	—	—
30–34.....	1222	1	47	440	625	98	10	1	—
35–39.....	1250	—	8	108	462	572	96	4	—
40–49.....	1589	—	1	24	135	439	954	36	—
50–59.....	800	—	—	2	11	25	268	468	26
60 lat i więcej	249	—	—	—	1	3	13	71	161
<i>and more</i>									

URBAN AREAS

R A Z E M	3942	5	151	634	915	754	920	422	141
T O T A L									
19 lat i mniej	2	1	1	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20–24.....	48	—	37	9	2	—	—	—	—
25–29.....	396	3	71	255	61	5	1	—	—
30–34.....	825	1	34	284	432	69	5	—	—
35–39.....	862	—	7	68	314	391	79	3	—
40–49.....	1056	—	1	17	97	273	638	30	—
50–59.....	562	—	—	1	8	15	187	333	18
60 lat i więcej.....	191	—	—	—	1	1	10	56	123
<i>and more</i>									

RURAL AREAS

RAZEM TOTAL	1935	5	113	381	417	391	424	158	46
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	1	1	—	—	—	—	—	—	—
20–24	42	3	33	5	—	1	—	—	—
25–29	278	1	66	172	35	2	2	—	—
30–34	397	—	13	156	193	29	5	1	—
35–39	388	—	1	40	148	181	17	1	—
40–49	533	—	—	7	38	166	316	6	—
50–59	238	—	—	1	3	10	81	135	8
60 lat i więcej <i>and more</i>	58	—	—	—	—	2	3	15	38

TABL. 13 (54). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	4601	4926	5892	5877	TOTAL
rozwoły małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1387	1865	2241	2262	Marriages without children
Z dziećmi	3214	3061	3651	3615	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1831	1904	2206	2160	1
2	996	947	1223	1225	2
3	271	168	176	182	3
4 i więcej	116	42	46	48	4 and more
Miasta	3485	3555	4060	3942	Urban areas
rozwoły małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1124	1416	1619	1594	Marriages without children
Z dziećmi	2361	2139	2441	2348	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1392	1346	1536	1466	1
2	741	679	788	766	2
3	167	92	98	93	3
4 i więcej	61	22	19	23	4 and more
Wieś	1116	1371	1832	1935	Rural areas
rozwoły małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	263	449	622	668	Marriages without children
Z dziećmi	853	922	1210	1267	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	439	558	670	694	1
2	255	268	435	459	2
3	104	76	78	89	3
4 i więcej	55	20	27	25	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 14 (55). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015 ^a			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe.....	35299	40909	37000	36760	19053	17707	Live births
chłopcy.....	18250	21034	19129	18927	9740	9187	males
dziewczęta	17049	19875	17871	17833	9313	8520	females
Małżeńskie.....	28947	32024	27370	27085	13570	13515	Legitimate
chłopcy.....	15024	16512	14174	13959	6957	7002	males
dziewczęta	13923	15512	13196	13126	6613	6513	females
Pozamałżeńskie	6352	8885	9630	9675	5483	4192	Illegitimate
chłopcy.....	3226	4522	4955	4968	2783	2185	males
dziewczęta	3126	4363	4675	4707	2700	2007	females
Urodzenia martwe.....	146	173	123	117	57	60	Live still births
Chłopcy.....	84	90	65	.	.	.	Males
Dziewczęta	62	83	58	.	.	.	Females

^a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane, patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 84.

^a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, see general notes, items 5 on page 84.

TABL. 15 (56). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>and over</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>							
OGÓŁEM..... 2005	35299	18107	11609	3553	1170	471	389
TOTAL..... 2010	40909	21012	14409	3842	1012	359	274
..... 2014	37000	17558	14212	3768	922	324	216
2015	36760	17308	14210	3784	941	292	225
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	1109	1025	78	5	1	–	–
20–24.....	5886	4246	1397	195	41	1	6
25–29.....	12847	7011	4741	825	182	52	36
30–34.....	11828	3963	5875	1513	315	88	74
35–39.....	4339	935	1915	1023	294	105	67
40–44.....	721	125	202	214	99	41	40
45 lat i więcej <i>and more</i>	30	3	2	9	9	5	2
W ODSETKACH <i>IN PERCENT</i>							
OGÓŁEM..... 2005	100,0	51,3	32,9	10,1	3,3	1,3	1,1
TOTAL..... 2010	100,0	51,4	35,2	9,4	2,5	0,9	0,7
..... 2014	100,0	47,5	38,4	10,2	2,5	0,9	0,6
2015	100,0	47,1	38,7	10,3	2,6	0,8	0,6
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	100,0	92,4	7,0	0,5	0,1	–	–
20–24.....	100,0	72,1	23,7	3,3	0,7	0,0	0,1
25–29.....	100,0	54,6	36,9	6,4	1,4	0,4	0,3
30–34.....	100,0	33,5	49,7	12,8	2,7	0,7	0,6
35–39.....	100,0	21,5	44,1	23,6	6,8	2,4	1,5
40–44.....	100,0	17,3	28,0	29,7	13,7	5,7	5,5
45 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	10,0	6,7	30,0	30,0	16,7	6,7

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.TABL. 16 (57). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab} lat.....	39,7	47,0	43,4	43,3	41,4	45,6
15–19 ^a	13,6	15,7	13,7	12,2	10,6	13,7
20–24	63,5	63,7	52,8	52,8	44,1	61,6
25–29	98,1	104,2	98,0	97,2	88,6	107,8
30–34	60,9	77,0	75,3	79,5	79,6	79,2
35–39	23,2	30,7	30,8	31,0	31,6	30,2
40–44	4,8	6,3	6,3	5,9	5,7	6,2
45–49 ^b lat	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,4
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,316	1,478	1,374	1,384	1,290	1,487
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,636	0,718	0,664	0,671	0,631	0,715
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	1,168	1,318	1,191	1,108	0,991	1,270
Demographic dynamics						

^a, ^b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: ^a – poniżej 15 lat, ^b – 50 lat i więcej.^a, ^b Including births from mothers aged: ^a – below 15, ^b – 50 and more.

TABL. 17 (58). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	30234	15855	14379	17166	8776	8390	13068	7079	5989
TOTAL 2010	31037	16307	14730	17908	9148	8760	13129	7159	5970
..... 2014	31057	16143	14914	17957	9136	8821	13100	7007	6093
2015	33169	17111	16058	19222	9663	9559	13947	7448	6499
0 lat.....	164	100	64	99	66	33	65	34	31
1– 4 lata.....	28	18	10	15	10	5	13	8	5
5– 9.....	29	16	13	12	5	7	17	11	6
10–14.....	27	18	9	13	10	3	14	8	6
15–19.....	64	48	16	24	18	6	40	30	10
20–24.....	124	97	27	67	50	17	57	47	10
25–29.....	150	124	26	73	58	15	77	66	11
30–34.....	209	160	49	111	86	25	98	74	24
35–39.....	309	233	76	176	129	47	133	104	29
40–44.....	462	345	117	246	181	65	216	164	52
45–49.....	707	495	212	387	262	125	320	233	87
50–54.....	1193	841	352	606	396	210	587	445	142
55–59.....	2268	1570	698	1267	857	410	1001	713	288
60–64.....	3186	2139	1047	1848	1201	647	1338	938	400
65–69.....	3826	2430	1396	2288	1411	877	1538	1019	519
70–74.....	2731	1635	1096	1676	987	689	1055	648	407
75–79.....	3965	2003	1962	2322	1146	1176	1643	857	786
80–84.....	4977	2192	2785	2875	1256	1619	2102	936	1166
85 lat i więcej and more.....	8750	2647	6103	5117	1534	3583	3633	1113	2520

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU

PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2005	899	971	830	897	964	836	901	980	823
TOTAL 2010	902	974	833	929	996	867	868	947	789
..... 2014	895	957	837	938	1002	879	843	903	783
2015	955	1012	900	1006	1062	955	893	954	831
0 lat ^a	446	528	359	520	678	354	367	370	364
1– 4 lata.....	18	23	14	19	25	13	18	21	14
5– 9.....	15	16	14	12	10	14	17	21	13
10–14.....	16	20	11	16	23	7	16	18	14
15–19.....	34	50	18	26	39	14	42	61	21
20–24.....	54	83	24	59	86	30	50	80	18
25–29.....	56	91	20	50	79	21	63	105	19
30–34.....	69	105	33	65	101	29	75	111	38
35–39.....	109	161	54	111	162	60	105	161	47
40–44.....	188	278	96	186	275	98	190	281	94
45–49.....	342	479	205	350	487	220	333	470	187
50–54.....	558	799	324	520	714	344	603	893	299
55–59.....	908	1306	539	880	1292	528	946	1322	555
60–64.....	1366	1974	839	1305	1907	823	1460	2066	865
65–69.....	1973	2809	1299	1894	2700	1279	2103	2977	1334
70–74.....	2877	4125	1982	2830	4064	1972	2955	4221	2000
75–79.....	4397	5936	3476	4207	5656	3367	4696	6358	3654
80–84.....	7462	9770	6292	7111	9204	6044	8002	10647	6672
85 lat i więcej and more.....	16680	18907	15869	16160	18030	15473	17472	20266	16470

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.

^a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (59). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN
DEATHS BY CAUSES

LATA PRZYCZYN ZGONÓW ^a		Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number		YEARS CAUSES OF DEATHS ^a
					miasta urban areas	wieś rural areas	
					na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
O G Ó Ł E M.....	2005	899	971	830	897	901	TOTAL
	2010	902	974	833	929	868	
	2013	932	985	882	967	889	
	2014	895	957	837	938	843	
w tym:							of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze		3	3	3	3	2	Infectious and parasitic diseases
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		1	1	0	1	1	of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis
Nowotwory		253	287	221	280	219	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe		238	271	207	264	207	of which malignant neoplasms
w tym:							of which:
nowotwór złośliwy żołądka		14	19	10	15	13	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki		12	13	12	14	10	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca		55	76	35	60	48	malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutka		16	0	30	19	11	malignant neoplasm of breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy...		7	x	7	8	6	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego.....		23	23	x	25	21	malignant neoplasm of prostate
białaczka		8	9	7	9	6	leukemia
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej		22	19	25	25	19	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
w tym cukrzyca		22	19	24	24	19	of which diabetes mellitus
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów		13	12	14	15	10	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia		356	343	369	361	350	Diseases of the circulatory system
w tym:							of which:
choroba nadciśnieniowa		12	11	13	12	12	hypertensive diseases
choroba niedokrwienna serca		75	87	64	77	73	ischemic heart disease
w tym ostry zawał serca		38	46	31	41	36	of which acute myocardial infarction
choroby naczyń mózgowych		73	63	82	74	71	diseases of cerebrovascular
Choroby układu oddechowego		52	60	46	54	50	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego		33	39	27	37	28	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby		6	8	4	7	5	of which fibrosis and cirrhosis of liver
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej		2	1	3	2	2	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo-płciowego		15	14	16	16	15	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		2	3	1	2	2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ		3	3	3	3	4	Congenital malformations ^Δ
Objawy i stany niedokładnie określo- ne ^Δ		91	99	84	95	87	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny		47	70	25	44	50	Injuries and poisonings by external cause
w tym:							of which:
wypadki komunikacyjne		10	15	5	9	12	transport accidents
samobójstwa		15	27	4	13	17	intentional self-harm

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 19 (60). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Z liczby ogółem Of grand total number						
				miasta urban areas			wieś rural areas			
				razem total	chłopcy males	dziewczęta females	razem total	chłopcy males	dziewczęta females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM.....	2005	207	115	92	112	57	55	95	58	37
TOTAL.....	2010	180	98	82	85	41	44	95	57	38
	2014	160	93	67	76	45	31	84	48	36
	2015	164	100	64	99	66	33	65	34	31
0–27 dni 0–27 days.....		120	78	42	78	57	21	42	21	21
0– 6.....		89	57	32	62	46	16	27	11	16
w tym 0 ^a of which 0 ^a		51	34	17	32	25	7	19	9	10
7–13.....		14	10	4	8	7	1	6	3	3
14–20.....		9	6	3	5	3	2	4	3	1
21–27.....		8	5	3	3	1	2	5	4	1
28–29 dni 28–29 days.....		–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc 1 month.....		17	10	7	7	4	3	10	6	4
2.....		6	2	4	4	1	3	2	1	1
3.....		3	–	3	3	–	3	–	–	–
4.....		5	4	1	2	1	1	3	3	–
5.....		3	1	2	1	–	1	2	1	1
6.....		1	–	1	–	–	–	1	–	1
7.....		3	2	1	2	2	–	1	–	1
8.....		2	2	–	–	–	–	2	2	–
9.....		2	1	1	1	1	–	1	–	1
10.....		1	–	1	1	–	1	–	–	–
11 miesięcy 11 months.....		1	–	1	–	–	–	1	–	–

NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI
PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS OF GIVEN SEX

OGÓŁEM 2005	586	630	540	590	579	601	583	690	468
TOTAL 2010	440	466	413	391	368	417	495	577	408
..... 2014	432	486	375	400	459	337	466	514	415
2015	446	528	359	520	678	354	367	370	364
0–27 dni 0–27 days.....	326	412	236	409	585	225	237	229	246
0– 6.....	242	301	179	325	472	172	152	120	188
w tym 0 ^a of which 0 ^a	139	180	95	168	257	75	107	98	117
7–13.....	38	53	22	42	72	11	34	33	35
14–20.....	24	32	17	26	31	21	23	33	12
21–27.....	22	26	17	16	10	21	28	44	12
28–29 dni 28–29 days.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc 1 month.....	46	53	39	37	41	32	56	65	47
2.....	16	11	22	21	10	32	11	11	12
3.....	8	–	17	16	–	32	–	–	–
4.....	14	21	6	10	10	11	17	33	–
5.....	8	5	11	5	–	11	11	11	12
6.....	3	–	6	–	–	–	6	–	12
7.....	8	11	6	10	21	–	6	–	12
8.....	5	11	–	–	–	–	11	22	–
9.....	5	5	6	5	10	–	6	–	12
10.....	3	–	6	5	–	11	–	–	–
11 miesięcy 11 months.....	3	–	6	–	–	–	6	–	12

^a Przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

^a 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

TABL. 20 (61). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYŃ
INFANT DEATHS BY CAUSES

LATA PRZYCZYNY ZGONÓW ^a		Ogółem <i>Total</i>		Chłopcy <i>Males</i>	Dziew- częta <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		YEARS CAUSES OF DEATHS ^a
						miasta urban areas	wieś rural areas	
		w liczbach bez- względ- nych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>					
OGÓŁEM.....	2005	207	586	630	540	590	583	TOTAL
	2010	180	440	466	413	391	495	
	2013	163	446	426	467	422	471	
	2014	160	432	486	375	400	466	
w tym:								of which:
Choroby układu nerwowego, narzą- dów zmysłów i układu krążenia.....		2	5	–	11	5	6	Diseases of the nervous system and sense organs and the circulatory system
Choroby układu oddechowego.....		1	3	–	6	–	6	Diseases of the respiratory system
w tym zapalenie płuc.....		1	3	–	6	–	6	of which pneumonia
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym.....		73	197	251	140	200	194	Conditions originating in the perinatal period
w tym:								of which:
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu.....		61	165	214	112	158	172	disorders related to length of gestation and fetal growth
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego.....		6	16	26	6	26	6	respiratory disorders specific to the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ		73	197	204	190	163	233	Congenital anomalies ^Δ
w tym:								of which:
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego.....		5	14	5	22	16	11	congenital malformations of the nervous system
wrodzone wady serca.....		26	70	84	56	74	67	congenital malformations of heart
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny.....		1	3	–	6	–	6	Injuries and poisonings by external cause

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 21 (62). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	496	374	601	574	493	TOTAL
w tym dokonane.....	416	308	454	400	348	of which committed
Miasta.....	284	218	330	316	263	Urban areas
Wieś.....	212	156	271	258	230	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej.....	4	2	8	3	3	14 and less
15–19.....	25	17	26	26	19	15–19
20–29.....	87	56	104	94	86	20–29
30–49.....	212	114	213	206	183	30–49
50–69.....	132	134	200	219	183	50–69
70 lat i więcej.....	36	24	47	26	19	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 22 (63). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified				
	0	15	30	45	60

MĘŻCZYŹNI

MALES

OGÓŁEM	2005	71,32	56,96	42,61	28,97	17,56
TOTAL	2010	72,52	58,00	43,63	29,81	18,08
	2014	73,98	59,47	45,10	31,15	19,11
	2015	73,73	59,31	44,89	30,88	18,86
Miasta.....		74,04	59,73	45,26	31,25	19,17
Urban areas						
Wieś.....		73,28	58,74	44,35	30,34	18,39
Rural areas						

KOBIETY

FEMALES

OGÓŁEM	2005	79,20	64,84	50,08	35,69	22,50
TOTAL	2010	80,47	65,94	51,15	36,66	23,17
	2014	81,18	66,66	51,90	37,31	23,83
	2015	81,19	66,61	51,79	37,19	23,73
Miasta.....		81,28	66,69	51,87	37,28	23,88
Urban areas						
Wieś.....		80,96	66,39	51,57	36,95	23,42
Rural areas						

TABL. 23 (64). **PROGNOZA LUDNOŚCI**^a
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII
I wariant
I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	3490,4	3490,4	3470,9	3434,7	3389,0	3339,6	3287,9	T O T A L in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	660,6	644,8	593,2	560,8	534,7	521,5	514,7	Pre-working age
mężczyźni	340,3	331,9	305,4	288,7	275,3	268,5	265,0	males
kobiety.....	320,4	312,8	287,8	272,1	259,4	253,0	249,7	females
Miasta	322,8	308,2	274,8	252,5	235,0	225,0	218,3	Urban areas
mężczyźni	165,9	158,4	141,3	129,8	120,8	115,6	112,2	males
kobiety.....	156,8	149,7	133,5	122,7	114,2	109,3	106,1	females
Wieś.....	337,9	336,6	318,4	308,4	299,7	296,5	296,4	Rural areas
mężczyźni	174,3	173,5	164,1	158,9	154,4	152,8	152,8	males
kobiety.....	163,5	163,1	154,3	149,4	145,2	143,7	143,6	females
W wieku produkcyjnym.....	2093,4	2037,3	2027,4	1975,2	1883,1	1757,4	1633,8	Working age
mężczyźni	1109,6	1075,2	1072,1	1057,6	1021,6	964,1	896,0	males
kobiety.....	983,9	962,1	955,3	917,6	861,5	793,3	737,8	females
Miasta	1101,5	1044,5	1017,0	969,3	899,7	812,8	731,0	Urban areas
mężczyźni	577,5	545,4	532,7	515,1	485,8	444,7	399,4	males
kobiety.....	524,0	499,1	484,3	454,3	413,9	368,0	331,5	females
Wieś.....	991,9	992,8	1010,4	1005,9	983,4	944,6	902,9	Rural areas
mężczyźni	532,1	529,8	539,4	542,5	535,8	519,3	496,6	males
kobiety.....	459,9	463,0	471,1	463,4	447,6	425,3	406,3	females
W wieku poprodukcyjnym	736,3	808,3	850,3	898,6	971,2	1060,8	1139,4	Post-working age
mężczyźni	248,9	291,8	311,5	325,1	354,3	398,8	450,3	males
kobiety.....	487,4	516,6	538,8	573,5	616,9	661,9	689,1	females
Miasta	448,9	479,7	490,0	502,1	527,8	563,0	590,3	Urban areas
mężczyźni	148,0	167,9	173,3	175,2	186,0	205,8	228,8	males
kobiety.....	300,9	311,7	316,7	326,9	341,8	357,2	361,6	females
Wieś.....	287,4	328,7	360,3	396,5	443,4	497,8	549,1	Rural areas
mężczyźni	100,9	123,8	138,2	149,9	168,3	193,0	221,5	males
kobiety.....	186,5	204,8	222,1	246,6	275,1	304,8	327,6	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB WIEKU PRODUK- CYJNYM.....	66,7	71,3	71,2	73,9	80,0	90,0	101,2	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	53,1	58,0	57,5	58,0	61,6	69,2	79,8	Males
Kobiety.....	82,1	86,2	86,5	92,1	101,7	115,3	127,2	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 86.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age; see general notes, item 7 on page 86.

TABL. 23 (64). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII
II wariant
II variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym.....	2182,8	2143,0	2151,5	2145,1	2111,7	2004,8	1868,0	Working age
mężczyźni	1151,5	1115,2	1106,9	1094,8	1067,6	1016,3	950,0	males
kobiety.....	1031,4	1027,8	1044,6	1050,3	1044,1	988,5	918,0	females
Miasta	1152,8	1101,5	1082,3	1057,4	1018,4	940,2	847,1	Urban areas
mężczyźni	601,4	566,5	550,4	533,7	509,0	471,2	426,0	males
kobiety.....	551,4	535,1	531,8	523,8	509,4	469,0	421,1	females
Wieś.....	1030,0	1041,4	1069,3	1087,7	1093,4	1064,6	1020,9	Rural areas
mężczyźni	550,1	548,7	556,5	561,1	558,6	545,1	524,0	males
kobiety.....	479,9	492,7	512,8	526,6	534,7	519,5	497,0	females
W wieku poprodukcyjnym	646,9	702,7	726,2	728,7	742,6	813,4	905,2	Post-working age
mężczyźni	207,0	251,8	276,6	287,9	308,4	346,6	396,3	males
kobiety.....	439,9	450,9	449,5	440,8	434,2	466,8	508,9	females
Miasta	397,6	422,6	424,7	414,0	409,2	435,5	474,2	Urban areas
mężczyźni	124,1	146,9	155,6	156,6	162,8	179,3	202,1	males
kobiety.....	273,5	275,8	269,1	257,4	246,3	256,2	272,1	females
Wieś.....	249,3	280,0	301,4	314,7	333,4	377,8	431,0	Rural areas
mężczyźni	82,9	104,9	121,0	131,3	145,5	167,3	194,2	males
kobiety.....	166,4	175,1	180,4	183,4	187,9	210,6	236,9	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB WIEKU PRODUK- CYJNYM.....	59,9	62,9	61,3	60,1	60,5	66,6	76,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	47,5	52,3	52,6	52,7	54,7	60,5	69,6	Males
Kobiety.....	73,7	74,3	70,6	67,9	66,4	72,8	82,6	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 86.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age; see general notes, item 7 on page 86.

TABL. 24 (65). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
HOUSEHOLDS PROJECTION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.									
O G Ó Ł E M.....	1182,0	1228,9	1288,6	1331,1	1302,9	1257,3	1234,9	1227,0	TOTAL
Miasta	735,8	764,3	793,3	802,2	769,8	720,7	691,7	678,8	Urban areas
Wieś.....	446,3	464,5	495,3	528,9	533,1	536,6	543,3	548,2	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOSEHOLD									
O G Ó Ł E M.....	2,93	2,84	2,72	2,63	2,68	2,76	2,79	2,80	TOTAL
Miasta	2,56	2,44	2,32	2,24	2,27	2,36	2,39	2,37	Urban areas
Wieś.....	3,53	3,48	3,36	3,23	3,26	3,29	3,30	3,33	Rural areas

TABL. 25 (66). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
		ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM.....	2005	43213	26378	16479	356	40912	19256	21078	578	2301
TOTAL	2010	43024	25651	16712	661	41751	17999	22658	1094	1273
	2014	41843	24114	17178	551	41770	18161	21750	1859	73
	2015	40347	23504	16843	.	39140	17236	21904	.	-101 ^c
Miasta.....	2005	20946	11215	9450	281	24709	9923	14302	484	-3763
Urban areas	2010	19186	9422	9278	486	25096	8746	15428	922	-5910
	2014	18843	8873	9576	394	24152	8438	14389	1325	-5309
	2015	17457	8308	9149	.	22169	7849	14320	.	-5643 ^c
Wieś.....	2005	22267	15163	7029	75	16203	9333	6776	94	6064
Rural areas	2010	23838	16229	7434	175	16655	9253	7230	172	7183
	2014	23000	15241	7602	157	17618	9723	7361	534	5382
	2015	22890	15196	7694	.	16971	9387	7584	.	5542 ^c
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM.....	2005	12,8	7,8	4,9	0,1	12,2	5,7	6,3	0,2	0,7
TOTAL	2010	12,5	7,5	4,9	0,2	12,1	5,2	6,6	0,3	0,4
	2014	12,1	7,0	5,0	0,2	12,0	5,2	6,3	0,5	+0,0
	2015	11,6	6,8	4,8	.	11,3	5,0	6,3	.	-0,0 ^c
Miasta.....	2005	10,9	5,9	4,9	0,1	12,9	5,2	7,5	0,3	-2,0
Urban areas	2010	9,9	4,9	4,8	0,3	13,0	4,5	8,0	0,5	-3,1
	2014	9,8	4,6	5,0	0,2	12,6	4,4	7,5	0,7	-2,8
	2015	9,1	4,3	4,8	.	11,6	4,1	7,5	.	-3,0 ^c
Wieś.....	2005	15,4	10,5	4,8	0,1	11,2	6,4	4,7	0,1	4,2
Rural areas	2010	15,8	10,7	4,9	0,1	11,0	6,1	4,8	0,1	4,7
	2014	14,8	9,8	4,9	0,1	11,3	6,3	4,7	0,3	3,5
	2015	14,6	9,7	4,9	.	10,9	6,0	4,9	.	3,5 ^c

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania. ^c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

^a Registrations. ^b Deregistrations. ^c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

INTERNAL MIGRATION OF POLISH CITIZENS FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION							
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpyływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z województwa wielkopolskiego from the Wielkopolskie Voivodhip	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do województwa wielkopolskiego to the Wielkopolskie Voivodhip	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM.....	2005	42857	33888	8969	40334	33888	6446
TOTAL	2010	42363	34120	8243	40657	34120	6537
	2014	41292	33417	7875	39911	33417	6494
	2015	40347	32810	7537	39140	32810	6330
Miasta	2005	20665	14566	6099	24225	20077	4148
Urban areas	2010	18700	13627	5073	24174	20083	4091
	2014	18449	13653	4796	22827	18841	3986
	2015	17457	12924	4533	22169	18296	3873
Wieś.....	2005	22192	19322	2870	16109	13811	2298
Rural areas	2010	23663	20493	3170	16483	14037	2446
	2014	22843	19764	3079	17084	14576	2508
	2015	22890	19886	3004	16971	14514	2457
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM.....	2005	12,7	10,1	2,7	12,0	10,1	1,9
TOTAL	2010	12,3	9,9	2,4	11,8	9,9	1,9
	2014	11,9	9,6	2,3	11,5	9,6	1,9
	2015	11,6	9,4	2,2	11,3	9,4	1,8
Miasta	2005	10,8	7,6	3,2	12,7	10,5	2,2
Urban areas	2010	9,7	7,1	2,6	12,5	10,4	2,1
	2014	9,6	7,1	2,5	11,9	9,8	2,1
	2015	9,1	6,8	2,4	11,6	9,6	2,0
Wieś.....	2005	15,3	13,3	2,0	11,1	9,5	1,6
Rural areas	2010	15,6	13,5	2,1	10,9	9,3	1,6
	2014	14,7	12,7	2,0	11,0	9,4	1,6
	2015	14,6	12,7	1,9	10,9	9,3	1,6

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Deregistrations.

TABL. 27 (68). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS		Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM.....	2005	42857	20213	22644	40334	19045	21289	2523	1168	1355
TOTAL	2010	42363	19397	22966	40657	18667	21990	1706	730	976
	2014	41292	19353	21939	39911	18583	21328	1381	770	611
	2015	40347	18992	21355	39140	18387	20753	1207	605	602
0– 4 lata.....		4461	2287	2174	4434	2281	2153	27	6	21
5– 9.....		3216	1683	1533	3164	1692	1472	52	-9	61
10–14.....		1621	831	790	1627	831	796	-6	–	-6
15–19.....		1358	649	709	1332	639	693	26	10	16
20–24.....		3118	1027	2091	3003	988	2015	115	39	76
25–29.....		7078	2880	4198	6659	2705	3954	419	175	244
30–34.....		6384	3082	3302	6155	2910	3245	229	172	57
35–39.....		4207	2185	2022	4073	2114	1959	134	71	63
40–44.....		2257	1227	1030	2245	1211	1034	12	16	-4
45–49.....		1347	756	591	1307	723	584	40	33	7
50–54.....		1070	533	537	1073	523	550	-3	10	-13
55–59.....		1143	556	587	1118	540	578	25	16	9
60–64.....		1068	506	562	999	471	528	69	35	34
65 lat i więcej..... and more		2019	790	1229	1951	759	1192	68	31	37

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.^a Registrations. ^b Deregistrations.TABL. 28 (69). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS		Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM.....	2005	356	188	168	578	267	311	-222	-79	-143
TOTAL	2010	661	418	243	1094	470	624	-433	-52	-381
	2013	520	308	212	1999	948	1051	-1479	-640	-839
	2014	551	303	248	1859	889	970	-1308	-586	-722
0– 4 lata.....		153	78	75	114	56	58	39	22	17
5– 9.....		38	19	19	152	78	74	-114	-59	-55
10–14.....		11	4	7	110	50	60	-99	-46	-53
15–19.....		17	10	7	111	69	42	-94	-59	-35
20–24.....		22	9	13	135	81	54	-113	-72	-41
25–29.....		51	30	21	196	91	105	-145	-61	-84
30–34.....		71	41	30	323	140	183	-252	-99	-153
35–39.....		46	30	16	233	106	127	-187	-76	-111
40–44.....		33	25	8	163	82	81	-130	-57	-73
45–49.....		11	5	6	108	50	58	-97	-45	-52
50–54.....		15	8	7	69	31	38	-54	-23	-31
55–59.....		22	13	9	65	25	40	-43	-12	-31
60–64.....		34	17	17	45	21	24	-11	-4	-7
65 lat i więcej..... and more		27	14	13	35	9	26	-8	5	-13

TABL. 29 (70). **REZYDENCI^a**
Stan w dniu 31 XII
USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	3422,7	3447,7	3451,0	T O T A L in thous.
mężczyźni w tys.	1664,9	1677,5	1679,3	males in thous.
kobiety: w tysiącach	1757,8	1770,2	1771,7	females: in thousands
na 100 mężczyzn	105,6	105,5	105,5	per 100 males
Miasta: w tysiącach	1911,1	1895,5	1891,2	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności rezydującej	55,8	55,0	54,8	in % of total usual residence population
Wieś: w tysiącach	1511,6	1552,2	1559,8	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności rezydującej	44,2	45,0	45,2	in % of total usual residence population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 87.

^a See general notes, item 12 on page 87.

TABL. 30 (71). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
O G Ó Ł E M.....	3422,7	3447,7	3451,0	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym.....	681,1	663,2	661,9	Pre-working age
Miasta.....	340,2	330,0	329,1	Urban areas
mężczyźni.....	174,6	169,5	169,0	males
kobiety.....	165,6	160,4	160,1	females
Wieś.....	340,9	333,2	332,7	Rural areas
mężczyźni.....	175,9	172,0	171,9	males
kobiety.....	165,0	161,2	160,9	females
W wieku produkcyjnym.....	2215,2	2171,9	2155,9	Working age
w tym w wieku mobilnym.....	1395,8	1392,6	1385,3	of which of mobility age
Miasta.....	1248,3	1186,5	1170,0	Urban areas
mężczyźni.....	642,9	616,7	609,6	males
w tym w wieku mobilnym.....	387,1	378,0	374,0	of which of mobility age
kobiety.....	605,4	569,9	560,4	females
w tym w wieku mobilnym.....	384,4	372,9	368,9	of which of mobility age
Wieś.....	966,8	985,4	985,8	Rural areas
mężczyźni.....	516,6	527,3	528,0	males
w tym w wieku mobilnym.....	320,9	329,6	329,8	of which of mobility age
kobiety.....	450,2	458,0	457,8	females
w tym w wieku mobilnym.....	303,4	312,2	312,6	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym.....	526,4	612,6	633,2	Post-working age
Miasta.....	322,6	379,0	392,0	Urban areas
mężczyźni.....	92,7	116,3	121,6	males
kobiety.....	229,9	262,7	270,4	females
Wieś.....	203,8	233,6	241,2	Rural areas
mężczyźni.....	62,2	75,8	79,2	males
kobiety.....	141,6	157,8	162,0	females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 87.

^a See general notes, item 12 on page 87.

TABL. 31 (72). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**
Stan w końcu roku
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS
End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	jednostki kościelne ^a church units ^a			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Kościół Katolicki Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki ^b	950	959	960	2254	2281	2247	2877592 ^c	2867193 ^c	2851569 ^c
Kościół Grekokatolicki ^d	.	55	56	.	31	30	.	25000	25000
Starokatolickie Old Catholic									
Kościół Polskokatolicki ^e	3	3	3	3	3	3	2691	2580	2565
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^e	–	–	.	–	–	.	–	7	.
Polski Narodowy Katolicki Kościół w RP	.	.	–	.	.	1	.	.	18
Prawosławie Orthodox									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{e,f}	12	12	12	16	16	16	27500	27500	27500
Protestanckie i tradycje protestanckiej Protestant and Protestant-tradition									
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^{g,h}	19 ^h	18	18	14 ^h	13	15	2883 ^h	2322	2313
Kościół Zielonoświątkowy	12	14	14	17	22	22	1043	1332	1371
Nowoapostolski Kościół w Polsce	6	6	6	5	11	11	658	680	685
Kościół Boży w Chrystusie	6	7	7	11	17	17	432	578	608
Kościół Chrześcijan Baptystów ^e	7	8	8	6	27	37	482	539	494
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	7	7	7	4	4	4	491	538	538
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	2	ⁱ	.	2	2 ⁱ	.	500	500 ⁱ	.
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^e	2	2	2	3	3	3	312	312	312
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	10	9	.	73	65	.	293	277	.
Zbór Ewangeliczny „Agape”	4 ^k	4	.	11 ^k	16	.	150 ^k	193	.
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan ..	2	2	.	4	5	.	104	166	.
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^e ..	1	1	1	–	1	1	170	162	160
Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan...	–	1	1	–	–	–	82	90	90
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	4	4	8	16	16	65	88	89
Kościół Chrześcijański ARKA w Poznaniu	1	1 ⁱ	.	3	3 ⁱ	.	76	103 ⁱ	.
Kościół „Chrystus dla Wszystkich”	1 ^l	.	.	5 ^l	.	.	67 ^l	.	.
Kościół Wolnych Chrześcijan	3	2	2	3	3	3	47	63	63
Ewangeliczny Związek Braterski	6	6	6	3	2	3	70	60	40
Kościół Chrześcijan Wiary Ewan- gelicznej	1	2	2	1	2	2	10	35	35
Kościół Chrystusowy w RP ^m	1 ⁿ	1 ^o	.	1 ⁿ	1 ^o	.	15 ⁿ	18 ^o	.

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: poznańskiej, kaliskiej i gnieźnieńskiej. ^c Ochrzczeni. ^d Dane dotyczą diecezji wrocławsko-gdańskiej. ^e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą diecezji łódzko-poznańskiej. ^g Dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej. ^h 2009 r. ⁱ 2011 r. ^k 2007 r. ^l 2005 r. ^m Do 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ⁿ 2008 r. ^o 2012 r.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data concern diocese: poznańska, kaliska and gnieźnieńska. ^c Baptised. ^d Data concern wrocławsko-gdańska diocese. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern łódzko-poznańska diocese. ^g Data concern pomorsko-wielkopolska diocese. ^h 2009. ⁱ 2011. ^k 2007. ^l 2005. ^m Until 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ⁿ 2008. ^o 2012.

TABL. 31 (72). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE (dok.)**
Stan w końcu roku
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS (cont.)
End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	jednostki kościelne ^a church units ^a			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.) Protestant and Protestant-tradition (cont.)									
„Misja na Wschód” we Wrocławiu ^p	1 ^k	.	1	2 ^k	.	2	15 ^k	.	10
Kościół Reformowany Adwentystów Dnia Siódmego w Polsce	1	1 ^r	1	–	– ^r	–	8	8 ^r	8
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	–	–	–	5	4	4
Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego	1	–	–	–	–	–	7	3	3
Islamskie Muslim									
Liga Muzułmańska w RP	1	.	.	1	.	.	500	.	.
Muzułmański Związek Religijny w RP	1	1 ⁱ	.	–	– ⁱ	.	60	60 ⁱ	.
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions									
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	–	5 ⁱ	.	–	– ⁱ	.	–	556 ⁱ	.
Misja Buddyjska „Trzy Schronienia” w Polsce	2 ⁿ	.	.	3 ⁿ	.	.	200 ⁿ	.	.
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^s	1	1	1	1	1	1	120	120	123
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	–	2	2	–	8	10	–	43	43
Związek Buddyjski Kmordong	–	– ⁱ	.	–	– ⁱ	.	–	30 ⁱ	.
Buddyjska Wspólnota Zen Kannon	– ⁿ	.	.	– ⁿ	.	.	15 ⁿ	.	.
Inne Others									
Związek Wyznania Świadków Jehowy	142	116	112	–	–	–	10183 ^t	10032 ^t	9906 ^t
Chrześcijański Kościół „Miecz Ducha” w Kaliszu	1	.	.	5	.	.	200	.	.
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	–	–	–	5	5	5	98	88	115
Wiara Baha’i w Polsce	1	1 ^o	.	–	– ^o	.	60	50 ^o	.
Zachodniosłowiański Związek Wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	1	.	2	6	.	30	40	.
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1	.	1	5	.	16	38	.
Rodzima Wiara ^u	– ⁿ	1 ⁱ	1	1 ⁿ	1 ⁱ	1	15 ⁿ	20 ⁱ	16
Sangha Dogen Zenji	1	.	.	1	.	.	15	.	.
Unia Ewangelikalna w RP	–	–	–	–	–	–	6	6	6

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ⁱ 2011 r. ^k 2007 r. ⁿ 2008 r. ^o 2012 r. ^p Do 2014 r. – Kościół Ewangeliczny „Ichtus” we Wrześni. ^r 2013 r. ^s Do 2011 r. – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^t Głosiciele. ^u Dane dotyczą oddziału „Wielkopolska”.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ⁱ 2011. ^k 2007. ⁿ – 2008. ^o – 2012. ^p Until – Kościół Ewangeliczny „Ichtus” we Wrześni. ^r 2013. ^s Until 2011 – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^t Proclaimers. ^u Data concern section „Wielkopolska”.

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności dotyczą ludności faktycznie zamieszkanej i obejmują osoby w wieku 15 lat i więcej będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1 i 2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. **Gospodarstwo domowe** oznacza zespół osób spokrewnionych lub powinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do pracujących zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.
- 2) za bezrobotne uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

General notes

Economic activity of the population

1. Data on economic activity of population concern the actually living population and cover persons aged 15 and more, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis of representative **Labour Force Survey – LFS** (tables 1 and 2); the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. A **household** is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Census of Population and Housing 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) employed persons are persons, who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.
- 2) unemployed persons are persons aged 15–74 who simultaneously fulfilled three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
 - were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. **Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników badania, w tabl. 1 i 2 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 114,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia. **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

3. The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

4. Due to rounding-off results of the survey, sum of components in tables 1 and 2 can differ from the amount given in the item "total".

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 114,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. **Full-time paid employees** are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII** w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** – pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 6 na str. 21.

8. Dane o pracujących w tabl. 3 prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i faktycznie prowadzonej działalności.

9. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

5. Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII** in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) the **employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) the **average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Data according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprise method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

8. Data regarding employment in table 3 are presented by permanent places of work and actually conducted business activity.

9. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a disability pension, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobotnie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 poz. 149 z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 poz. 149 z późn. zm.).

*The **hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.*

10. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

11. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed** persons include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 149 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The **registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 149 with later amendments).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym lub zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagle zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwentów stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;

- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia pracujących wykorzystano średnią arytmetyczną dwóch stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybactwa w wodach morskich), „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków), „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja” (bez działalności związanej

7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, order or services agreements;*

8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*

9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*

10) *serving supplementary forms of military service;*

11) *education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The **accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: „Agriculture, forestry and fishing” (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as fishing), „Mining and quarrying”, „Manufacturing”, „Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, „Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, „Construction” (excluding development of building projects), „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, „Transportation and storage”, „Information and communication” (excluding motion picture,

z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania), „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych), „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej), „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych (tabl. 19 i 20) przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

10. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities), “Professional, scientific and technical activities” (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities), “Administrative and support service activities” (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities), “Education” (only tertiary education), “Human health and social work activities” (in the scope of human health activities), “Other service activities” (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence of health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

9. The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees (tables 19 and 20).

10. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności **Economic activity of the population**

TABL. 1 (73). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – NA PODSTAWIE BAEŁ**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartaly		quarters			
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2551	2500	2406	2480	2461	2383	2299	POPULATION in thous.
Mężczyźni.....	1226	1195	1155	1178	1180	1149	1115	Men
Kobiety.....	1325	1304	1250	1302	1281	1234	1184	Women
Aktywni zawodowo.....	1475	1442	1385	1426	1404	1381	1327	Economically active persons
mężczyźni	833	810	774	787	787	779	745	men
kobiety.....	642	632	610	640	617	602	582	women
Pracujący.....	1346	1331	1304	1329	1322	1303	1261	Employed persons
mężczyźni	768	758	735	742	745	740	711	men
kobiety.....	578	572	569	587	577	563	550	women
Bezrobotni ^a	129	111	81	97	81	78	66	Unemployed persons ^a
mężczyźni	64	51	40	44	42	39	34	men
kobiety.....	65	60	41	53	40	39	32	women
Bierni zawodowo	1076	1058	1021	1053	1057	1002	972	Economically inactive persons
Mężczyźni.....	394	386	381	391	393	369	370	Men
Kobiety.....	682	672	640	662	664	632	602	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	57,8	57,7	57,6	57,5	57,0	58,0	57,7	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	67,9	67,8	67,0	66,8	66,7	67,8	66,8	men
kobiety.....	48,5	48,5	48,8	49,2	48,2	48,8	49,2	women
Miasta.....	56,4	56,3	55,9	55,1	55,2	56,8	56,6	Urban areas
Wieś.....	59,7	59,3	59,6	60,4	59,4	59,5	59,0	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % ..	52,8	53,2	54,2	53,6	53,7	58,0	54,8	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	62,6	63,4	63,6	63,0	63,1	67,8	63,8	men
kobiety.....	43,6	43,9	45,5	45,1	45,0	48,8	46,5	women
Miasta.....	51,5	52,0	52,9	51,4	52,4	56,8	54,2	Urban areas
Wieś.....	54,4	54,6	55,8	56,3	55,6	59,5	55,7	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	8,7	7,7	5,8	6,8	5,8	5,6	5,0	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	7,7	6,3	5,2	5,6	5,3	5,0	4,6	men
kobiety.....	10,1	9,5	6,7	8,3	6,5	6,5	5,5	women
Miasta.....	8,8	7,7	5,4	6,8	5,2	5,0	4,3	Urban areas
Wieś.....	8,6	7,9	6,4	6,8	6,4	6,4	5,7	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 2 (74). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2015 R. – NA PODSTAWIE BAEŁ
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
 IN IV QUARTER 2015 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współ- czynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezrobocia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni ^a unem- ployed ^a				
	w tys. in thous.					w % in %		
OGÓŁEM.....	2299	1327	1261	65	972	57,7	54,8	5,0
TOTAL								
Według wieku:								
By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b	1712	1285	1220	64	427	75,1	71,3	5,0
of which of working age ^b								
15–24 lata.....	300	118	100	18	182	39,3	33,3	15,3
25–34.....	458	394	374	20	64	86,0	81,7	5,1
35–44.....	389	343	331	12	46	88,2	85,1	3,5
45–54.....	329	264	254	10	65	80,2	77,2	3,8
55 lat i więcej and more.....	823	208	202	6	615	25,3	24,5	2,9
Według poziomu wykształcenia:								
By educational level:								
Wyższe	486	387	372	15	99	79,6	76,5	3,9
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	532	362	348	14	170	68,0	65,4	3,9
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące.....	184	90	83	8	94	48,9	45,1	8,9
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	675	409	391	18	266	60,6	57,9	4,4
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	422	78	67	11	344	18,5	15,9	14,1
Lower secondary, primary and incom- plete primary								

^a Osoby w wieku 15–74 lata. ^b Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.

^a Persons aged 15–74. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (75). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM..... TOTAL	1223699	1327822	1412670	1448408	668526
sektor publiczny public sector	268306	261766	248850	248417	163776
sektor prywatny..... private sector	955393	1066056	1163820	1199991	504750
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ^b Agriculture, forestry and fishing ^b	209413	212920	214359	214308	98744
Przemysł..... Industry	333165	330561	349240	360584	119559
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	303811	299513	321222	333528	113935
Budownictwo Construction	64798	92051	87146	89833	10248
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	203948	227378	236074	244388	130388
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	55373	69876	80097	84445	19364
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	18538	19604	21222	21161	13715
Informacja i komunikacja..... Information and communication	15548	17670	23481	24614	7606
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	23785	25538	26737	26620	17958
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	16254	15598	17205	17655	9472
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	38884	44076	54048	56089	27995
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	25002	35419	47303	49808	22596
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	44297	48883	50505	50365	32898
Edukacja..... Education	91958	98486	103890	105135	82211
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	54283	60053	66135	67082	53459
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	10833	11229	11305	11374	6773
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	17620	18480	23923	24947	15540

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 114.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 114.

TABL. 4 (76). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which	
			zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers
OGÓŁEM.....	2005	774743	760272	8578
TOTAL	2010	846823	833510	8497
	2014	935221	922961	8000
	2015	953223	941891	7338
sektor publiczny.....		235796	235794	#
public sector				
sektor prywatny		717427	706097	#
private sector				
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		20328	17381	122
Agriculture, forestry and fishing				
Przemysł.....		327209	324299	2669
Industry				
w tym przetwórstwo przemysłowe		300790	297950	2599
of which manufacturing				
Budownictwo		37899	36963	935
Construction				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ		214021	212181	1815
Trade; repair of motor vehicles Δ				
Transport i gospodarka magazynowa.....		46226	45589	637
Transportation and storage				
Zakwaterowanie i gastronomia Δ		7682	7407	268
Accommodation and catering Δ				
Informacja i komunikacja		11151	11101	49
Information and communication				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		14551	13696	14
Financial and insurance activities				
Obsługa rynku nieruchomości Δ		11528	11509	19
Real estate activities				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		20471	20243	228
Professional, scientific and technical activities				
Administrowanie i działalność wspierająca Δ		31646	31478	115
Administrative and support service activities				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		48859	48855	4
Public administration and defence; compulsory social security				
Edukacja.....		101078	100836	242
Education				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		48875	48714	161
Human health and social work activities				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		8664	8658	6
Arts, entertainment and recreation				

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (77). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
O G Ó Ł E M.....	856114	956847	1018774	1040466	884199	T O T A L
sektor publiczny	255891	241655	225350	225101	224971	public sector
sektor prywatny.....	600223	715192	793424	815365	659228	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	24420 ^b	24929 ^b	25056 ^b	24301 ^b	13745	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	307068	314837	323042	329984	309801	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	276364	283886	293651	302970	283975	of which manufacturing
Budownictwo	49689	68639	57416	58377	35611	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	151323	197323	234805	243538	195690	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa..	35451	41145	51704	54288	43575	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	10980	12237	11856	11471	6607	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	11498	10075	13581	13659	10258	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa.....	17131	16165	15002	14870	12959	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10333	10548	11259	11471	8314	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20964	25898	30616	31177	18897	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	19211	23448	30292	32575	28552	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	43278	48807	47071	46746	46746	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	91940	93919	96349	97385	96225	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	45933	51352	51416	50990	46549	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	8626	9160	8630	8610	8093	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	8269	8365	10679	11027	2580	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 114.

^a Excluding persons employed abroad. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 114.

TABL. 6 (78). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM.....	2005	697521	319245	62751	36890
TOTAL	2010	766595	362631	66915	42746
	2014	848824	416716	74137	52496
	2015	871315	431688	70576	49682
sektor publiczny.....		214375	142237	21419	15213
public sector					
sektor prywatny		656940	289451	49157	34469
private sector					
w tym:					
of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		13720	4031	3661	2853
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł.....		315368	106370	8931	4354
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		289676	101760	8274	4077
of which manufacturing					
Budownictwo		35394	4049	1569	575
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		191309	119710	20872	17914
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa.....		44343	10172	1246	471
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		6038	3960	1369	902
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		10491	3429	610	318
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		11891	8836	1805	1268
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7918	3765	3591	2395
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		18604	10369	1639	943
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		27788	13281	3690	1856
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		46881	30798	1974	1217
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja.....		86482	69030	14354	10675
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		45413	38240	3301	2524
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		7195	4437	1463	1100
Arts, entertainment and recreation					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (79). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %
			kobiety women	podjmujący pierwszą pracę persons start- ing work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM	2005	158305	65290	24095	73820	3155	22,9
TOTAL	2010	151210	63728	21949	85370	3737	19,4
	2014	194929	89553	26912	126300	2490	23,8
	2015	201454	92443	26846	135141	2410	23,8
sektor publiczny public sector		22518	14280	3283	14790	546	10,2
sektor prywatny..... private sector		178936	78163	23563	120351	1864	28,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		2471	857	329	1301	19	19,1
Przemysł..... Industry		71833	25304	8550	47275	530	23,9
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		69191	24724	8291	45696	514	25,2
Budownictwo Construction		9260	847	755	6521	31	26,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		50922	31002	9475	35811	883	27,6
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		13872	2334	918	9518	211	33,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		1921	1157	303	1196	16	32,4
Informacja i komunikacja Information and communication		2613	1037	387	1665	11	25,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities		2200	1582	208	1077	60	18,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		1344	600	114	1088	9	17,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		6122	3581	687	4065	81	34,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		18947	9174	2080	12655	19	75,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		5948	3807	827	3988	230	11,3
Edukacja..... Education		7941	6534	1074	5213	159	9,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		4709	3853	945	2928	134	10,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation		828	485	146	544	14	11,4
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities		523	289	48	296	3	20,4

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (80). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesie- ni na eme- ryturę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopów wychowaw- czych ^b taking child-care leaves ^b	
				przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee			
O G Ó Ł E M	2005	138817	57311	24161	20610	8040	4529	19,8
T O T A L	2010	147816	63077	26778	15821	5634	4340	18,9
	2014	160473	71594	23552	21124	7070	2430	19,6
	2015	172743	75457	24693	24210	8642	3293	20,3
sektor publiczny public sector		23981	12306	5640	1405	3922	674	10,8
sektor prywatny private sector		148762	63151	19053	22805	4720	2619	23,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		2371	591	258	204	291	20	18,3
Przemysł Industry		55141	17762	7288	8113	3262	638	18,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		51454	17157	6758	7883	2542	624	18,7
Budownictwo Construction		8634	685	1138	1179	348	19	24,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		45463	26802	6077	7774	791	1581	24,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		10117	1613	998	2004	316	131	24,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		1763	1087	240	318	35	20	29,6

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (80). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesie- ni na eme- ryturę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopów wychowaw- czych ^b taking child-care leaves ^b	
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee			
Informacja i komunikacja..... Information and communication	2170	742	214	536	32	22	21,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	2506	1534	674	384	147	57	20,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1099	430	160	117	181	6	14,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	5141	2759	987	914	137	72	28,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	16466	8746	1266	1248	282	42	65,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	9608	3517	4344	291	886	262	18,5
Edukacja..... Education	6303	4794	578	540	1097	227	7,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	4547	3623	284	423	689	171	9,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	797	428	80	87	123	17	10,9
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	617	344	107	78	25	8	23,8

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 9 (81). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem Of total number				
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-second- ary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	
OGÓŁEM.....	2005	20145	9343	5944	6301	2695	5205
TOTAL.....	2010	17336	8204	5539	4551	2826	4420
	2014	18603	9737	6475	4584	3075	4469
	2015	17151	8920	5857	3889	2476	4929
sektor publiczny public sector		2470	1706	1831	359	155	125
sektor prywatny private sector		14681	7214	4026	3530	2321	4804
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		236	102	90	73	14	59
Przemysł..... Industry		5459	1812	1304	1468	738	1949
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		5239	1749	1238	1409	723	1869
Budownictwo Construction		433	92	174	85	14	160
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ Trade; repair of motor vehicles Δ		5115	3347	1026	1330	1043	1716
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		626	296	179	198	129	120
Zakwaterowanie i gastronomia Δ Accommodation and catering Δ		208	137	41	46	72	49
Informacja i komunikacja Information and communication		370	118	295	41	#	#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities		143	91	110	13	20	–
Obsługa rynku nieruchomości Δ Real estate activities		93	51	57	17	13	6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		507	303	363	64	49	31
Administrowanie i działalność wspierająca Δ Administrative and support service activities		1477	662	304	222	205	746
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		676	489	473	114	65	24
Edukacja..... Education		838	678	715	78	28	17
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		828	662	655	107	45	21
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation		122	69	68	30	16	8
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities		20	11	3	3	#	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

^a Employed on the basis of an employment contract; data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 10 (82). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2015 R.
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM..... TOTAL	6702	1557	4093	65479	36163	30843	17277
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	23	–	17	1044	753	535	366
Przemysł..... <i>Industry</i>	1957	455	1612	14849	10945	6045	4426
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5	–	5	78	37	83	47
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	1892	447	1553	14050	10450	5323	3813
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	7	1	7	70	30	385	374
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	53	7	47	651	428	254	192
Budownictwo <i>Construction</i>	1168	63	193	6599	2380	3736	1497
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ <i>Trade; repair of motor vehicles Δ</i>	1295	386	419	19073	9976	7634	3846
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	873	385	845	5524	2254	1420	1123
Zakwaterowanie i gastronomia Δ <i>Accommodation and catering Δ</i>	31	–	31	1948	1032	2040	878

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (82). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2015 R. (dok.)
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o licz- bie pra- cujących powyżej 9 of which in entities employing more than 9 persons
Informacja i komunikacja..... Information and communication	235	89	166	1529	563	690	171
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	53	26	14	531	206	416	260
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	34	10	34	563	282	513	244
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	169	15	126	2982	673	2100	1165
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	231	47	200	4764	3439	3094	1481
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	269	46	267	821	808	390	385
Edukacja..... Education	33	2	23	2711	2006	1473	1061
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	121	4	97	1501	465	377	198
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	51	–	47	393	227	178	102
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	159	29	2	647	154	202	74

^a W ciągu roku.^a During the year.

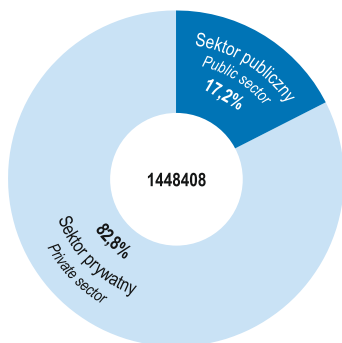
STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a IN 2015

As of 31 XII

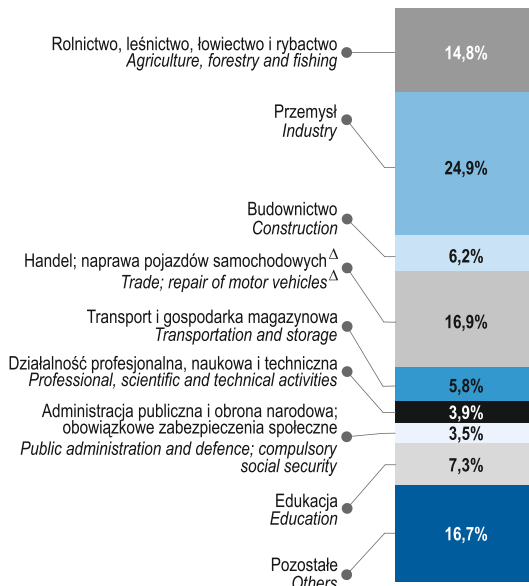
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

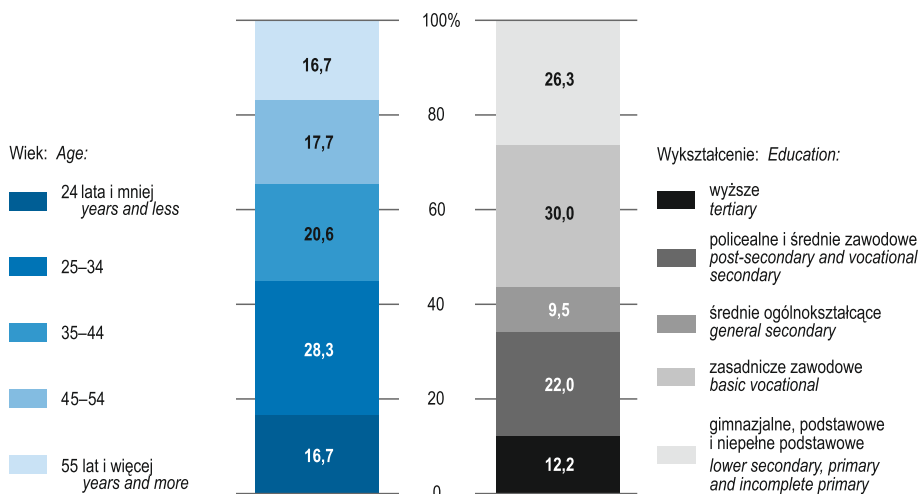

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2015 R.

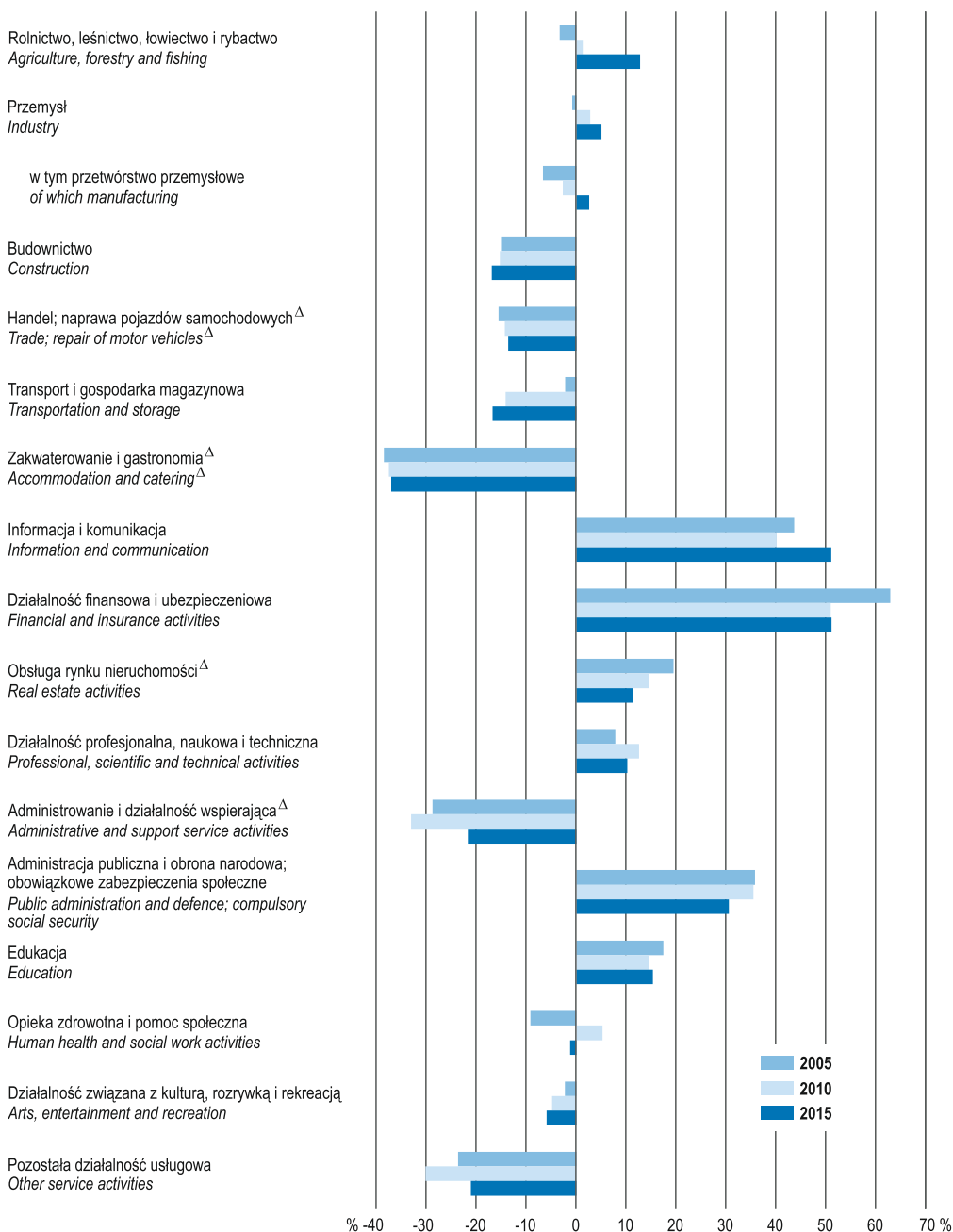
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN 2015

As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a**
**RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM
THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a**

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	211420	135172	116410	93311	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	122011	75711	65842	53807	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	43171	22950	15882	11745	previously not employed
absolwenci ^a	12700	10771	6032	5027	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	52017	31263	31085	25233	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	11995	6801	7945	6651	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	133402	54048	60223	45801	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	29720	23087	17597	15155	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	.	.	.	16023	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	6065	7186	8524	7249	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %...	14,6	9,2	7,6	6,1	Registered unemployment rate ^c in %
Oferty pracy	1465	2230	3949	4366	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie od upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem czasu odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 115.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall over 12 months during the last two years, excluding the time of undergoing traineeship and on a job occupational training. ^c See general notes, item 2 on page 115.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (84). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem..	241428	234821	185833	173860	Total newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	117892	117362	94442	89326	women
dotychczas niepracujący	64995	46431	28229	24234	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9328	11388	12322	11892	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	262259	233212	214255	196959	Total persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	123819	114690	108390	101361	women
z tytułu podjęcia pracy	126790	103411	107323	99074	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM..... TOTAL	211420	122011	135172	75711	116410	65842	93311	53807
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej..... and less	54096	30803	34147	19993	20730	12185	15599	9442
25–34.....	59468	37559	39907	24482	33619	21850	26374	17714
35–44.....	42010	25433	24116	14071	23937	14387	19210	11886
45–54.....	46756	25333	25468	13459	20749	10943	16475	8803
55 lat i więcej..... and more	9090	2883	11534	3706	17375	6477	15653	5962
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe..... Tertiary	10099	6790	14141	9674	13957	9701	11373	7954
Policealne i średnie zawodowe..... Post-secondary and vocational secondary	46665	31963	30862	19884	25720	16903	20485	13565
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	14448	10990	13741	9809	10781	7533	8850	6283
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	74802	38229	42372	20201	35849	17378	28015	14034
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe..... Lower secondary, primary and incom- plete primary	65406	34039	34056	16143	30103	14327	24588	11971

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej..... months and less	49781	22223	51251	24787	35771	17140	32190	16071
3– 6.....	30224	16676	26710	15592	18680	10902	14719	8726
6–12.....	31532	17873	24589	14292	18907	10719	14680	8635
12–24.....	32830	19475	21217	13074	20252	12250	13420	8448
Powyżej 24 miesięcy..... More than 24 months	67053	45764	11405	7966	22800	14831	18302	11927
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy..... No work seniority	43171	28521	22950	14979	15882	10400	11745	7816
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej..... and less	30091	18371	18615	11865	17476	11218	14556	9494
1– 5.....	44751	25176	33699	19291	27589	16583	22401	13874
5–10.....	30263	17736	19345	10528	17995	10285	14422	8363
10–20.....	35623	21219	20976	11351	18868	10021	15058	8156
20–30.....	23537	10293	14583	6190	12848	5479	10204	4421
powyżej 30 lat..... more than 30 years	3984	695	5004	1507	5752	1856	4925	1683

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wśród bezrobotnych było 24537 osób (w tym 10642 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2014 among the unemployed were 24537 persons (of which 10642 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3875	1654	910	2169	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	1780	942	469	1140	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4495	3780	1314	1495	Undertook employment in public works
w tym kobiety	1585	1294	449	595	of which women
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy ...	25924	33927	21380	22841	Started training and traineeship with the employer
w tym kobiety	14907	20586	12659	14099	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	2516	1611	1759	Started a social useful works
w tym kobiety	–	1528	939	1093	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	77490	76688	96848	121866	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (87). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	448,0	640,0	500,1	510,9	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	251,0	247,0	219,9	193,9	37,9	Unemployment benefits
Szkolenia	14,0	18,2	12,6	15,8	3,1	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	38,0	182,2	126,7	129,1	25,3	Means for starting of economic activity and equipping of work seat
Roboty publiczne	21,3	22,6	8,3	10,3	2,0	Public works
Prace interwencyjne	11,3	7,6	5,4	9,4	1,8	Intervention works
Stypendia za okres stażu	47,3	112,8	89,8	91,2	17,9	Scholarships for traineeship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 115.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 115.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy Work conditions

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – w wypadkach powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmiertel- nych fatal	ciężkich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more		
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM.....	2005	9071	37	99	8935	78	3230	5213	TOTAL
	2010	11054	40	64	10950	148	4064	5899	
	2014	11227	36	66	11125	200	4108	5508	
	2015	10914	41	62	10811	208	4478	5700	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		276	6	7	263	1	82	186	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		5103	16	34	5053	68	2105	2760	Industry
górnictwo i wydobywanie		64	1	–	63	1	11	51	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		4787	14	31	4742	63	2004	2559	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		52	1	1	50	1	22	26	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja		200	–	2	198	3	68	124	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		652	6	6	640	9	206	419	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych		1408	2	4	1402	32	623	697	Trade; repair of motor vehicles ..
Transport i gospodarka magazynowa ..		803	8	5	790	24	307	428	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ..		118	–	–	118	3	65	48	Accommodation and catering ..
Informacja i komunikacja		55	–	–	55	2	25	27	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		80	–	–	80	5	29	39	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ..		80	–	1	79	1	24	51	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		145	–	–	145	6	71	56	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca		529	1	2	526	12	214	278	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		316	1	1	314	10	143	145	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		402	–	1	401	17	174	200	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		833	–	1	832	14	365	308	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		56	–	–	56	1	27	25	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		58	1	–	57	3	18	33	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – w wypadkach powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
			śmiertel- nych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
NA 1000 PRACUJĄCYCH ^b (wskaźnik wypadkowości)									
PER 1000 EMPLOYED PERSONS ^c (accident rate)									
OGÓŁEM.....	2005	8,81	0,04	0,09	8,68	0,08	3,14	5,07	TOTAL
	2010	9,76	0,04	0,06	9,66	0,13	3,59	5,21	
	2014	9,37	0,03	0,06	9,28	0,17	3,43	4,60	
	2015	8,81	0,03	0,05	8,73	0,17	3,62	4,60	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		12,45	0,27	0,32	11,86	0,05	3,70	8,39	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....		14,38	0,05	0,10	14,23	0,19	5,93	7,78	Industry
górnictwo i wydobywanie		12,07	0,19	–	11,88	0,19	2,07	9,62	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		14,62	0,04	0,09	14,49	0,19	6,12	7,82	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		6,27	0,12	0,12	6,03	0,12	2,65	3,13	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ		14,35	–	0,14	14,21	0,22	4,88	8,90	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		7,37	0,07	0,07	7,23	0,10	2,33	4,74	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		5,86	0,01	0,02	5,83	0,13	2,59	2,90	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa..		9,76	0,10	0,06	9,60	0,29	3,73	5,20	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		5,57	–	–	5,57	0,14	3,07	2,27	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		2,29	–	–	2,29	0,08	1,04	1,12	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa.....		3,00	–	–	3,00	0,19	1,09	1,46	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4,59	–	0,06	4,53	0,06	1,38	2,93	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2,63	–	–	2,63	0,11	1,29	1,02	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ		10,89	0,02	0,04	10,83	0,25	4,41	5,73	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		6,27	0,02	0,02	6,23	0,20	2,84	2,87	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		3,85	–	0,01	3,84	0,16	1,66	1,91	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		12,51	–	0,02	12,49	0,21	5,48	4,62	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		4,94	–	–	4,94	0,09	2,38	2,20	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....		2,37	0,04	–	2,33	0,12	0,74	1,35	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku. ^b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year. ^b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary entities conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						
			rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- ion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka ma- gazynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
				razem total	w tym przetwórstwo przemys- łowe of which manufac- turing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM.....	2005	9071	286	4617	4318	744	1108	499	600
TOTAL	2010	11054	285	5329	4968	1117	1298	790	661
	2014	11227	300	5298	4892	730	1433	763	926
	2015	10914	276	5103	4787	652	1408	803	833
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparata- mi chemicznymi		382	10	209	201	18	39	9	25
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi..... of which chemicals		84	3	57	54	–	6	2	7
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....		14	–	6	4	3	2	1	–
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt..... a stationary object		2496	61	1021	933	142	303	294	188
obiekt w ruchu..... object in motion		2297	51	1190	1123	167	341	196	73
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt..... falling object		978	17	525	496	92	156	68	24
poruszający się lub transportowany obiekt moving or transported object		442	8	217	204	22	72	50	18
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym.....		2411	32	1391	1345	130	316	57	235
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym..... of which contact with sharp material agent		1517	17	909	886	63	241	30	110
Uwięzienie, zmiżdżenie		800	20	472	452	47	99	33	26
Trapped, crushed									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne		1220	21	458	412	58	185	102	103
Physical or mental stress									
w tym obciążenie układu mięśniowo- szkieletowego..... of which physical stress on the muscular- skeletal system		1096	17	418	379	52	164	93	93

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- ion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka ma- gazynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemys- łowe of which manufac- turing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	231	43	22	17	2	15	39	42	
Human or animal aggression									
Pozostałe.....	1020	29	325	291	81	100	70	141	
Others									
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM.....	2005	17079	457	9257	8735	1540	2039	761	935
TOTAL	2010	21691	608	10980	10243	2420	2470	1360	1060
	2014	21922	616	10995	10199	1512	2817	1257	1459
	2015	21431	536	10492	9849	1387	2827	1341	1351
Niewłaściwy stan czynnika materialnego		1642	38	844	773	135	184	88	90
Inappropriate condition of material objects/ agents									
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organization of:									
pracy		839	21	429	401	95	113	46	61
work									
stanowiska pracy		978	30	503	480	71	155	72	51
work post									
Niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym lub jego brak.....		1470	22	769	727	104	228	62	123
Absence or inappropriate use of material objects/agents									
Nieużywanie sprzętu ochronnego		295	–	183	177	28	47	5	7
Not using protective equipment									
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika.....		1454	31	852	818	70	241	55	32
Inappropriate wilful employee action									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracowni- ka ^b		325	14	122	111	16	53	21	34
Inappropriate mental-physical condition of employee ^b									
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika		13251	341	6394	5994	797	1645	897	834
Incorrect employee action									
Inne.....		1177	39	396	368	71	161	95	119
Others									

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.e.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1906	1874	1907	1639	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	12	7	9	8	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	855	939	889	750	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadają- ce przedmioty	163	153	207	152	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	65	55	36	38	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	260	260	251	196	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	284	222	279	250	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur	29	14	19	18	influence of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych	8	2	1	6	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	242	229	225	229	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		W grupie zagrożenia In group of hazard					
				związanego connected with				czynnikami mechanicznymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM.....	2005	125,3	94,2	72,4	53,9	34,8	29,2	18,1	11,1
TOTAL	2010	110,4	90,8	67,5	55,3	27,7	24,6	15,2	10,9
	2014	101,7	84,7	61,9	50,9	24,4	22,6	15,3	11,2
	2015	96,3	77,7	58,5	45,6	23,0	21,2	14,8	10,9
sektor publiczny		126,8	115,3	48,4	40,6	60,5	59,0	17,8	15,8
public sector									
sektor prywatny.....		91,6	71,9	60,1	46,4	17,2	15,3	14,3	10,2
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 117.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 117.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a** (dok.)
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		W grupie zagrożenia In group of hazard					
			związanego connected with				czynnikami mechanicznymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	99,0	59,7	63,9	33,5	12,9	11,0	22,2	15,2
Przemysł..... Industry	161,1	129,4	103,6	81,3	33,8	31,1	23,7	17,0
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	351,3	339,0	189,1	179,1	158,3	158,3	3,9	1,6
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	145,4	112,7	106,0	82,8	17,5	15,2	21,9	14,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę..... electricity, gas, steam and air conditioning supply	547,8	514,2	55,9	36,7	395,2	380,9	96,7	96,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja..... water supply; sewerage, waste management and remediation activities	123,1	108,0	47,4	39,2	62,4	58,7	13,2	10,1
Budownictwo..... Construction	109,3	81,2	56,1	36,9	32,0	28,8	21,1	15,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych..... Trade; repair of motor vehicles	24,0	20,3	8,8	6,5	8,9	8,2	6,3	5,6
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	43,8	40,0	14,3	11,5	26,5	26,4	3,0	2,1
Informacja i komunikacja..... Information and communication	6,2	4,5	1,4	1,4	4,4	2,7	0,5	0,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	68,2	59,1	52,7	48,9	3,9	3,9	11,6	6,3
Administrowanie i działalność wspierająca..... Administrative and support service activities	17,2	13,1	8,1	4,1	3,2	3,2	5,9	5,9
Edukacja..... Education	14,7	13,8	10,2	10,2	1,8	1,3	2,7	2,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	50,6	46,8	34,3	33,7	15,4	12,4	0,8	0,7
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	—	—	—	—	—	—	—	—

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 117.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 117.

TABL. 20 (92). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO ^a
W 2015 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE ^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occu- pational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupa- tional risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
			na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>		
OGÓŁEM..... TOTAL	327,7	125,8	41,4	54,3	80,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	362,5	205,9	42,8	86,7	143,4
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	322,3	113,5	41,2	49,3	71,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	373,7	221,6	34,8	43,6	179,8
Przemysł..... <i>Industry</i>	370,4	158,5	55,5	55,3	104,3
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	686,9	498,7	230,4	8,8	266,9
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	366,0	150,3	53,5	55,8	100,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	224,1	193,5	23,3	42,4	102,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	451,0	169,4	49,6	74,6	125,3
Budownictwo <i>Construction</i>	367,3	192,5	67,9	87,3	151,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	239,5	47,5	19,8	29,4	18,7
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	343,6	82,5	29,4	37,9	51,3
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	430,2	189,4	90,6	147,7	90,5
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	298,2	70,0	12,3	18,6	30,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... <i>Administrative and support service activities</i>	269,1	25,7	0,5	1,4	24,8
Edukacja..... <i>Education</i>	252,4	43,7	8,3	23,5	20,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	376,7	258,1	36,6	169,2	184,5
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	120,4	35,0	–	–	35,0

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 117.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 117.

TABL. 21 (93). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
O G Ó Ł E M 2005	285	32,6	T O T A L
2010	153	15,6	
2014	217	20,9	
2015	198	18,2	
Pylice płuc	23	2,1	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	25	2,3	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwa- łym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	1	0,1	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	4	0,4	<i>Bronchial asthma</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym.....	80	7,3	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie dzia- łania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi.....	9	0,8	<i>Malignant neoplasms induced by human carcino- gens present in work environment</i>
Choroby skóry	9	0,8	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposo- bem wykonywania pracy	6	0,6	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowe- go wywołane sposobem wykonywania pracy	6	0,6	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowo- dowany hałasem	15	1,4	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny	2	0,2	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,1	<i>Diseases of visual system included by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa.....	17	1,6	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (94). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczegól- nych warun- kach ^b <i>Entitlements arising from work in parti- cular condi- tions^b</i>
OGÓŁEM.....	2005	42096	137421	14694	50211	2300	4137	35168
TOTAL	2010	39087	63952	7318	26754	2398	4450	987
	2014	36825	59689	5436	23834	2279	5909	387
	2015	32576	64795	5174	22586	1617	4451	549
sektor publiczny		10366	14885	530	9432	220	1354	398
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		22210	49910	4644	13154	1397	3097	151
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2109	2157	23	300	6	12	–
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		19957	42680	4057	14416	1248	2207	245
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		1805	1767	–	576	–	345	10
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		12044	31980	3323	7022	1232	478	87
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3414	5750	506	6209	6	1364	98
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ		2694	3183	228	609	10	20	50
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		4490	6898	658	1886	7	11	13
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		2787	7030	334	886	28	57	18
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ..		2936	2571	58	3688	112	1919	170
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		15	930	3	32	2	2	–
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		9	147	25	144	–	2	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ		29	104	15	–	1	1	8
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		36	89	–	696	7	4	–
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..		208	2189	1	538	205	235	95
<i>Human health and social work activities</i>								
Pozostała działalność usługowa		–	–	–	–	1	1	–
<i>Other service activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 117. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 117.

^b Or particular character.

TABL. 23 (95). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
OGÓŁEM..... 2005	2589	2457	1908	1852
TOTAL 2010	4130	3997	2481	2424
2014	4460	4318	3380	3286
2015	4779	4734	3389	3288
sektor publiczny public sector	689	669	3777	3541
sektor prywatny..... private sector	4090	4065	3323	3246
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	143	138	4717	4530
Przemysł..... Industry	2583	2564	3381	3293
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	61	57	7162	6419
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	2382	2367	3258	3186
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	29	29	4121	4121
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	111	111	3763	3763
Budownictwo..... Construction	279	278	3934	3866
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1078	1077	2931	2927
Transport i gospodarka magazynowa.. Transportation and storage	266	262	3800	3549
Informacja i komunikacja..... Information and communication	12	12	2633	2633
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	9	9	2511	2511
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ Administrative and support service activities	4	4	3700	3700
Edukacja..... Education	46	41	8146	7420
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	358	348	2999	2769
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	1	1	1100	1100

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 117. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 117. ^b Or particular character.

ZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Jeżeli badaną zbiorowość pracowników, uporządkowaną pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej, podzielimy na 10 równych części, to otrzymamy 9 wielkości oddzielających te części, które nazywamy decylami. Jeśli uporządkowaną zbiorowość podzielimy na 4 równe części, to otrzymamy trzy wielkości oddzielające te części – zwane kwartylami. Podział zbiorowości na 2 równe części – wyznacza jedną wartość zwaną medianą lub wynagrodzeniem środkowym. Z powyższego wynika, że piąty decyl oraz drugi kwartyl równe są medianie, oraz że decyle określają najwyższe wynagrodzenia (w złotych) w grupach decylowych, a kwartyle – w grupach kwartylowych.

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

2. The **average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

3. Data regarding wages and salaries are given in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income tax and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2014. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

If the surveyed population of employees is ordered by their growing monthly earnings, and divided into 10 equal parts, then we will arrive at 9 values marking the boundary between those parts, which we call decile earnings. If the ordered population is divided into 4 equal parts, then we will get 3 values separating those intervals, which will be called quartile earnings. The division of the population into 2 equal parts defines a value called a median. This implies that the fifth decile and second quartile of earnings are each equal to the median; and that decile of earnings and quartile of earnings determine the highest earnings (in zlotys) in decile groups and quartile groups respectively.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. **Świadczenia emerytalne i rentowe** nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. **Retirement and other pension benefits** (pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. **Retirement and other pension benefits** do not include payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. **Retirement and other pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income tax.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (96). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
O G Ł E M.....	2150,38	2947,27	3421,43	3543,24	3728,52	T O T A L
sektor publiczny	2625,80	3648,60	4195,97	4299,56	4299,56	public sector
sektor prywatny.....	1944,20	2706,59	3198,63	3331,63	3533,64	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2078,73	2990,25	3743,18	3996,07	4103,28	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	2132,34	3029,26	3637,02	3722,24	3810,34	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	2006,45	2867,17	3515,63	3635,28	3722,62	of which manufacturing
Budownictwo	1829,15	2495,47	2826,37	2943,05	3439,66	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1814,36	2524,39	2917,84	3059,75	3239,32	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2101,55	2528,85	2857,96	2948,21	3132,86	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1320,73	1838,93	2167,78	2227,59	2413,08	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3089,97	4132,39	4890,95	5354,80	5938,63	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa.....	3505,16	4451,69	5067,22	5356,53	5742,46	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2569,69	3375,86	3981,67	3948,07	4269,08	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2318,70	3317,81	3636,42	3906,16	4587,70	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	1529,65	1970,09	2500,13	2778,04	2803,45	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	2921,02	3995,07	4509,23	4627,01	4627,01	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	2525,86	3377,20	3967,48	4086,59	4106,07	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1951,98	3102,43	3370,41	3499,65	3586,98	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2101,40	2803,86	3198,72	3332,36	3399,05	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	1640,61	2055,62	2708,75	2794,02	2950,18	Other service activities

TABL. 2 (97). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. in thous. b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women

O G Ó Ł E M

T O T A L

O G Ó Ł E M	a	862,2	441,2	421,0	219,8	77,6	142,2	642,4	363,6	278,8
T O T A L	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI
PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (4107,72 zł) W KRAJU
BY RANGES OF WAGES AND SALARIES² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT
OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (4107,72 zł) IN COUNTRY

2053,86 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a	178,3	87,5	90,8	12,4	2,3	10,1	165,9	85,2	80,7
		b	20,7	19,9	21,6	5,7	3,0	7,2	25,8	23,4	28,9
2053,87–2752,17	(50–67)	a	175,0	69,1	105,9	35,9	10,0	25,9	139,1	59,1	80,0
		b	20,3	15,7	25,1	16,3	12,9	18,2	21,6	16,3	28,6
2752,18–3080,79	(67–75)	a	73,5	34,4	39,1	19,0	6,0	13,0	54,5	28,4	26,1
		b	8,5	7,8	9,3	8,6	7,7	9,1	8,5	7,8	9,4
3080,80–4107,72	(75–100)	a	181,2	95,1	86,1	59,2	20,3	38,9	122,0	74,8	47,2
		b	21,1	21,5	20,4	27,0	26,1	27,3	18,9	20,5	16,9
4107,73–5134,65	(100–125)	a	111,4	63,6	47,8	42,8	15,3	27,5	68,6	48,3	20,3
		b	12,9	14,4	11,4	19,5	19,6	19,4	10,7	13,3	7,3
5134,66–6161,58	(125–150)	a	58,0	33,8	24,2	23,2	9,1	14,1	34,8	24,7	10,1
		b	6,7	7,7	5,7	10,5	11,7	9,9	5,4	6,8	3,6
6161,59–7188,51	(150–175)	a	29,4	18,6	10,8	11,0	5,2	5,8	18,4	13,4	5,0
		b	3,4	4,2	2,6	5,0	6,7	4,1	2,9	3,7	1,8
7188,52–8215,44	(175–200)	a	17,3	11,7	5,6	6,4	3,5	2,9	10,9	8,2	2,7
		b	2,0	2,6	1,4	2,9	4,5	2,0	1,7	2,3	1,0
8215,45–9242,37	(200–225)	a	9,2	6,1	3,1	2,7	1,5	1,2	6,5	4,6	1,9
		b	1,1	1,4	0,7	1,2	2,0	0,8	1,0	1,3	0,7
9242,38–10269,30	(225–250)	a	7,0	4,9	2,1	2,1	1,2	0,9	4,9	3,7	1,2
		b	0,8	1,1	0,5	1,0	1,6	0,6	0,8	1,0	0,4
10269,31–11296,23	(250–275)	a	4,3	3,2	1,1	1,1	0,7	0,4	3,2	2,5	0,7
		b	0,5	0,7	0,3	0,5	0,9	0,3	0,5	0,7	0,3
11296,24–12323,16	(275–300)	a	3,4	2,4	1,0	1,2	0,7	0,5	2,2	1,7	0,5
		b	0,4	0,5	0,2	0,5	0,9	0,3	0,4	0,5	0,2
12323,17 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a	14,2	10,8	3,4	2,8	1,8	1,0	11,4	9,0	2,4
		b	1,6	2,5	0,8	1,3	2,4	0,8	1,8	2,4	0,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2053,87–2752,17 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2053,87–2752,17 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (97). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. in thous. b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3777,82 zł) W WOJEWÓDZTWIE BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3777,82 zł) IN VOIVODSHIP											
1888,91 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a	135,0	70,9	64,1	4,9	0,8	4,1	130,1	70,1	60,0
		b	15,6	16,1	15,2	2,2	1,1	2,8	20,2	19,3	21,5
1888,92–2531,14	(50–67)	a	165,0	64,4	100,6	31,1	7,6	23,5	133,9	56,8	77,1
		b	19,1	14,6	23,9	14,2	9,8	16,6	20,9	15,7	27,5
2531,15–2833,37	(67–75)	a	73,6	30,3	43,3	16,4	5,1	11,3	57,2	25,2	32,0
		b	8,5	6,9	10,3	7,5	6,5	8,0	8,9	6,9	11,4
2833,38–3777,82	(75–100)	a	185,7	94,0	91,7	57,3	19,5	37,8	128,4	74,5	53,9
		b	21,6	21,2	21,8	25,9	24,9	26,5	20,0	20,6	19,4
3777,83–4722,28	(100–125)	a	124,1	68,9	55,2	45,7	15,7	30,0	78,4	53,2	25,2
		b	14,4	15,6	13,1	20,8	20,2	21,0	12,2	14,7	9,1
4722,29–5666,73	(125–150)	a	70,7	41,1	29,6	28,0	10,6	17,4	42,7	30,5	12,2
		b	8,2	9,3	7,0	12,8	13,6	12,3	6,6	8,4	4,4
5666,74–6611,19	(150–175)	a	37,5	23,0	14,5	14,3	6,1	8,2	23,2	16,9	6,3
		b	4,3	5,2	3,4	6,5	7,9	5,7	3,6	4,6	2,3
6611,20–7555,64	(175–200)	a	22,8	14,5	8,3	8,5	4,2	4,3	14,3	10,3	4,0
		b	2,6	3,3	2,0	3,9	5,4	3,1	2,2	2,8	1,4
7555,65–8500,10	(200–225)	a	12,6	8,6	4,0	4,7	2,6	2,1	7,9	6,0	1,9
		b	1,5	1,9	1,0	2,1	3,4	1,4	1,2	1,6	0,7
8500,11–9444,55	(225–250)	a	7,7	5,3	2,4	2,1	1,3	0,8	5,6	4,0	1,6
		b	0,9	1,2	0,6	1,0	1,7	0,6	0,9	1,1	0,6
9444,56–10389,01	(250–275)	a	6,0	4,2	1,8	1,8	1,0	0,8	4,2	3,2	1,0
		b	0,7	1,0	0,4	0,8	1,4	0,5	0,7	0,9	0,4
10389,02–11333,46	(275–300)	a	4,0	2,9	1,1	1,0	0,6	0,4	3,0	2,3	0,7
		b	0,5	0,7	0,3	0,4	0,8	0,3	0,5	0,6	0,3
11333,47 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a	17,5	13,1	4,3	4,0	2,5	1,5	13,5	10,6	2,9
		b	2,0	3,0	1,0	1,8	3,3	1,0	2,1	2,9	1,0

I, 2 Notki patrz na str. 148.

I, 2 See footnotes on page 148.

TABL. 3 (98). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
OGÓŁEM.....	100,0	100,0	100,0	3777,82	4137,61	3400,79	TOTAL
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,7	8,7	8,7	7307,34	8844,00	5700,73	<i>Managers</i>
Specjaliści.....	20,2	14,0	26,6	4832,12	5715,50	4345,44	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych.....	2,9	4,0	1,8	5104,92	5468,29	4244,58	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia.....	2,4	0,6	4,2	4044,79	5664,57	3802,25	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	7,7	3,5	11,9	4523,22	5104,02	4343,72	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania.....	5,3	3,6	7,2	4993,55	6063,65	4441,48	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych ..	1,0	1,7	0,3	6407,19	6486,61	5931,16	<i>information and communications technology professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,9	0,6	1,2	5886,49	6736,18	5432,86	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel.....	10,1	9,3	11,0	4058,26	4640,92	3540,28	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,8	4,2	1,4	4497,67	4764,49	3629,31	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	0,8	0,4	1,3	3037,86	3280,90	2960,81	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji.....	5,4	3,8	7,0	4136,26	4891,09	3712,01	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewnej	0,8	0,3	1,2	3081,24	3165,01	3055,95	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>
technicy informatycy	0,3	0,6	0,1	3878,29	3904,10	3593,09	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi.....	8,6	7,5	9,8	3116,29	3269,34	2993,84	<i>Clerical support workers</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,6	0,7	4,5	3057,58	3546,49	2975,82	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	0,5	0,2	0,9	3054,84	3711,59	2873,22	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materialowej	4,7	6,2	3,1	3107,57	3208,58	2894,81	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	0,8	0,4	1,3	3398,74	3469,53	3378,01	<i>other clerical support workers</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 21.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 21.

TABL. 3 (98). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH
ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS
FOR OCTOBER 2014 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	14,5	6,7	22,8	2497,76	2865,64	2385,35	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	1,6	1,5	1,8	2397,69	2565,68	2247,95	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	12,1	4,4	20,2	2515,84	3020,65	2404,02	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,3	0,0	0,7	2174,57	2479,91	2157,47	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	0,5	0,8	0,1	2609,18	2626,84	2499,59	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy ...	0,4	0,6	0,1	2710,16	2719,26	2659,12	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	17,9	28,2	7,0	3127,70	3293,11	2430,70	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,5	4,9	0,1	2971,83	2977,26	2469,53	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	6,3	11,7	0,4	3605,78	3630,45	2944,01	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,8	1,1	0,4	3367,48	3631,25	2637,57	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	1,6	3,0	0,1	3792,31	3808,16	2966,43	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wytworów tekstylnych i pokrewni	6,7	7,5	6,0	2562,68	2709,76	2371,75	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11,8	18,5	4,9	3121,94	3167,70	2940,28	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobyczych i przetwórczych	5,0	6,7	3,1	3234,10	3356,06	2959,04	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	1,4	1,4	1,5	3127,06	3451,44	2803,88	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,4	10,4	0,3	3017,72	3006,64	3449,23	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	7,8	6,5	9,1	2402,44	2592,57	2260,85	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,3	0,5	0,2	2810,00	2932,21	2477,55	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysle, budownictwie i transporcie	3,3	3,7	2,8	2635,84	2743,85	2486,39	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

a, b Notki patrz na str. 150.

a, b See footnotes on page 150

TABL. 4 (99). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. ¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014 ¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. in thous. b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
O G Ó Ł E M T O T A L										
O G Ó Ł E M.....	a	3777,82	4137,61	3400,79	4265,97	4779,10	3985,83	3610,78	4000,64	3102,42
T O T A L	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equiva- lent</i>	a	5470,24	6873,17	4628,15	4975,24	5891,36	4613,88	6051,19	7547,57	4651,41
	b	144,8	166,1	136,1	116,6	123,3	115,8	167,6	188,7	149,9
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	a	4442,39	5336,46	3610,66	4132,40	5225,45	3641,23	4541,19	5356,90	3596,15
	b	117,6	129,0	106,2	96,9	109,3	91,4	125,8	133,9	115,9
Policealne <i>Post-secondary</i>	a	3326,74	3846,20	3049,99	3535,22	4124,13	3363,07	3234,44	3776,85	2870,83
	b	88,1	93,0	89,7	82,9	86,3	84,4	89,6	94,4	92,5
Średnie zawodowe <i>Vocational secondary</i>	a	3408,47	3727,09	3004,48	3673,98	4192,69	3295,40	3348,18	3651,52	2911,29
	b	90,2	90,1	88,3	86,1	87,7	82,7	92,7	91,3	93,8
Średnie ogólnokształcące..... <i>General secondary</i>	a	3208,50	3637,82	2859,43	3317,08	3833,67	3117,71	3192,33	3620,67	2806,68
	b	84,9	87,9	84,1	77,8	80,2	78,2	88,4	90,5	90,5
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	a	2882,52	3110,11	2402,90	3115,80	3590,30	2291,13	2850,30	3048,58	2420,76
	b	76,3	75,2	70,7	73,0	75,1	57,5	78,9	76,2	78,0
Gimnazjalne..... <i>Lower secondary</i>	a	2376,44	2515,08	2015,11	2435,74	2440,68	2040,71	2374,96	2517,64	2015,08
	b	62,9	60,8	59,3	57,1	51,1	51,2	65,8	62,9	65,0
Podstawowe i niepełne podstawowe... <i>Primary and incomplete primary</i>	a	2631,94	2902,99	2425,73	2686,40	3206,47	2238,46	2625,07	2861,64	2447,92
	b	69,7	70,2	71,3	63,0	67,1	56,2	72,7	71,5	78,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (99). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. ¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014 ¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. in thous. b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej and less	a 2552,55 b 67,6	2672,55 64,6	2386,13 70,2	2629,55 61,6	2908,19 60,9	2477,66 62,2	2547,64 70,6	2663,64 66,6	2376,79 76,6
25–34.....	a 3451,40 b 91,4	3747,02 90,6	3119,51 91,7	3532,64 82,8	3918,33 82,0	3337,55 83,7	3435,99 95,2	3727,72 93,2	3056,30 98,5
35–44.....	a 4111,65 b 108,8	4677,23 113,0	3591,51 105,6	4388,29 102,9	4920,58 103,0	4138,77 103,8	4023,38 111,4	4630,48 115,7	3338,48 107,6
45–54.....	a 3996,26 b 105,8	4459,51 107,8	3604,47 106,0	4443,35 104,2	4916,15 102,9	4222,04 105,9	3721,39 103,1	4294,93 107,4	3037,43 97,9
55–59.....	a 3929,28 b 104,0	4184,97 101,1	3655,15 107,5	4348,00 101,9	4849,45 101,5	4028,23 101,1	3633,61 100,6	3884,38 97,1	3245,01 104,6
60–64.....	a 4615,76 b 122,2	4647,36 112,3	4492,58 132,1	5304,66 124,3	5602,93 117,2	4700,12 117,9	4170,29 115,5	4175,81 104,4	4130,75 133,1
65 lat i więcej and more	a 6134,50 b 162,4	6029,78 145,7	8624,66 253,6	6880,54 161,3	6700,30 140,2	9057,67 227,2	5420,08 150,1	5433,34 135,8	3139,82 101,2
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku and less	a 2714,31 b 71,8	2969,53 71,8	2478,66 72,9	2794,50 65,5	3065,76 64,1	2672,11 67,0	2703,68 74,9	2961,64 74,0	2443,15 78,7
2,0– 4,9.....	a 3154,74 b 83,5	3426,92 82,8	2862,31 84,2	3310,64 77,6	3648,10 76,3	3135,26 78,7	3131,76 86,7	3406,42 85,1	2804,27 90,4
5,0– 9,9.....	a 3614,21 b 95,7	3965,40 95,8	3229,38 95,0	3762,21 88,2	4236,91 88,7	3508,14 88,0	3584,35 99,3	3931,18 98,3	3146,52 101,4
10,0–14,9.....	a 3991,11 b 105,6	4519,89 109,2	3444,61 101,3	4224,57 99,0	4794,11 100,3	3941,79 98,9	3936,53 109,0	4481,19 112,0	3272,23 105,5
15,0–19,9.....	a 4180,67 b 110,7	4676,50 113,0	3696,81 108,7	4561,69 106,9	5121,13 107,2	4312,26 108,2	4062,09 112,5	4599,15 115,0	3401,37 109,6
20 lat i więcej and more	a 4099,59 b 108,5	4384,50 106,0	3790,96 111,5	4525,20 106,1	5036,40 105,4	4222,06 105,9	3798,11 105,2	4109,30 102,7	3280,25 105,7

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (100). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni men c – kobiety women	Najwyższe wynagrodzenia (decyle), w zł, w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zł									
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziwiątej ninth	
OGÓŁEM.....	a	1692,41	2027,77	2376,56	2712,75	3100,00	3527,32	4077,28	4793,18	6120,16
TOTAL	b	1680,00	2060,80	2500,00	2938,83	3370,80	3833,80	4414,00	5210,00	6880,24
	c	1716,64	2010,83	2285,91	2557,26	2857,97	3240,82	3705,61	4356,89	5442,64
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Managers	a	2770,61	3436,29	3980,94	4647,54	5413,89	6395,60	7515,12	9605,09	13695,32
	b	2795,81	3758,33	4718,00	5607,14	6618,33	7683,00	9351,08	12015,47	16556,79
	c	2766,67	3284,72	3623,20	4066,34	4599,28	5246,57	6068,96	7230,87	9824,00
Specjaliści..... Professionals	a	2560,18	3052,56	3453,10	3868,20	4281,09	4717,02	5251,96	6003,17	7591,95
	b	2774,00	3429,97	3979,65	4440,73	4976,66	5542,60	6317,50	7473,33	9537,67
	c	2500,00	2931,25	3269,44	3616,05	4005,01	4389,74	4809,09	5376,00	6331,17
Technicy i inny średni personel..... Technicians and associate professionals	a	2026,88	2496,83	2859,67	3232,38	3601,50	4022,09	4491,34	5236,48	6593,62
	b	2100,20	2775,00	3251,89	3704,00	4157,87	4625,18	5256,52	6154,66	7605,20
	c	2006,33	2360,10	2671,12	2956,55	3269,00	3576,30	3948,50	4410,53	5337,76
Pracownicy biurowi..... Clerical support workers	a	1700,00	2048,33	2330,00	2617,50	2896,22	3193,96	3518,68	3971,29	4651,36
	b	1732,22	2200,00	2450,70	2739,50	3043,13	3333,55	3686,31	4189,29	4918,04
	c	1700,00	1999,31	2222,68	2513,66	2777,50	3093,06	3412,81	3805,25	4374,74
Pracownicy usług i sprzedawcy..... Service and sales workers	a	1680,00	1790,04	1969,68	2142,45	2315,92	2482,19	2650,50	2882,99	3422,96
	b	1680,00	1774,21	2020,58	2293,98	2539,01	2815,92	3108,14	3569,22	4379,12
	c	1680,00	1799,47	1956,85	2116,90	2273,88	2427,74	2573,69	2746,00	3075,32
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy ... Skilled agricultural, forestry and fishery workers	a	1680,00	1680,00	1879,80	2073,75	2327,00	2640,00	3090,78	3457,63	4275,82
	b	1680,00	1680,00	1809,63	1979,93	2252,79	2678,58	3195,21	3560,25	4342,45
	c	1870,20	2010,75	2175,20	2432,22	2609,83	2609,83	2652,41	3130,29	3396,00
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy Craft and related trades workers	a	1680,00	1700,00	2005,60	2415,69	2829,18	3237,43	3683,11	4234,24	5065,19
	b	1680,00	1770,00	2200,00	2625,00	3040,09	3459,61	3901,94	4446,77	5297,53
	c	1680,00	1680,00	1681,76	1900,00	2131,90	2418,00	2717,37	3168,53	3668,37
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń Plant and machine operators and assemblers	a	1700,00	2000,00	2298,73	2614,85	2925,96	3261,15	3601,15	4033,53	4730,33
	b	1680,00	1951,12	2280,26	2632,92	2993,18	3361,78	3701,12	4167,12	4835,32
	c	1848,00	2188,00	2368,11	2584,88	2784,80	3004,61	3231,33	3566,18	4122,04
Pracownicy przy pracach prostych.... Elementary occupations	a	1680,00	1714,72	1874,89	2001,96	2167,44	2340,56	2583,50	2927,35	3425,59
	b	1680,00	1680,29	1863,57	2138,35	2386,68	2639,16	2933,33	3296,70	3918,52
	c	1680,00	1760,00	1880,51	1979,80	2086,50	2200,00	2362,35	2611,83	3061,92

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 21.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 21.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6 (101). EMERYCI I RENCIŚCI^a
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	760498	766825	742434	744822	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ...	615623	640582	626246	627805	Persons receiving retirement and other pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	292442	391631	397503	405435	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	205106	132022	111906	105915	disability pensions
renty rodzinne	118075	116929	116837	116455	survivors pensions
Rolnicy indywidualni	144875	126243	116188	117017	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (102). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	9182,8	13073,6	15381,7	15933,9	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	7862,1	11640,0	13799,4	14295,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1064,24	1514,25	1836,25	1897,51	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury Retirement pensions					
Świadczenia w mln zł	4293,2	7779,6	9463,0	9925,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1223,37	1655,39	1983,85	2040,13	Average monthly retirement pension in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	2099,1	1885,2	1971,8	1938,3	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	852,84	1189,98	1468,34	1525,02	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	1469,8	1975,2	2364,5	2431,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1037,35	1407,67	1686,49	1739,75	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	1320,7	1433,6	1582,3	1638,7	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	759,69	946,32	1134,87	1167,02	Average monthly retirement and other pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 146.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 146.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem – jest reprezentacyjne **badanie budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Wyjaśnienia dotyczące precyzji wyników badania (błędu względnego szacunku) można znaleźć w publikacji „Metodologia badań budżetów gospodarstw domowych”, GUS, Warszawa 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału, przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wywiad dotyczący wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkające w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is a representative **household budget survey**. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or longlasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011. Explanations pertaining to precision of the survey results (relative error of estimate) can be found in publication "Methodology of surveys of household budgets", CSO, Warsaw 2011.

2. The household budget survey is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as survey on equipment the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. The categories of persons who are members of households (table 1) were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

1) osoby **pracujące**, do których zalicza się:

- a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
- b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
- c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;

2) osoby **utrzymujące się ze świadczeń społecznych**, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;3) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie) bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 145) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);

1) **employed persons** include:

- a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),
- b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
- c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;

2) persons **maintained from social benefits**, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement and other pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;3) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge) excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 145) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sickness allowances (taken during the period of employment), compensatory and care allowances, income in a non-monetary form (paid by the employer);

- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie), oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego, a także na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochód z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualne podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in.: emerytury, renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych;

- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interests, shares in company profits including dividends) and income from rental of real estate (net income, i.e., revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement and other pensions, social security allowances and other social benefits;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from

niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne od 2013 r. zregulowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci w wieku poniżej 14 lat jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych w kraju z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2005 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 479 zł, a dla 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci w wieku poniżej 14 lat) – 1292 zł, w IV kwartale 2010 r. było to 668 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1802 zł dla gospodarstw 4-osobowych, w IV kwartale 2014 r. progi te wyniosły odpowiednio: 713 zł oraz 1926 zł, a w IV kwartale 2015 r. – 734 zł oraz 1982 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. W 2005 r. obowiązywały następujące kwoty progowe: 461 zł na osobę samotnie gospodarującą, 418 zł na pierwszą osobę w rodzinie, 294 zł na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat oraz 210 zł na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat. Od 1 I 2010 r. do 30 IX 2012 r. obowiązywały następujące kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw

home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated since 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “miscellaneous goods and services”.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children at the age under 14 is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households in Poland estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2005 the relative poverty threshold was 479 zł for 1-person households and 1292 zł for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2010 the threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households, in the fourth quarter of 2014: 713 zł and 1926 zł, respectively and in the fourth quarter of 2015 – 734 zł and 1982 zł.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. In 2005 the line remained at the level of 461 zł per person keeping house individually, 418 zł per first person in family, 294 zł per second and next persons in family in the age over 15 and 210 zł per every person in family in the age under 15. Since 1 I 2010 to 30 IX 2012 the line remained at the level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person house-

wieloosobowych, od 1 X 2012 r. do 30 IX 2015 r. obowiązywały następujące kwoty progowe – 542 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 456 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast od 1 X 2015 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 634 zł oraz 514 zł.

Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego w kraju. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2005 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 387 zł, a dla 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi w wieku poniżej 14 lat) – 1045 zł, w IV kwartale 2010 r. było to 466 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1257 zł dla gospodarstw 4-osobowych, w IV kwartale 2014 r. progi te wyniosły odpowiednio: 540 zł oraz 1458 zł, a w IV kwartale 2015 r. – 545 zł oraz 1472 zł.

holds, since 1 X 2012 to 30 IX 2015 the line remained at the level of 542 zł for 1-person households and 456 zł per 1 person for multi-person households, since 1 X 2015 the line was changed to: 634 zł and 514 zł, respectively.

*The **subsistence minimum**, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household in Poland. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2005 the extreme poverty threshold was 387 zł for 1-person households and 1045 zł for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2010 the threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households, in the fourth quarter of 2014: 540 zł and 1458 zł, respectively and in the fourth quarter of 2015 – 545 zł and 1472 zł.*

TABL. 1 (103). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2903	3143	3116	3087	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,33	3,14	2,99	2,96	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących.....	1,22	1,26	1,22	1,22	employed
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,86	0,87	0,81	0,79	receiving social benefits ^a
w tym emeryturę lub rentę	0,71	0,74	0,69	0,69	of which retirement or other pension
pozostających na utrzymaniu.....	1,19	0,95	0,88	0,86	dependents

^a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (104). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Dochód rozporządzalny.....	738,61	1132,89	1268,78	1287,79	Available income
w tym dochód do dyspozycji.....	712,18	1097,87	1237,37	1259,24	of which disposable income
w tym:					of which:
z pracy najemnej.....	342,24	574,70	672,03	694,46	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	55,26 ^a	59,82	85,33 ^b	68,18 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek.....	62,53	108,78	108,30	113,13	from self-employment
ze świadczeń społecznych ^d	237,91	332,45	348,98	361,48	from social benefits ^d

^{a-c} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^a – 13,76%, ^b – 13,71%, ^c – 23,87%. ^d W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^{a-c} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^a – 13,76%, ^b – 13,71%, ^c – 23,87%. ^d In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (105). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Wydatki ogółem ^a	672,45	912,54	947,06	959,20	Total expenditures ^a
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^{ab}	646,02	878,53	915,64	930,66	of which consumer goods and services ^{ab}
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	186,20	232,36	239,07	237,80	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe ..	17,32	23,65	22,63	21,58	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	33,09	43,88	49,70	51,41	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	131,45	198,04	204,92	205,33	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,84	40,99	39,31	42,00	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	30,58	40,46	43,80	48,08	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	26,25	29,40	30,99	of which pharmaceutical products
transport	66,59 ^c	86,01	91,21	83,71	transport
łączność ^d	36,38	42,31	50,30	52,93	communication ^d
rekreacja i kultura ^e	43,14	64,53	51,43	56,14	recreation and culture ^e
edukacja ^f	7,78 ^g	12,00	8,52 ^h	9,47 ⁱ	education ^f
restauracje i hotele	11,99 ^k	17,13	35,45	36,77	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi ^a	41,05	51,38	56,19	56,95	miscellaneous goods and services ^a
w tym higiena osobista	x	24,84	25,63	28,60	of which personal care

^a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. ^b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^{c, g-k} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^c – 10,07%, ^g – 12,18%, ^h – 10,10%, ⁱ – 10,65%, ^k – 10,65%. ^d Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. ^e Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^f Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a Including expenditures on life insurance. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^{c, g-k} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^c – 10,07%, ^g – 12,18%, ^h – 10,10%, ⁱ – 10,65%, ^k – 10,65%. ^d Since 2013 including expenditures for Internet services. ^e Since 2013 excluding expenditures for Internet services. ^f Including pre-school education.

TABL. 4 (106). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	8,21	6,88	6,04	5,81	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,06	4,87	4,09	3,87	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,28	5,39	4,79	4,75	Meat ^c in kg
w tym:					of which:
mięso surowe	3,02	2,99	2,74	2,72	raw meat
w tym drób	1,53	1,50	1,41	1,35	of which poultry
wędliny i inne przetwory mięsne ^d	x	2,29	1,84	1,84	processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,38	0,41	0,30	0,30	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	3,77	3,11	2,80	2,72	Milk ^f in l
Jogurty w kg	x	0,92	0,52	0,52	Yoghurt in kg
Sery i twarogi ^g w kg	0,80	0,87	0,76	0,79	Cheese and curd ^g in kg
Jaja w szt.	13,51	11,63	9,80	9,24	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,61	1,41	1,26	1,18	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	x	0,36	0,31	0,31	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,56	3,20	3,08	3,07	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	11,13	9,07	7,71	7,18	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	4,40	3,36	2,96	of which potatoes
Cukier w kg	1,59	1,24	1,13	1,03	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,26	0,24	0,24	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	x	3,27	3,31	3,56	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	0,97	0,88	0,93	Fruit and vegetable juices in l

^a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. ^b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. ^c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). ^d Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi; od 2013 r. bez przetworów podrobowych. ^e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. ^f Bez zagęszczonego i w proszku. ^g Od 2013 r. bez serków słodkich. ^h Od 2013 r. bez boczku surowego. ⁱ Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^a Since 2013 excluding potato flour. ^b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. ^c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). ^d Including ready-to-serve meat products; since 2013 excluding offal preparations. ^e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. ^f Excluding condensed and powdered milk. ^g Since 2013 excluding sweet cottage cheese. ^h Since 2013 excluding raw bacon. ⁱ Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (107). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS				SPECIFICATION
	2005	2010	2014	2015	
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	98,3	98,9	98,6	99,1	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka	36,5	39,8	30,2	21,5	Freezer
Automat pralniczy	81,4	93,3	96,2	97,7	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	5,0	17,4	26,6	31,1	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	38,2	61,4	66,5	69,1	Microwave oven
Samochód osobowy	56,0	66,6	67,9	68,0	Passenger car
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	x	x	x	75,8	Equipment for reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny.....	98,8	99,4	97,6	97,4	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,3	46,0	42,5	DVD player
Telefon komórkowy.....	69,9	91,2	95,6	96,3	Mobile phone
w tym smartfon.....	x	x	x	47,6	of which smartphone
Zestaw kina domowego.....	x	19,7	14,1	13,1	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	55,7	72,1	71,2	71,5	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	51,8	52,9	50,1	Digital camera
Komputer osobisty.....	40,2	65,4	75,4	74,4	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu.....	20,4	58,9	72,7	72,9	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym.....	x	48,9	62,5	60,4	of which broadband access
Drukarka	x	43,6	36,2	33,7	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	25,7	25,8	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. ^b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system.

TABL. 6 (108). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach domowych – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	19,5	18,5	21,7	20,8	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	19,9	8,2	16,4	16,7	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	13,0	6,6	10,1	8,9	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 159.

^a See general notes, item 7 on page 159.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 6, na str. 21.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Źródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or in case of the sewage system – with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption** of electricity from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** including consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply** concern all the households.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii ciepłej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii ciepłej na cele grzewcze lub ogrzewania i równocześnie dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzie-

*Data regarding the **consumption of electricity and gas from the gas supply** system in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of connected and collaborating conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Data on **municipal waste** concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

8. Data on **liquid waste** concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

9. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within

lony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. **Dodatek mieszkaniowy** jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 VI 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.) mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego.

6. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto**, dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

7. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb

a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. In dwelling stocks as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room the total number of population as of 31 XII was used.

5. The **housing allowance** is a common and temporary benefit resulting from provisions of the Act of 21 VI 2001 on Housing Allowances (Journal of Laws No. 71, item 734 with later amendments) aimed at co-financing of housing expenses incurred in relation to occupying a dwelling.

6. Data regarding **dwellings in which construction has begun** concern dwellings in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a results of enlarging building (the enlarged portion), created as a results of adapting non-residential spaces.

7. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed

mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);

- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (109). WODOCIĄGI I KANALIZACJA
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	29064,4	31309,2	31889,4	Water supply
miasta	5661,7	6379,1	6372,3	urban areas
wieś	23402,7	24930,1	25517,1	rural areas
Kanalizacyjna ^a	9520,8	12457,4	13114,9	Sewage ^a
miasta	4457,1	5235,9	5377,7	urban areas
wieś	5063,7	7221,5	7737,2	rural areas
Przylączy prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	481168	546028	567550	Water supply system
miasta	188884	208260	221060	urban areas
wieś	292284	337768	346490	rural areas
Kanalizacyjne	242165	306324	326241	Sewage system
miasta	144062	169421	180227	urban areas
wieś	98103	136903	146014	rural areas
Zdroje uliczne	148	136	139	Street outlets
Miasta	64	69	72	Urban areas
Wieś	84	67	67	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	120,4	123,4	128,2	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	69,1	67,4	67,2	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,8	35,2	35,2	per capita in m ³
Wieś w hm ³	51,3	56,0	61,0	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	105632	109583	109982	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	105603	109528	109937	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (110). ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1103,2	1150,8	1170,4	1176,9	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	688,0	721,7	728,3	731,7	Urban areas
Wieś	415,2	429,1	442,1	445,3	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	2407,4	2669,5	2588,2	2554,1	In GWh
miasta	1358,1	1471,0	1370,6	1350,1	urban areas
wieś	1049,2	1198,5	1217,6	1204,0	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	704,8	762,7	715,8	706,4	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1974,0	2038,2	1882,0	1845,3	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2527,0	2793,1	2754,1	2704,0	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Energy.

TABL. 3 (111). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM
IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km.....	11372,9	13046,5	14398,5	14803,9	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa.....	2302,4	2339,6	2611,9	2632,1	of which transmission
miasta.....	369,8	240,4	252,2	264,9	urban areas
wieś.....	1932,6	2099,2	2359,7	2367,2	rural areas
Miasta.....	4760,2	5189,3	5563,5	5648,2	Urban areas
Wieś.....	6612,7	7857,2	8835,1	9155,7	Rural areas
Przylączy prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. ..	193837	215192	236529	242797	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta.....	138170	148099	157456	160073	Urban areas
Wieś.....	55667	67093	79073	82724	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	516,6	554,8	565,1	570,8	Consumers of gas from gas supply system ^a in thous.
Miasta.....	465,5	474,0	467,9	469,7	Urban areas
Wieś.....	51,1	80,8	97,1	101,1	Rural areas
Zużycie gazu z sieci ^b (w ciągu roku)					Consumption of gas from gas supply system ^b (during the year)
W hm ³	430,1	478,7	404,6	394,6	In hm ³
miasta.....	346,9	356,4	291,7	281,1	urban areas
wieś.....	83,1	122,4	112,9	113,5	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	127,7	139,1	116,6	113,6	Per capita in m ³
miasta.....	180,0	184,8	152,3	147,1	urban areas
wieś.....	57,7	80,9	72,6	72,7	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.
^a Including consumers using collective gas-meter. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (112). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km.....	1484,1	1250,0	1801,0	1744,2	1563,6	180,6	Heating network in km
w tym przesyłowa.....	944,3	761,6	1100,9	1046,0	951,5	94,5	of which transmission
Kotłownie.....	1650	1804	3205	2986	2238	748	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ.....	20095,4	16087,9	11054,5	11460,9	11164,4	296,5	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	124095	136271	187870	180397	169953	10443	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych.....	75630	93013	95841	90325	86995	3329	of which residential buildings

TABL. 5 (113). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	3092,2	3189,6	3337,4	3349,9	water supply system
miasta	1850,8	1863,7	1866,8	1866,3	urban areas
wieś	1241,4	1325,9	1470,6	1483,6	rural areas
kanalizacji	1955,4	2102,9	2418,9	2454,2	sewage system
miasta	1628,5	1664,1	1738,4	1746,2	urban areas
wieś	327,0	438,8	680,5	708,0	rural areas
gazu	1498,7	1651,0	1644,5	1646,0	gas supply system
miasta	1318,8	1353,3	1309,3	1299,9	urban areas
wieś	179,9	297,7	335,2	346,1	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzysta- jąca ^a z:					Population – in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	91,7	92,5	96,1	96,4	water supply system
miasta	96,1	96,7	97,6	97,9	urban areas
wieś	85,8	87,3	94,2	94,6	rural areas
kanalizacji	58,0	61,0	69,7	70,6	sewage system
miasta	84,6	86,3	90,9	91,6	urban areas
wieś	22,6	28,9	43,6	45,1	rural areas
gazu	44,4	47,9	47,4	47,4	gas supply system
miasta	68,5	70,2	68,5	68,2	urban areas
wieś	12,4	19,6	21,5	22,1	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.^a Estimated data. ^b Based on balances.TABL. 6 (114). **ODPADY KOMUNALNE ^a**
MUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z go- spodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b w tys. t.	862,1	915,1	1044,8	1070,4	855,1	Municipal waste collected ^b in thous. t
zmieszane	832,0	820,8	853,8	873,1	685,4	mixed
miasta	670,2	613,3	562,5	566,6	435,0	urban areas
wieś	161,8	207,5	291,4	306,5	250,4	rural areas
zebrane selektywnie	30,0	94,2	191,0	197,3	169,7	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	11,2	24,9	31,3	29,5	21,3	paper and cardboard
szkło	11,6	28,3	50,3	50,7	41,9	glass
tworzywa sztuczne	5,7	15,9	37,2	37,0	32,9	plastic
metale	0,8	1,9	1,0	0,4	0,4	metals
wielkogabarytowe	0,7	4,3	11,4	16,0	15,5	largesize
biodegradowalne	–	14,8	47,9	53,2	48,4	biodegradable

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 165. ^b Dane szacunkowe.^a See general notes, item 7 on page 165. ^b Estimated data.

TABL. 7 (115). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**^a
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	2743,5	3633,1	3125,8	3102,3	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	817,1	1125,7	824,5	816,2	urban areas
wieś	1926,4	2507,4	2301,3	2286,0	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	1679,9	2534,9	2218,3	2196,7	of which from households
miasta	512,3	696,6	515,4	486,9	urban areas
wieś	1167,6	1838,3	1702,9	1709,8	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	223,0	202,0	194,0	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	7,0	18,3	20,3	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 165. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 8 on page 165. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (116). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	104	68	39	36	3	33	number
powierzchnia w ha	340,3	278,2	208,6	207,3	33,8	173,5	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha:							Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha:
czynnych	0,3	2,4	2,2	5,2	4,2	1,0	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte) ...	4,3	10,8	2,5	3,5	0,0	3,5	exploitation completed

TABL. 9 (117). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2014		2015		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
OGÓŁEM w ha.....	5471,8	3735,0	5875,7	3738,8	5946,4	3763,3	5782,1	3592,1	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	2,5	0,2	2,5	0,2	2,5	0,2	2,4	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	16,2	19,4	17,0	19,4	17,1	19,7	16,6	18,8	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									Generally accessible urban area green belts:
parki spacerowo-wypoczynkowe.....	2944,4	1627,1	2946,2	1430,5	2957,7	1468,6	3008,1	1495,6	strolling-recreational parks
zieleńce	976,6	570,7	1116,4	621,4	1220,7	682,4	1230,0	684,6	lawns
Tereny zieleni osiedlowej.....	1550,8	1537,2	1813,1	1686,9	1768,0	1612,3	1544,0	1411,9	Estate green belts

^a, ^b W przypadku miast obliczono: ^a – w % ogólnej powierzchni miast, ^b – na 1 mieszkańca miast.

^a, ^b For urban areas calculated: ^a – in % total urban areas space, ^b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 10 (118). **ZASOBY MIESZKANIOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	1042,1	1111,9	1163,0	1178,1	739,4	438,7	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	4105,2	4495,4	4713,4	4775,3	2790,5	1984,8	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	79734,0	88424,9	93815,3	95339,2	52013,3	43325,9	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu.....	3,94	4,04	4,05	4,05	3,77	4,52	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² :
1 mieszkania	76,5	79,5	80,7	80,9	70,3	98,8	per dwelling
na 1 osobę	23,6	25,7	27,0	27,4	27,3	27,6	per person
liczba osób na:							number of persons:
1 mieszkanie	3,24	3,10	2,99	2,95	2,58	3,58	per dwelling
1 izbę	0,82	0,77	0,74	0,73	0,68	0,79	per room

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

TABL. 11 (119). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH**^a **WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a **FITTED WITH INSTALLATIONS**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM.....	2005	97,6	90,7	89,2	49,4	78,0
TOTAL	2010	98,4	95,7	93,3	52,2	82,0
	2014	98,5	95,9	93,6	51,8	82,9
	2015	98,5	96,0	93,7	51,6	83,1
Miasta	2005	99,3	95,5	92,9	70,0	82,9
Urban areas	2010	99,5	98,2	96,4	70,7	85,4
	2014	99,5	98,3	96,5	69,4	86,0
	2015	99,5	98,3	96,5	69,0	86,2
Wieś.....	2005	94,7	82,1	82,6	12,8	69,2
Rural areas	2010	96,4	91,4	88,0	20,2	76,1
	2014	96,6	92,0	88,7	21,9	77,5
	2015	96,7	92,1	89,0	22,2	77,9

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

TABL. 12 (120). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2015 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Wypłacone użytkownikom lokali Paid out user to					
			gminnych gminas	spółdziel- czych cooperatives	wspólnot mieszkania- wych housing community	prywatnych private	towarzystw budownictwa społecznego public building society	innych others
a – liczba dodatków number of allowances b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł								
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM.....	a	378336	115770	96668	36599	96830	8243	24226
TOTAL	b	86209,0	26383,8	20293,9	7662,3	24976,1	1961,6	4931,3
	c	227,9	227,9	209,9	209,4	257,9	238,0	203,6
Miasta.....	a	316382	101268	81342	25382	83589	7604	17197
Urban areas	b	73931,9	23677,4	17006,3	5240,6	22602,2	1830,3	3575,1
	c	233,7	233,8	209,1	206,5	270,4	240,7	207,9
Wieś.....	a	61954	14502	15326	11217	13241	639	7029
Rural areas	b	12277,1	2706,4	3287,6	2421,7	2373,9	131,3	1356,2
	c	198,2	186,6	214,5	215,9	179,3	205,4	192,9
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM.....	a	100,0	30,6	25,6	9,7	25,6	2,2	6,4
TOTAL	b	100,0	30,6	23,5	8,9	29,0	2,3	5,7
Miasta.....	a	100,0	32,0	25,7	8,0	26,4	2,4	5,4
Urban areas	b	100,0	32,0	23,0	7,1	30,6	2,5	4,8
Wieś.....	a	100,0	23,4	24,7	18,1	21,4	1,0	11,3
Rural areas	b	100,0	22,0	26,8	19,7	19,3	1,1	11,0

TABL. 13 (121). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII) Area of grounds in gminas stock for dwelling construction (as of 31 XII)			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family	jednorodzinne single-family		
			spółdzielcze cooperatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
w ha in ha								
OGÓŁEM.....	2010	73,4	5,5	60,9	483,4	351,5	1466,9	674,4
	2014	60,2	0,1	49,5	207,4	119,0	1319,1	592,0
	2015	76,7	0,0	59,4	191,5	113,6	1292,2	585,9
Miasta.....	2010	37,9	5,5	28,2	449,4	328,2	775,9	288,1
	2014	33,4	0,1	24,5	171,7	94,4	693,0	260,5
	2015	48,6	0,0	33,2	159,9	92,9	670,3	255,4
Wieś.....	2010	35,5	–	32,7	34,0	23,3	691,0	386,3
	2014	26,8	–	25,0	35,7	24,6	626,1	331,5
	2015	28,1	0,0	26,2	31,6	20,7	621,9	330,5

TABL. 14 (122). MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	7575	14174	15873	18715	TOTAL
Spółdzielcze	370	279	93	36	Cooperatives
Komunalne (gminne)	175	107	117	18	Municipal (gmina)
Zakładowe	9	–	–	–	Company
Indywidualne.....	5796	8217	8045	9496	Private
Spoleczne czynszowe	249	–	–	140	Public building society
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	976	5571	7618	9025	For sale or rent

TABL. 15 (123). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Mieszkania.....	11913	13494	14636	16068	Dwellings
miasta	7402	6778	7691	8004	urban areas
wieś	4511	6716	6945	8064	rural areas
Spółdzielcze	205	328	108	73	Cooperative
Komunalne (gminne)	199	156	22	93	Municipal (gmina)
Zakładowe	54	2	41	1	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3326	4864	6017	6364	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	685	36	212	224	Public building society
Indywidualne.....	7444	8108	8236	9313	Private
miasta	3372	2777	2770	3045	urban areas
wieś.....	4072	5331	5466	6268	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw ..	629	637	839	911	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	697	582	829	844	Urban areas
Wieś.....	541	703	852	990	Rural areas
Izby.....	54075	60726	61951	66991	Rooms
miasta	29585	25788	26919	27072	urban areas
wieś.....	24490	34938	35032	39919	rural areas
Spółdzielcze	582	1079	345	220	Cooperative
Komunalne (gminne)	547	360	50	166	Municipal (gmina)
Zakładowe	195	12	136	7	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	9789	15191	17679	17966	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	1939	108	596	559	Public building society
Indywidualne.....	41023	43976	43145	48073	Private
miasta	18104	14258	13285	14285	urban areas
wieś.....	22919	29718	29860	33788	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1346061	1502624	1511583	1652942	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	731264	611926	622884	634543	urban areas
wieś.....	614797	890698	888699	1018399	rural areas
Spółdzielcze	9873	17424	5964	3857	Cooperative
Komunalne (gminne)	10889	6581	806	3489	Municipal (gmina)
Zakładowe	4033	278	2377	193	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	228582	327209	374975	397248	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	41993	1816	10149	10573	Public building society
Indywidualne.....	1050691	1149316	1117312	1237582	Private
miasta	474199	377940	348388	364564	urban areas
wieś.....	576492	771376	768924	873018	rural areas

TABL. 15 (123). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	113,0	111,4	103,3	102,9	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	98,8	90,3	81,0	79,3	urban areas
wieś	136,3	132,6	128,0	126,3	rural areas
Spółdzielcze	48,2	53,1	55,2	52,8	Cooperative
Komunalne (gminne)	54,7	42,2	36,6	37,5	Municipal (gmina)
Zakładowe	74,7	139,0	58,0	193,0	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	68,7	67,3	62,3	62,4	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	61,3	50,4	47,9	47,2	Public building society
Indywidualne	141,1	141,8	135,7	132,9	Private
miasta	140,6	136,1	125,8	119,7	urban areas
wieś	141,6	144,7	140,7	139,3	rural areas

TABL. 16 (124). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
			razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms			
				1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM	2005	11913	7444	0,3	2,8	7,1	89,8	4469	6,3	27,5	43,3	22,9
TOTAL	2010	13494	8108	1,1	3,6	6,1	89,2	5386	4,7	27,2	37,1	31,0
	2014	14636	8236	0,8	4,7	7,9	86,6	6400	5,7	30,9	38,7	24,7
	2015	16068	9313	1,0	4,8	8,8	85,4	6755	7,6	35,9	34,8	21,6
Miasta	2005	7402	3372	0,4	4,3	10,1	85,1	4030	6,6	28,8	44,4	20,3
Urban areas	2010	6778	2777	2,1	6,2	10,2	81,5	4001	5,8	29,4	42,2	22,6
	2014	7691	2770	1,6	10,4	15,0	73,1	4921	7,0	35,1	38,2	19,7
	2015	8004	3045	2,3	10,2	17,4	70,1	4959	9,4	43,7	31,9	15,0
Wieś	2005	4511	4072	0,3	1,5	4,5	93,7	439	3,6	16,4	33,5	46,5
Rural areas	2010	6716	5331	0,3	2,3	4,1	93,3	1385	1,5	20,8	22,6	55,1
	2014	6945	5466	0,5	1,8	4,4	93,4	1479	1,2	17,2	40,2	41,5
	2015	8064	6268	0,4	2,1	4,6	92,9	1796	2,9	14,5	42,8	39,9

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują:

1) placówki wychowania przedszkolnego, tj. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, przedszkola (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie, a od roku szkolnego 2011/12 dzieci 5-letnie mają obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego;

2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa; w latach szkolnych 2009/10–2013/14 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r.,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, przy czym od roku szkolnego 2012/13 zapoczątkowany został proces likwidacji niektórych z nich (więcej – patrz ust. 5, pkt. 8) na str. 177 oraz ust. 8, pkt. 6) na str. 178);

3) szkoły policealne;

4) szkoły wyższe;

5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;

6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572 with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

2. The presented data include:

1) pre-primary education establishments i.e. pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special nursery schools) and since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points; an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 since the 2004/05 school year and for children at the age of 5 since the 2011/12 school year;

2) schools for children, youth and adults:

- since the 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is obligatory; in the 2009/10–2013/14 school years at the request of parents, children at the age of 6 were allowed to start education in the first class of primary school, in the 2014/15 school year, the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year for children at the age of 6 born in 2009, and children born in the second half of 2008 (at the age of 7),
- since the 2002/03 school year, upper secondary schools, but from the 2012/13 school year process of liquidation of some of them (more – see item 5, point 8) on page 177 and item 8, point 6) on page 178);

3) post-secondary schools;

4) higher education institutions;

5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres;

6) extracurricular institutions.

3. Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodships) as well as by other legal and private persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne, niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych) realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie technika;
- 7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
- 8) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2013/14 – 3-letnie licea profilowane,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

7. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podaje się łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) *primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;*
- 2) *lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 3) *3-year special job-training schools;*
- 4) *2–3 year basic vocational schools;*
- 5) *3-year general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 6) *4-year technical secondary schools;*
- 7) *general art schools leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only;*
- 8) *functioning in school years:*
 - *2002/03–2013/14 – 3-specialized secondary schools,*
 - *2004/05–2013/14 – 2-year supplementary general schools and 3-year supplementary technical schools for graduates of basic vocational schools.*

6. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form – include:

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*
- 2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*
- 3) *colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.*

7. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education:

- 1) *include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location as well as teaching centres in another location. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet”, „akademia” lub „politechnika”.

8. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) 4-letnie technika dla dorosłych – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 5) 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podstawie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

9. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

10. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

11. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

12. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

13. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

The division of higher education institutions by type of institution was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of "higher education schools" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university", "academy" or "technical university".

8. Schools for adults – educating in full-time, in weekend and in distance from – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) 4-year technical secondary schools for adults – since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 5) 3-year supplementary technical schools for adults based on basic vocational school programme – since the 2013/14 school year there has been no recruitment to the 1st grade,
- 6) functioning in the school years:
 - 2002/03–2014/15 – 2-3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialized secondary schools for adults,
 - 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools.

9. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established) as well as in special educational centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resorts treatment).

10. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular nursery schools or schools.

11. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

12. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

13. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

14. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

15. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z roku akademickiego.

16. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

17. Współczynnik skolaryzacji:

- **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

18. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

19. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek wychowania pozaszkolnego zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki o charakterze specjalistycznym, jak np. stacje młodego technika, planetaria itp.

14. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time and part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

15. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding-school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the academic year.

16. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

17. Enrolment rate:

- **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

18. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

19. The mission of extracurricular education is to provide children and youth with conditions for development of interests and skills, as well as recreation and leisure in their leisure time.

Extracurricular education institutions include youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, Jordan's gardens, inter-school sport centres and other specialist institutions such as young technicians' centres, planetaria, etc.

20. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

20. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (125). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
SZKOLY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1310	1257	1212	1223	primary
gimnazja	634	659	674	679	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	30	39	45	47	special job-training
zasadnicze zawodowe	164	166	155	150	basic vocational
licea ogólnokształcące	191	186	187	184	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	2	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	138	42	x	x	specialized secondary
technika	244	202	188	169	technical secondary
technika uzupełniające	12	4	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	6	6	6	6 ^b	general art ^a
policealne	427	294	207	200	post-secondary
wyższe	36	39	38	37	tertiary
dla dorosłych	423	374	240	171	for adults
podstawowe	–	1	–	–	primary
gimnazja	8	14	16	15	lower secondary
zasadnicze zawodowe	9	5	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	108	112	162	156	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	95	130	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	5	6	–	x	specialized secondary
technika	107	12	6	–	technical secondary
technika uzupełniające	91	94	56	–	supplementary technical secondary
NAUCZYCIELE ^c TEACHERS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^d	16935	16295	17071	18192	primary ^d
gimnazja ^d	10505	10259	9662	9558	lower secondary ^d
zasadnicze zawodowe ^{de}	1196	1687	1628	1582	basic vocational ^{de}
licea ogólnokształcące ^{df}	3564	4084	3578	3460	general secondary ^{df}
licea profilowane	950	286	x	x	specialized secondary
technika ^{dfg}	3182	4347	4040	3992	technical secondary ^{dfg}
policealne	962	864	616	616	post-secondary
wyższe ^h	8753	9851	9355	9318	tertiary ^h

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 10 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 179. ^{d–e} Łącznie ze szkołami: ^d – dla dorosłych, ^e – specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^f Łącznie ze szkołami uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14) i technikami. ^g Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^h Nauczyciele akademicki pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty.

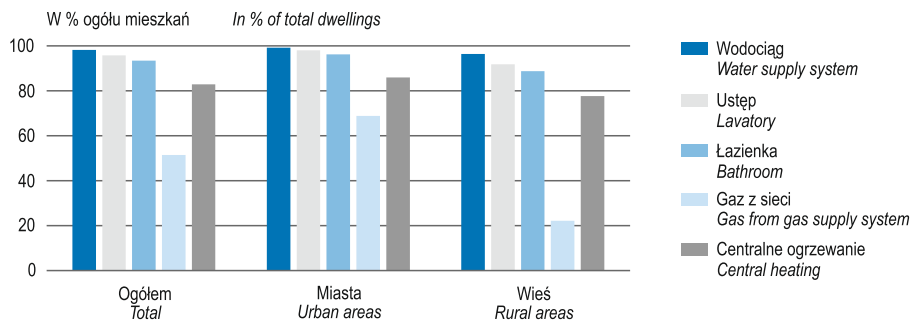
^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 10 art schools giving only artistic education. ^c In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 14 on page 179. ^{d–e} Including schools: ^d – for adults, ^e – special job-training schools. ^f Including supplementary respectively: general secondary schools (until the 2013/14 school year) and technical secondary schools. ^g Including general art schools leading to professional certification. ^h Full-time and part-time employed academic teachers converted into full-time equivalent units.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

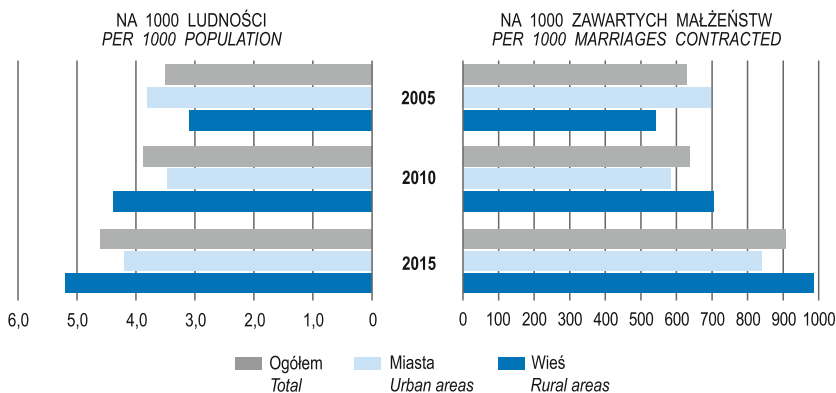
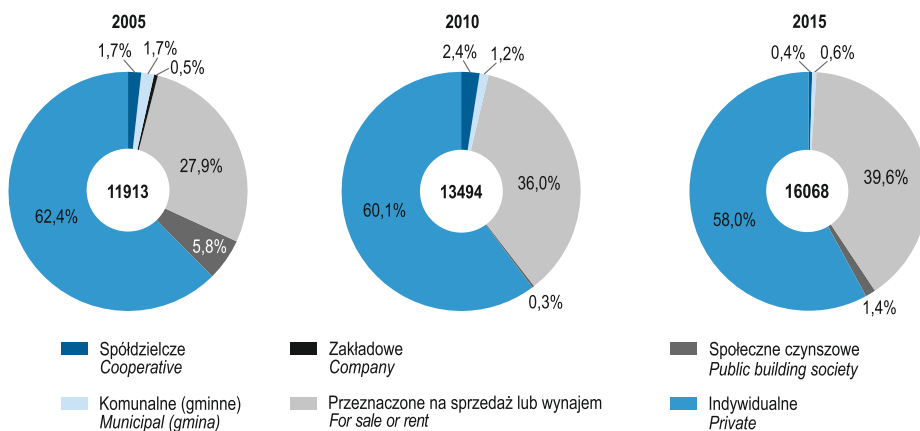
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2015

As of 31 XII

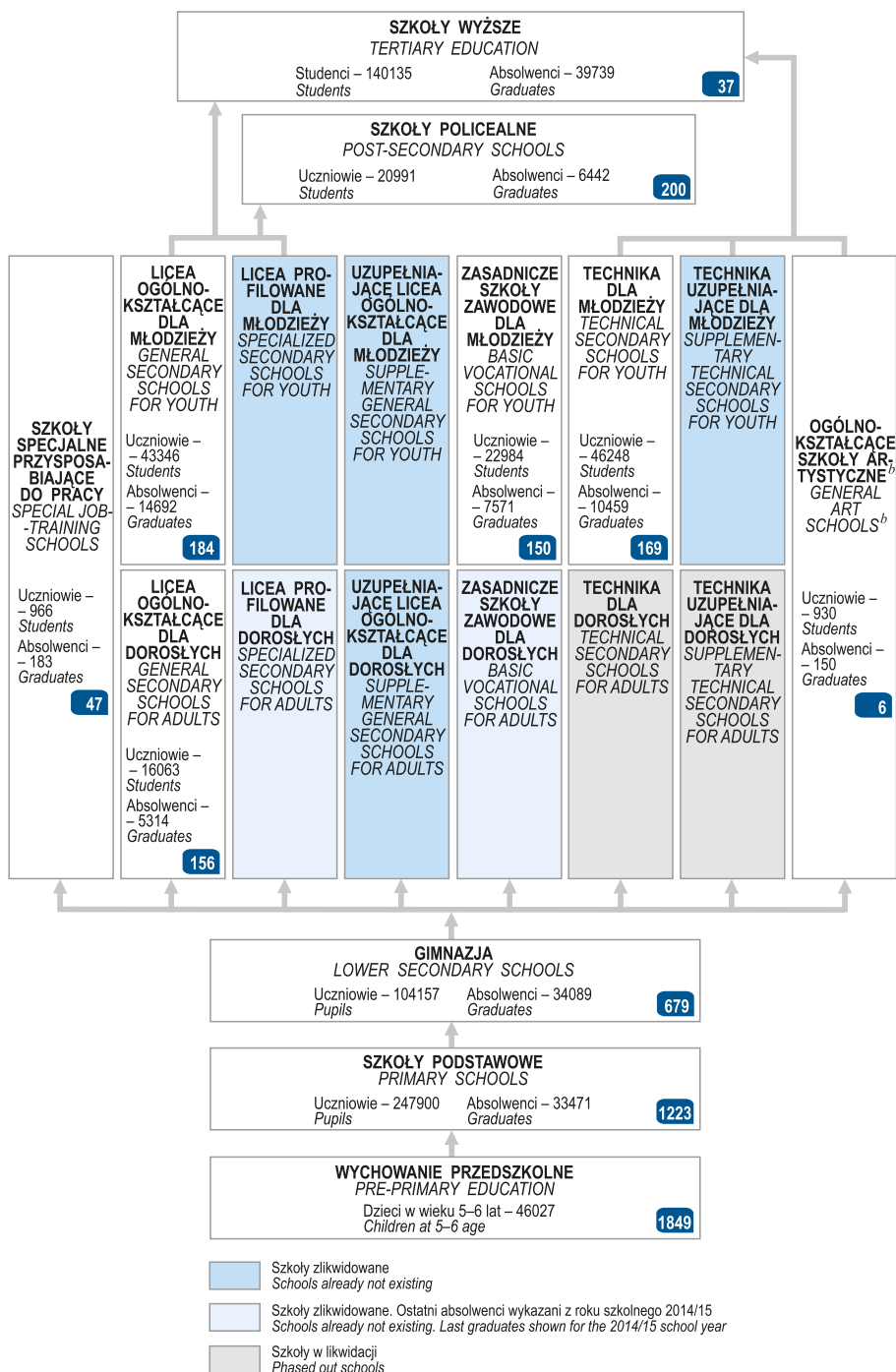

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2015/16^a
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2015/16 SCHOOL YEAR^a

^a Stan na początku roku szkolnego. Absolwenci z roku szkolnego 2014/15. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a As of beginning of the school year. Graduates from the school year 2014/15. ^b Leading to professional certification.

Liczba placówek
 Number of establishments

TABL. 1 (125). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	35086	29431	60285	40259	Pre-primary education ^a
Szkoły:					Schools:
podstawowe	241783	209781	227363	247900	primary
gimnazja	149067	119102	105630	104157	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	467	878	974	966	special job-training
zasadnicze zawodowe	27715	26814	24117	22984	basic vocational
licea ogólnokształcące	60180	52792	45098	43346	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	20	25	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	17898	3380	x	x	specialized secondary
technika	51972	50971	46257	46248	technical secondary
technika uzupełniające	381	88	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	886	961	935	930 ^c	general art ^b
policealne	30037	25040	21616	20991	post-secondary
wyższe	177381	170961	142971	140135	tertiary
dla dorosłych	38341	28404	20170	17009	for adults
podstawowe	–	196	–	–	primary
gimnazja	698	1384	1056	946	lower secondary
zasadnicze zawodowe	304	211	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	12830	10720	17528	16063	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	6152	9049	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	1306	869	–	x	specialized secondary
technika	10044	554	120	–	technical secondary
technika uzupełniające	7007	5421	1466	–	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI					
GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	44365	36140	33471	.	primary
gimnazja	49475	38602	34089	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	52	169	183	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	9358	9403	7571	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	19275	17558	14692	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	7	–	x	.	supplementary general secondary
licea profilowane	6143	1251	x	.	specialized secondary
technika	10314	12194	10459	.	technical secondary
technika uzupełniające	5	20	x	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	251	182	150 ^d	.	general art ^b
policealne	10185	6565	6442	.	post-secondary
wyższe	35800	47865	39739	.	tertiary
dla dorosłych	11692	6944	6803	.	for adults
podstawowe	–	10	–	.	primary
gimnazja	170	365	353	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	198	62	–	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	4053	2064	5314	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1069	2907	x	.	supplementary general secondary
licea profilowane	280	237	x	.	specialized secondary
technika	5922	152	59	.	technical secondary
technika uzupełniające	x	1147	1077	.	supplementary technical secondary

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5–6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33 na str. 204. ^b Dające uprawnienia zawodowe. ^c, ^d Ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne: ^c – 612 uczniów, ^d – 88 absolwentów.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year aged 5–6, in the 2015/16 school year aged 5, attending pre-primary education establishments also described in table 33 on page 204. ^b Leading to professional certification. ^c, ^d Moreover, in art schools giving only artistic education: ^c – 612 students, ^d – 88 graduates.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (126). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe..... Primary schools	1310	1257	1212	1223	241783	209781	227363	247900	44365	36140	33471
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) admini- stration units</i>	4	3	1	1	215	143	128	130	65	25	19
Jednostki samorządu teryto- rialnego <i>Local government units</i>	1253	1182	1075	1069	237213	203015	215975	234534	43681	35171	31894
Organizacje społeczne i stowarzyszenia..... <i>Social organizations and associations</i>	33	40	88	94	2290	3127	5860	6690	355	545	874
Organizacje wyznaniowe..... <i>Religious organizations</i>	7	7	10	10	1272	1625	1994	2260	154	246	307
Pozostałe..... <i>Others</i>	13	25	38	49	793	1871	3406	4286	110	153	377
Gimnazja..... Lower secondary schools	634	659	674	679	149067	119102	105630	104157	49475	38602	34089
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) admini- stration units</i>	5	5	4	4	69	77	36	32	39	43	21
Jednostki samorządu teryto- rialnego <i>Local government units</i>	582	584	580	579	145212	113376	98733	96859	48226	36918	31908
Organizacje społeczne i stowarzyszenia..... <i>Social organizations and associations</i>	19	30	40	44	1273	2520	2877	2987	397	756	895
Organizacje wyznaniowe..... <i>Religious organizations</i>	10	13	15	15	1015	1721	1974	2065	325	576	637
Pozostałe..... <i>Others</i>	18	27	35	37	1498	1408	2010	2214	488	309	628
Zasadnicze szkoły zawodo- we ^a..... Basic vocational schools ^a	194	205	200	197	28182	27692	25091	23950	9410	9572	7754
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) admini- stration units</i>	4	5	5	5	63	97	88	67	28	41	36
Jednostki samorządu teryto- rialnego <i>Local government units</i>	188	195	183	180	28052	26950	24135	22928	9377	9337	7387
Organizacje społeczne i stowarzyszenia..... <i>Social organizations and associations</i>	1	1	4	5	22	40	178	192	–	14	35
Pozostałe..... <i>Others</i>	1	4	8	7	45	605	690	763	5	180	296

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (126). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
 SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^a General secondary schools^a	192	188	187	184	60200	52817	45098	43346	19282	17558	14692
Jednostki samorządu terytorialnego	164	160	157	153	58377	50834	43006	41221	18373	16912	14056
Local government units											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	5	4	5	80	218	276	289	18	82	86
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	9	9	8	8	952	884	842	876	284	287	224
Religious organizations											
Pozostałe	17	14	18	18	791	881	974	960	243	277	326
Others											
Licea profilowane Specialized secondary schools	138	42	x	x	17898	3380	x	x	6143	1251	x
Jednostki samorządu terytorialnego	134	40	x	x	17782	3305	x	x	6115	1230	x
Local government units											
Pozostałe	4	2	x	x	116	75	x	x	28	21	x
Others											
Technika^b Technical secondary schools^b	262	212	194	175	53239	52020	47192	47178	10570	12396	10609
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	7	7	7	459	1044	993	1032	116	236	183
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	252	197	175	155	52167	49941	45072	44874	10378	11924	10243
Local government units											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	1	–	–	75	53	–	–	7	–	–
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	1	1	2	2	108	65	56	53	37	19	13
Religious organizations											
Pozostałe	3	6	10	11	430	917	1071	1219	32	217	170
Others											
Szkoły policealne Post-secondary schools	427	294	207	200	30037	25040	21616	20991	10185	6565	6442
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	6	4	4	532	459	236	231	299	194	109
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	156	72	46	43	14568	5989	3355	3001	4608	1752	1304
Local government units											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	46	20	12	11	2037	739	269	265	846	334	106
Social organizations and associations											
Pozostałe	220	196	145	142	12900	17853	17756	17494	4432	4285	4923
Others											

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), *b* – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), *b* – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (126). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły wyższe..... Tertiary education	36	39	38	37	177381	170961	142971	140135	35800	47865	39739
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) admini- stration units</i>	13	13	13	13	128538	116529	104443	103473	25500	31382	28228
Pozostałe..... <i>Others</i>	26	26	25	24	48843	54432	38528	36662	10300	16483	11511
Szkoły dla dorosłych..... Schools for adults	423	374	240	171	38341	28404	20170	17009	11692	6944	6803
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) admini- stration units</i>	5	4	4	2	169	134	95	63	45	41	–
Jednostki samorządu teryto- rialnego..... <i>Local government units</i>	228	144	111	66	21204	9592	6310	5222	6919	2155	2492
Organizacje społeczne i stowarzyszenia..... <i>Social organizations and associations</i>	27	31	18	13	1840	1577	1101	886	556	571	409
Pozostałe..... <i>Others</i>	163	195	107	90	15128	17101	12664	10838	4172	4177	3902

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (127). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
6–12 lat ^a	99,4	97,5	96,5	93,9
13–15.....	99,3	98,1	96,9	96,9
16–18.....	97,5	96,3	96,3	96,0
19–21 lat.....	30,7	27,0	26,4	26,0

^a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 w grupie wieku 7–12 lat.

U w a g a. W roku szkolnym 2014/15 do obliczenia relacji w grupie wieku 6–12 lat odpowiadającej poziomowi kształcenia podstawowego przyjęto za podstawę (mianownik) połowę liczby ludności w wieku 6 lat według stanu w dniu 31 XII 2014 r.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 and 2010/11 school years in the age group 7–12.

N o t e. In the 2014/15 school year, for calculating the ratio corresponding to primary educational level in the 6–12 age group, the half of the population for the age of 6 as of 31 XII 2014, was used as the base (denominator).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (128). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w % in %											
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	6–12	100,7	101,3	100,1	100,3	100,7	99,9	97,3	97,0	97,6	94,2	94,0	94,4
gimnazja..... lower secondary	13–15	102,6	104,2	101,0	102,9	104,9	100,8	101,3	103,0	99,5	101,9	103,2	100,5
zasadnicze zawodo- we ^b basic vocational ^b	16–18	18,2	25,0	11,1	20,9	27,8	13,6	22,1	28,5	15,3	21,8	28,2	15,0
licea ogólnokształcą- ce i profilowane ^c ... general and speciali- zed secondary ^c	16–18	62,9	52,7	73,7	57,4	46,3	69,1	55,2	45,0	65,9	54,0	44,2	64,3
technika ^d technical secondary ^d	16–18	44,9	52,6	36,9	43,4	49,6	36,8	43,0	48,5	37,2	42,8	47,7	37,8
policealne..... post-secondary	19–21	17,0	15,9	18,1	16,6	11,6	21,7	17,0	9,5	24,9	17,4	9,7	25,5
NETTO NET													
Wychowanie przed- szkolne ^e Pre-primary education ^e	5	98,9	99,3	98,4	87,0	88,2	85,8	95,5	97,9	93,0	98,2	98,2	98,2
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	6–12	99,3	99,4	99,1	97,3	97,4	97,2	96,3	95,6	97,0	93,4	92,9	93,9
gimnazja..... lower secondary	13–15	97,1	96,6	97,8	95,4	94,7	96,2	94,3	93,8	94,9	94,5	93,8	95,2
zasadnicze zawodo- we ^b basic vocational ^b	16–18	16,1	21,9	10,1	18,5	24,4	12,3	19,1	24,8	13,2	18,7	24,3	12,8
licea ogólnokształcą- ce i profilowane ^c ... general and speciali- zed secondary ^c	16–18	49,5	38,4	61,2	42,8	30,7	55,6	40,2	28,3	52,7	39,8	28,2	52,1
technika ^d technical secondary ^d	16–18	26,9	30,6	23,1	28,9	32,5	25,1	31,3	34,9	27,5	32,1	35,9	28,2
policealne..... post-secondary	19–21	10,3	9,7	10,8	6,4	4,2	8,8	6,1	3,3	9,2	6,0	3,2	9,1

^a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 dotyczy dzieci w wieku 7–12 lat. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, a w roku szkolnym 2014/15 dzieci w wieku 5–6 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

U w a g a. W roku szkolnym 2014/15 do obliczenia relacji w grupie wieku 6–12 lat odpowiadającej poziomowi kształcenia podstawowego przyjęto za podstawę (mianownik) połowę liczby ludności w wieku 6 lat według stanu w dniu 31 XII 2014 r.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 and 2010/11 school years concern children at the age group 7–12. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools, ^c – supplementary general secondary schools until the 2013/14 school year, ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e In 2005/06 and 2010/11 school years concern children at the age of 6 attending obligatory pre-primary education establishments and in the 2014/15 school year children aged 5–6 years attending pre-primary education establishments.

N o t e. In the 2014/15 school year, for calculating the ratio corresponding to primary educational level in the 6–12 age group, the half of the population for the age of 6 as of 31 XII 2014, was used as the base (denominator).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

In the division by foreign languages one person may be indicated more than once.

TABL. 5 (129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES		Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students in schools					
			podstawowych		primary	gimna- zjach lower second- ary	zasad- niczych zawodo- wych ^b basic vocational ^b	liceach ogólno- kształcą- cych ^c general second- ary ^c	liceach profilowa- nych specjali- zed second- ary	techni- kach ^d technical second- ary ^d	policeal- nych ^e post- -second- ary ^e
			razem total	miasta urban areas	wieś rural areas						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE											
OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski	2005/06	312756	38,7	40,0	36,9	58,2	22,2	97,3	94,7	88,9	54,0
English	2010/11	391814	85,7	89,0	81,3	82,5	33,7	97,7	94,8	94,5	22,1
	2014/15	415949	93,2	95,3	90,2	94,9	52,3	98,6	x	96,3	47,7
	2015/16	436284	94,6	96,2	92,2	95,2	54,3	99,2	x	97,1	56,6
Francuski	2005/06	16807	0,5	0,5	0,5	1,9	3,0	10,3	4,8	8,7	2,2
French	2010/11	8975	0,1	0,1	0,2	1,8	0,9	8,8	6,6	2,8	0,3
	2014/15	6893	0,1	0,1	0,0	1,9	0,2	8,1	x	2,3	–
	2015/16	6639	0,1	0,1	0,1	1,8	0,1	8,2	x	2,2	–
Niemiecki	2005/06	249815	25,2	22,0	29,5	43,8	45,7	79,6	90,4	86,1	12,7
German	2010/11	203361	14,5	11,1	19,1	62,5	52,6	71,8	79,8	84,2	–
	2014/15	177828	8,1	5,8	11,4	73,6	44,7	67,4	x	85,7	0,1
	2015/16	173548	6,7	5,0	9,3	75,6	42,5	65,7	x	84,5	0,3
Rosyjski	2005/06	18605	0,9	0,3	1,8	1,2	17,5	6,5	6,2	8,7	–
Russian	2010/11	11230	0,2	–	0,4	2,1	7,4	6,1	5,4	5,9	–
	2014/15	8139	0,1	0,1	0,1	2,5	3,3	6,5	x	3,3	–
	2015/16	7158	0,1	0,1	–	2,0	3,0	6,4	x	3,1	–
Hiszpański	2005/06	2019	0,0	0,0	–	0,1	0,5	2,8	–	0,1	0,1
Spanish	2010/11	3831	0,1	0,1	–	0,9	–	4,5	–	0,4	–
	2014/15	9607	0,3	0,6	–	3,0	–	11,6	x	1,0	–
	2015/16	10988	0,3	0,6	–	3,5	–	14,0	x	1,0	–
Włoski	2005/06	375	0,0	0,0	–	–	–	0,6	–	–	–
Italian	2010/11	333	–	–	–	0,1	–	0,4	–	–	0,1
	2014/15	537	–	–	–	0,2	–	0,8	x	–	0,2
	2015/16	523	–	–	–	0,1	–	0,9	x	–	0,1
Łacina	2005/06	2394	–	–	–	–	–	3,8	–	–	2,0
Latin	2010/11	1851	0,1	0,1	–	–	–	3,2	–	–	0,5
	2014/15	2583	–	–	–	–	–	5,7	x	–	–
	2015/16	980	–	–	–	–	–	2,1	x	–	3,4
Inne.....	2005/06	242	0,0	0,0	–	–	–	0,0	–	–	3,4
Others	2010/11	599	0,3	0,5	–	–	–	–	–	–	–
	2014/15	62	–	–	–	0,0	–	0,1	x	–	0,5
	2015/16	288	–	–	–	0,0	–	0,6	x	–	–

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – w roku szkolnym 2005/06 specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – in the 2005/06 school year special job-training schools, ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 5 (129). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a** (dok.)
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students in schools									
		podstawowych primary			gimnazj- zach lower second- ary	zasad- niczych zawodo- wych ^b basic vo- cational ^b	liceach ogólno- kształcą- cych ^c general second- ary ^c	liceach profilowa- nych speciali- zed se- condary	techni- kach ^d technical second- ary ^d	policeal- nych ^e post- second- ary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE ^f ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski	2005/06	87033	23,9	25,6	21,8	18,9	–	0,2	–	0,0	11,0
English	2010/11	22208	4,5	3,7	5,6	9,1	–	0,4	0,4	1,4	28,1
	2014/15	6828	1,8	1,3	2,5	1,8	–	0,2	x	0,9	10,9
	2015/16	6450	1,8	0,9	3,0	1,4	0,1	0,1	x	0,6	9,9
Francuski	2005/06	4975	0,6	0,5	0,7	2,2	–	0,0	1,2	0,1	1,0
French	2010/11	1990	0,3	0,4	0,2	0,6	0,1	0,6	3,4	0,3	–
	2014/15	728	0,1	0,0	0,2	0,4	–	0,3	x	0,0	–
	2015/16	691	0,1	0,1	0,2	0,3	–	0,2	x	0,1	–
Niemiecki	2005/06	53721	8,6	8,2	9,0	21,7	–	0,2	0,2	0,3	5,6
German	2010/11	44584	8,7	8,5	9,0	18,3	0,0	3,9	7,3	4,2	0,3
	2014/15	36331	8,4	7,9	9,1	13,5	–	2,4	x	3,8	–
	2015/16	37154	8,9	8,6	9,4	11,9	0,0	1,5	x	4,3	0,3
Inne.....	2005/06	11951	1,4	0,5	2,7	4,0	–	3,9	0,2	–	2,5
Others	2010/11	7054	0,8	0,5	1,3	1,9	–	5,0	–	0,4	3,6
	2014/15	4240	0,5	0,5	0,5	1,3	–	3,5	x	0,2	4,6
	2015/16	5139	0,6	0,4	0,7	1,3	–	5,3	x	0,2	–

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – w roku szkolnym 2005/06 specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – in the 2005/06 school year special job-training schools, ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (130). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools						
		podstawowych primary	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secondary
Angielski 2005/06	29597	–	55,8	42,7	58,1	20,4	31,0	55,7
English 2010/11	29271	100,0	88,5	35,1	76,6	67,8	41,5	44,2
2014/15	24924	–	93,2	–	78,8	–	47,9	49,2
2015/16	23144	–	93,0	–	80,5	x	–	50,6
Francuski 2005/06	558	–	–	–	0,8	–	1,4	0,8
French 2010/11	14	–	–	–	–	–	0,2	–
2014/15	4	–	–	–	–	–	0,3	–
2015/16	–	–	–	–	–	x	–	–

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^c – technikami uzupełniającymi.

^a Data concern obligatory education; in 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 6 (130). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a (dok.)**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools						
		podstawo- wych primary	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształ- cących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post- -secondary
Niemiecki 2005/06	17769	–	27,4	35,5	31,0	34,8	49,8	13,3
German 2010/11	8921	–	8,3	30,8	22,4	27,2	48,7	5,4
..... 2014/15	4833	–	6,8	–	20,5	–	45,3	2,4
2015/16	4024	–	6,9	–	21,1	x	–	3,0
Rosyjski 2005/06	5372	–	16,9	6,5	11,5	32,7	15,2	0,8
Russian 2010/11	878	–	4,8	–	2,1	1,2	5,9	0,1
..... 2014/15	186	–	–	–	0,8	–	2,6	0,0
2015/16	81	–	–	–	0,5	x	–	0,0
Inne 2005/06	18	–	–	–	–	–	–	0,1
Others 2010/11	49	–	–	–	–	–	–	0,2
..... 2014/15	101	–	–	–	–	–	–	0,5
2015/16	44	–	–	–	–	x	–	0,2

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in 2005/06 school year as of 31 XII. ^b, ^c Including: ^b – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (131). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe	7032	5208	5438	5953	1201	1042	1044	Primary schools
w tym specjalne	2937	2403	2283	2421	577	454	414	of which special
Gimnazja	6333	5064	4462	4387	1664	1481	1380	Lower secondary schools
w tym specjalne	3264	2868	2562	2446 ^b	964	833	784 ^b	of which special
Specjalne szkoły przysposabia- jące do pracy.....	467	878	974	966	52	169	183	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe	2396	1707	1451	1342	762	486	323 ^c	Basic vocational schools
w tym specjalne	2081	1422	1004	817	676	418	275	of which special
Licea ogólnokształcące ^d	450	291	327	339	128	97	102	General secondary schools ^d
w tym specjalne	82	83	136	120	14	30	40	of which special
Licea profilowane.....	129	100	x	x	36	36	x	Specialized secondary schools
w tym specjalne	–	22	x	x	–	14	x	of which special
Technika ^e	221	139	222	265	53	25	29 ^c	Technical secondary schools ^e
w tym specjalne	72	48	65	73	30	14	13	of which special
Szkoły policealne	50	52	34	28	15	30	16 ^c	Post-secondary schools
w tym specjalne	20	47	32	28	9	23	16	of which special

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 178. ^b W tym odpowiednio: 119 uczniów i 63 absolwentów w gimnazjach specjalnych z oddziałami przysposabiającymi do pracy. ^c W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. ^{d,e} Łącznie z: ^d – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^e – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 9 on pages 178. ^b Of which respectively: 119 students and 63 graduates in special lower secondary schools with job-training sections. ^c In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. ^{d,e} Including: ^d – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^e – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (132). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATION CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES
AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE ^b					
SPECIAL EDUCATION CENTRES ^b					
Ośrodki	29	28	28	28	Centres
Miejsca	2200	2116	1622	1734	Places
Wychowankowie.....	1898	1483	1219	1145	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	18	61	59	63	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	235	192	149	123	deaf and hearing impaired
przewlekłe chorzy	8	–	–	–	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	52	51	51	45	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	1332	972	738	674	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym...	13	62	56	67	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	4	5	7	7	Centres
Miejsca	290	404	517	546	Places
Wychowankowie.....	290	393	446	411	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	–	3	5	5	Centres
Miejsca	–	144	352	366	Places
Wychowankowie.....	–	144	344	336	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	5	6	11	14	Centres
Miejsca	77	186	295	366	Places
Wychowankowie.....	154	161	247	291	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	28	85	137	153	with mental retardation-profound
z niepełnosprawnościami sprzężonymi.....	102	76	110	138	with multiple disability

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2015 r. – 5 ośrodków z 335 miejscami i z 259 wychowankami).

^c Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special educational centres (in 2015 were 5 centres with 335 places and with 259 residents). ^c Since 2013 concerns motor-skill impaired residents and with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (133). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS		Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of activity ^a</i>							
			ogółem <i>total</i>	informa- tycznych <i>computing</i>	technicz- nych <i>technical</i>	przedmio- towych <i>subjects</i>	artystycz- nych <i>arts</i>	sportowych <i>sports</i>	turystycz- no-krajo- znawczych <i>tourism and sight- -seeing</i>	innych <i>others</i>
OGÓŁEM.....	2005	27 ^b	30887	x	530	x	12152	13483	x	3594
TOTAL	2010	35	48482	54	216	322	14741	20455	24	12670
	2014	37	34174	53	186	407	12335	17997	204	2992
	2015	34	26259	53	141	476	13847	9587	12	2143
Młodzieżowe domy kultury		9	12340	–	121	167	10303	1272	12	465
Youth community centres										
Ogniska pracy pozaszkolnej		2	3018	–	–	–	2946	57	–	15
Extracurricular interest groups										
Międzyszkolne ośrodki sportowe		6	5867	–	–	–	–	5867	–	–
Inter-school sports centres										
Ogrody jordanowskie		2	546	–	–	30	135	205	–	176
Jordans gardens (playgrounds)										
Pozostałe placówki		15	4488	53	20	279	463	2186	–	1487
Other institutions										

^a Biorący systematycznie udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (134). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015/16		2005/06 ^a	2010/11	2014/15	2015/16		SPECIFICATIONS
	placówki establish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejsc per 100 beds	
O G Ó Ł E M.....	62	6006	5997	4627	4615	4519	75,2	T O T A L
Internaty.....	49	4436	4440	3311	3338	3262	73,5	Boarding schools
szkoły podstawowe i gimnazja.....	1	120	–	212	125	103	85,8	primary and lower secondary schools
zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^b	37	3424	4236	2501	2644	2495	72,9	basic vocational and technical secondary schools ^b
licea ogólnokształcące ^c	11	892	204	560	569	664	74,4	general secondary schools
licea profilowane	x	x	–	38	–	x	x	specialized secondary
Bursy	13	1570	1557	1316	1277	1257	80,1	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14), ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, szkołami policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year), general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (135). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE <i>STUDENT DORMITORIES</i>					
Domy	44	46	43	43	Dormitories
Miejsca	12566	11774	10980	10984	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci.....	11342	9304	8829	7824	students
w % ogółu studentów	6,4	5,4	6,2	5,6	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	140	113	123	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	.	4,6	3,6	4,1	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE <i>STUDENT CANTEENS</i>					
Stołówki	11	6	7	7	Canteens
Miejsca	1444	627	865	847	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 12 (136). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA ^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS ^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholarships recipients</i>			otrzymu- jący stypendia w % ogółu studentów danej gru- py szkół <i>scholar- ships recipients in % of to- tal students of a given group of schools</i>
					socjalne social	rektora dla najlepszych studentów vice-chan- cellor to the best students		
OGÓŁEM.....	49829	36855	27919	26150	14799	11130	18,7	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	15606	7997	7382	6805	3760	2908	17,0	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....	4577	4464	3871	3742	2046	1728	18,7	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....	3660	2780	2148	1836	1003	920	18,2	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	9488	6234	4446	4335	1995	2023	16,7	Academies of economics
Uniwersytety medyczne.....	1839	1479	1260	1244	731	511	18,8	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1167	1133	947	770	531	260	20,2	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne....	892	661	476	508	327	197	24,6	Fine arts academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 13 (137). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły..... Schools	1248	330	918	1192	334	858	1149	349	800	1158	362	796
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	4	4	–	5	5	–	7	7	–	8	8	–
filialne..... branch	88	–	88	63	4	59	51	–	51	48	–	48
artystyczne ^a arts ^a	4	4	–	4	4	–	5	5	–	5	5	–
Pomieszczenia szkolne..... Classrooms	13617	6049	7568	15371	6920	8451	.	.	.	.	.	.
Oddziały..... Sections	11803	5825	5978	11098	5451	5647	11832	6074	5758	12811	6716	6095
Uczniowie..... Pupils	238846	135498	103348	207378	118978	88400	225080	131915	93165	245479	144557	100922
w tym kobiety..... of which females	115776	65875	49901	100629	57934	42695	109772	64543	45229	119309	70430	48879
w tym I klasa..... of which 1st grade	36481	20713	15768	34767	20361	14406	52881	30862	22019	54887	32730	22157
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	1484	1484	–	2174	2174	–	3348	3348	–	4509	4509	–
filialne..... branch	2379	–	2379	1415	140	1275	1279	–	1279	1623	–	1623
artystyczne ^a arts ^a	776	776	–	736	736	–	907	907	–	927	927	–
Absolwenci..... Graduates	43788	25110	18678	35686	20517	15169	33057	19075	13982	.	.	.
w tym kobiety..... of which females	21279	12258	9021	17184	9862	7322	16306	9501	6805	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego..... sports and athletic	280	280	–	418	418	–	584	584	–	.	.	.
filialne..... branch	72	–	72	97	–	97	66	–	66	.	.	.
artystyczne ^a arts ^a	153	153	–	126	126	–	117	117	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę..... school	191	411	113	174	356	103	196	378	116	212	399	127
1 pomieszczenie szkolne classroom	18	22	14	13	17	10	x	x	x	x	x	x
1 oddział..... section	20	23	17	19	22	16	19	22	16	19	22	17

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (138). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	567	272	295	589	279	310	602	283	319	608	286	322
<i>Lower secondary</i>												
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	5	5	–	2	2	–	4	4	–	2	2	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	15	13	2	12	9	3	20	15	5	20	15	5
<i>with job-training sections^a</i>												
Pomieszczenia szkolne	6226	3908	2318	7158	4426	2732	.	.	.	.	.	.
<i>Classrooms</i>												
Oddziały.....	5965	3766	2199	5216	3174	2042	4723	2865	1858	4669	2850	1819
<i>Sections</i>												
Uczniowie	145803	94593	51210	116234	73403	42831	103068	65400	37668	101711	64810	36901
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety.....	70871	45928	24943	56028	35522	20506	49566	31451	18115	49060	31421	17639
<i>of which females</i>												
w tym I klasa	47135	30340	16795	38819	24545	14274	34350	21740	12610	34127	21700	12427
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	1508	1508	–	929	929	–	1233	1233	–	752	752	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	3986	3631	355	2783	2199	584	3059	2610	449	2588	2127	461
<i>with job-training sections^a</i>												
Absolwenci	48511	31503	17008	37769	23875	13894	33305	20966	12339	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	24034	15638	8396	18615	11821	6794	16421	10330	6091	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	474	474	–	555	555	–	235	235	–	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	1206	972	234	769	635	134	821	654	167	.	.	.
<i>with job-training sections^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę.....	257	348	174	197	263	138	171	231	118	167	227	115
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne <i>classroom</i>	23	24	22	16	17	16	x	x	x	x	x	x
1 oddział.....	24	25	23	22	23	21	22	23	20	22	23	20
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (139). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	122	127	124	123	Schools
Oddziały	964	1013	956	897	Sections
Uczniowie	25634	25392	23113	22167	Students
w tym kobiety	7337	7898	7647	7299	of which females
w tym I klasa	10508	10119	7856	7680	of which 1st grade
Absolwenci	8682	8985	7296	.	Graduates
w tym kobiety	2884	3106	2441	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (140). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)
BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	23113	22167	7296	TOTAL
Artystyczna	105	97	14	Arts
Biznesu i administracji	3031	2812	823	Business and administration
Inżynierjno-techniczna	8711	8349	933	Engineering and engineering trade
Produkcji i przetwórstwa	3353	3406	232	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	2427	2251	256	Architecture and construction
Rolnicza	158	193	44	Agriculture
Usług dla ludności	5328	5059	574	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia ISCED-F 2013. ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training ISCED-F 2013. ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (141). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY ^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	186	183	180	177	Schools
Oddziały	2110	1921	1651	1596	Sections
Uczniowie	60118	52734	44962	43226	Students
w tym kobiety	36605	33258	28770	27654	of which females
w tym I klasa	20310	17639	14871	14034	of which 1st grade
Absolwenci	19261	17528	14652	.	Graduates
w tym kobiety	11781	11162	9541	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school years).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (142). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	138	41	x	x	Schools
Oddziały	663	138	x	x	Sections
Uczniowie	17898	3358	x	x	Students
w tym kobiety	10408	2352	x	x	of which females
w tym I klasa	5293	873	x	x	of which 1st grade
Absolwenci	6143	1237	x	.	Graduates
w tym kobiety	3496	864	x	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 177.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 5 on page 177.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (143). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	252	203	185	166	Schools
Oddziały	1956	2115	1875	1874	Sections
Uczniowie	52281	51011	46192	46175	Students
w tym kobiety	21753	21524	19323	19505	of which females
w tym I klasa	16720	13281	12677	12965	of which 1st grade
Absolwenci	10289	12200	10446	.	Graduates
w tym kobiety	4594	5410	4291	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (144). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	46192	46175	10446	TOTAL
Artystyczna	210	235	23	Arts
Spoleczna	5155	5141	1021	Social and behavioural sciences
Biznesu i administracji	6208	6282	917	Business and administration
Nauk o środowisku	256	236	42	Environment
Fizyczna ^c	106	–	–	Physical sciences ^c
Technologii teleinformatycznych	7259	7448	1014	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	9239	9555	1043	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	537	559	52	Manufacturing and processing

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia ISCED–F 2013. ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training ISCED–F 2013. ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job. ^c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 20 (144). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)
BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
Architektury i budownictwa	4836	4322	774	Architecture and construction
Rolnicza	1842	1739	312	Agriculture
Leśna	201	221	22	Forestry
Rybacka	9	14	–	Fisheries
Weterynaryjna	576	703	84	Veterinary
Medyczna	43	65	–	Health
Usług dla ludności	9489	9084	1672	Personal services
Usług transportowych	226	571	30	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia ISCED–F 2013. ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training ISCED–F 2013. ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (145). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	31	40	37	38	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	27	36	32	33	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	4007	3280	3441	3537	Pupils
w tym kobiety	2537	2037	2195	2275	of which females
Absolwenci	636	418	431	.	Graduates
w tym kobiety	396	260	266	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	15	17	18	16	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	9	11	12	10	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1571	1652	1552	1542	Pupils
w tym kobiety	1035	1136	1126	1110	of which females
Absolwenci	331	248	238	.	Graduates
w tym kobiety	219	174	181	.	of which females
w tym OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE of which GENERAL ART SCHOOL					
Szkoły	6	6	6	6	Schools
Uczniowie	886	961	935	930	Pupils
w tym kobiety	620	722	727	716	of which females
Absolwenci	251	182	150	.	Graduates
w tym kobiety	179	133	121	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (146). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	426	291	204	197	Schools
Oddziały	1217	1128	948	983	Sections
Uczniowie	30017	24993	21584	20963	Students
w tym kobiety	15661	16097	15387	14969	of which females
Absolwenci	10176	6542	6426	.	Graduates
w tym kobiety	5904	4529	4952	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	21584	20963	6426	TOTAL
Pedagogiczna	149	26	37	Education
Artystyczna	1306	1453	352	Arts
Spoleczna	215	209	73	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	216	139	38	Journalism and information
Biznesu i administracji	4673	4375	664	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	1401	1471	139	Information and communication technologies
Inżynierjno-techniczna	87	60	–	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	113	91	20	Architecture and construction
Weterynaryjna	545	395	81	Veterinary
Medyczna	3744	4193	1425	Health
Opieki społecznej	843	637	253	Welfare
Usług dla ludności	2777	2732	624	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	3166	2945	346	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	907	772	183	Security services
Usług transportowych	25	11	2	Transport services
Pozostałe podgrupy	1417	1454	459	Other narrow fields

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia ISCED–F 2013. ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training ISCED–F 2013. ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (148). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M 2005/06	36	8753	177381	35800	TOTAL
2010/11	39	9851	170961	47865	
2014/15	38	9355	142971	39739	
2015/16	37	9318	140135	.	
Uniwersytety	1	2918	39982	9447	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....	1	1286	20052	5889	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....	1	800	10111	3134	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....	7	824	26000	7681	Academies of economics
Uniwersytety medyczne.....	1	1242	6629	1582	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1	229	3806	1090	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....	2	512	2064	721	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe	23	1507	31491	10195	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 179. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2014/15.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 179.

^b According to type of school – from 2014/15 academic year.

TABL. 25 (149). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI**
DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL AS TEACHING
CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branches sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenci ^a Students ^a	Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}
O G Ó Ł E M 2010/11	18	10	17177	4535
TOTAL 2014/15	14	9	12755	3692
2015/16	15	4	12099	3424
lokalizacja według województw: residence by voivodships:				
Dolnośląskie	–	1	–	26
Lubuskie	1	1	1118	291
Pomorskie.....	2	–	841	211
Śląskie.....	2	–	5275	1268
Warmińsko-mazurskie	2	–	133	–
Wielkopolskie.....	5	2	2191	1015
Zachodniopomorskie	3	–	2541	613

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b Z poprzedniego roku akademickiego.

U w a g a. Ponadto w roku akademickim 2015/16 na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonowało 8 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych (2652 studentów i 732 absolwentów z roku akademickiego 2014/15) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem wielkopolskim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b For the previous academic year.

N o t e. Moreover, in the 2015/16 academic year in Wielkopolskie Voivodship there were 8 branch sections and basic organizational units in another location (2652 students and 732 graduates from 2014/15 academic year) which headquarters were located outside the territory of Wielkopolskie Voivodship.

TABL. 26 (150). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ		Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem – na studiach Of total number – at study forms				TYPE OF SCHOOLS
				stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
				razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM.....	2005/06	177381	102381	87202	49639	90179	52742	TOTAL
	2010/11	170961	102433	86324	50640	84637	51793	
	2014/15	142971	85362	84146	50849	58825	34513	
	2015/16	140135	83234	84486	51179	55649	32055	
Uniwersytety		39982	28203	30478	21410	9504	6793	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....		20052	6137	14489	5143	5563	994	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....		10111	6179	7202	4746	2909	1433	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		26000	15880	10101	6004	15899	9876	Academies of economics
Uniwersytety medyczne.....		6629	4930	5552	4078	1077	852	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		3806	2085	3476	1903	330	182	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....		2064	1410	1893	1303	171	107	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		31491	18410	11295	6592	20196	11818	Others

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic year concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 (151). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ		Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem – na studiach Of total number – at study forms				TYPE OF SCHOOLS
				stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
				razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM.....	2005/06	35800	23222	15756	9771	20044	13451	TOTAL
	2010/11	47865	31103	22931	14095	24934	17008	
	2013/14	40991	26770	22647	14398	18344	12372	
	2014/15	39739	25832	22766	14481	16973	11351	
Uniwersytety		9447	7416	6964	5341	2483	2075	Universities
Wyższe szkoły techniczne		5889	2002	4715	1729	1174	273	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....		3134	2034	2302	1556	832	478	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		7681	5180	2972	1888	4709	3292	Academies of economics
Uniwersytety medyczne.....		1582	1276	1252	1009	330	267	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		1090	653	851	518	239	135	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....		721	504	600	413	121	91	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		10195	6767	3110	2027	7085	4740	Others

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic year concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (152). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2014/15	2015/16	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
	ogółem	total		w tym kobiety	of which females		
O G Ó Ł E M	9851	9355	9318	4260	4186	4161	TOTAL
Profesorowie.....	2349	2283	2314	547	615	632	Professors
w tym z tytułem naukowym.....	1179	1177	1206	234	265	281	of which titled only
Docenci.....	260	102	81	98	39	32	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.....	2	2	2	–	–	2	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Adiunkci.....	3791	3882	3799	1701	1876	1842	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.....	379	696	793	114	263	301	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Asystenci.....	1018	808	804	547	407	386	Assistant lecturers
Pozostali.....	2433	2280	2319	1367	1249	1269	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 179.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 179. ^b The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 (153). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Studenci	Students	Absolwenci ^b	Graduates ^b	SPECIFICATION
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
		total	of which females	total	of which females	
O G Ó Ł E M	2005/06	1105	537	139	72	TOTAL
	2010/11	1897	965	319	183	
	2014/15	2877	1545	654	369	
	2015/16	3410	1774	.	.	
studia: stacjonarne.....		3062	1580	594	338	full-time programmes
niestacjonarne.....		348	194	60	31	part-time programmes
Uniwersytety.....		781	488	177	118	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....		166	35	34	4	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....		70	30	21	17	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		382	175	33	11	Academies of economics
Uniwersytety medyczne.....		910	455	155	82	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego.....		24	11	3	2	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....		108	65	31	24	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe.....		969	515	200	111	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2014/15.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school – from 2014/15 academic year.

TABL. 30 (154). STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2014/15	2015/16	2010/11	2014/15	2010/11	2014/15	2015/16
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgra- duate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
OGÓŁEM.....	16116	13205	13127	12072	9695	3107	3273	3143
TOTAL								
w tym kobiety <i>of which females</i>	11147	9196	9351	8360	6682	1595	1682	1649
Uniwersytety..... <i>Universities</i>	2645	2152	2095	1606	1428	1365	1419	1345
Wyższe szkoły techniczne..... <i>Technical universities</i>	1700	1246	951	929	630	569	568	541
Wyższe szkoły rolnicze..... <i>Agricultural academies</i>	556	396	390	270	370	206	308	304
Wyższe szkoły ekonomiczne..... <i>Academies of economics</i>	5658	4998	4944	5103	3910	601	511	438
Uniwersytety medyczne..... <i>Medical universities</i>	320	274	482	182	158	180	170	171
Akademie wychowania fizycznego <i>Physical academies</i>	217	157	123	216	29	92	86	91
Wyższe szkoły artystyczne..... <i>Fine arts academies</i>	37	12	11	14	–	–	59	94
Pozostałe szkoły wyższe..... <i>Others</i>	4983	3913	4080	3752	3146	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN..... <i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	–	57	51	–	24	94	152	159

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 31 (155). STUDIA PODDYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2015/16
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2015/16 ACADEMIC YEAR

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Sluchacze Students	Wydane świadcstwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
OGÓŁEM.....	13127	9695	TOTAL
Pedagogiczna.....	4373	2537	Education
Programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi nieokreślonymi dalej.....	177	156	Arts and humanities not further defined
Artystyczna.....	11	–	Arts
Humanistyczne (z wyłączeniem języków).....	84	36	Humanities (except languages)
Językowa.....	216	117	Languages
Spoleczna.....	807	690	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji.....	76	61	Journalism and information
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji zwią- zanych z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją.....	–	30	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving social sciences, journalism and information
Biznesu, administracji i prawa nieokreślonych dalej	–	47	Business, administration and law not further defined
Biznesu i administracji.....	4424	3720	Business and administration
Prawna.....	143	124	Law
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospo- darczej, administracją i prawem.....	35	–	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving business, administration and law
Programów i kwalifikacji związanych z prowadze- niem działalności gospodarczej, administracją i prawem gdzie indziej niesklasyfikowanych.....	25	–	Programmes or qualifications involving business, administration and law not elsewhere classified
Biologiczna.....	11	19	Biological and related sciences
Nauk o środowisku.....	168	235	Environment
Fizyczna.....	185	100	Physical sciences
Matematyczna i statystyczna.....	93	26	Mathematics and statistics
Technologii teleinformatycznych.....	323	323	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynierjno-techniczna.....	98	105	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa.....	98	67	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa.....	86	41	Architecture and construction
Rolnicza.....	74	90	Agriculture
Leśna.....	197	210	Forestry
Rolnictwa, leśnictwa, rybactwa i weterynarii gdzie indziej niesklasyfikowanych.....	51	24	Agriculture, forestry, fisheries and veterinary not elsewhere classified
Medyczna.....	686	335	Health
Opieki społecznej.....	108	–	Welfare
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących zdrowie i opiekę społeczną.....	40	18	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving health and welfare
Usług dla ludności.....	59	28	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy.....	300	385	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa.....	83	127	Security services
Usług transportowych.....	96	44	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia ISCED–F 2013. ^b Z poprzedniego roku akademickiego.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training ISCED–F 2013. ^b From the previous academic year.

TABL. 32 (156). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates	
				ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Szkoły podstawowe.....	2005/06	–	–	–	–	–	–
Primary schools	2010/11	1	2	196	102	10	4
	2014/15	–	–	–	–	–	–
	2015/16	–	–	–	–	.	.
Gimnazja	2005/06	8	31	698	126	170	46
Lower secondary schools	2010/11	14	56	1384	326	365	113
	2014/15	16	60	1056	311	353	107
	2015/16	15	55	946	273	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	9	16	304	111	198	87
Basic vocational schools	2010/11	5	14	211	24	62	13
	2014/15	–	–	–	–	–	–
	2015/16	–	–	–	–	.	.
Licea ogólnokształcące ^a	2005/06	203	743	18982	8632	5122	2716
General secondary schools ^a	2010/11	242	766	19769	8979	4971	2598
	2014/15	162	627	17528	7548	5314	2603
	2015/16	156	570	16063	6756	.	.
Licea profilowane.....	2005/06	5	47	1306	559	280	151
Specialized secondary schools	2010/11	6	40	869	448	237	132
	2014/15	–	–	–	–	–	–
	2015/16	x	x	x	x	.	.
Technika ^b	2005/06	198	686	17051	5820	5922	2097
Technical secondary schools ^b	2010/11	106	308	5975	1718	1299	403
	2014/15	62	100	1586	421	1136	334
	2015/16	–	–	–	–	.	.

^a, ^b łącznie z: ^a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^b – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a, ^b Including: ^a – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 33 (157). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11 ^a	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Placówki	1566	1681	1895	1849	Establishments
miasta	626	746	916	894	urban areas
wieś.....	940	935	979	955	rural areas
Przedszkola	800	912	1133	1184	Nursery schools
w tym specjalne.....	7	4	10	11	of which special
miasta	480	565	700	724	urban areas
wieś.....	320	347	433	460	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	766	719	671	588	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	2	4	3	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	48	87	74	Pre-primary points

^a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

^a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

TABL. 33 (157). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11 ^a	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Miejsca:					Places:
Przedszkola	72725	89981	109875	110354	Nursery schools
w tym specjalne	417	113	208	220	of which special
miasta	53532	64435	75883	75550	urban areas
wieś	19193	25546	33992	34804	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	69	208	198	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1028	1977	1836	Pre-primary points
Dzieci	86009	108139	125137	113309	Children
miasta	57266	70392	79150	71244	urban areas
wieś	28743	37747	45987	42065	rural areas
w tym w wieku: 5 lat	21807	30345	40393	40259	of which: aged 5
6 lat	35086	29431	19892	5768 ^b	aged 6
Przedszkola	69678	88067	101935	96281	Nursery schools
w tym specjalne	344	107	155	171	of which special
miasta	51914	63777	71206	66682	urban areas
wieś	17764	24290	30729	29599	rural areas
w tym w wieku: 5 lat	19658	25018	30932	31844	of which: aged 5
6 lat	21978	18391	12813	3841 ^b	aged 6
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	16331	19205	21557	15660	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku: 5 lat	2149	5153	9235	8211	of which: aged 5
6 lat	13108	11040	7014	1871 ^b	aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	44	113	101	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	823	1532	1267	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	610	724	851	.	3–6
3–5	478	680	835	876	3–5
5 lat	621	849	961	982	5
6 lat	989	870	944	.	6
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	493	589	692	.	3–6
3–5	450	603	707	752	3–5
1 przedszkole	87	97	90	81	Nursery school
100 miejsc	96	98	93	87	100 places

^a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^b Dotyczy dzieci, którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^b Concern children obliged to attend to the primary school who received opinion of the psychological and educational clinic about lack of school readiness.

Source: data of the Ministry of National Education.

ZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortowi obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarów lub położnych;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 464);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 581), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 879);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.).

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter do not include information concerning the health care in prisons.

2. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency.

3. The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, palliative care wards, sanatoria).

Under that law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws 2016 item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2015 item 464);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 581), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;
- 5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 879);
- 6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013 item 757), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);
- 7) the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271 with later amendments).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

5. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. poz. 26).

6. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów** podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o **stacjonarnej opiece zdrowotnej** nie obejmują opieki dziennej (dotyczy: szpitali, łóżek i leczonych).

Dane o **łóżkach** w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

9. Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiologię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

10. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

4. *Data regarding **medical personnel** concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

5. *Data on **doctor specialists and dental specialists** concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws item 26).*

6. ***Consultations provided by doctors and dentists** are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*

7. *Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.*

8. *Data on **in-patient health care** do not include day-care (concerns: hospitals, beds and in-patients).*

*Data regarding **beds** in in-patient health care units concern permanent beds in-patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

9. *Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.*

*In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws item 594). **Surgical wards** include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillofacial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.*

10. ***Chronic medical care homes and nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

11. ***Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.*

12. *Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.*

13. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

14. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

15. Dane w tabl. 9 i 10 opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia”, którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkających w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

16. Dane o zachorowaniach podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w województwie.

17. Dane o opiece nad dziećmi do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2015 r. poz. 1217), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

18. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 575).

19. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych – zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych;
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

13. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

14. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

15. Data in tables 9 and 10 were prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households and in 2009 – 41,8 thous. persons in 16,3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43,0 thous. persons.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

16. Data regarding disease incidence are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.

Information concerning incidents of infectious diseases includes all cases registered in the voivodship.

17. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1217). Childcare can be organized in the form nurseries as well as since 2011 – children’s clubs, provided by day carer and nanny.

18. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 575).

19. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **general care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres – provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests;
- 2) **specialized centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy;
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker;
- 4) **in a combination of the forms** i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie usług asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej, przez rodzinę wspierającą, placówki wsparcia dziennego lub w formie poradnictwa specjalistycznego.

20. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzinny zastępcze:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
- c) zawodowe – umieszcza się w nich w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa), w tym:
 - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art.12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);

2) rodzinne domy dziecka – w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

21. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:

- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej; w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- c) **socjalizacyjny** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdro-

Family support shall be provided in the form of family assistant's services, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job, as a supporting family, day-support centre or a specialists guidance.

20. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

1) foster families:

- a) *related,*
- b) *not-professional* – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
- c) *professional* – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:
 - *professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382 with later amendments), underage mothers with children,*
 - *professional that performs the function of a family emergency house shall receive a children on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws 2015 item 1390);*

2) foster homes – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

21. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

1) care and education centre, which shall be run as:

- a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation; especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
- b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,
- c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious

wotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** (od 2012 r.) – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** (od 2012 r.) – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** (od 2012 r.) – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

22. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 930).

23. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,

- d) a **specialist therapy** (since 2012) – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) **regional care and therapy centre** (since 2012) – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** (since 2012) – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

22. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

23. Data on social assistance benefits are presented according to the Law on Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (158). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
Lekarze.....	5503	5231	Doctors
w tym kobiety.....	2824	2794	of which women
Lekarze dentyści.....	491	304	Dentists
w tym kobiety.....	364	230	of which women
Farmaceuci.....	2517	2625	Pharmacists
w tym kobiety.....	2076	2179	of which women
Pielegniarki.....	14367	13441 ^b	Nurses
Położne.....	2062	2084 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci.....	1529	1370 ^d	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^e	886	845	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 207; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. *b-d* W tym magistrzy: *b* – pielęgniarstwa – 1982, *c* – położnictwa – 499, *d* – fizjoterapii i rehabilitacji – 784. *e* Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 207; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. *b-d* Of which masters: *b* – of nursing – 1982, *c* – of midwifery – 499, *d* – of physiotherapy and rehabilitation – 784. *e* Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration, and in regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM.....	3802	3522	DOCTORS OF TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii.....	299	300	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	639	595	Surgery ^b
Chorób płuc.....	89	87	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych.....	441	390	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii.....	52	40	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	109	109	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej.....	326	279	General practitioners
Neurologii ^{cd}	153	129	Neurology ^{cd}
Okulistyki.....	112	92	Ophthalmology
Onkologii ^e	40	50	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	103	91	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici.....	252	223	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii.....	275	274	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	141	128	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	135	138	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI W % OGÓŁU			
LEKARZY.....	69,1	67,3	SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 207. *b* Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. *c* Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. *d-g* Także: *d* – neuropatologii, *e* – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, *f* – otorynolaryngologii, *g* – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

^a See general notes, item 4 and 5 on page 207. *b* General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. *c* Including children's specialists. *d-g* Also: *d* – neuropathology, *e* – oncological pathology, children's oncology and haematology, *f* – otorynolaryngology, *g* – oncological radiotherapy and children's radiology.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	53	50	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	12	11	Dental surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	2	5	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	10	7	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	1	1	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	13	11	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	5	5	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	10	8	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ W % OGÓŁU LEKARZY DENTYSTÓW	10,8	16,4	DENTAL SPECIALISTS IN % OF TOTAL DENTIST

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 207.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 4 and 5 on page 207

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 3 (160). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1817	1851	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	1448	1481	urban areas
wieś	369	370	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	769	712	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	581	538	urban areas
wieś	188	174	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	26880,9	27520,1	Consultations provided ^c in thous.
lekarskie ^d	24482,0	25055,5	doctors ^d
w tym specjalistyczne	8833,3	8742,7	of which specialized
stomatologiczne	2398,9	2464,6	stomatological

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 206. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). ^d Łącznie z poradami udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych (w 2015 r. – 444,3 tys.) nieuwzględnionymi w specjalistycznej opiece zdrowotnej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 206. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds). ^d Including consultations provided in admission rooms of general hospitals (in 2015 – 444,3 thous.) not included in specialized care.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Central Statistical Office.

TABL. 4 (161). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			
FACILITIES – as of 31 XII			
Szpital ogólny ^b	63	65	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	3	3	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	4	4	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	13	18	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	10	7	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	5	6	Palliative care wards
Hospicja	4	4	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			
BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII			
Szpital ogólny ^d	15665	15756	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	1474	1551	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	119	119	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	174	171	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	494	1082	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	563	275	Nursing homes ^c
Hospicja	59	54	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	119	134	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
LECZENI			
IN-PATIENTS			
Szpital ogólny ^e	715246	707160	General hospitals ^e
Szpital psychiatryczny	22483	23679	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1547	1494	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	670	654	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1387	2195	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	951	806	Nursing homes ^c
Hospicja	631	586	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	1547	1813	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:			Health resort treatment patients:
w sanatoriach	–	–	in sanatoria
w szpitalach	–	–	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 206. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 207. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 206. ^b See general notes, item 7 on page 207. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubators for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (162). SZPITALA OGÓLNE ^a
GENERAL HOSPITALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII).....	63	65	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	15665	15756	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności.....	45,1	45,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	2573	2555	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	650	623	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	3854	3858	Surgical
Pediatrycznych	921	925	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1687	1753	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	644	656	Oncological
Intensywnej terapii	325	323	Intensive therapy
Zakaźnych	203	203	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	589	626	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	94	94	Dermatological
Neurologicznych	630	634	Neurological
Psychiatrycznych	490	490	Psychiatric
Ruch chorych			Patient
Leczeni w tys.	790,9	783,7	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specific wards:
chorób wewnętrznych	139,1	137,3	internal diseases
kardiologicznych ^b	45,5	46,5	cardiological ^b
chirurgicznych	184,9	188,4	surgical
pediatrycznych	41,8	39,1	paediatric
ginekologiczno-położniczych	138,6	135,9	gynaecological-obstetric
onkologicznych	44,2	50,2	oncological
intensywnej terapii	14,6	15,5	intensive therapy
zakaźnych	8,9	9,4	communicable
gruźlicy i chorób płuc	18,9	20,9	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	4,0	4,1	dermatological
neurologicznych	39,5	26,1	neurological
psychiatrycznych	5,7	5,6	psychiatric
Wypisani w tys.	694,5	686,4	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	14,4	14,5	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności.....	2280	2256	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	51,5	50,8	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	4,7	4,7	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	239	240	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 9 na str. 207. ^b Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 7 and 9 on page 207. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 6 (163). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	117	114	115	<i>Emergency rescue teams</i>
podstawowe	63	72	73	<i>basic</i>
specjalistyczne	54	42	42	<i>specialists</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	26	23	24	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^b	9	13	13	<i>Admission rooms^b</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	<i>Medical air rescue^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :				<i>Calls to the occurrence places^d:</i>
w tysiącach	173,4	181,9	182,0	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	50,4	52,4	52,4	<i>per 1000 population</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :				<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence^d:</i>
w tysiącach	176,8	185,0	183,7	<i>in thousands</i>
w tym:				<i>of which:</i>
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	10,6	12,6	12,0	<i>children and youth up to 18 years of age</i>
w wieku 65 lat i więcej	61,7	69,2	71,2	<i>aged 65 and more</i>
na 1000 ludności	51,4	53,3	52,9	<i>per 1000 population</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 208. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 13 on page 208. ^b Organization cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (164). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Apteki	832	1027	1185	1234	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	831	1020	1181	1230	<i>of which private</i>
w tym na wsi	147	175	215	213	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	74	109	113	123	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	70	109	113	123	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny	3722	3034	2675	2561	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
w tym na wsi	6668	5349	4757	4668	<i>of which in rural areas</i>
1 aptekę	4053	3356	2930	2816	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	9843	8681	7257	7363	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i punktach aptecznych	1704	2109	2331	2428	<i>Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 208.

^a See general notes, item 14 on page 208.

TABL. 8 (165). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	21	20	17	17	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	55,9	69,2	67,2	67,4	Blood donors in thous.
w tym honorowi	55,8	69,2	67,1	67,3	of which voluntary
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	97,5	122,0	127,3	129,5	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	98,3	143,7	144,8	154,1	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thous.

^a Bez danych resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. ^b Donacja to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence as well as the Ministry of the Interior and Administration. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (166). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS		Ogółem Total			W wieku lat At the age of				
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	0–14	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group							
Bardzo dobry i dobry	2004	62,2	64,5	60,4	91,7	88,3	62,0	26,7	13,1
Very good and good	2009	68,3	69,9	66,8	94,2	92,4	75,2	37,3	18,1
	2014	72,2	76,0	68,6	94,4	94,7	81,0	45,7	25,7
Taki sobie, ani dobry ani zły	2004	25,6	23,6	27,2	7,1	10,0	29,7	45,1	48,3
Fair	2009	22,6	22,2	23,0	5,0	7,0	19,8	44,1	46,9
	2014	20,4	18,2	22,5	5,4	5,0	15,3	39,3	46,2
Zły i bardzo zły	2004	12,2	11,9	12,4	1,2	1,7	8,3	28,2	38,7
Bad and very bad	2009	9,1	7,8	10,3	0,8	0,6	5,0	18,5	34,9
	2014	7,4	5,8	8,9	0,2	0,3	3,7	15,1	28,0

TABL. 10 (167). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			W wieku lat At the age of			
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group						
Niedowaga	2004	4,6	1,8	7,1	10,6	2,1	1,6	1,8
Underweight	2009	3,0	0,9	4,7	5,7	2,4	1,5	1,8
	2014	2,4	0,6	3,9	4,3	2,2	1,5	1,2
W normie	2004	50,0	44,3	55,2	71,3	49,0	32,7	31,5
Normal	2009	43,9	35,7	50,8	68,8	44,0	26,5	28,1
	2014	44,9	36,7	52,3	70,8	45,6	30,7	26,6
Nadwaga	2004	32,4	41,1	24,4	16,6	37,2	39,9	45,8
Overweight	2009	36,8	45,9	29,2	20,0	39,3	46,9	44,0
	2014	36,4	44,3	29,2	20,4	38,3	43,9	43,0
Otyłość	2004	13,1	12,9	13,2	1,5	11,6	25,8	20,9
Obesity	2009	16,4	17,5	15,3	5,5	14,2	25,2	26,1
	2014	16,4	18,3	14,6	4,5	14,0	23,9	29,2

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0-29,99, normal – 18,5-24,99, underweight – less than 18,5.

TABL. 11 (168). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	471	441	321	289	14,0	12,8	9,3	8,3	Tuberculosis
Tężec	–	1	1	–	–	0,03	0,03	–	Tetanus
Krztusiec	136	52	133	498	4,0	1,5	3,8	14,3	Whooping cough
Odra	–	–	68	7	–	–	2,0	0,2	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	3	35	10	2	0,09	1,02	0,29	0,06	type A
typ B	139	324	327	418	4,1	9,4	9,4	12,0	type B
typ C	251	364	393	408	7,5	10,6	11,3	11,7	type C
Różyczka	761	357	693	237	22,6	10,4	20,0	6,8	Rubella
AIDS ^a	6	11	8	8	0,18	0,32	0,23	0,23	AIDS ^a
Salmonellozy	1156	700	652	751	34,3	20,3	18,8	21,6	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	–	2	4	–	–	0,06	0,12	–	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokar- mowe	160	57	48	48	4,7	1,7	1,4	1,4	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1737	3547	3978	4429	256	422	545	611	Acute diarrhoea in children up to the age of 2 ^b
Szkarlatyna (plonica)	908	1337	1997	2111	27,0	38,8	57,6	60,8	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	69	66	62	56	2,0	1,9	1,8	1,6	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	77	133	101	64	2,3	3,9	2,9	1,8	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	32	16	17	11	0,9	0,5	0,5	0,3	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznic nagminne)	12669	295	229	192	376,1	8,6	6,6	5,5	Mumps
Włośnica	58	16	–	–	1,7	0,5	–	–	Trichinellosis
Grypa ^c	52260	83865	422561	545827	1551	2437	12179	15712	Influenza ^c
Choroby weneryczne	74	51	77	76	2,2	1,5	2,2	2,2	Veneral diseases
Szczepienia przeciw wściekliznie	562	502	550	497	16,7	14,6	15,9	14,3	Rabies vaccinantions

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 12 (169). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**

Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Żłobki	33	32	169	199	Nurseries
w tym publiczne	29	30	36	38	of which public
Oddziały żłobkowe.....	1	3	9	1	Nursery wards
Kluby dziecięce.....	x	x	39	32	Children's clubs
w tym publiczne	x	x	–	–	of which public
Miejsca:					Places:
w żłobkach	1738	2153	6287	7145	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	691	506	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	3195	3928	8204	9673	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	787	587	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	32,1	32,9	122,0	135,7	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	16,2	18,6	54,4	61,2	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc.....	94,8	108,3	86,3	87,4	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 13 (170). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**

DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M.....	470	437	381	366	17,2	14,3	11,7	10,4	T O T A L
Opiekuńcze.....	409	392	307	286	14,2	12,6	9,1	7,6	General care
Specjalistyczne.....	61	45	58	63	3,0	1,7	2,2	2,3	Specialized
Pracy podwórkowej	–	–	2	2	–	–	0,0	0,0	Street work
W połączonych formach	–	–	14	15	–	–	0,3	0,4	In a combination of the forms

TABL. 14 (171). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014 ^a	2015	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze.....	2617	2941	3094	3102	Foster families
Spokrewnione.....	2111	2213	1765	1757	Related
dzieci ^b	2642	2910	2306	2306	children ^b
Niezawodowe	467	594	1104	1105	Non-professional
dzieci ^b	726	923	1539	1529	children ^b
Zawodowe ^c	39	134	225	240	Professional ^c
dzieci ^b	171	564	810	794	children ^b
Rodzinne domy dziecka.....	–	–	16	19	Foster homes
dzieci ^d	–	–	102	122	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 – up to the age of 18, since 2012 – up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 15 (172). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA ^a
 INSTITUTIONAL FOSTER CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
PLACÓWKI (stan w dniu 31 XII)					
CENTRES (as of 31 XII)					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	52	61	67	65	Care and education centres
interwencyjne	2	1	3	3	intervention
rodzinne	19	18	15	14	family
sojalizacyjne	22	22	36	35	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	1	1	specialist therapy
inne ^b	9	20	12	12	others ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres
WYCHOWANKOWIE (stan w dniu 31 XII)					
RESIDENTS (as of 31 XII)					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1446	1218	1179	1156 ^c	Care and education centres
interwencyjne	61	19	42	41	intervention
rodzinne	129	122	104	97	family
sojalizacyjne	899	592	738	711	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	20	20	specialist therapy
inne ^b	357	485	275	287	others ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres
WOLONTARIUSZE					
VOLUNTEERS					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	208	183	211	181	Care and education centres
interwencyjne	28	3	3	5	intervention
rodzinne	19	10	8	7	family
sojalizacyjne	97	52	73	70	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	–	–	specialist therapy
inne ^b	64	118	127	99	others ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 209. ^b Łączące zadania placówek interwencyjnych, sojalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne. ^c W tym 20 wychowanków w wieku 0–3 lata i 53 w wieku 4–6 lat oraz 38 sierot i 95 niepełnosprawnych.

^a See general notes, item 21 on page 209. ^b Combining tasks of the intervention, specialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres. ^c Of which 20 residents at age 0–3 and 53 at age 4–6, 38 orphans and 95 disabled.

TABL. 16 (173). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA**^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	106	123	137	134	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca (łącznie z filiami):					Places (including branches):
ogółem	7618	8454	8896	8782	total
na 10 tys. ludności.....	22,6	24,5	25,6	25,3	per 10 thous. population
Mieszkańcy (łącznie z filiami):					Residents (including branches):
ogółem	7278	8214	8353	8154	total
w tym kobiety	3676	3514	3604	3614	of which women
w tym do 18 lat.....	264	286	311	249	of which up to the age of 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	2325	2959	2946	2971	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	21,6	23,8	24,1	23,5	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	352	556	629	703	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy.^a Including community self-help homes.TABL. 17 (174). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ**^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii) ^b	106	123	137	134	Homes and facilities (excluding branches) ^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	13	20	23	23	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	24	24	25	23	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	17	19	18	19	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie..	7	8	9	8	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	14	18	15	15	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	1	1	5	3	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	7	5	4	4	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni.....	21	32	40	37	Homeless
Inne osoby	2	4	8	8	Other persons
Mieszkańcy (łącznie z filiami)	7278	8214	8353	8154	Residents (including branches)
w domach i zakładach dla:					in homes and facilities for:
Osób w podeszłym wieku	746	911	975	1077	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych.....	2637	2235	2152	2143	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.....	1471	1589	1464	1522	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelek- tualnie	427	443	465	402	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorych	907	1234	1221	1218	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	65	64	210	176	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	122	117	98	75	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych.....	847	1556	1665	1434	Homeless
Innych osób	56	65	103	107	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few groups of residents.

TABL. 18 (175). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający Beneficiaries	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005	199053	234111,0	TOTAL
2010	164034	294541,3	
2014	150224	291521,0	
2015	140720^b	292686,7	
Pomoc pieniężna	118095	194802,1	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasilek stały	13794	60547,4	Permanent benefit
Zasilek okresowy	32956	58855,4	Temporary benefit
Zasilek celowy	70 812	73734,8	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowa- nie nauki.....	143	535,1	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	69282	97884,6	Monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie.....	1368	4462,2	Shelter
Posilek.....	56642	36582,7	Meals
Ubranie	171	59,2	Clothing
Sprawienie pogrzebu.....	289	663,2	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	10229	55970,2	Attendance services and specialized attendan- ce services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospoda- rowanie	34	125,4	Assistance in gaining adequate housing con- ditions, gaining employment and for running one's own household

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 23 na str. 210. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 23 on page 210. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) – to użytkownik zarejestrowany w bibliotece, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawienie.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano, wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) – a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- **entertainment activities**.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

7. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. – oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościnie),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli podczas jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

5. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council (EU) in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

5. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

6. Catering establishments in collective tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled “Start”, the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of “Rural Sports Clubs”) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled “Start” – rehabilitation activity for persons with disabilities.

2. Dane o **klubach sportowych** publikowane są łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi.

3. W kategoriach ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl. 15) osoba uprawiająca lub prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana tylko jeden raz.

W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 15) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedzin i rodzajów sportu (tabl. 16) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia lub prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. Informacje o organizacjach kultury fizycznej oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

5. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

6. W ramach obiektów sportowych:

- boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich,
- boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną), wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne (wielozadaniowe),
- boiska kryte znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Informacje o obiektach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dotyczą obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności.

Ścieżka rowerowa (droga dla rowerów) jest to droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi. Dane dotyczące ścieżek rowerowych obejmują samodzielne drogi dla rowerów (położone w pasie drogi), drogi wydzielone z jezdni, drogi wydzielone z chodnika oraz drogi zawarte w ciągach pieszo-rowerowych. W danych uwzględniono łączną długość ścieżek będących w zarządzie gminy, starostwa powiatowego i urzędu marszałkowskiego (bez długości szlaków rowerowych położonych np. w lesie).

2. Data regarding **sports clubs** are published including student sports clubs UKS and religious sports clubs.

3. In the category of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 15) a person practising or conducting training in several kinds of sports is recognized only once, instead of many times, as before.

In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 15) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports (table 16) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

4. Information on physical education organizations as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic survey conducted every two years.

5. Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic survey conducted every four years.

6. Within sports facilities:

- sports fields located on the main surface of the stadium are not recognized again as sports fields for big games,
- sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are recognized once as universal and multi-purpose sports fields,
- indoor sports fields located in sports halls or gyms are not recognized separately but treated as sports halls or gyms, depending on the type of facility where they are located.

Information on sports facilities adapted to the needs of the disabled refer to facilities adapted to the needs of people with physical disability and other than physical type of disability.

Cycle path (bikeway) is a path or its part dedicated to cycling, marked with appropriate traffic signs. Data concerning cycle paths include separated in-roadway bikeways, physically separated in-road bikeways, shared-use paths, shared in-road bikeways. Data include a total length of cycle paths being managed by gmina, powiat and marshal's office (excluding length of cycle routes located e.g. in forests).

Kultura
Culture

 TABL. 1 (176). **KSIAŻKI I BROSZURY WYDANE**^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
O G Ó Ł E M.....	1195	2292	2705	2938	TOTAL
Wydawnictwa naukowe	452	766	723	735	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych.....	120	136	70	71	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe.....	32	57	101	117	Professional publications
Podręczniki szkolne.....	28	25	110	52	School textbooks
Wydawnictwa popularne.....	303	684	801	930	Popular science
Literatura piękna.....	260	624	900	1033	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży.....	31	133	362	290	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

 TABL. 2 (177). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
O G Ó Ł E M.....	538	632	609	666	TOTAL
ukazujące się:					published as specified:
W tygodniu:					Weekly:
6–2 razy	5	2	3	2	6–2 times
1 raz	51	46	50	54	once
W miesiącu:					Monthly:
3–2 razy	17	19	18	17	3–2 times
1 raz	127	140	159	149	once
1 raz:					Once:
na 2 miesiące.....	55	86	65	78	bimonthly
w kwartale	111	152	133	144	quarterly
w półroczu	30	36	30	35	half-yearly
w roku	52	73	46	61	yearly
Nieregularnie	90	78	105	126	Irregularly

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3 (178). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	736	714	694	689	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	478	466	458	451	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII).....	279	186	136	124	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	210	129	.	.	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	11921,0	11956,6	11935,8	11921,9	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	5206,6	5203,0	5137,1	5065,3	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.....	619,6	549,7	527,4	531,8	<i>Borrowers ^a in thous.</i>
w tym na wsi	192,0	167,9	164,1	164,0	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans ^{ab}:</i>
w tysiącach woluminów.....	13002,1	11159,6	10730,3	10606,6	<i>in thousand volumes</i>
w tym na wsi.....	4111,3	3443,1	3225,5	3150,3	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	21,0	20,3	20,3	19,9	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi.....	21,4	20,5	19,7	19,2	<i>of which in rural areas</i>

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi, dane za lata 2014 i 2015 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b W latach 2005, 2010 i 2014 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points, data for 2014 and 2015 assigned with division into urban areas and rural areas according to the location of the main unit. ^b In 2005, 2010 and 2014 excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (179). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	79	86	90	91	<i>Museums with branches ^a</i>
Muzealia ^a w tys.	705,1	674,9	838,3	802,2	<i>Museum exhibits ^a in thous.</i>
Wystawy czasowe:					<i>Temporary exhibitions:</i>
własne ^b	261	259	252	256	<i>own ^b</i>
obce ^c	193	150	131	156	<i>exterior ^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	1091,6	1127,1	1109,4	1214,3	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	464,6	367,0	318,8	320,4	<i>of which primary and secondary school students ^d</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (180). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII) ...	13	20	17	18	11	7	<i>Galleries (as of 31 XII)</i>
Wystawy ^a	160	178	236	188	164	24	<i>Exhibitions ^a</i>
w tym z zagranicy	13	8	5	13	13	–	<i>of which foreign</i>
Ekspozycje ^a	166	181	246	195	171	24	<i>Expositions ^a</i>
Zwiedzający w tys.....	81,8	187,9	215,0	170,4	141,9	28,6	<i>Visitors in thous.</i>

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (181). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2005	11	4110	3092	570,0	Theatres and music institutions
	2010	12	4497	3987	847,0	
	2014	12	4517	3730	738,9	
	2015	12	4525	3381	639,6	
Teatry.....		6	1932	1573	235,3	<i>Theatres</i>
dramatyczne.....		5	1681	1154	178,3	<i>dramatic</i>
lalkowe.....		1	251	419	57,1	<i>puppet</i>
Teatry muzyczne.....		3	1330	444	187,4	<i>Music theatres</i>
Filharmonie.....		2	1263	1235	159,5	<i>Philharmonic halls</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne.....		1	—	107	46,1	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>
Zespoły pieśni i tańca.....		—	—	22	11,3	<i>Song and dance ensembles</i>
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	1	x	94	18,9	Entertainment enterprises
	2010	4	x	216	114,5	
	2014	3	x	140	44,6	
	2015	3	x	150	43,7	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (182). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta urban <i>areas</i>	wieś rural <i>areas</i>	
Instytucje.....	332	379	326	313	138	175	<i>Institutions</i>
centra kultury.....	—	—	—	21	16	5	<i>centres of culture</i>
domy kultury.....	62	84	67	61	33	28	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury.....	146	137	147	133	68	65	<i>cultural centres</i>
kluby.....	20	24	23	24	19	5	<i>clubs</i>
światlice.....	104	134	89	74	2	72	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne.....	430	455	553	558	363	195	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku).....	15282	18924	17698	16317	12070	4247	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2891,1	2870,9	3807,6	3202,5	2532,4	670,2	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku).....	344	401	582	490	361	129	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku).....	5997	7036	10489	8132	5362	2770	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	2866	2577	3920	3426	2278	1148	<i>of which primary and secondary school students^b</i>
Grupy (zespoły) artystyczne.....	1561	1738	1419	1554	1031	523	<i>Artistic groups (ensembles)</i>
Członkowie (grup) zespołów artystycznych.....	23739	28015	25225	33588	24509	9079	<i>Members of artistic groups (ensembles)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	13507	14346	15451	20588	14646	5942	<i>of which primary and secondary school students^b</i>
Kola (kluby/sekcje).....	755	874	1392	1722	1200	522	<i>Groups (clubs/sections)</i>
Członkowie kół (klubów/sekcji).....	21899	27598	34983	51364	39726	11638	<i>Members of groups (clubs/sections)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	7318	7095	13416	21137	16200	4937	<i>of which primary and secondary school students^b</i>

^a W latach 2005–2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. ^b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a In 2005–2014 presented among cultural establishments or cultural centres. ^b Until 2013 children and youth below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (183). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	46	38	45	44 ^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	45	38	45	44	of which urban areas
w tym multiplexy	3	5	5	5	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	83	97	117	117	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	82	97	117	117	of which urban areas
w tym multiplexy	37	57	54	54	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	23178	24613	28273	28135	Seats (as of 31 XII)
w tym miasta	22996	24613	28273	28135	of which urban areas
w tym multiplexy	11717	15184	14715	14728	of which multiplexes
Seanse	73378	119650	165562	165586	Screenings
w tym miasta	73374	119650	165562	165586	of which urban areas
w tym multiplexy	49834	87208	90265	86842	of which multiplexes
na 1 kino	1595	3149	3679	3763	per cinema
Widzowie	2387212	3251200	3960734	4515313	Audience
w tym miasta	2386655	3251200	3960734	4515313	of which urban areas
w tym multiplexy	1780011	2391493	2052898	2294653	of which multiplexes
na 1 kino	51896	85558	88016	102621	per cinema
na 1 seans	33	27	24	27	per screening

^a W tym 5 miniplexów.^a Of which 5 miniplexes.TABL. 9 (184). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	336435	418929	532881	436852	TOTAL
Na 1000 ludności	99,8	121,5	153,5	125,7	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 (185). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	869,8	679,1	680,1	678,5	257,9	197,0	195,8	195,2	Radio subscribers
miasta	564,9	449,4	449,6	448,3	293,4	233,1	235,1	235,1	urban areas
wieś.....	304,9	229,7	230,5	230,2	210,7	151,2	147,7	146,8	rural areas
Abonenci telewizyjni	842,5	657,7	654,0	652,2	249,8	190,8	188,3	187,7	Television subscribers
miasta	544,8	433,0	429,5	428,0	282,9	224,7	224,6	224,4	urban areas
wieś.....	297,7	224,7	224,5	224,2	205,8	147,9	143,9	143,0	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka Tourism

TABL. 11 (186). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII).....	530	625	711	701	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	334	459	537	528	of which open all year
Obiekty hotelowe	208	320	344	345	Hotels and similar facilities
hotele	125	209	231	230	hotels
motele	17	19	15	15	motels
pensjonaty	9	17	20	20	boarding houses
inne obiekty hotelowe	57	75	78	80	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	322	305	367	356	Other facilities
domy wycieczkowe	2	1	1	1	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	29	34	31	32	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	24	32	31	31	of which school youth hostels
kempingi.....	15	17	11	13	camping sites
pola biwakowe	23	18	17	15	tent camp sites
ośrodki wczasowe	109	84	72	68	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	51	49	38	33	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5	5	5	5	creative arts centres
zespoły domków turystycznych.....	30	35	43	45	complexes of tourist cottages
hostele	.	10	15	13	hostels
pokoje gościnne	.	.	23	25	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	71	69	agrotourism lodging
inne obiekty.....	58	52	40	37	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	37253	42930	42597	42854	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	22467	29611	31050	30362	of which open all year
Obiekty hotelowe	14199	20659	22591	22782	Hotels and similar facilities
hotele	10668	15852	17780	17814	hotels
motele	715	805	559	557	motels
pensjonaty	242	454	594	632	boarding houses
inne obiekty hotelowe	2574	3548	3658	3779	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	23054	22271	20006	20072	Other facilities
domy wycieczkowe	173	67	66	66	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	1492	1819	1718	1739	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1272	1679	1718	1687	of which school youth hostels
kempingi.....	2122	1769	1286	1431	camping sites
pola biwakowe	2836	2746	2361	2311	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	4844	4780	3884	4183	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	6261	5097	3664	3181	training-recreational centres
domy pracy twórczej	249	295	367	368	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	2067	2355	2136	2301	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	420	579	555	hostels
pokoje gościnne	.	.	401	434	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	1153	1210	agrotourism lodging
inne obiekty.....	3010	2923	2391	2293	miscellaneous facilities

^a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2014 i 2015 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2014 and 2015 concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (186). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1226675	1598906	1766049	1882655	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	267092	253245	267002	281094	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	894850	1215806	1384593	1497195	Hotels and similar facilities
hotele	689238	977376	1136535	1257513	hotels
motele	38203	49100	36343	31406	motels
pensjonaty	7888	19619	28578	27341	boarding houses
inne obiekty hotelowe	159521	169711	183137	180935	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	331825	383100	381456	385460	Other facilities
domy wycieczkowe	8679	5933	5030	4619	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	43460	49126	34098	33142	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	31456	42620	34098	33026	of which school youth hostels
kempingi	20732	16769	17549	20851	camping sites
pola biwakowe	6866	6668	4356	6394	tent camp sites
ośrodki wczasowe	35290	35539	35152	37092	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	137673	118996	88358	77871	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5884	8585	7615	7922	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	29992	28497	28783	26482	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	18265	28623	35170	hostels
pokoje gościnne	.	.	3142	5544	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	13374	14301	agrotourism lodging
inne obiekty	43249	94722	115376	116072	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	2492288	3060711	3134001	3378292	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	476123	478999	507581	541468	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1395413	1929954	2173555	2380858	Hotels and similar facilities
hotele	1108762	1577488	1806159	1998383	hotels
motele	51711	73406	62306	53754	motels
pensjonaty	16542	29468	43675	44438	boarding houses
inne obiekty hotelowe	218398	249592	261415	284283	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1096875	1130757	960446	997434	Other facilities
domy wycieczkowe	18276	7531	7437	9410	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	94170	118874	90795	88672	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	71792	105680	90795	88329	of which school youth hostels
kempingi	48411	44806	36957	42261	camping sites
pola biwakowe	24351	14310	9967	13349	tent camp sites
ośrodki wczasowe	214399	181674	184893	193429	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	422124	378834	243933	225852	training-recreational centres
domy pracy twórczej	26357	22234	20512	21885	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	99111	109489	94111	80235	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	35945	51978	66313	hostels
pokoje gościnne	.	.	8609	22795	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	41647	57327	agrotourism lodging
inne obiekty	149676	217060	169607	175906	miscellaneous facilities

^a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2014 i 2015 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2014 and 2015 concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (187). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	267092	253245	267002	281094	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	249983	236645	253857	266834	Hotels and similar facilities
hotele	232685	220586	235754	250856	hotels
motele	4136	2147	1328	1180	motels
pensjonaty	803	1495	2685	2574	boarding houses
inne obiekty hotelowe	12359	12417	14090	12224	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	17109	16600	13145	14260	Other facilities
domy wycieczkowe	217	194	53	97	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	2313	2328	784	1423	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1525	1802	784	1407	of which school youth hostels
kempingi	5052	3643	4466	4443	camping sites
pola biwakowe	53	18	85	98	tent camp sites
ośrodki wczasowe	127	149	67	267	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3735	3059	2516	2378	training-recreational centres
domy pracy twórczej	501	780	884	910	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	2187	1033	772	408	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	4355	2773	3175	hostels
pokoje gościnne	.	.	30	255	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	362	414	agrotourism lodging
inne obiekty	2924	1041	353	392	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	476123	478999	507581	541468	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	425847	426769	471314	497949	Hotels and similar facilities
hotele	399115	396303	439480	463165	hotels
motele	6839	3750	2075	1737	motels
pensjonaty	1617	2789	4165	5338	boarding houses
inne obiekty hotelowe	18276	23927	25594	27709	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	50276	52230	36267	43519	Other facilities
domy wycieczkowe	437	208	65	227	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	4921	7307	2745	4106	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3471	4936	2745	4030	of which school youth hostels
kempingi	10212	7961	6509	5604	camping sites
pola biwakowe	96	20	203	253	tent camp sites
ośrodki wczasowe	804	1080	281	1338	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	14301	9948	11952	12932	training-recreational centres
domy pracy twórczej	942	3665	3883	4590	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	8523	7971	3015	1733	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	11034	5402	7196	hostels
pokoje gościnne	.	.	60	2128	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	1125	2048	agrotourism lodging
inne obiekty	10040	3036	1027	1364	miscellaneous facilities

^a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2014 i 2015 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2014 and 2015 concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (188). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^{ab}
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^{ab}

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
	w % in %								
Obiekty hotelowe	27,5	26,3	27,3	29,3	34,9	34,5	37,0	39,7	Hotels and similar facilities
hotele	28,7	27,5	28,7	31,0	37,1	36,0	38,8	41,9	hotels
motele	22,6	28,1	30,4	26,5	30,6	34,4	34,8	30,5	motels
pensjonaty.....	20,0	18,0	22,2	20,8	25,2	27,4	32,5	31,5	boarding houses
inne obiekty hotelowe	24,4	20,9	20,8	22,5	23,7	25,9	26,3	28,9	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	27,0	25,6	22,8	24,4	x	x	x	x	Other facilities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 223. b W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2014 i 2015 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a See general notes, item 5 on page 223. b In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2014 and 2015 concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 14 (189). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stolówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005	219	164	98	139	TOTAL
	2010	302	180	92	92	
	2014	314	186	63	47	
	2015	334	203	66	54	
Obiekty hotelowe		300	163	7	14	Hotels and similar facilities
hotele		222	125	2	3	hotels
motele		15	6	–	3	motels
pensjonaty		13	10	1	1	boarding houses
inne obiekty hotelowe		50	22	4	7	other hotel facilities
Pozostałe obiekty		34	40	59	40	Other facilities
domy wycieczkowe		1	–	–	–	excursion hostels
schroniska młodzieżowe		1	–	9	2	youth hostess
w tym szkolne schroniska młodzieżowe		1	–	9	2	of which school youth hostels
kempingi		1	2	1	5	camping sites
pola biwakowe		1	3	4	1	tent camp sites
ośrodki wczasowe		4	12	9	9	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe		8	12	18	5	training-recreational centres
domy pracy twórczej		1	–	3	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych		4	5	4	15	complexes of tourist cottages
hostele		–	–	2	–	hostels
pokoje gościnne		2	3	–	2	rooms for rent
kwatery agroturystyczne		4	2	1	–	agrotourism lodging
inne obiekty		7	1	8	1	miscellaneous facilities

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2014 i 2015 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2014 and 2015 concern establishments possessing 10 and more bed places.

Sport

Sport

TABL. 15 (190). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	2014	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS					
Jednostki organizacyjne	776	771	114	110	Organizational entities
Członkowie	39015	39589	15166	10803	Members
Ćwiczący ^a	53192	63739	37532	35642	Persons practising sports ^a
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS					
Jednostki organizacyjne	1118	1323	1374	1368	Organizational entities
Członkowie	81182	81975	79588	81022	Members
Ćwiczący	73711	78386	79363	82219	Persons practising sports
mężczyźni	53939	57964	59320	61216	males
kobiety	19772	20422	20043	21003	females
w tym w wieku do 18 lat	55197	56814	56084	59575	of which aged up to 18 years
Sekcje sportowe	2605	2516	2540	2565	Sports sections
Trenerzy	940	1247	1315	1476	Coaches
Instruktorzy sportowi	1803	2240	2373	2328	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1171	1181	1084	961	Other persons conducting sports activities

^a Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 16 (191). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2014
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^a	4	268	158	256	7	3	Acrobatics ^a
Badminton	28	546	233	463	5	19	Badminton
Boks.....	14	370	46	238	6	15	Boxing
Brydż sportowy	10	518	93	97	12	15	Duplicate bridge
Gimnastyka artystyczna	5	114	106	110	8	5	Rhythmic gymnastics
Gimnastyka sportowa	4	67	63	67	—	4	Artistic gymnastics

^a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 16 (191). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2014 (cont.)

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Hokej na lodzie.....	5	131	8	31	–	9	Ice hockey
Hokej na trawie.....	14	710	157	565	22	19	Field hockey
Jeździectwo ^a	49	591	390	226	15	60	Equestrian sport ^a
Judo.....	23	1551	556	1494	32	24	Judo
Kajakarstwo klasyczne	15	609	218	489	21	14	Classic canoeing
Karate ^a	57	2272	656	1712	30	77	Karate ^a
Karate tradycyjne.....	14	622	186	546	5	19	Traditional karate
Kolarstwo szosowe.....	31	498	104	338	16	24	Road cycling
Kolarstwo torowe	6	140	81	120	5	8	Track cycling
Koszykówka.....	147	4292	1897	3798	92	117	Basketball
Kręglarstwo.....	9	374	125	166	5	23	Bowling
Lekkoatletyka.....	177	4791	2188	4035	108	118	Athletics
Łucznictwo.....	8	166	54	110	3	11	Archery
Narciarstwo alpejskie.....	6	258	127	162	2	15	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne.....	5	69	31	67	–	7	Classic skiing
Orientacja sportowa.....	7	268	131	207	3	9	Orienteering
Piłka nożna	668	31657	1838	23437	584	670	Football
Piłka nożna halowa (futsal).....	64	1603	267	1245	21	32	Indoor football
Piłka ręczna	108	3189	1233	2803	68	76	Handball
Piłka siatkowa.....	303	8340	4317	7094	140	232	Volleyball
Pływanie	54	3039	1283	2855	78	69	Swimming
Podnoszenie ciężarów.....	5	81	36	67	3	4	Weight lifting
Rugby	6	211	3	139	1	14	Rugby
Sport lotniczy ^a	33	1034	78	146	7	111	Air sport ^a
Sport motorowy ^a	21	630	23	136	6	24	Motorsport ^a
Strzelectwo sportowe ^a	32	1987	244	315	27	71	Sport shooting ^a
Szachy	56	1854	485	1286	10	69	Chess
Szermierka	12	631	290	580	22	12	Fencing
Taekwon-do ITF	10	358	118	302	2	8	Taekwon-do ITF
Taekwon-do WTF	19	1033	387	931	13	26	Taekwon-do WTF
Tenis	42	1756	600	1199	23	68	Tennis
Tenis stołowy	143	3078	989	2398	19	89	Table tennis
Wioślarstwo	10	363	108	335	13	9	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	5	167	12	139	3	11	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym.....	11	303	66	226	10	14	Free style wrestling
Żeglarsstwo ^a	30	927	209	397	15	79	Sailing ^a

^a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).^a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 17 (192). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE ^a W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES ^a IN 2014

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym dostosowane do potrzeb niepełnospraw- nych osób ćwiczących <i>Of which adapted for the disabled persons practising sports</i>	SPECIFICATION
Stadiony ogółem ^b	227	90	Stadiums total ^b
w tym piłkarskie.....	109	32	of which football
Boiska do gier wielkich ^c	780	173	Fields for big games ^c
w tym piłkarskie.....	771	167	of which football
Boiska do gier małych ^c	354	93	Fields for small games ^c
w tym:			of which:
koszykówki	122	45	basketball
piłki ręcznej	23	10	handball
piłki siatkowej	57	13	volleyball
Boiska uniwersalne (wielozadaniowe).....	323	155	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	240	103	Tennis courts
Hale sportowe.....	121	91	Sports halls
Sale gimnastyczne ^d	120	56	Gyms ^d
Pływalnie	58	34	Swimming pools
Tory sportowe	23	10	Sports tracks
Lodowiska sztucznie mrożone.....	16	8	Artificial ice rinks
Ścieżki rowerowe ^e w km.....	1160,2	x	Bicycle paths ^e in km

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z deklarowanymi obiektami niespełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. widowni.
^c Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. ^d Łącznie z salami pomocniczymi. ^e Bez szlaków rowerowych.

^a Excluding schools facilities. ^b Including declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. ^c Including non-full-size facilities. ^d Including auxiliary gym. ^e Excluding bicycle trails.

DZIAŁ XIII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 572 z późn. zm.),
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 371 z późn. zm.),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą działalność badawczą i rozwojową;
- 4) **szkoły wyższe**;

CHAPTER XIII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** (of which industrial research), i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

1. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences operating on the basis of the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2016 item 572 with later amendments),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2016 item 371 with later amendments),
 - c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development;
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity;
- 4) **higher education institutions**;

5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
 - b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
 - d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych (z wyjątkiem danych w tabl. 2) podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują:
 - **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
 - **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W działalności badawczej i rozwojowej, zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębnia się sześć podstawowych dziedzin nauk: przyrodnicze, inżynierskie i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in items 1)–4), e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. **Employment in R&D** includes:

- 1) **researchers (RSE)**:
 - a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,
 - b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
 - c) researchers and academics employed in higher education institutions,
 - d) students of doctoral studies conducting R&D;
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

The number of persons (excluding data in table 2) engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE)**.

One FTE equals one person-year spent on R&D.

4. Expenditures on research and development include:

- **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
- **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Capital expenditures on fixed assets comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

5. In research and development, according to the OECD Field of Science and Technology Classification there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy (patrz ust. 1 na str. 236),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **sektor zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyróbów, usług) – **innowacja produktowa**, oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwale niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

8. **Wynalazek podlegający opatentowaniu** – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

6. *Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:*

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the law (see item 1 on page 236) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad sector** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

7. **Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the section include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trade-marks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

A **significantly improved product** is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

8. A **patentable invention** – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

9. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

9. An utility model eligible for protection – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object permanent form.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2015 r. w kraju badaniem objęto 18,8 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,3% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. **Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa** polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage and waste management and remediation activities”, “Construction”, “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities” (excluding veterinary activities), “Administrative and support service activities”, “Other service activities” (repair of computers and communication equipment). In 2015 the survey in country covered 18,8 thous. enterprises (i.e. 18,3% of total enterprises).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. **E-commerce conducted by enterprise** type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.

Nauka i technika

Science and technology

Uwaga do tablic 1–7

Dane za 2005 r. w zakresie „Jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych” oraz „Podmiotów gospodarczych” dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9, z wyjątkiem zaliczonych do przemysłu – dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

Note to tables 1–7

For 2005 data on "Scientific and research-development units" and "Economic entities" concern entities employing more than 9 persons, except included in the industry – employing more than 49 persons.

TABL. 1 (193). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

Stan w dniu 31 XII

UNITS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	86	168	356	437	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	20	45	58	62	Scientific and research-development units
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk.....	6	6	6	6	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze.....	13	8	8	8	Research institutes
Inne.....	1	31	44	48	Others
Pomocnicze jednostki naukowe	5	–	3	3	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	52	91	262	331	Economic entities
Szkoły wyższe	9	14	17	17	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	–	18	16	24	Other units

B. ZATRUDNIENI ^a

EMPLOYMENT ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015				SPECIFICATION
	ogółem total				pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostali personel other supporting staff	
O G Ó Ł E M	5486,4	6505,9	6738,5	7704,1	5376,6	1331,9	995,6	TOTAL
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1262,1	1783,2	1956,7	1815,5	1287,0	292,9	235,6	Scientific and research-development units
w tym:								of which:
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk.....	495,9	#	803,6	776,2	630,8	91,6	53,8	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze.....	763,2	734,1	718,1	714,2	481,7	148,4	84,1	Research institutes
Podmioty gospodarcze	613,6	811,0	1708,7	2610,1	1206,9	833,8	569,4	Economic entities
Szkoły wyższe	3600,7	3897,4	3002,3	3206,5	2829,3	#	#	Higher education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (194). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				pozostałym others
			wyższym higher			z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)	
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of			
				doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)		
OGÓŁEM.....	2005	11730	924	1025	3512	3861	2408
TOTAL	2010	13464	1023	1272	4250	4593	2326
	2014	14153	1107	1645	4062	5003	2336
	2015	14698	1134	1703	3898	5479	2484
w tym:							
of which:							
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	2005	1593	101	71	294	713	414
Scientific and research-development units	2010	2170	#	#	344	1101	526
	2014	2358	118	#	421	1144	#
	2015	2258	115	121	434	1174	414
w tym:							
of which:							
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		894	79	61	221	439	94
Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
Instytuty badawcze		994	33	58	187	512	204
Research institutes							
Podmioty gospodarcze	2005	760	#	#	20	433	306
Economic entities	2010	1045	#	—	#	618	401
	2014	2164	2	2	63	1474	623
	2015	3099	#	6	68	2024	#
Szkoły wyższe	2005	9347	821	953	3193	2700	1680
Higher education institutions	2010	10205	919	1174	3879	2840	1393
	2014	9519	982	1520	3547	2313	1157
	2015	9237	1009	1574	3369	2212	1073

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (195). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015				
	ogółem grand total	nakłady expenditures						
		bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital				
		razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment			
	w mln zł in mln zł							
OGÓŁEM..... TOTAL	435,5	777,8	1059,3	1315,1	893,7	513,7	421,3	368,1
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe Scientific and research-development units	206,7	#	323,9	524,2	#	162,0	#	#
w tym: of which:								
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk..... Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	135,9	143,4	130,2	#	117,2	71,4	#	#
Instytuty badawcze..... Research institutes	70,7	116,4	121,6	126,2	117,1	66,4	9,1	8,6
Podmioty gospodarcze..... Economic entities	81,4	120,3	287,3	422,5	299,7	172,2	122,8	111,3
Szkoły wyższe..... Higher education institutions	146,6	338,9	440,7	358,8	310,2	173,6	48,6	#

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (196). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM.....	777,8	1059,3	1315,1	TOTAL
w naukach:				in sciences:
Przyrodniczych	255,8	243,1	450,9	Natural
Inżynierskich i technicznych	234,4	410,8	531,4	Engineering and technology
Medycznych i o zdrowiu	52,9	72,6	70,7	Medical and health
Rolniczych	121,6	129,0	132,3	Agriculture
Społecznych	25,6	36,6	66,1	Social
Humanistycznych	87,5	167,2	63,7	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (197). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	2010	2015	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		w odsetkach	in percent	
O G Ó Ł E M	777,8	1059,3	1315,1	100,0	100,0	T O T A L
sektor:						sector:
Rządowy.....	508,1	623,0	576,4	65,3	43,8	Government
Przedsiębiorstw	148,9	304,3	411,1	19,2	31,3	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	16,3	18,5	#	1,4	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	2,7	4,9	#	0,4	Private non-profit
Zagranica.....	101,7	113,0	304,2	13,1	23,1	Abroad

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (198). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ**
(ceny bieżące)
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION
			podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>		
		w mln zł	in mln zł			
O G Ó Ł E M	2005	310,1	151,2	60,5	98,5	T O T A L
	2010	517,1	183,2	124,5	209,4	
	2014	725,3	283,0	190,0	252,3	
	2015	893,7	331,3	192,2	370,2	
w tym:						of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe		#	96,3	#	109,3	Scientific and research-development units
w tym:						of which:
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk.....		117,2	70,0	#	#	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze		117,1	22,9	47,9	46,3	Research institutes
Podmioty gospodarcze		299,7	6,4	61,9	231,4	Economic entities
Szkoły wyższe		310,2	225,9	60,0	24,3	Higher education institutions

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Od 2011 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.

a Internal, depreciation of fixed assets. *b* Since 2011 including expenditures on industrial research.

TABL. 7 (199). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % in %				
O G Ó Ł E M.....	78,5	77,7	72,0	73,9	T O T A L
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	89,0	#	78,4	80,4	Scientific and research-development units
w tym:					of which:
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk.....	90,4	82,4	81,3	92,2	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	87,9	83,7	80,8	74,2	Research institutes
Podmioty gospodarcze	65,1	70,8	49,0	52,5	Economic entities
Szkoły wyższe	76,5	76,7	72,8	75,1	Higher education institutions

TABL. 8 (200). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH
W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2015 R.
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET
REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2013–2015 Products – in % – introduced into the market during 2013–2015			
	ogółem grand total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM..... TOTAL	16,3	4,8	11,5	11,5
sektor publiczny public sector	1,1	1,0	0,1	0,0
sektor prywatny private sector	17,7	5,1	12,6	12,6
W tym przetwórstwo przemysłowe..... Of which manufacturing	18,1	5,2	12,9	12,9
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	3,0	2,0	1,0	1,2
Produkcja napojów Manufacture of beverages	7,2	0,5	6,7	0,3
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	28,6	27,4	1,2	6,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	7,1	3,9	3,2	2,0
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	1,2	0,3	0,8	0,1
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ... Manufacture of rubber and plastic products	9,0	5,5	3,5	0,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	8,0	3,9	4,1	2,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	4,7	2,5	2,2	2,2
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	26,4	7,0	19,4	22,0
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	23,2	14,2	9,0	18,8
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	57,1	7,1	50,0	52,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta; dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2013–2015.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices; apply to products introduced into the market during 2013–2015.

TABL. 9 (201). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI
W LATACH 2013–2015
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2013–2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2013–2015 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2013–2015</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved product</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM..... TOTAL	34,0	23,8	14,5	25,9
sektor publiczny <i>public sector</i>	29,0	10,1	5,8	26,1
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	34,4	24,6	15,0	26,0
W tym przetwórstwo przemysłowe..... Of which manufacturing	34,3	24,9	15,2	25,7
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	26,4	16,0	7,5	21,7
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	40,0	40,0	20,0	30,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	27,8	15,3	9,7	22,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	60,0	52,0	28,0	36,0
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	81,8	81,8	27,3	27,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ... <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	41,7	35,4	20,8	26,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	41,2	35,3	29,4	29,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	27,1	20,7	15,0	19,3
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	45,2	38,7	29,0	35,5
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	53,3	40,0	23,3	36,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	65,0	50,0	25,0	50,0

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.
^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (202). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a** (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures				
			na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup oprogramo- wania on the acquisition of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment and tools as well as transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or signifi- cantly improved products
			w tys. zł. in thous. zł				
O G Ó Ł E M.....	2005	1455937	138001	34047	944311	3262	47675
T O T A L	2010	1383843	172752	47544	875558	4152	62387
	2014	2339733	255151	52380	1478466	5923	80505
	2015	2925035	369563	26395	1690632	15672	32237
W tym przetwórstwo przemysłowe		2592068	367776	21226	1423410	15434	32237
Of which manufacturing							
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych		80469	5555	1958	55331	#	1306
Manufacture of food products							
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		328097	2421	225	#	#	—
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ							
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....		49802	825	#	#	#	—
Printing and reproduction of recorded media							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicz- nych		55816	14061	#	24200	47	#
Manufacture of chemicals and chemical products							
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ		22928	7077	#	#	#	#
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ							
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		63596	7909	1690	47896	#	254
Manufacture of rubber and plastic products							

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.
^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures.

^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (202). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures				
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup oprogramo- wania on the acquisition of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment and tools as well as transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or signifi- cantly improved products
		w tys. zł. in thous. zł				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych..... Manufacture of other non-metallic mineral products	140908	6054	#	125490	#	1109
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	82173	14421	1269	57062	656	949
Produkcja urządzeń elektrycznych..... Manufacture of electrical equipment	168882	16277	464	#	243	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	215654	47992	325	#	308	1811
Produkcja pojazdów samochodowych, przy- czep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	654342	123705	#	#	#	#
Produkcja pozostałego sprzętu transport- owego Manufacture of other transport equipment	47223	29650	#	13015	251	#
Produkcja mebli..... Manufacture of furniture	250450	24823	4758	123918	#	1309

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures.

^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (2013). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z tego środki		Of which funds	
			własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł. in thous. zł						
OGÓŁEM.....	2005	1455937	1001496	12410	343811	76692
TOTAL	2010	1383843	937434	78304	105168	262938
	2014	2339733	1623900	128046	358075	229712
	2015	2925035	2228937	127393	314145	254560
W tym przetwórstwo przemysłowe.....		2592068	2113414	#	153672	#
Of which manufacturing						
w tym:						
of which:						
Produkcja artykułów spożywczych.....		80469	56560	#	#	—
Manufacture of food products						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		328097	#	2441	#	#
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru.....		38762	25762	#	#	#
Manufacture of paper and paper products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....		49802	6108	#	#	23417
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		55816	45269	#	#	—
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ		22928	#	#	—	—
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ...		63596	44988	3023	#	#
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		140908	140558	#	—	#
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		82173	68948	3479	3271	6475
Manufacture of metal products ^Δ						

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b The others consist: budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 11 (203). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki		Of which funds	
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł. in thous. zł					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja urządzeń elektrycznych..... Manufacture of electrical equipment	168882	58232	—	#	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	215654	214317	#	#	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	654342	571957	#	374	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego..... Manufacture of other transport equipment	47223	#	—	#	6380
Produkcja mebli..... Manufacture of furniture	250450	195519	#	24711	#

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b The others consist: budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (204). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Wynalazki:					Inventions:
zgłoszone.....	174	314	296	520	patent applications
udzielone patenty.....	65	95	234	248	patents granted
Wzory użytkowe:					Utility models:
zgłoszone.....	59	77	70	83	utility model application
udzielone prawa ochronne.....	60	35	62	57	rights of protection granted

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (2015). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,2	97,1	94,9	93,1	Computers ^b
Dostęp do Internetu	85,2	95,0	93,8	92,1	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	36,0	68,4	92,5	90,2	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe.....	.	20,9	61,4	62,8	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	47,9	63,3	67,1	64,4	Own Website
Media społecznościowe ^d	.	.	21,0	21,8	Social media ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Stacjonarne i przenośne np. laptopy (notebooki); w latach 2014 i 2015 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c W 2005 r. bez dostępu mobilnego wykorzystującego co najmniej technologię trzeciej generacji (3G), tzn. sieć cyfrową telefonii komórkowej o poszerzonej pojemności umożliwiającej transmisję pakietową. ^d Serwisy społecznościowe, blogi, strony umożliwiające udostępnianie multimediów i narzędzi wymiany informacji Wiki.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2014 and 2015 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c In 2005 excluding mobile broadband connection using at least 3G technology, i.e. digital mobile network of broadened volume enabling video and package transmission. ^d Social networks, blogs, multimedia content sharing websites, Wiki based knowledge sharing tools.

TABL. 14 (2016). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ^b	57,3	90,1	91,8	91,6	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration ^b
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,8	11,5	11,7	11,6	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,3	15,5	19,9	31,3	Enterprises which sent orders via computer networks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Przedsiębiorstwa wykorzystują Internet głównie w celu: pozyskiwania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Enterprises use the Internet mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen ok. 1400–1800 reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of about 1400–1800 representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household budgets survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the system of weights from the year preceding the one under the survey.

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers** on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces.

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (207). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M.....	102,1	102,8	100,2	98,9	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,6	102,0	99,1	98,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	103,2	106,2	104,5	101,2	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	94,4	96,5	97,4	96,8	Clothing and footwear
Mieszkanie.....	103,3	103,4	101,4	100,5	Dwelling
Zdrowie.....	102,1	103,0	100,3	102,2	Health
Transport	106,6	107,3	97,1	90,5	Transport
Rekreacja i kultura.....	100,3	101,4	102,0	101,0	Recreation and culture
Edukacja.....	103,0	104,8	96,9	100,6	Education

TABL. 2 (208). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg.....	2,86	4,16	3,80	3,79	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg.....	1,30	1,98	2,21	2,27	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g.....	4,03	3,62	3,81	3,70	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg.....	1,50	1,92	2,15	2,12	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (roastbeef) – za 1 kg....	17,92	22,16	29,08	29,17	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg.....	12,75	12,96	14,34	13,23	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg.....	5,58	6,11	7,27	6,76	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg.....	19,91	21,35	23,18	22,80	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg.....	11,83	13,41	13,62	13,64	Sausage smoked – per kg
Filety z morskczuka mrożone – za 1 kg.....	13,16	17,08	22,38	23,31	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg.....	11,18	13,17	14,33	14,14	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg.....	8,28	9,00	12,08	11,80	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l.....	2,40	2,69	3,00	2,87	Cows’ milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg.....	9,23	11,42	12,56	12,72	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg.....	16,58	17,36	22,08	19,33	Ripening cheese – per kg
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g ^a	1,32	1,56	1,94	1,69	Sour cream, fat content 18% – per 200 g ^a
Jaja kurze świeże – za 1 szt.....	0,35	0,44	0,49	0,48	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g.....	3,05	4,08	4,37	4,02	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l....	4,72	5,59	6,03	5,74	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg.....	4,91	5,52	4,42	4,59	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg.....	2,09	2,56	2,56	2,57	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg.....	1,16	1,65	1,64	1,71	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg.....	1,53	1,91	1,75	2,34	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg.....	0,72	1,21	1,24	1,06	Potatoes ^b – per kg

^a W latach 2005, 2010 i 2014 – za 200 ml. ^b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a In 2005, 2010 and 2014 – per 200 ml. ^b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (208). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Cukier biały kryształ – za 1 kg.....	3,11	2,78	2,46	2,22	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g.....	4,57	5,97	6,44	6,50	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g.....	2,22	3,28	3,88	3,88	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l.....	19,51	19,54	21,17	25,19 ^c	Vodka pure 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,27	9,16	12,43	12,79	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	432,50	436,21	454,54	662,45 ^c	Men's suit fabrics and of wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę.....	144,15	156,28	176,54	183,53	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę.....	141,92	150,43	175,06	177,61	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	25,32	35,92	36,81	36,72	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,31	2,91	3,56	3,68	Cold water by municipal water-system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domo- wych (taryfa całodobowa) ^d – za 1 kWh.....	0,44	0,58	0,63	0,64	Electricity for households (all-day tariff) ^d – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^{de} – za 1 kWh	1,47	2,43	2,77	0,24	Natural net-gas, high-methanated for households ^{de} – per kWh
Węgiel kamienny – za 1 t.....	482,70	743,06	827,75	809,85	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	13,58	16,68	20,21	20,51	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u.....	2,98	3,63	4,72	4,74	Heating of dwellings – per m ² of useful floor area
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^f	1482	1213	1066	1113	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^f
Pralka automatyczna typu domowego, na 5–7 kg suchej bielizny ^g	1311	1145	1203	1238	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5–7 kg ^g
Odkurzacz typu domowego.....	284,14	355,86	322,56	342,23	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem.....	151,72	171,01	167,63	167,05	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 280 g ^h	.	4,47	4,71	5,37	Washing powder – per 280 g ^h
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktano- wa – za 1 l.....	4,03	4,54	5,29	4,67	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	1,97	2,40	2,99	3,03	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	12,10	14,23	15,58	15,31	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,27	14,16	16,64	17,33	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich.....	49,18	61,09	70,86	72,21	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63356	76803	152157	175927	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa 2-rzę- dowa, zawieszana.....	9549	11662	13783	14360	Tractor potato elevator digger 2-row, mounted
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,26	30,69	38,42	38,45	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt.....	14,97	17,25	23,24	24,71	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	20,30	26,55	39,32	34,36	Cow's clinical examination

^c Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^d Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. ^{e, h} W latach 2005, 2010 i 2014: ^e – za 1 m³, ^h – za 400 g. ^f W 2005 r. – poj. ok. 320 l, w latach 2010 i 2014 – poj. ok. 300 l. ^g W latach 2005 i 2010 – na 5 kg suchej bielizny.

^c Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable with those for previous years. ^d Including standing and variable charges. ^{e, h} In years 2005, 2010 and 2014: ^e – per 1 m³, ^h – per 400 g. ^f In 2005 – capacity about 320 l, in 2010 and 2014 – capacity about 300 l. ^g In years 2005 and 2010 – dry-linen capacity not exceeding 5 kg.

TABL. 3 (209). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	38,01	59,94	69,78	67,87	wheat
żyta	28,39	43,25	53,28	51,41	rye
jęczmienia	38,86	49,04	61,78	59,96	barley
owsa i mieszanek zbożowych	30,25	37,04	53,15	49,72	oats and cereal mixed
pszenżyta	32,04	46,28	59,29	57,07	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	19,96	34,73	39,91	41,67	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	45,05	64,01	60,99	57,01	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,11	11,48	11,78	12,40	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	80,69	127,86	137,33	155,65	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	140,37	516,91	689,80	912,96	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	902,99	1109,94	1197,06	1378,74	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	4,03	4,78	6,00	6,25	cattle (excluding calves)
cielęta	7,11	6,08	7,35	7,70	calves
trzoda chlewna	3,82	3,85	4,81	4,33	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,94	1,05	1,39	1,14	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt	0,16	0,19	0,25	0,22	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4 (210). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

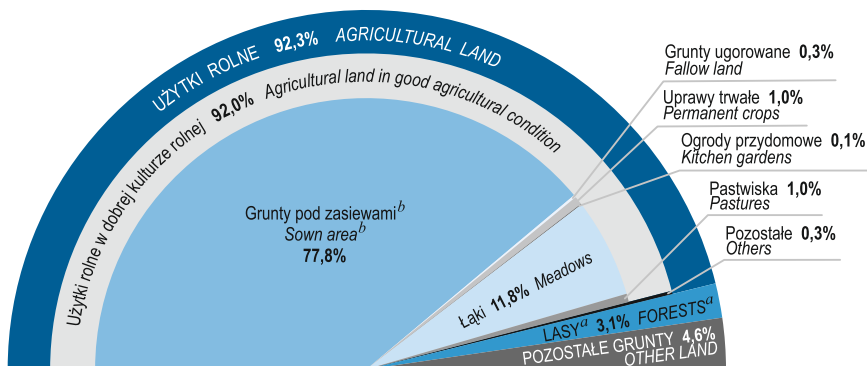
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	47,04	64,11	88,97	79,94	wheat
żyta	35,79	47,47	67,99	58,78	rye
jęczmienia	44,23	57,24	82,80	74,45	barley
owsa	40,52	51,17	72,76	63,92	oats
pszenżyta	40,71	53,85	77,61	69,68	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	54,87	94,78	104,89	82,24	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Siano łąkowe – za 1 dt	31,00	45,07	41,95	40,56	Hay meadow – per dt
Słoma zbóż ozimych – za 1 dt	14,75	48,34	50,00	27,56	Straw of winter cereals – per dt
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					Livestock – per head:
krowa dojna	1977	.	.	.	dairy cow
jałówka 1-rocza	1095	1203	.	.	one-year heifer
prosię na chów	137,43	125,11	161,38	143,88	piglet
koń roboczy	3233	3667	4992	5333	farm horse
żrebię 1-roczne	1905	.	2967	.	one-year colt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
cielęta	.	9,83	.	.	calves
trzoda chlewna	3,94	.	.	.	pigs
Jaja kurze – za 1 szt.	0,34	0,47	0,60	0,60	Hen eggs – per piece

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2015 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2015

As of June

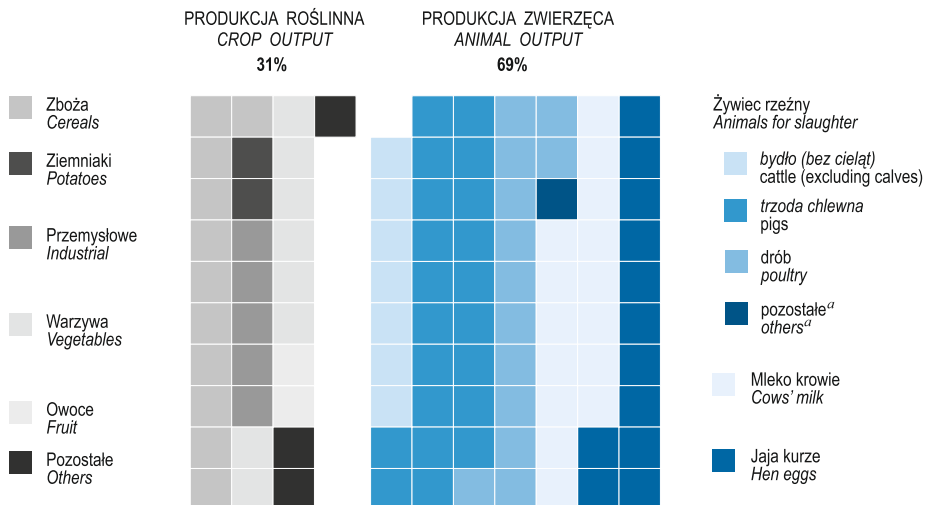

^a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

^a Including land connected with silviculture. ^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2014 R. (ceny stałe)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2014 (constant prices)

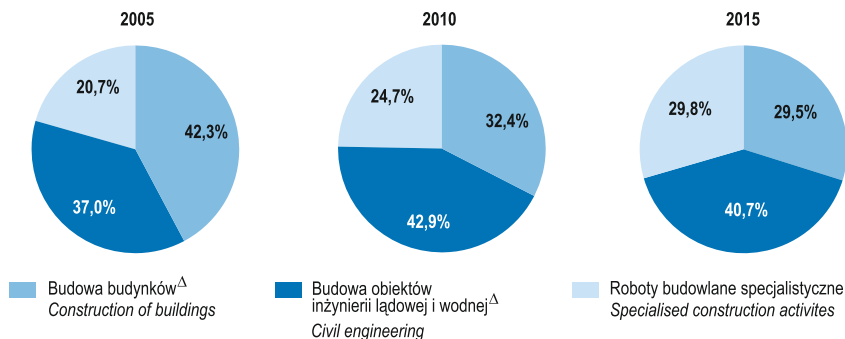

^a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

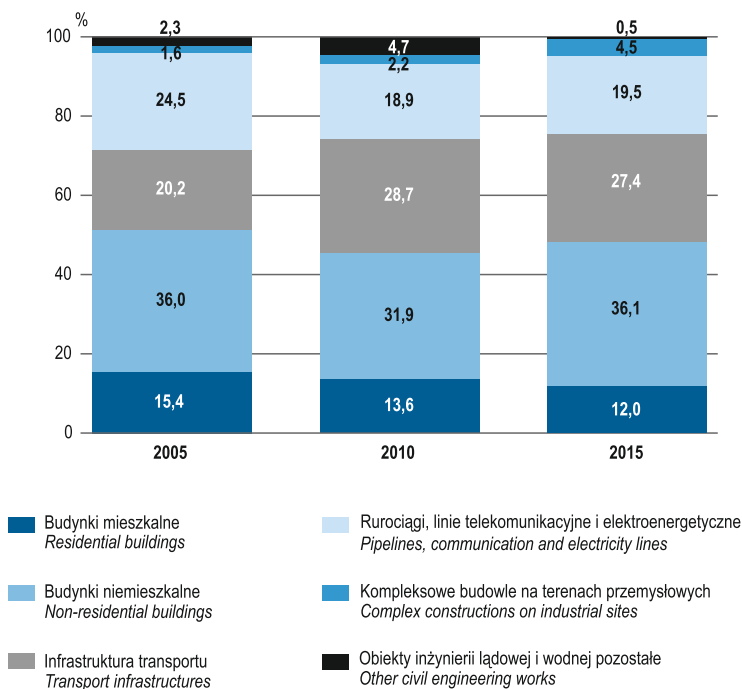
^a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
 BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej – określonej odpowiednimi progami – skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danieli) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant – determined by the appropriate thresholds – scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law of 5 II 2015 on payments under direct support schemes (uniform text Journal of Laws item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Do 2014 r., dane dotyczące powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych uwzględniały także ich uprawę w ogrodach przydomowych oraz poza plantacjami (poza sadami). W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczą jedynie sadów, natomiast dane o zbiorach, tak jak w poprzednich latach, włączają także produkcję zebraną poza plantacjami (również w ogrodach przydomowych). W związku z tym dane dotyczące drzew i krzewów owocowych za 2015 r. są porównywalne jedynie w zakresie zbiorów owoców.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako płon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonych na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries include also organic cultivation of this species.

Up to 2014, data on the area of fruit trees and bushes included also their cultivation in the kitchen gardens and cultivation outside of plantations (outside of orchards). In 2015 data on area of fruit trees and bushes concern their cultivation in orchards only. However, data on production, as in previous years, include also fruit harvested outside of plantations (as well as in kitchen gardens). Therefore, data concerning fruit trees and bushes for 2015 are comparable only in the range of fruit production.

Since 2014 the area of vegetables, fruit and strawberries have been estimated only by the field location.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie**: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włókniстых (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

8. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2014/15 oznacza okres od 1 VII 2014 r. do 30 VI 2015 r.).

12. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

14. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników, zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny prze-

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. *The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the survey year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed.*

7. *Data regarding the production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.*

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. *Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

9. *Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.*

10. *Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

11. *Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2014/15 farming year covers the period from 1 VII 2014 to 30 VI 2015).*

12. *Agricultural land calculated by the registered location of the farm was assumed for calculating results and production factors per area unit – as of June.*

13. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

14. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the*

prowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),
 - c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;
- 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

15. Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - State Forests National Forest Holding (abbreviated as „State Forests”) supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),
 - c) other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;
- 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production cooperatives,
 - d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 – 2 years) as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie, oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie zakładów przemysłowych i przy nich. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonych zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 542) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover indicator** (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2015 item 542) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on **removals** in the rows according to wood assortments were compiled on the quality-size classification defined by Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (211). WĄŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE ^a
MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	185,7	125,7	.	.	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	185,0	125,1	.	.	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	1760,6	1773,5	1795,1	1736,9	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	1468,3	1482,7	1549,5	1497,5	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	57,1	59,4	56,3	54,2	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	60,4	61,7	58,1	55,5	of which private farms
ziemniaków ^c	4,0	2,7	2,1	2,1	of potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	4,8	3,0	2,3	2,3	of which private farms
roślin przemysłowych	11,0	12,7	11,1	10,9	of industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	8,4	9,7	8,9	8,7	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	34,5	38,4	44,2	39,3	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	33,1	36,7	41,6	36,9	of which private farms
ziemniaków ^c	180	233	277	202	of potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	178	242	269	189	of which private farms
rzepaku i rzepiku	28,9	24,4	36,0	31,6	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	27,4	22,4	33,9	28,4	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bde} na 100 ha użytków rolnych	75,0	80,1	75,5	81,5	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bde} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	76,2	77,0	68,2	73,7	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	37,2	36,1	31,7	30,7	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	36,4	35,0	30,6	29,6	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{bc} w %	8,4	8,0	7,2	6,6	Share of sows in pig stocks (as of June) ^{be} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,2	8,9	8,4	7,7	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^d Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 268. ^e W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca.

^a See general notes, item 3 on page 255. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c Since 2010 excluding kitchen gardens. ^d See note to the table 11 on page 268. ^e In 2005 – pigs as of the end of July.

TABL. 1 (211). **WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE ^a (dok.)**
MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^f na 1 ha użytków rolnych w kg	460,6	484,4	510,4	568,7	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^f per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	752	807	916	997	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	692	760	838	931	of which private farms
na 1 krowę	4867	4767	5837	6283	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4503	4379	5469	6036	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	8,3	8,6	.	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	9,6	9,9	.	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^g na 1 ha użytków rolnych w kg	114,6	150,5	158,2	155,1	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^g per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	97,0	143,9	150,4	148,5	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^f Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^g Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15.

^a See general notes, item 3 on page 255. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^f Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^g Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15 farming years.

TABL. 2 (212). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW ^a**

Stan w czerwcu
 AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE ^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
		w ha	in ha	
OGÓŁEM	2010	1773477	1482708	TOTAL
	2014	1795064	1549501	
	2015	1736869	1497463	
W dobrej kulturze rolnej		1730969	1493419	In good agricultural condition
Pod zasiewami		1463453	1252090	Sown area
Grunty ugorowane		5876	4414	Fallow land
Uprawy trwałe		19148	17349	Permanent crops
w tym sady		16344	15671	of which orchards
Ogrody przydomowe		1804	1743	Kitchen gardens
Łąki trwałe		222146	202870	Permanent meadows
Pastwiska trwałe		18542	14954	Permanent pastures
Pozostałe		5900	4045	Others

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 255.

TABL. 3 (213). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010.....	125,7	3,0	18,2	28,3	30,2	19,3	9,7	13,4	3,6	15,53	14,11
2013.....	122,8	3,7	16,6	27,8	29,4	17,7	9,7	13,9	4,0	15,64	14,24
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE Of which PRIVATE FARMS											
2010.....	125,1	3,0	18,2	28,3	30,1	19,3	9,7	13,3	3,1	12,91	11,86
2013.....	122,3	3,7	16,6	27,8	29,4	17,7	9,7	13,8	3,6	13,34	12,29

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 255; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a See general notes, item 2 on page 255; in 2010 data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (214). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**

INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100 previous year = 100								
Produkcja globalna	110,9	106,5	106,7	107,5	105,9	105,5	101,2	110,0	Gross output
roślinna	110,2	97,6	104,7	114,6	111,3	97,6	103,1	116,2	crop
zwierzęca	111,4	112,5	108,2	102,8	102,0	111,2	99,7	105,1	animal
Produkcja końcowa	111,1	93,2	111,4	107,0	105,9	84,8	105,8	110,2	Final output
roślinna	109,0	60,5	117,9	116,3	114,6	48,1	118,7	119,7	crop
zwierzęca	112,1	113,4	108,6	103,0	102,4	111,9	100,0	105,6	animal
Produkcja towarowa	115,7	108,8	108,2	107,4	111,1	103,9	103,3	109,4	Market output
roślinna	143,2	99,8	110,9	113,2	150,8	85,8	115,9	112,0	crop
zwierzęca	105,6	112,2	107,0	105,0	98,0	111,3	97,9	108,2	animal

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 257.

^a See general notes, item 6 on page 257.

TABL. 5 (215). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe ^{a)})**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^{a)})

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA					
GROSS OUTPUT					
O G Ó Ł E M.....	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	42,9	36,3	42,0	42,8	Crop output
Zboża.....	21,5	11,9	19,4	18,0	Cereals
w tym zboża podstawowe	17,9	9,7	14,1	13,4	of which basic cereals
w tym: pszenica	10,5	3,4	4,7	5,4	of which: wheat
żyto	1,7	1,4	3,0	1,8	rye
jęczmień.....	2,3	1,8	2,3	2,4	barley
Ziemniaki	2,4	2,2	1,9	2,2	Potatoes
Przemysłowe	5,6	4,7	5,8	5,8	Industrial
w tym buraki cukrowe	3,8	1,8	1,9	2,3	of which sugar beets
Warzywa	3,5	5,1	5,2	7,0	Vegetables
Owoce	1,3	1,0	1,6	1,3	Fruit
Siano łąkowe	1,4	1,5	1,2	1,1	Meadow hay
Pozostałe	7,2	9,9	6,9	7,5	Others
Produkcja zwierzęca	57,1	63,7	58,0	57,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	35,6	37,0	31,7	32,9	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,4	4,7	5,5	5,5	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,1	calves
trzoda chlewna	24,5	21,6	15,2	16,7	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,4	10,5	10,7	10,4	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obroto- wego)	2,4	1,2	0,5	0,4	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie.....	10,4	10,3	13,0	12,1	Cows' milk
Jaja kurze	6,9	12,6	11,3	10,2	Hen eggs
Obornik	1,3	1,2	1,1	1,0	Manure
Pozostałe	0,5	1,4	0,3	0,6	Others
PRODUKCJA TOWAROWA					
MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M.....	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	33,1	25,3	30,5	30,7	Crop output
Zboża.....	15,0	6,5	11,2	10,6	Cereals
w tym zboża podstawowe	14,1	5,5	7,5	7,4	of which basic cereals
w tym: pszenica	12,1	3,2	3,7	4,4	of which: wheat
żyto	0,7	0,8	1,6	1,0	rye
jęczmień.....	0,6	0,6	1,1	0,7	barley
Ziemniaki	1,2	1,2	1,5	1,7	Potatoes
Przemysłowe	7,5	4,9	6,0	5,0	Industrial
w tym buraki cukrowe	5,2	2,3	2,7	2,8	of which sugar beets
Warzywa	3,5	5,3	5,6	7,6	Vegetables
Owoce	1,3	2,0	1,9	1,5	Fruit
Pozostałe	4,6	5,4	4,3	4,2	Others
Produkcja zwierzęca	66,9	74,7	69,5	69,3	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	45,4	46,0	40,4	41,5	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,7	6,2	7,0	7,0	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,1	calves
trzoda chlewna	30,4	26,4	19,5	21,2	pigs
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	10,0	13,1	13,5	13,0	poultry
Mleko krowie.....	13,0	12,6	15,6	14,8	Cows' milk
Jaja kurze	8,0	14,5	13,1	12,4	Hen eggs
Pozostałe	0,5	1,6	0,4	0,6	Others

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 257. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes, item 6 on page 257. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (216). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPLODY	2005 ^b	2010	2014	2015		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M.....	1458749	1461267	1472905	1463453	1252090	T O T A L
Zboża.....	1108075	1072563	1097479	1073679	946159	Cereals
zboża podstawowe	845922	867876	829114	792807	695110	basic cereals
pszenica	193665	207363	245367	230101	180893	wheat
żyto	226159	190029	182781	129861	119386	rye
jęczmień	157118	169731	142456	139231	123355	barley
owies	39576	48808	45386	39186	37286	oats
pszenżyto	229404	251945	213124	254428	234190	triticale
mieszanki zbożowe.....	208098	141997	115130	107849	107332	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	2309	4737	9273	5162	4653	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno.....	51746	57953	143962	167860	139064	maize for grain
Strączkowe.....	12267	15330	16688	38554	34436	Pulses
konsumpcyjne	2249	2230	2284	3920	3073	consumer
pastewne ^c	10018	13100	14404	34634	31363	feed ^c
Ziemniaki	58945	39847	31135	31456	29354	Potatoes
Przemysłowe	130272	184876	163881	159204	109166	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe.....	52906	42813	42360	39909	29614	sugar beets
oleiste.....	73636	141169	121247	118862	79148	oilseeds
w tym rzepak i rzepik.....	72013	138143	118804	114612	75672	of which rape and turnip rape
Pastewne.....	108742	117547	132765	122416	98099	Feed
w tym:						of which:
okopowe.....	3989	1870	1440	1173	1162	root plants
kukurydza na pasze	67900	79310	97338	84383	67862	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^d	40448	31104	30957	38144	34876	Other crops ^d

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255. ^b Łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^c Łącznie z mieszkankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^d Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 255. ^b Including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^c Including cereal and pulse mixed for grain. ^d Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (217). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^a	2010	2014	2015		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża.....	3832633	4111274	5078379	4239087	3549959	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	3034469	3328621	3661795	3114466	2563658	basic cereals
pszenica	835074	952488	1278254	1093406	772001	wheat
żyto	551357	599343	611562	370072	328312	rye
jęczmień	592005	633587	621715	518734	444039	barley
owies	100825	133247	150825	101013	95079	oats
pszenżyto	955206	1009955	999438	1031241	924228	triticale
mieszanki zbożowe	529390	451536	438647	326173	324789	cereal mixed
Ziemniaki	932442	928898	862010	636115	554791	Potatoes
Buraki cukrowe	2181461	2100197	2962041	2101568	1598860	Sugar beets
Rzepak i rzepik	329568	337144	427561	362701	215138	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1137209	1201045	1395995	1114784	1014233	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża.....	34,2	38,3	46,3	39,5	37,5	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	34,5	38,4	44,2	39,3	36,9	basic cereals
pszenica	42,1	45,9	52,1	47,5	42,7	wheat
żyto	26,0	31,5	33,5	28,5	27,5	rye
jęczmień	33,8	37,3	43,6	37,3	36,0	barley
owies	24,5	27,3	33,2	25,8	25,5	oats
pszenżyto	37,7	40,1	46,9	40,5	39,5	triticale
mieszanki zbożowe	28,0	31,8	38,1	30,2	30,3	cereal mixed
Ziemniaki	198	233	277	202	189	Potatoes
Buraki cukrowe	488	491	699	527	540	Sugar beets
Rzepak i rzepik	28,9	24,4	36,0	31,6	28,4	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	55,1	56,1	59,5	50,2	50,0	Meadow hay

^a Przeciętne roczne.^a Annual averages.

TABL. 8 (218). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M.....	24356	21202	21588	23394	21841	TOTAL
Kapusta	2971	2514	2706	3000	2989	Cabbages
Kalafiory.....	691	451	654	750	750	Cauliflowers
Cebula	5912	5634	5252	5449	4883	Onions
Marchew jadalna	2618	1783	2414	2400	2348	Carrots
Buraki ćwikłowe	1036	818	1058	1024	1004	Beetroots
Ogórki	1778	1343	1590	1774	1714	Cucumbers
Pomidory	2604	2267	2276	2475	2441	Tomatoes
Pozostałe ^d	6746	6392	5638	6521	5712	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M.....	582904	527285	573593	528851	492761	TOTAL
Kapusta	127914	120267	125252	120943	120457	Cabbages
Kalafiory.....	18208	13109	19290	15525	15525	Cauliflowers
Cebula	141369	133276	143125	132445	113286	Onions
Marchew jadalna	78364	61467	80614	68865	66448	Carrots
Buraki ćwikłowe	31815	23380	32409	25443	24598	Beetroots
Ogórki	24016	21456	25542	27682	22453	Cucumbers
Pomidory	62733	58662	54470	52322	51261	Tomatoes
Pozostałe ^d	98485	95667	92891	85625	78733	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	430	478	463	403	403	Cabbages
Kalafiory.....	263	291	295	207	207	Cauliflowers
Cebula	239	237	273	243	232	Onions
Marchew jadalna	299	345	334	287	283	Carrots
Buraki ćwikłowe	307	286	306	248	245	Beetroots
Ogórki	135	160	161	156	131	Cucumbers
Pomidory	241	259	239	211	210	Tomatoes
Pozostałe ^d	146	150	165	131	138	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 r. według położenia gruntów. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens; since 2014 by field location. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (219). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT^a

AREA AND PRODUCTION OF FRUIT FROM						
WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu						
AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM.....	18377	19996	13864	13046	12503	TOTAL
Jablonie.....	7716	7747	7177	6892	6442	Apples
Grusze.....	687	568	524	507	496	Pears
Śliwy.....	1488	1576	1288	1223	1208	Plums
Wiśnie.....	3207	2947	2414	2298	2245	Cherries
Czereśnie.....	1559	2161	1704	1414	1401	Sweet cherries
Pozostałe ^d	3719	4997	757	713	710	Others ^d
ZBIORY ^e w t						
PRODUCTION ^e in t						
OGÓŁEM.....	107261	95204	131785	120863	111616	TOTAL
Jabłka.....	76091	69296	98374	85001	76668	Apples
Gruszki.....	3555	2821	3613	3713	3654	Pears
Śliwki.....	7700	6688	9742	9430	9316	Plums
Wiśnie.....	11339	6825	10014	11417	10728	Cherries
Czereśnie.....	5837	6940	7493	8397	8349	Sweet cherries
Pozostałe ^d	2740	2635	2549	2905	2900	Others ^d

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 255. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2015 r. jedynie uprawy w sadach. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. ^e Łącznie z owocami zebranymi poza sadami.

^a See general notes, item 4, on page 255. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census; until 2014 including kitchen gardens; in 2015 orchard only. ^d Peaches, apricots, walnuts. ^e Including fruit harvested outside of orchards.

TABL. 10 (220). **POWIERZCHNIA I ZBIORY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		FRUIT
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu						
AREA ^c in ha – as of June						
Truskawki ^d	2444	1706	1637	1624	1609	Strawberries ^d
Maliny ^e	244	605	412	387	385	Raspberries ^e
Porzeczki	1620	1930	1144	1136	1090	Currants
Agrest	177	208	131	141	138	Gooseberries
Pozostałe ^f	749	891	802	735	657	Others ^f
ZBIORY ^g w t						
PRODUCTION ^g in t						
OGÓŁEM	18040	16291	16619	15051	14144	TOTAL
Truskawki ^d	8227	5124	7080	7541	6967	Strawberries ^d
Maliny ^e	354	882	883	729	727	Raspberries ^e
Porzeczki	5494	5698	3933	3403	3271	Currants
Agrest	1154	1340	759	759	746	Gooseberries
Pozostałe ^f	2812	3246	3964	2620	2434	Others ^f

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 255. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2015 r. dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. ^g Łącznie z owocami zebranymi poza sadami.

^a See general notes, item 4, on page 255. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census; until 2014 including kitchen gardens; in 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is included. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, blueberry, grape, hazel and others. ^g Including fruit harvested outside of orchards.

TABL. 11 (221). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**^a

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło.....	719490	843853	889266	950993	614458	724471	775392	835906	Cattle
w tym krowy	285417	304333	282058	292398	238466	253812	237544	247632	of which cows
Trzoda chlewna ^b	4818453	4813273	4134625	4214088	4053244	3609214	2766478	2762292	Pigs ^b
w tym lochy	458305	383022	299421	279630	392055	319673	233191	213204	of which sows
Owce	40038	25180	20326	17342	27143	17432	12347	10650	Sheep
w tym maciorki	24799	15566	12313	12105	18674	11986	7245	7542	of which ewes
Konie ^c	18545	20657	.	.	16620	18954	.	.	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	1320108	1419745	1354392 ^d	1415454 ^d	1118344	1141307	1056296 ^d	1103943 ^d	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt.
PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads

Bydło.....	40,9	47,6	49,5	54,8	41,8	48,9	50,0	55,8	Cattle
w tym krowy	16,2	17,2	15,7	16,8	16,2	17,1	15,3	16,5	of which cows
Trzoda chlewna ^b	273,7	271,4	230,3	242,6	276,1	243,4	178,5	184,5	Pigs ^b
w tym lochy	26,0	21,6	16,7	16,1	26,7	21,6	15,0	14,2	of which sows
Owce	2,3	1,4	1,1	1,0	1,8	1,2	0,8	0,7	Sheep
w tym maciorki	1,4	0,9	0,7	0,7	1,3	0,8	0,5	0,5	of which ewes
Konie ^c	1,1	1,2	x	x	1,1	1,3	x	x	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	75,0	80,1	75,5 ^d	81,5 ^d	76,2	77,0	68,2 ^d	73,7 ^d	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255. ^b W 2005 r. – stan w końcu lipca. ^c Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. ^d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 255. ^b In 2005 – as of the end of July. ^c Estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. ^d For the calculation we use the horse stocks of 2013.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (222). **DRÓB**^a
Stan w końcu roku
POULTRY^a
End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	25959,3	31995,0	24375,9	30484,7	19994,3	Hens in thous. heads
w tym nioski	11075,1	15071,1	11591,8	16955,8	8707,8	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	738,1	560,2	283,4	310,2	310,2	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	616,5	810,0	1389,4	1583,9	1400,5	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	344,1	435,8	694,9	1556,1	1492,0	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	1474	1788	1358	1755	1335	Hens per 100 ha of agricul- tural land ^c in heads
w tym nioski	629	842	646	976	582	of which laying hens

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on page 255.

TABL. 13 (223). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	221,0	251,6	273,7	325,9	298,5	Cattle (excluding calves)
Cielęta	23,7	15,7	16,1	9,3	7,1	Calves
Trzoda chlewna	6070,3	5172,9	4093,2	4088,8	1446,6	Pigs
Owce	24,1	21,3	6,7	6,8	3,6	Sheep
Konie	2,6	2,2	0,9	1,1	1,1	Horses

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	118,5	137,3	166,9	201,7	186,3	Cattle (excluding calves)
Cielęta	1,9	1,3	2,1	1,1	0,9	Calves
Trzoda chlewna	676,5	621,0	580,8	612,0	295,1	Pigs
Owce	0,7	0,7	0,2	0,2	0,1	Sheep
Konie	1,3	1,1	0,4	0,6	0,6	Horses
Drób	256,0	367,2	457,3	494,6	389,8	Poultry
Kozy i króliki	1,0	1,0	4,3	4,7	4,0	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (224). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	811,0	859,0	916,2	987,8	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze.....	773,2	816,8	868,7	935,7	meat and fats
wolowe	62,1	71,8	89,8	106,0	beef
cielęce	1,1	0,7	1,2	0,6	veal
wieprzowe	527,7	484,4	453,0	477,4	pork
baranie	0,4	0,3	0,1	0,1	mutton
końskie	0,7	0,6	0,2	0,3	horseflesh
drobiowe	179,2	257,1	320,1	346,2	poultry
kozy i królicze ^b	2,0	1,9	4,2	5,1	goat and rabbit ^b
podroby	37,8	42,2	47,5	52,1	pluck
Na 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
O G Ó Ł E M.....	460,6	484,4	510,4	568,7	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 255.

TABL. 15 (225). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów.....	1324	1431	1644	1731	1394	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	75,2	80,7	91,6	99,7	93,1	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4500	4767	5837	6283	6036	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.....	2615	3893	3311	3617	2612	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiaki w szt.....	229	273	270	264	292	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.

^a See general notes, item 3 on page 255.

TABL. 16 (226). **CIĄGNIKI ROLNICZE**^a
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach..... 2005	146039	141209	<i>In units</i>
2010	151633	146678	
2013	154668	150697	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha 2005	12,1	10,4	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
2010	11,7	10,1	
2013	11,3	10,0	

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 255.

N o t e. Since 2010 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 17 (227). **ZUŻYCI NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**^a
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10	2013/14	2014/15		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	201826	266856	283921	269380	222317	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe.....	117263	155731	162207	150250	123464	<i>nitrogenous</i>
fosforowe.....	36410	49402	45603	44638	38004	<i>phosphatic</i>
potasowe.....	48153	61724	76111	74493	60849	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	138595	81097	96656	116280	93124	<i>Lime fertilizers^c</i>

Na 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	114,6	150,5	158,2	155,1	148,5	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe.....	66,6	87,8	90,4	86,5	82,4	<i>nitrogenous</i>
fosforowe.....	20,7	27,9	25,4	25,7	25,4	<i>phosphatic</i>
potasowe.....	27,3	34,8	42,4	42,9	40,6	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	78,7	45,7	53,8	66,9	62,2	<i>Lime fertilizers^c</i>

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 255. ^b Including mixed fertilizers. ^c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 18 (228). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące ^{a)})**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices ^{a)})

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2014	2015		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M.....	5814100	7778005	10783590	10731683	8510629	T O T A L
Produkty roślinne	1375400	2275392	2925042	2981196	2285868	Crop products
w tym:						of which:
Zboża.....	317482	760892	1164993	1167302	846313	Cereals
w tym zboża podstawowe	266347	643284	803699	850942	626219	of which basic cereals
pszenica.....	153355	382587	490564	533293	389128	wheat
żyto	43750	94357	117493	86882	70666	rye
jęczmień.....	35356	64012	65434	65354	46454	barley
owies i mieszanki zbożowe	2624	5021	8967	9323	8350	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	31263	97307	121242	156091	111621	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	308044	746870	1144538	1149713	839052	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	258097	629426	784956	833359	618958	of which basic cereals
pszenica.....	151219	377422	482831	526187	386552	wheat
żyto	41841	93116	116119	85294	70118	rye
jęczmień.....	34106	61464	61402	62072	44544	barley
owies i mieszanki zbożowe	2236	4206	8050	8515	7897	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	28696	93218	116553	151290	109847	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b ..	879	94	85	327	327	Consumer pulses ^b
Ziemniaki	43152	77666	166341	168207	114562	Potatoes
Buraki cukrowe.....	395235	226442	326201	299436	234587	Sugar beets
Rzepak i rzepik.....	165779	292184	288299	392737	310088	Rape and turnip rape
Warzywa.....	126421	317784	395114	471168	421934	Vegetables
Owoce	37782	90948	109823	119081	110068	Fruit
Produkty zwierzęce	4438600	5502613	7858548	7750487	6224761	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	3216372	3678366	5452595	5659369	4518814	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt).....	392051	546725	922721	1195119	1169742	cattle (excluding calves)
cielęta.....	2197	675	2580	2349	2056	calves
trzoda chlewna.....	2061202	2059884	2783830	2643719	1705996	pigs
owce.....	3063	2259	1573	1413	1400	sheep
konie	4197	2379	1932	2619	2619	horses
drób.....	753663	1066444	1739960	1814149	1637001	poultry
Mleko krowie.....	1033745	1311539	2138455	1839411	1507246	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	71117	220384	98724	129083	93189	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł

O G Ó Ł E M.....	3302	4386	6007	6179	5683	T O T A L
Produkty: roślinne.....	781	1283	1629	1716	1526	Products: crop
zwierzęce.....	2521	3103	4378	4462	4157	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 255.
^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 255.

TABL. 19 (229). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2014	2015		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t.....	877575	1395421	1909415	1899099	1381302	Cereals in t
w tym zboża podstawowe ...	743730	1200243	1242191	1346787	1000769	of which basic cereals
pszenica	401903	634933	699913	782059	573424	wheat
żyto	149113	217356	219678	167715	137105	rye
jęczmień	90460	129180	104434	108124	77628	barley
owies i mieszanki zbożowe	8389	13180	16306	18298	16469	oats and cereal mixed
pszenżyto	93865	205594	201860	270591	196143	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	863678	1378117	1887820	1879324	1371684	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe ...	729988	1183050	1220995	1327016	991151	of which basic cereals
pszenica	397883	629620	691921	775347	570431	wheat
żyto	147387	215316	217960	165926	136375	rye
jęczmień	87769	125346	99397	103521	74935	barley
owies i mieszanki zbożowe	7391	11358	15146	17128	15783	oats and cereal mixed
pszenżyto	89558	201410	196571	265094	193627	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	1373	60	40	201	201	Consumer pulses ^a in t
Ziemniaki w t.....	216213	223630	416832	403714	311473	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t.....	2309389	1971949	2769135	2414879	1912171	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t.....	205460	228528	209657	252319	198311	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t.....	291431	311839	358625	410729	375490	Vegetables in t
Owoce w t.....	42684	85964	111990	75695	64209	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t.....	884398	966398	1164070	1273886	1013953	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	97215	114332	153745	191093	186578	cattle (excluding calves)
cielęta	309	111	351	305	252	calves
trzoda chlewna	539351	535070	579295	610027	398977	pigs
owce	495	344	205	169	167	sheep
konie	855	498	333	399	399	horses
drób	246173	316043	430141	471893	427580	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t.....	644984	698975	836466	907210	709237	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l.....	1102870	1245260	1536749	1618027	1350754	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	441923	1180381	400624	591195	428706	Consumer hen eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.
^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (230). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005.....	36	1631	165	9375
2010.....	456	20755	292	11758
2014.....	859	37478	107	4593
2015.....	725	30599	84	3924

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
 Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (231). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**^a
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010 ^b	2014	2015	GAME SPECIES
-----------------	-------------------	-------------------	------	------	--------------

W SZTUKACH IN HEADS

Łosie.....	44	84	138	168	<i>Moose</i>
Daniele	3253	5443	7840	7587	<i>Fallow deer</i>
Muflony.....	104	363	288	275	<i>Mouflons</i>

W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS

Jelenie	11,3	15,2	21,0	21,3	<i>Deer</i>
Sarny	77,4	85,6	96,1	95,0	<i>Roe deer</i>
Dziki.....	17,9	23,6	29,8	27,8	<i>Wild boars</i>
Lisy	19,1	18,9	19,7	20,0	<i>Foxes</i>
Zajęce.....	35,8	48,1	61,6	64,7	<i>Hares</i>
Bażanty.....	27,4	39,6	38,1	40,7	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy.....	18,6	24,6	20,1	19,5	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (232). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2014/15	2015/16	GAME SPECIES
Daniele	779	1586	2567	2916	Fallow deer
Jelenie	3339	4577	8578	9701	Deer
Sarny	17148	16784	22358	23363	Roe deer
Dziki	15358	24699	30024	37090	Wild boars
Lisy	23775	19683	18983	20829	Foxes
Zające	1086	695	624	617	Hares
Bażanty	19193	14731	16553	14338	Pheasants
Kuropatwy	218	125	209	60	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (233). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	262	246	255	255	number ^a
członkowie ^b	11244	11575	11902	12114	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	465	465	505	468	number
powierzchnia w tys. ha	2394,3	2418,2	2640,5	2458,3	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	652,8	652,3	556,8	687,5	of which on forest land

^a, ^b Dane grupowane według siedziby: ^a – koła łowieckie, ^b – zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a, ^b Data grouped according to the seat: ^a – of hunting club, ^b – of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo
Forestry

 TABL. 24 (234). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
 Stan w dniu 31 XII
 FOREST LAND
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha.....	779330	784691	787559	787933	TOTAL in ha
Lasy	759964	764121	767531	767846	Forests
Publiczne.....	681970	683076	683739	683700	Public
zalesione.....	672451	672449	672209	672328	wooded
niezalesione.....	9519	10628	11530	11373	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa.....	676291	677490	674778	670848	owned by the State Treasury
zalesione	666865	666949	663359	659608	wooded
niezalesione	9426	10541	11418	11240	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych.....	659417	661240	661870	662006	managed by the State Forests
zalesione.....	650185	650871	650562	650846	wooded
niezalesione.....	9232	10369	11308	11160	non-wooded
parki narodowe.....	4899	4832	4962	5130	national parks
zalesione.....	4899	4832	4951	5120	wooded
niezalesione.....	–	–	11	11	non-wooded
własność gmin ^a	5679	5586	5715	5718	gmina ^a owned
zalesione	5586	5499	5620	5626	wooded
niezalesione	93	87	95	93	non-wooded
Prywatne.....	77994	81045	83792	84146	Private
zalesione.....	77150	79921	82605	82907	wooded
niezalesione.....	844	1124	1186	1238	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną.....	19366	20570	20029	20087	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	25,5	25,6	25,7	25,7	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %.....	26,5	26,7	26,4	26,4	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2011–2015 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2011–2015 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (235). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowie- nia ^a i o budowie przerębowej in restocking class ^a with a selection structure
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
OGÓŁEM..... TOTAL	767531	98,0	13,8	15,1	25,3	19,4	13,6	10,4	0,4
w tym: of which:									
W zarządzie Lasów Państwowych..... Managed by the State Forests	661870	98,1	14,6	14,6	22,7	19,6	14,7	11,4	0,5
Lasy prywatne Private forests	83792	97,9	8,5	17,3	49,2	18,3	2,9	1,7	–

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (PRZEWAŻAJĄCYCH) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M.....	767531	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste.....	602219	78,6	77,8	84,4	Coniferous trees
w tym: sosna.....	583116	76,1	75,2	83,9	of which: pine
świerk.....	15287	2,0	2,1	0,5	spruce
jodła.....	11	0,0	0,0	–	fir
Drzewa liściaste.....	165312	21,4	22,2	15,6	Broadleaved trees
w tym: buk.....	6928	0,9	0,9	–	of which: beech
dąb.....	67814	8,8	9,8	1,1	oak
grab.....	3313	0,4	0,5	–	hornbeam
brzoza.....	40553	5,3	5,2	6,8	birch
olsza.....	27191	3,5	3,5	4,4	alder
osika.....	1047	0,1	0,0	0,6	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including class for restocking.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (236). **ZASOBY DRZEWNE NA PNII**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w dam ³ Gross ^a grand total timber in dam ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej <i>Of which wooded area in % of grand total area</i>								
		razem total	drzewostany <i>tree stands</i>							przestoje ^b <i>hold-over trees^b</i>
			w klasie wieku <i>in age group</i>						w klasie odnowie- nia ^c i o budowie przerębo- wej <i>in restock- ing class^c with a selection structure</i>	
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM..... TOTAL	196459	99,9	1,0	9,2	28,0	24,5	18,8	17,6	0,5	0,3
w tym: <i>of which:</i>										
W zarządzie Lasów Państwowych..... <i>Managed by the State Forests</i>	169962	99,9	1,1	8,8	25,1	25,1	20,0	19,0	0,5	0,3
Lasy prywatne <i>Private forests</i>	19396	100,0	0,9	11,3	59,4	21,9	3,8	2,6	–	0,1

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w dam ³ in dam ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM.....	196459	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste.....	156139	79,6	79,0	86,1	Coniferous trees
w tym: sosna.....	152499	77,7	77,1	85,9	of which: pine
świerk.....	3048	1,6	1,6	0,2	spruce
jodła.....	–	–	–	–	fir
Drzewa liściaste.....	40320	20,4	21,0	13,9	Broadleaved trees
w tym: buk.....	2191	1,1	0,9	–	of which: beech
dąb.....	18904	9,6	10,5	1,5	oak
grab.....	815	0,4	0,5	–	hornbeam
brzoza.....	6579	3,3	3,4	3,6	birch
olsza.....	7458	3,8	3,6	5,3	alder
osika.....	224	0,1	0,0	0,8	aspen

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed throughfell order. ^c Including class for restocking.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (237). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	298	250	222	212	212	208	–	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	5896	4912	5185	6104	5959	5891	145	Renewals and afforestations
odnowienia	5208	4583	5060	6026	5919	5854	107	renewals
sztuczne	5112	4450	4781	5372	5269	5204	103	artificial
zrębów ^b	4929	3273	4750	5327	5233	5171	94	felling sites ^b
halizn i plazowin	183	57	31	45	36	34	9	blanks and irregularly stocked open stands
naturalne	96	133	279	654	650	650	4	natural
zalesienia ^c	688	329	125	78	39	37	39	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d	899	748	629	556	514	496	42	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	27677	25392	30997	31200	30315	29779	885	Tending ^e
w tym:								of which:
upraw	18675	17522	23604	23674	22791	2355	883	crops
młodników	8696	7652	7334	7490	7490	7401	–	greenwoods
wprowadzanie podszytów ^f	217	75	24	13	13	13	–	introduction of undergrowth ^f
Melioracje	4952	5906	6719	6722	6722	6694	–	Drainage

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (238). **POZYSKANIE DREWNA**^a
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015				SPECIFICATION
				ogółem grand total	las publiczne public forests		las prywatne private forests	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam ³	2928,8	3147,0	3694,2	3706,5	3624,1	3577,4	82,4	TOTAL in dam ³
Grubizna	2613,5	2891,8	3417,9	3441,5	3359,1	3314,1	82,4	Timber
Grubizna iglasta.....	2086,7	2369,0	2855,5	2856,9	2787,5	2750,9	69,4	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	747,6	843,8	956,1	917,8	893,2	872,5	24,6	large-size wood
średniowymiarowe do przero- bu przemysłowego	1110,0	1270,5	1635,2	1692,5	1665,9	1653,9	26,6	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	526,8	522,9	562,5	584,6	571,6	563,2	13,0	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	173,1	144,5	121,0	128,4	124,8	121,9	3,6	large-size wood
średniowymiarowe do przero- bu przemysłowego	234,2	236,5	244,7	254,1	250,0	248,2	4,1	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe ^b	315,2	255,2	276,2	265,0	265,0	263,2	–	Slash ^b
Do przerobu przemysłowego	137,3	77,3	64,0	69,3	69,3	69,3	–	Slash for industrial uses
Opalowe	177,9	177,9	212,3	195,7	195,7	193,9	–	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m ³	343,9	378,5	445,3	448,2	491,3	494,0	97,9	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m ³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W prezentowanych latach nie pozyskano karpiny.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

N o t e. In presented years the stump wood wasn't gained.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 6 na str. 21.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 oraz nomenklaturą PRODPOL stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych, która zharmonizowana jest z Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL-u.

Ponadto w odniesieniu do niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 10 na str. 22.

Jako **cenę stałą** w 2015 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008 and PRODPOL nomenclature applied in surveys on production of industry products which is harmonised with PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL positions.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 22.

As **constant prices** in 2015 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).

5. In data concerning production, the value of out-work is included.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Podmioty gospodarcze zwie się dalej podmiotami budowlanymi.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 6 na str. 21.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym (tj. na rzecz obcych zleceńiodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Data regarding **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation) and includes full- and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Construction”. Economic entities are referred to hereafter as construction entities.

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. The division of construction and assembly production by type of constructions as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

5. Information regarding **buildings completed** (by all investors):

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation) and includes full- and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (241). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU ^a
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	2014 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	
	ceny bieżące current prices					
O G Ó Ł E M.....	73337,0	96871,0	131961,6	138497,3	100,0	103,6
TOTAL						
sektor publiczny	6960,4	5993,7	5799,2	6373,5	4,6	x
public sector						
sektor prywatny	66376,6	90877,2	126162,4	132123,8	95,4	x
private sector						
Górnictwo i wydobywanie	1039,2	1613,1	2283,0	1970,1	1,4	84,2
Mining and quarrying						
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie	246,1	348,1	323,2	298,5	0,2	94,4
Of which other mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe.....	66800,1	88030,9	122449,5	129221,3	93,3	104,4
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	15611,7	19140,3	26352,5	26881,6	19,4	103,0
Manufacture of food products						
Produkcja napojów	3592,2	4633,6	5414,8	5140,8	3,7	96,3
Manufacture of beverages						
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	984,1	1671,3	2391,9	2521,2	1,8	104,5
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży	1070,3	522,3	500,8	567,1	0,4	113,2
Manufacture of wearing apparel						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	87,6	103,5	184,8	196,6	0,1	101,0
Manufacture of leather and related products						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ ..	2166,5	3159,5	4630,1	4871,6	3,5	105,3
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1868,7	3333,4	5063,2	5649,3	4,1	109,9
Manufacture of paper and paper products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	777,6	1545,5	1437,1	1623,3	1,2	102,2
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1274,7	2140,6	2742,0	3551,9	2,6	108,0
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4101,1	5825,1	8133,3	8952,2	6,5	99,2
Manufacture of rubber and plastic products						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (241). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	2013 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	
	ceny bieżące current prices					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	1896,3	2930,7	3997,1	4088,7	3,0	100,0
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	1442,3	706,4	834,4	1205,2	0,9	143,6
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	3710,3	5036,4	6784,6	7432,2	5,4	107,3
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych..... <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	337,9	259,7	381,3	622,3	0,4	161,7
Produkcja urządzeń elektrycznych..... <i>Manufacture of electrical equipment</i>	4158,2	5914,0	10395,3	9608,0	6,9	90,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	3399,8	3811,0	4398,7	4753,9	3,4	108,6
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	13041,6	13573,8	17745,9	19600,3	14,2	107,1
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego..... <i>Manufacture of other transport equipment</i>	428,0	805,9	1201,3	1189,8	0,9	94,9
Produkcja mebli..... <i>Manufacture of furniture</i>	3802,2	6298,8	9634,6	11282,1	8,1	116,9
Pozostała produkcja wyrobów..... <i>Other manufacturing</i>	613,4	1162,1	1908,1	1977,4	1,4	99,1
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń..... <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	772,2	946,5	1277,8	1227,4	0,9	95,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	4499,9	5481,9	4682,6	4702,9	3,4	95,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	997,9	1745,1	2546,4	2603,0	1,9	100,0
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody..... <i>Water collection, treatment and supply</i>	129,9	274,2	166,1	176,1	0,1	98,7
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	357,7	797,3	1181,2	1177,3	0,9	99,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (242). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M.....	73337,0	96871,0	131961,6	138497,3	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	9752,5	12355,3	18888,3	19758,4	49 persons and less
50–249.....	18656,6	24336,3	34134,6	35180,6	50–249
250–499.....	10497,3	14918,8	17468,2	20174,3	250–499
500–999.....	7508,4	15188,7	22823,1	23874,3	500–999
1000 osób i więcej.....	26922,2	30072,0	38647,3	39509,7	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (243). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2014	2015		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	21,2	30,3	58,3	63,2	29,5	cattle and calves
trzody chlewnej	273,1	138,3	76,2	54,7	4,5	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	267,9	280,8	380,0	424,3	17,8	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t.....	81,5	76,2	59,9	57,5	7,4	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	221,3	154,6	147,5	73,1	0,8	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	3195,5	2882,3	3225,8	3462,0	11,1	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w tys. t.....	15,6	19,6	22,0	23,0	12,0	Butter and dairy spreads in thous. t
Sery i twarogi w tys. t.....	69,8	75,8	90,5	88,2	10,6	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t.....	327,4	312,5	285,9	285,1	12,4	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t.....	48,9	47,8	51,2	48,1	19,7	Rye flour in thous. t
Makaron w tys. t	2,4	1,1	3,0	2,3	1,2	Pasta in thous. t
Wódka czysta ^f (w przeliczeniu na 100%) w tys hl.....	212,0	216,5	#	#	#	Vodka ^f (in terms. of 100%) in thous. hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt:						Clothes and garments in thous. units:
kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce	91	128	#	#	#	women's or girls' suits and ensembles
żakiety damskie lub dziewczęce	722	131	62	59	4,4	women's or girls' jackets
Blezyery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dzianew tys. szt.....	1334	272	302	296	7,3	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^g w tys. par.....	49	994	#	#	#	Footwear with leather uppers ^g in thous. pairs
Tarcica w dam ³	425,2	513,6	579,8	578,0	12,0	Sawnwood in dam ³
w tym iglasta	345,4	454,9	498,5	487,3	11,3	of which coniferous sawnwood
Cegła w mln ceg.....	61,8	68,2	63,3	63,5	12,5	Bricks in mln bricks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, z dziczyzny i królików. ^d Łącznie z mlekiem przetworzonym do dalszej produkcji. ^e Otrzymywane z mleka. ^f O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. ^g Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. ^d Including milk for further processing. ^f Of an alcoholic strength more than 0,5%. ^g Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (244). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	293440	304111	309801	T O T A L
sektor publiczny	28205	21125	21768	public sector
sektor prywatny	265235	282986	288033	private sector
Górnictwo i wydobywanie	7488	7631	5816	Mining and quarrying
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie	1425	1534	1395	Of which other mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	263749	276080	283975	Manufacturing
w tym:				of which:
Produkcja artykułów spożywczych	48371	49947	50207	Manufacture of food products
Produkcja napojów	5498	6325	6347	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	8722	8648	9202	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	9263	7080	6639	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1361	1227	1329	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	15294	15205	14287	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	6776	8048	8528	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	5481	4627	5305	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	4383	5007	5197	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	17657	19756	19990	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10217	10023	9377	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	2913	2689	3390	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	23451	25937	27036	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1602	1649	1970	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	14315	15361	14759	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	16460	14842	15024	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	19944	24113	24748	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	4217	4571	4468	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	33232	35785	40470	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	5673	6737	6780	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	5559	4990	5414	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	11828	8432	8030	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	10375	11968	11980	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3204	2042	2045	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	4053	5029	5227	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (245). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	3117,23	3722,63	3810,34	T O T A L
sektor publiczny	4432,68	4989,89	4709,91	public sector
sektor prywatny	2977,34	3628,03	3742,35	private sector
Górnictwo i wydobywanie	4877,71	5110,01	4930,38	Mining and quarrying
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie	4807,07	4617,67	4796,11	Of which other mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	2949,46	3598,82	3722,62	Manufacturing
w tym:				of which:
Produkcja artykułów spożywczych	2606,24	3156,24	3309,86	Manufacture of food products
Produkcja napojów	5440,16	6307,41	6344,26	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	2068,41	2493,38	2568,96	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1650,89	1908,78	2041,18	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1850,18	2248,36	2366,53	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2244,72	2606,65	2754,73	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	3637,26	4205,86	4402,05	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	3310,46	3544,21	3678,80	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	3627,65	4317,95	4321,83	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3249,58	3772,67	4032,23	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3109,99	3615,17	3825,46	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	2865,40	3442,50	3652,22	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2735,00	3153,21	3315,03	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2972,03	3608,45	4042,59	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	3321,30	4208,90	4140,16	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3188,46	4067,11	4297,86	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	4263,06	5328,01	5264,52	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3329,14	4023,25	4140,94	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	2320,74	2864,26	2980,21	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	2616,90	3414,44	3619,02	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3194,89	4221,52	4389,17	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	5669,02	6693,61	6200,68	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	3202,39	3600,98	3743,72	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3145,77	3604,49	3636,72	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2985,21	3163,38	3276,18	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (246). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION (current prices)				SPECIFICATION
	2005	2010	2014	2015	
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	7260,4	13829,0	12316,4	13163,8	T O T A L
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9	4471,7	8491,4	8241,5	9167,0	Of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	1893,3	2753,4	2551,2	2704,5	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1652,4	3637,0	3476,9	3726,9	civil engineering
roboty budowlane specjalistyczne	926,0	2101,0	2213,5	2735,6	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (247). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION BY TYPE OF CONSTRUCTION (same as press)					
WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M.....	2005	4471,7	3194,3	1277,4	T O T A L
	2010	8491,4	6008,9	2482,5	
	2014	8241,5	6506,1	1735,5	
	2015	9167,0	6619,2	2547,8	
sektor publiczny		348,1	147,6	200,5	public sector
sektor prywatny		8818,9	6471,6	2347,3	private sector
Budynki		4413,3	3209,9	1203,4	Buildings
Budynki mieszkalne		1100,2	766,2	334,0	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		241,0	138,8	102,2	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe		852,0	622,9	229,1	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania		7,1	4,4	2,7	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).
Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (247). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	3313,2	2443,7	869,4	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	43,0	18,1	24,9	hotels and similar buildings
budynki biurowe	160,4	90,6	69,8	office buildings
budynki handlowo-usługowe	704,1	536,5	167,6	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	44,0	23,1	20,9	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	1923,9	1511,0	412,9	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej ..	328,4	205,2	123,2	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	109,5	59,4	50,1	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4753,7	3409,3	1344,4	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	2514,7	1792,2	722,4	Transport infrastructures
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1124,1	728,0	396,1	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	#	#	#	railways, suspension and elevated railways
drogi lotniskowe	#	#	#	airfield runways
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	127,9	77,9	50,0	bridges, elevated highways, tunnels and subways
budowle wodne	67,4	54,8	12,6	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1790,6	1304,5	486,1	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	660,6	405,2	255,4	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	1130,0	899,3	230,7	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	407,1	286,1	121,0	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	41,3	26,4	14,9	Other civil engineering works

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (248). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a
BUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Budynki ^b	9553	10883	11264	12227	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6857	7975	7859	8713	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	4062	3408	3288	3269	urban areas
wieś	5491	7475	7976	8958	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8753	9383	9651	10502	Of which private buildings ^d
miasta	3584	2829	2591	2662	urban areas
wieś	5169	6554	7060	7840	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6550	7026	6962	7706	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	2036	2160	2479	2566	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	598	669	1160	1139	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam³	16760,4	13579,2	21365,4	22518,5	Cubic volume ^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6132,8	5756,1	6230,6	6689,2	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	9179,8	5440,3	7167,1	6902,0	urban areas
wieś	7580,6	8138,9	14198,3	15616,5	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8088,2	8375,2	10057,4	10832,8	Of which private buildings ^d
miasta	3273,8	2430,3	1999,5	2159,0	urban areas
wieś	4814,4	5944,9	8057,9	8673,8	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	4818,4	4448,1	4574,6	5009,6	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	3211,2	3854,8	5423,3	5738,5	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	1156,9	1474,5	4353,6	3894,3	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 283. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 283. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (249). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b					
Budynki mieszkalne	7028	8177	8070	8944	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6857	7975	7859	8713	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	6524	7317	7052	7740	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	3	3	1	3	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2525	2706	3194	3283	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	116	41	44	92	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	80	55	60	57	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	378	366	467	352	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	4	4	–	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	659	917	894	956	Garage buildings
Budynki przemysłowe	219	170	108	165	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	339	335	286	349	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	3	18	43	23	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	27	31	35	25	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	21	11	17	12	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	25	49	21	23	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	626	687	1178	1199	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	12	14	9	7	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	6199,1	5863,2	6298,8	6781,5	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6132,8	5805,7	6230,6	6689,2	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	4670,0	4402,7	4406,8	4756,4	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	8,2	57,5	9,2	15,6	Residences for communities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 283. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 283. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (249). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki niemieszkalne	10561,3	7716,1	15066,6	15737,0	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	164,9	224,6	101,9	131,2	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	465,7	244,3	466,1	450,3	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	1501,1	951,8	1866,6	1335,0	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,4	149,4	147,9	18,7	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	220,4	142,7	157,6	173,4	Garage buildings
Budynki przemysłowe	3058,4	1819,1	1688,7	3633,1	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	2991,1	1671,9	5463,4	4618,1	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	17,5	53,9	107,3	44,4	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	291,7	307,6	343,3	329,5	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	95,9	35,8	86,9	135,3	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	196,6	502,7	193,8	271,7	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	1499,9	1520,1	4413,6	4547,8	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	41,2	90,1	19,5	42,4	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 283. ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 283. ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (250). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	34567	46353	36483	35611	Average paid employment
sektor publiczny	2926	1784	1556	1610	public sector
sektor prywatny	31641	44568	34927	34001	private sector
Budowa budynków ^Δ	.	15714	12261	12133	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	.	15939	11389	10814	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	.	14700	12834	12664	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2019,81	2880,82	3280,47	3439,66	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2584,79	4059,81	4873,81	5204,30	public sector
sektor prywatny	1967,57	2833,69	3209,48	3356,10	private sector
Budowa budynków ^Δ	.	2556,10	3065,74	3205,25	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	.	3350,72	3795,03	3961,39	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	.	2718,42	3028,72	3218,73	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 460) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejęć granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowemu potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. W latach 2002–2008 informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (do 26 XI 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text Journal of Laws 2015 item 460), into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads of military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. In 2002–2008 information on **registered vehicles and tractors** has been presented according to the evidence maintained by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26 XI 2015 – Ministry of Interior). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy (w km) pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy**, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej i tramwajowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska – gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarty porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

7. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

8. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transmisji głosu, obrazu, faksów i danych.

4. A **bus line** is a permanent road connection between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses regularly running between these locations according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route (in km) between the two terminal locations regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

5. **Road transport for hire or reward** with respect to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.

6. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus and tram communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport – gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

7. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

8. Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunications

Telephone main line includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (251). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE**^a
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w km		in km		
O G Ó Ł E M ^b	2066	2131	1884	1888	T O T A L ^b
Normalnotorowe	1942	2038	1884	1888	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1258	1255	1262	1262	of which electrified
jednotorowe	795	885	737	734	single track
dwu- i więcej torowe.....	1147	1153	1147	1154	double and more tracks
Wąskotorowe.....	124	93	–	–	Narrow gauge
Na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	6,9	7,1	6,3	6,3	Per 100 km ² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

^a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are administrators of railway infrastructure.

^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (252). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
O G Ó Ł E M.....	25122,2	26944,6	28010,1	28463,5	26261,8	T O T A L
miejskie	4596,6	4868,5	5071,9	5121,4	4946,4	urban
zamięskie	20525,6	22076,1	22938,2	23342,1	21315,4	non-urban
Krajowe.....	1656,0	1730,8	1736,4	1735,8	1735,8	National
miejskie	353,9	364,4	313,0	312,4	312,4	urban
zamięskie	1302,1	1366,4	1423,4	1423,4	1423,4	non-urban
Wojewódzkie	2705,2	2693,0	2683,8	2812,5	2808,1	Regional
miejskie	385,1	371,2	364,2	413,7	413,0	urban
zamięskie	2320,1	2321,8	2319,6	2398,8	2395,1	non-urban
Powiatowe	11338,3	11309,8	11292,8	11313,4	11111,4	District
miejskie	1264,9	1206,6	1204,9	1218,7	1210,2	urban
zamięskie	10073,4	10103,2	10087,9	10094,7	9901,2	non-urban
Gminne	9422,7	11211,0	12297,1	12601,8	10606,5	Communal
miejskie	2592,7	2926,3	3189,8	3176,6	3010,8	urban
zamięskie	6830,0	8284,7	9107,3	9425,2	7595,7	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (253). **POJAZDY SAMOCHODOWE^a I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES^a AND TRACTORS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	1732285	2346894	2689426^b	2782179^b	TOTAL
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1262010	1745603	2016910	2084773	Passenger cars
Autobusy.....	6063	7181	7913	8135	Buses
Samochody ciężarowe ^c i ciągniki siodłowe	241522	305886	350277	362581	Lorries ^c and road tractors
Ciągniki balastowe i rolnicze	134366	169038	175309	178521	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	80151	107191	125103	133375	Motorcycles

^a Bez trolejbusów. ^b Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: dane Ministerstwa Cyfryzacji.

^a Excluding trolleybuses. ^b Including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

^c Including vans.

Source: data of the Ministry of Digital Affairs.

TABL. 4 (254). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1928	1503	1262	1187	National: number
długość w km.....	90371	67784	54093	50650	length in km
dalekobieżne: liczba.....	34	28	21	21	long distance: number
długość w km	9320	7780	6954	6529	length in km
regionalne: liczba	430	310	187	158	regional: number
długość w km	35107	22767	14359	12797	length in km
podmiejskie: liczba.....	1464	1165	1048	1002	suburban: number
długość w km.....	45944	37237	32695	31262	length in km
miejskie: liczba.....	–	–	6	6	urban: number
długość w km.....	–	–	85	62	length in km
Międzynarodowe: liczba	–	1	1	1	International: number
długość w km.....	–	900	995	995	length in km

^a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (255). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	4892,0	9015,1	15481,1	14696,0	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	153,7	154,7	197,8	196,1	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	48683,5	42667,5	34361,0	32145,6	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	30,3	33,7	34,0	34,3	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	3640,0	9158,5	18559,6	20459,3	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1068,2	975,8	887,5	862,7	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	14,7	55,5	91,2	53,0	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1594,8	1371,0	1347,9	2143,6	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).TABL. 6 (256). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	4664	4856	5328	6026	Transport network – lines in km
autobusowe.....	4456	4639	5088	5782	bus
tramwajowe.....	208	217	239	244	tram
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach.....	849	823	832	849	buses: in units
liczba miejsc w tys.	84,6	85,4	86,3	87,6	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach.....	327	337	320	314	trams: in units
liczba miejsc w tys.	49,6	52,8	47,9	49,1	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln.....	311	381	259	280	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Dane szacunkowe.^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 7 (257). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów					Passenger arrivals ^b from airports
krajowych	45593	54354	49931	46850	domestic
zagranicznych	154367	642383	658516	685049	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów:					Passenger departures ^c to airports:
krajowych	45107	54493	50401	46134	domestic
zagranicznych	153026	639395	671135	705777	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci do 2 lat. ^b, ^c Pasażerowie, dla których port Poznań-Ławica jest: ^b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data do not include children below the age of 2. ^b, ^c Passengers for whom the indicated domestic airport is: ^b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, ^c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 8 (258). **PRZELADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tonach <i>in tonnes</i>				
Ładunki przybyłe z portów:					<i>Freight arrivals from airports:</i>
krajowych	674	628	283	202	<i>domestic</i>
w tym pocztą	455	590	.	.	<i>of which by post</i>
zagranicznych	244	29	12	33	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów:					<i>Freight departures to airports:</i>
krajowych	560	505	293	231	<i>domestic</i>
w tym pocztą	514	447	.	.	<i>of which by post</i>
zagranicznych	237	61	13	21	<i>foreign</i>

^a W lotach komunikacyjnych.

^a In transport flights.

TABL. 9 (259). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Wypadki	4268	2930	2392	2196	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	24,6	12,5	8,9	7,9	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	503	343	268	245	Fatalities
na 100 tys. ludności	14,9	10,0	7,7	7,1	per 100 thous. population
Ranni	5567	3624	2808	2523	Injured
na 100 tys. ludności	165,2	105,5	80,9	72,6	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; w latach 2014 i 2015 łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; in 2014 and 2015 including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 10 (260). WYPADKI DROGOWE ^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW
 ROAD TRAFFIC ACCIDENTS ^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	SPECIFICATION
Wypadki.....	2392	2196	Accidents
Z winy kierujących pojazdami.....	1940	1773	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	432	417	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	574	498	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	150	133	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	312	286	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	137	113	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	165	164	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię.....	103	102	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	287	259	<i>Other ^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków.....	1940	1773	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	1441	1342	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	55	62	<i>Motorcycles</i>
Rowery	135	103	<i>Bicycles</i>
Motorowery.....	56	50	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	167	137	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	86	79	<i>Other vehicles ^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg.....	173	155	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących.....	129	105	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi.....	68	57	<i>of passenger cars</i>
motocyklami.....	4	3	<i>of motorcycles</i>
rowerami	15	8	<i>of bicycles</i>
motorowerami	8	6	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi.....	–	–	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	2	1	<i>of other vehicles</i>
Pieszych	32	30	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Telekomunikacja Telecommunications

TABL. 11 (261). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**^a

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne tys.	985,6	686,5	453,5	433,9	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	691,3	458,9	254,8	306,1	of which private subscribers ^b
miasta	819,3	564,5	367,7	345,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	553,8	366,9	198,0	237,6	of which private subscribers ^b
wieś	166,3	122,1	85,8	88,7	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	137,6	92,0	56,8	68,5	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	854,4	575,9	380,8	366,9	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	703,7	467,2	304,9	287,9	urban areas
wieś	150,6	108,8	75,9	78,9	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	6362	3807	1126	598	Public pay telephones
miasta	4660	2392	780	380	urban areas
wieś	1702	1415	346	218	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter – unless otherwise indicated – concerns all entities of the national economy conducting trade activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and mobile sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer goods** was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeds, plant protection products, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** hurtu i rozdzielcze detalu są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5-procentowej próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9.

10. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Universal stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

6. Shops include public pharmacies.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. **Trade warehouses** wholesale and retail distribution are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage area, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade activity, of which information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons data have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5 percent sample of these entities.

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (262). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	46953,3	80042,3	116205,9	121056,8	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	20982,7	44982,4	74351,6	81668,8	in milion złotych
w %	44,7	56,2	64,0	67,5	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	13939	23258	33494	34847	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49.ª Trade enterprises employing more than 49 persons.TABL. 2 (263). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	28829,1	59888,1	94646,4	98900,9	TOTAL
---------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	77,8	85,8	91,2	94,7	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	39,4	43,8	52,8	51,3	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	6,4	6,6	7,1	7,2	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	32,0	35,4	31,3	36,2	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	22,2	14,2	8,8	5,3	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9.ª Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.TABL. 3 (264). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	40654,7	60555,8	90857,3	103400,9	TOTAL
---------------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	--------------

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	20,8	16,6	20,0	22,4	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,7	4,6	8,6	7,5	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	73,5	78,8	71,4	70,1	Non-foodstuff goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (265). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sklepy.....	38424	31182	35285	35326	Shops
Domy towarowe.....	8	7	6	6	Department stores
Domy handlowe.....	29	23	13	12	Trade stores
Supermarkety.....	272	432	673	714	Supermarkets
Hipermarkety.....	31	47	57	54	Hypermarkets
Sklepy powszechne.....	636	651	631	622	Universal stores
Sklepy wyspecjalizowane.....	1947	2855	3515	3653	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	35501	27167	30390	30265	Other shops ^b
Stacje paliw.....	971	830	921	838	Petrol stations

^a Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
^a According to location of shop/petrol station. ^b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (266). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII).....	829	968	1231	1632	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje.....	326	432	518	497	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł.....	399135	739286	892445	1009547	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna.....	295894	592751	709226	849384	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	60082	89829	91693	95918	alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9.
^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (267). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					Secured warehouses:
liczba	3141	3355	2949	3313	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	2218,0	2874,7	3849,3	4218,3	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:					Roofted warehouses:
liczba	246	349	610	480	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	108,9	166,0	757,2	346,9	storage area in thous. m ²
Place składowe:					Storage sites:
liczba	529	502	501	491	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1453,2	1374,2	1709,3	1273,0	storage area in thous. m ²
Silosy i zbiorniki:					Silos and reservoirs:
liczba	942	947	993	10725	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	282,0	266,3	362,6	972,2	storage area in thous. m ²

^a Hurtu i rozdziałcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (268). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	258	237	232	235	number
w tym z przewagą sprzedaży drobno- detalicznej	228	205	222	225	of which with predominance of small- -retail sales
powierzchnia w tys. m ²	1341,7	1338,0	1311,9	1296,5	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	893,8	885,0	862,5	853,9	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	9337	11840	9762	10032	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	6577	7515	6153	6382	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	101	473	440	436	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	28616,0	27602,5	26963,1	23098,2	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. **Wyniki finansowe przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1047).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. **Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne)** obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odškodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. **Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności** obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (od-

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. **The financial results of enterprises** are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. **Revenues from total activity (sums received and due)** include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. **Costs of obtaining revenues from total activity** include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-

pisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk czy ponieść stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

9. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

10. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,

– *offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*

- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- *the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*
- *the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

9. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

10. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,

- **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaźnik płynności finansowej:**

- **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

11. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

12. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicielski.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

13. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

14. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;

3) **financial liquidity ratio of:**

- **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
- **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
- **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

11. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

12. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital* – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- *founders' capital* – in state owned enterprises,
- *participation fund* – in cooperatives,
- *owners' capital* – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

13. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

14. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (269). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności.....	165643,5	264937,5	364044,1	384888,4	Revenues from total activity
sektor publiczny.....	13741,1	16721,1	16607,2	18489,9	public sector
sektor prywatny	151902,4	248216,5	347437,0	366398,4	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług).....	89810,6	134376,7	174993,1	185164,6	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów.....	69888,5	122913,6	179490,7	190941,8	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe.....	2355,2	3202,4	4664,4	3625,6	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	158054,2	250777,3	347891,2	368573,2	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny.....	13384,4	15584,8	14908,4	16434,5	public sector
sektor prywatny	144669,8	235192,5	332982,8	352138,7	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług).....	91202,0	140335,4	186752,2	198181,9	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów.....	60507,7	102421,9	149018,7	158525,7	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe.....	2908,6	4083,2	6709,2	5104,7	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej.....	7589,3	14160,2	16153,0	16315,2	Financial result on economic activity
sektor publiczny	356,7	1136,2	1698,8	2055,4	Public sector
sektor prywatny.....	7232,6	13023,9	14454,1	14259,8	Private sector
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	10,4	-284,5	5,4	-8,4	Result on extraordinary events
sektor publiczny	0,2	-0,4	0,1	0,3	public sector
sektor prywatny.....	10,2	-284,1	5,3	-8,8	private sector
Zyski nadzwyczajne.....	29,7	32,6	11,7	15,5	Extraordinary profits
Straty nadzwyczajne.....	19,3	317,0	6,3	23,9	Extraordinary losses
Wynik finansowy brutto.....	7599,7	13875,7	16158,4	16306,8	Gross financial result
sektor publiczny	356,9	1135,9	1699,0	2055,8	public sector
sektor prywatny.....	7242,8	12739,8	14459,4	14251,0	private sector
Zysk brutto.....	8812,7	15683,3	18923,1	20378,1	Gross profit
Strata brutto.....	1213,0	1807,6	2764,7	4071,4	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	1434,4	2407,4 ^a	2255,0	2370,2	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	76,7	198,2	220,2	306,0	public sector
sektor prywatny.....	1357,7	2209,2	2034,9	2064,2	private sector
W tym podatek dochodowy	1408,4	2407,4	2254,8	2370,2	Of which income tax
Wynik finansowy netto.....	6165,3	11468,3	13903,4	13936,5	Net financial result
sektor publiczny	280,2	937,7	1478,8	1749,7	public sector
sektor prywatny.....	5885,1	10530,6	12424,6	12186,8	private sector
Zysk netto.....	7382,3	13247,8	16581,7	17936,9	Net profit
Strata netto.....	1217,0	1779,5	2678,3	4000,4	Net loss

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.^a Include only income tax.

TABL. 2 (270). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtain- ing revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finanso- wego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM.....	2005	165643,5	158054,2	7599,7	1434,4	6165,3
TOTAL	2010	264937,5	250777,3	13875,7	2407,4 ^a	11468,3
	2014	364044,1	347891,2	16158,4	2255,0	13903,4
	2015	384888,4	368573,2	16306,8	2370,2	13936,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		7657,8	7170,3	477,7	23,1	454,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł.....		164191,1	155365,2	8825,8	1194,1	7631,6
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		2043,0	1989,4	53,5	34,8	18,7
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		146526,9	138328,8	8198,3	925,7	7272,5
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ		13080,6	12736,6	344,3	193,4	150,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ		2540,6	2310,4	229,7	40,2	189,5
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		13139,3	12502,5	636,9	112,7	524,2
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ		162992,0	158002,4	4990,4	774,1	4216,3
<i>Trade; repair of motor vehicles Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa.....		11723,9	11433,8	290,6	59,6	231,0
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia Δ		497,0	470,9	26,1	3,5	22,7
<i>Accommodation and catering Δ</i>						
Informacja i komunikacja		4173,8	3643,3	530,5	78,3	452,2
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		2406,1	2239,1	167,1	12,8	154,3
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości Δ		3020,8	2760,4	260,4	40,5	219,9
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8980,6	8949,3	31,5	-0,0	31,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca Δ		3593,8	3743,1	-149,3	30,7	-180,0
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja.....		152,2	145,2	7,0	0,9	6,1
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		1717,4	1588,8	128,6	22,5	106,1
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		252,9	258,2	-5,3	1,0	-6,3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa.....		389,7	300,8	88,9	16,5	72,4
<i>Other service activities</i>						

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.

^a Include only income tax.

TABL. 3 (271). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba przedsię- biorstw <i>Number of enterprises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
			dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
			w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM.....	2005	4728	80,8	17,6	1,6	79,8	18,3	1,8
TOTAL	2010	5420	81,2	18,7	0,1	80,5	19,1	0,4
	2014	5910	83,9	16,0	0,1	83,3	16,5	0,2
	2015	5832	85,2	14,7	0,1	84,8	15,1	0,1
sektor publiczny		263	79,5	20,5	–	79,5	20,5	–
public sector								
sektor prywatny.....		5569	85,5	14,4	0,1	85,1	14,8	0,1
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		262	87,4	12,2	0,4	87,4	12,2	0,4
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł.....		2084	86,8	13,2	0,0	86,5	13,5	–
Industry								
górnictwo i wydobywanie		12	66,7	33,3	–	75,0	25,0	–
mining and quarrying								
przetwórstwo przemysłowe		1891	86,7	13,3	–	86,4	13,6	–
manufacturing								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ		33	81,8	18,2	–	81,8	18,2	–
electricity, gas, steam and air conditioning supply								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ		148	90,5	8,8	0,7	90,5	9,5	–
water supply; sewerage, waste management and remediation activities								
Budownictwo		518	87,3	12,7	–	86,5	13,5	–
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ		1615	85,1	14,6	0,2	84,9	14,9	0,2
Trade; repair of motor vehicles Δ								
Transport i gospodarka magazynowa.....		365	88,8	11,2	–	87,7	12,3	–
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia Δ		74	71,6	28,4	–	71,6	28,4	–
Accommodation and catering Δ								
Informacja i komunikacja		156	81,4	18,6	–	80,1	19,9	–
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		44	84,1	15,9	–	84,1	15,9	–
Financial and insurance activities								
Obsługa rynku nieruchomości Δ		142	88,7	11,3	–	87,3	11,3	1,4
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		230	80,0	20,0	–	79,6	20,4	–
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca Δ		195	76,9	23,1	–	76,4	23,6	–
Administrative and support service activities								
Edukacja.....		31	54,8	41,9	3,2	54,8	41,9	3,2
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		75	80,0	20,0	–	80,0	20,0	–
Human health and social work activities								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		17	41,2	58,8	–	41,2	58,8	–
Arts, entertainment and recreation								
Pozostała działalność usługowa.....		24	83,3	16,7	–	83,3	16,7	–
Other service activities								

TABL. 4 (272). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the		
			brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree
		w %		in %			
OGÓŁEM.....	2005	95,4	4,6	3,7	25,9	91,4	137,4
TOTAL	2010	94,7	5,2	4,3	39,8	103,3	147,7
	2014	95,6	4,4	3,8	35,8	93,1	140,1
	2015	95,8	4,2	3,6	36,2	93,3	140,6
sektor publiczny		88,9	11,1	9,5	91,0	166,5	205,9
public sector							
sektor prywatny.....		96,1	3,9	3,3	33,5	89,7	137,4
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		93,6	6,2	5,9	42,3	120,8	220,6
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł.....		94,6	5,4	4,6	38,2	100,2	153,6
Industry							
górnictwo i wydobywanie		97,4	2,6	0,9	20,0	56,0	87,7
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe.....		94,4	5,6	5,0	34,1	96,1	151,7
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ.....		97,4	2,6	1,2	90,8	160,5	202,2
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ.....		90,9	9,0	7,5	73,9	141,6	154,6
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		95,2	4,8	4,0	38,4	93,3	122,9
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ.....		96,9	3,1	2,6	19,5	57,7	107,8
Trade; repair of motor vehicles Δ							
Transport i gospodarka magazynowa.....		97,5	2,5	2,0	142,6	217,5	225,4
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia Δ.....		94,7	5,3	4,6	97,2	133,7	145,6
Accommodation and catering Δ							
Informacja i komunikacja.....		87,3	12,7	10,8	92,6	185,6	215,6
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		93,1	6,9	6,4	74,4	208,9	210,3
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości Δ.....		91,4	8,6	7,3	111,9	163,5	183,7
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		99,7	0,4	0,4	37,1	113,3	136,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca Δ.....		104,2	-4,2	-5,0	23,4	260,0	272,9
Administrative and support service activities							
Edukacja.....		95,4	4,6	4,0	73,6	167,8	185,6
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		92,5	7,5	6,2	62,0	139,8	152,8
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		102,1	-2,1	-2,5	47,4	76,5	83,1
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa.....		77,2	22,8	18,6	119,6	205,2	237,1
Other service activities							

TABL. 5 (273). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	i produkty w toku semi-finished products and work in progress	
w mln zł						
1	O G Ó Ł Ę M.....	2005	45092,4	14112,9	3897,0	1385,2
2	T O T A L.....	2010	81159,0	22202,2	5869,1	2358,9
3		2014	106222,9	32770,1	8392,6	3531,3
4		2015	112824,3	35211,8	9476,8	3806,2
5	sektor publiczny public sector		7827,8	1016,7	345,8	307,9
6	sektor prywatny private sector		104996,5	34195,1	9131,0	3498,3
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		3388,2	1481,3	399,3	408,8
8	Przemysł..... Industry		54131,1	17925,0	8507,7	2524,7
9	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		657,1	208,2	170,7	16,5
10	przetwórstwo przemysłowe manufacturing		47933,9	17137,7	8034,2	2505,3
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ..... electricity, gas, steam and air conditioning supply		4536,3	512,7	264,5	0,3
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ..... water supply; sewerage, waste management and remediation activities		1003,8	66,4	38,3	2,7
13	Budownictwo Construction		6386,1	1260,0	169,4	553,7
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ..... Trade; repair of motor vehicles Δ		31669,2	13596,0	249,0	57,5
15	Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		5188,7	116,9	38,6	0,2
16	Zakwaterowanie i gastronomia Δ..... Accommodation and catering Δ		199,8	13,7	2,8	3,5
17	Informacja i komunikacja..... Information and communication		1854,3	159,4	17,7	22,7
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities		2408,2	6,5	0,1	–
19	Obsługa rynku nieruchomości Δ..... Real estate activities		1259,4	75,4	13,5	17,2
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities		3357,6	469,4	26,2	214,0
21	Administrowanie i działalność wspierająca Δ..... Administrative and support service activities		2270,4	59,3	22,4	2,1
22	Edukacja..... Education		29,8	2,3	0,1	0,7
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		484,0	27,4	22,1	0,3
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation		53,7	2,1	0,1	–
25	Pozostała działalność usługowa..... Other service activities		143,7	17,2	7,7	0,7

Stocks		Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoterminowe Short-term investments	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe Short-term inter-period settlements	Lp. No.
of which						
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
in mln zł						
2833,9	5776,4	21488,5	17679,6	8503,9	987,1	1
3562,9	10020,6	34874,6	29366,3	21879,2	2203,0	2
5249,1	15011,1	43424,9	35120,8	27145,6	2882,3	3
5467,9	15816,1	45765,3	37187,4	29078,1	2769,1	4
180,9	179,3	2869,3	2156,7	3459,0	482,8	5
5287,0	15636,8	42896,0	35030,7	25619,1	2286,3	6
524,3	53,1	1206,6	921,7	649,4	51,0	7
4536,8	2078,7	21850,9	18786,8	13454,1	901,1	8
17,4	3,6	269,9	230,8	149,7	29,2	9
4504,6	1818,9	19577,6	17022,9	10788,3	430,3	10
0,0	246,5	1564,4	1241,0	2036,1	423,1	11
14,7	9,6	439,0	292,1	480,0	18,4	12
78,0	413,3	2850,9	2424,5	1996,8	278,5	13
231,5	12853,9	11215,7	9937,7	5725,9	1131,6	14
2,1	71,2	1722,4	1437,0	3284,3	65,1	15
0,2	6,6	50,0	23,0	133,4	2,7	16
48,7	66,6	799,8	699,0	796,2	99,0	17
–	5,9	1540,3	598,6	852,3	9,1	18
25,4	18,3	353,6	266,6	767,4	63,0	19
13,7	211,8	1875,0	1347,6	912,6	100,6	20
5,8	21,1	1967,9	446,9	194,5	48,8	21
1,2	0,2	15,1	9,6	11,8	0,6	22
–	4,9	246,5	233,7	196,3	13,8	23
–	1,9	18,9	15,9	30,6	2,1	24
0,0	8,7	51,8	38,7	72,5	2,1	25

TABL. 6 (274). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym		Of which	
			kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	54804,5	27109,7	18415,9	-3529,4	6134,3
TOTAL	2010	96840,3	40994,0	35610,6	-1798,3	11378,2
	2014	119071,9	47587,6	51511,8	-6787,0	13873,9
	2015	127121,9	53135,6	54295,7	-7428,1	13543,5
sektor publiczny		27214,5	12747,7	6919,7	3319,1	1750,2
public sector						
sektor prywatny		99907,4	40387,9	47376,0	-10747,2	11793,3
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		4638,9	1318,4	2265,7	-100,4	458,6
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		77225,3	29103,0	34121,9	-1511,2	7494,0
Industry						
górnictwo i wydobywanie		1022,6	1415,8	258,0	-205,4	18,7
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe		51481,7	17652,8	25888,6	-4758,6	7135,1
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		20245,7	6634,2	7345,8	3434,6	150,7
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4475,2	3400,1	629,6	18,3	189,5
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		2764,2	1203,5	2506,9	-2495,4	567,9
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		24476,4	10777,8	7862,2	-400,6	3856,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		1799,9	1927,5	708,6	-1365,5	227,2
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		421,4	298,6	152,2	-91,4	22,7
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		2071,8	373,3	1372,0	-160,3	452,9
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		555,4	129,5	184,7	-9,3	156,7
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7791,4	4480,6	2247,5	-43,0	286,4
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2677,3	1369,2	1826,7	-429,3	16,3
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1624,7	1363,2	798,8	-636,8	-180,1
Administrative and support service activities						
Edukacja		40,0	12,8	12,1	-0,6	6,1
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		687,3	516,6	177,3	-124,0	106,8
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		206,3	233,7	12,0	-43,5	-1,2
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		141,4	27,9	47,2	-16,8	72,4
Other service activities						

TABL. 7 (275). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym mienie		Of which estates	
			Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	20408,8	1523,4	825,5	3189,5	9593,4
TOTAL	2010	34211,6	7043,4	876,2	5096,6	12069,5
	2014	40206,1	5338,0	1762,8	6240,3	13917,8
	2015	46066,4	5301,4	1865,6	6094,1	19503,2
sektor publiczny		12521,8	5275,2	1862,7	14,2	33,0
public sector						
sektor prywatny		33544,6	26,2	2,9	6079,9	19470,2
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1241,0	111,9	154,8	298,5	131,9
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		27430,7	5163,2	1306,8	2914,5	10341,8
Industry						
górnictwo i wydobywanie		1410,6	3,8	1008,3	13,8	26,9
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe		16053,7	146,2	187,0	2789,4	9777,3
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		6599,0	5013,2	88,8	54,0	529,4
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		3367,4	0,0	22,6	57,4	8,2
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		817,0	16,5	185,5	279,5	123,0
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		9809,2	–	20,4	1519,9	7478,0
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		1637,6	2,0	117,8	123,0	595,9
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		245,1	–	–	52,3	105,6
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		364,6	0,8	0,9	242,5	58,8
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		124,9	5,0	–	14,3	24,3
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1110,1	1,2	0,0	136,6	9,2
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1162,5	0,8	–	430,4	466,1
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1346,5	–	9,8	31,6	127,6
Administrative and support service activities						
Edukacja		10,6	–	–	2,0	0,1
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		509,6	–	69,6	35,5	30,2
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		231,0	–	–	4,5	0,1
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		25,9	–	–	8,9	10,7
Other service activities						

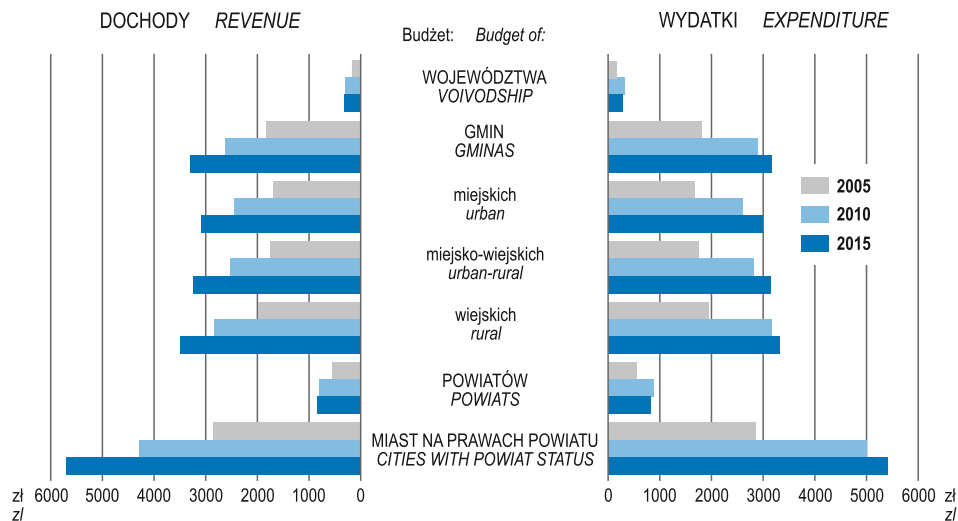
^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

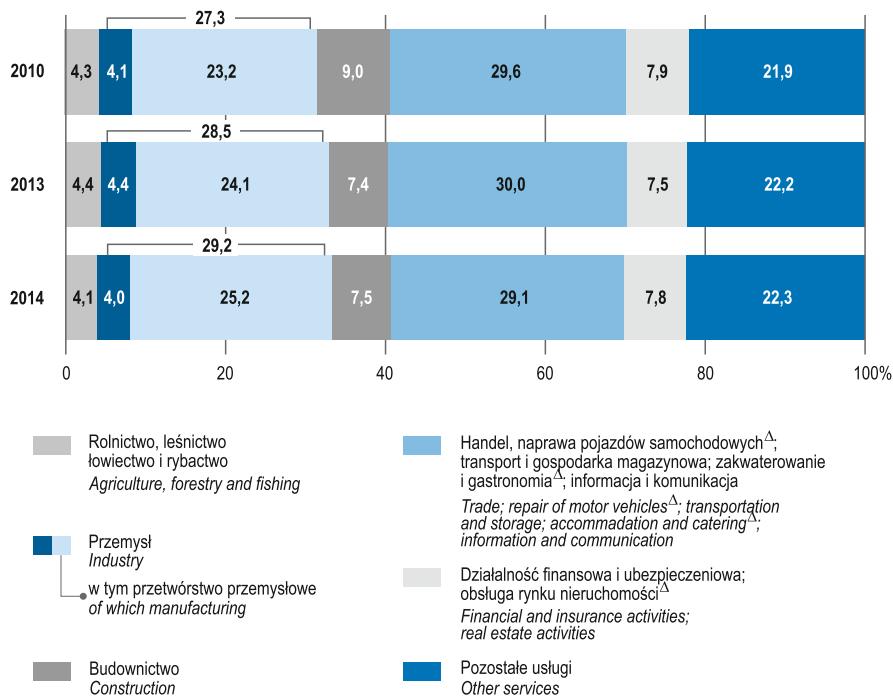
TABL. 8 (276). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
			razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym	of which
						kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deliveries and services
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM.....	2005	48824,2	15318,4	9788,2	33505,8	6196,8	19759,3
TOTAL.....	2010	82485,1	26881,0	13072,5	55604,1	8351,4	31160,9
	2014	129542,9	53240,9	44896,0	76302,0	18105,9	42152,6
	2015	132204,2	51516,8	39585,8	80687,3	18406,8	45733,6
sektor publiczny		13420,2	9570,7	3913,2	3849,6	609,3	1752,2
public sector							
sektor prywatny.....		118783,9	41946,2	35672,7	76837,8	17797,4	43981,4
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2670,7	1122,5	979,2	1548,2	515,4	762,9
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł.....		56961,8	21535,3	14292,8	35426,5	10036,8	17322,5
Industry							
górnictwo i wydobywanie		918,8	152,3	104,3	766,5	368,2	179,4
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe.....		43992,8	12247,3	10330,7	31745,5	9323,0	15760,6
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ.....		10072,4	7817,6	2615,1	2254,8	140,2	1227,4
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ.....		1977,9	1318,2	1242,7	659,7	205,4	155,1
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		5987,3	774,2	506,1	5213,0	769,0	2394,5
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ.....		34883,6	5448,5	4695,2	29435,1	4721,7	21263,5
Trade; repair of motor vehicles Δ							
Transport i gospodarka magazynowa.....		9261,6	6940,4	5960,5	2321,2	510,8	1198,1
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia Δ.....		341,6	201,8	197,9	139,8	63,8	47,0
Accommodation and catering Δ							
Informacja i komunikacja		3709,3	2845,2	2828,3	864,1	207,4	383,5
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		3992,0	2846,2	2593,8	1145,8	622,8	104,7
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości Δ.....		2347,1	1533,8	1323,8	813,3	130,6	327,1
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		6118,5	3642,9	2054,0	2475,7	435,9	1415,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca Δ.....		4852,4	4012,3	3608,3	840,1	261,6	302,1
Administrative and support service activities							
Edukacja.....		27,4	11,3	9,4	16,1	5,6	6,0
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		687,2	365,4	316,8	321,8	86,6	161,8
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		215,4	150,8	141,7	64,7	27,4	17,0
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa.....		148,1	86,1	78,2	62,0	11,4	27,9
Other service activities							

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące) STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

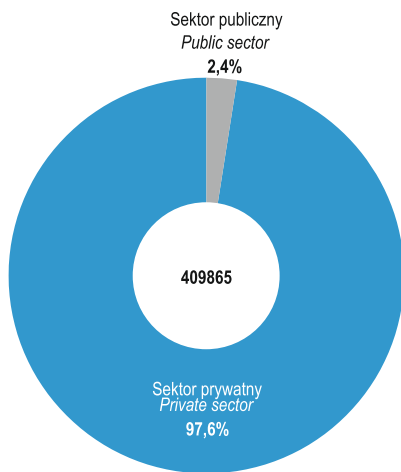
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

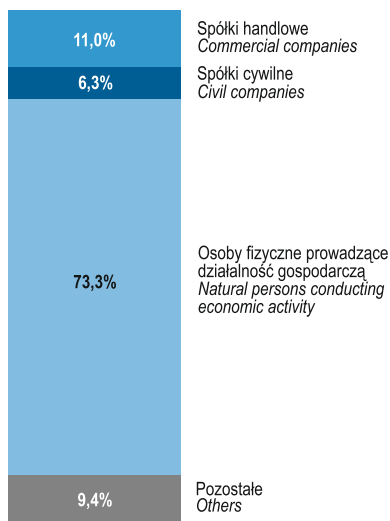
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2015

As of 31 XII

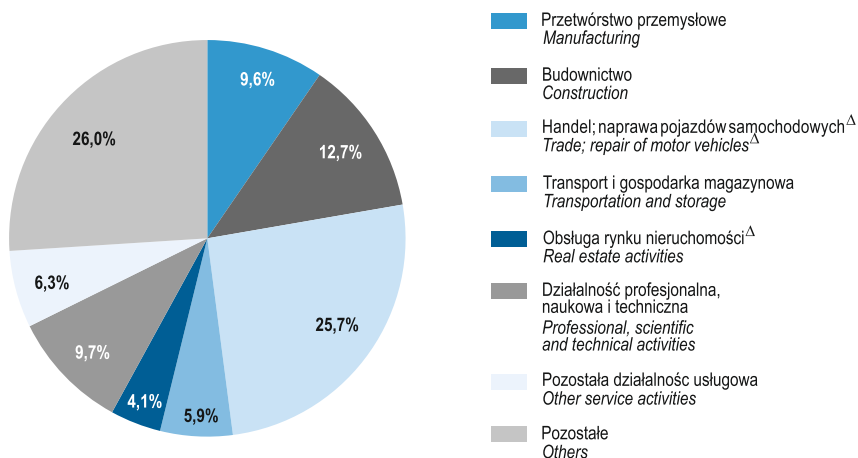
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. **Finanse publiczne** obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy stanowią: ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.), ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.), ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1392 z późn. zm.), ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 513 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 119) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 1053).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące **dochodów i wydatków** budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy – określające rodzaj działalności, oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. **Public finance** include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining the above mentioned processes is provided by the Law on Public Finance, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885 with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finance (Journal of Laws No. 157, item 1241 with later amendments). In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by: the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2015 item 1515 with later amendments), the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2015 item 1445 with later amendments), the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2015 item 1392 with later amendments), the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2015 item 513 with later amendments), the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws item 119), the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).

2. The presented data include information regarding **revenue and expenditure** of local government units budgets, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finance.

City with powiat status fulfils the tasks of a gmina as well as of a powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received by both the gmina and the powiat) as well as expenditure realized jointly by the gmina and the powiat. Therefore in the tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finance, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue, income or expenditure. The data were compiled in accordance with the decree of the Minister

2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053).

Prezentowane dane o dochodach i wydatkach według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
- d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;

2) dotacje:

- a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053),
- c) otrzymane z funduszy celowych,
- d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu publicznego,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws 2014 item 1053).

The presented data on revenue and expenditure by divisions covers all paragraphs grouping types of revenue/expenditure generated in a particular division.

5. Budget revenue of local government units comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
- c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
- d) funds for additional financing of own tasks from other sources;

2) grants:

- a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
- b) provided under programmes financed with the European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 and since 2015 – 205 and 625), according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources, according to regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010 (Journal of Laws 2014 item 1053),
- c) received from appropriated funds;
- d) other grants, of which targeted grants for tasks realized on the basis of agreements between local government units;

3) general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

6. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, i.e.:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organizational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on public debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **local government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.

8. Information concerning budgets of local government units is compiled on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1 (277). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
O G Ó Ł E M	2005	8926358,9	4633145,1	2352923,6	1386612,8	553677,5
TOTAL	2010	13503032,7	6891703,1	3456241,1	2091351,3	1063737,2
	2014	15906746,3	8472794,0	3981500,4	2308155,1	1144296,8
	2015	16797218,9	8880413,4	4502623,9	2298754,8	1115426,9
Dochody własne		8892014,6	4725636,3	2626968,6	866645,9	672763,8
Own revenue						
w tym:						
<i>of which:</i>						
Udziały w podatku dochodowym		4131636,9	1811672,1	1246876,2	486443,3	586645,3
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		741080,5	106855,1	134566,7	22562,8	477095,9
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych.....		3390556,4	1704817,0	1112309,5	463880,4	109549,5
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		1942790,0	1404610,3	538179,7	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny.....		151745,6	150526,4	1219,2	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych.....		122864,1	90867,4	31996,7	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		154589,8	102627,1	51962,7	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbowo.....		35269,5	17181,8	18087,7	x	x
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		415728,6	267743,7	119157,6	25225,5	3601,8
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		185270,9	128273,0	40555,0	14337,7	2105,2
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł		82680,8	71788,0	6939,4	2591,5	1361,9
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (277). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Dotacje.....	3396088,1	1610019,2	958062,9	445440,7	382565,4
Grants					
Dotacje celowe	2399420,0	1448202,0	392367,1	416592,8	142258,1
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	2156227,9	1342148,0	351802,3	328983,5	133294,1
<i>from the state budget</i>					
na zadania:					
for tasks:					
z zakresu administracji rządowej.....	1580341,9	1002239,8	241741,4	230897,1	105463,5
<i>for government administration tasks</i>					
własne	571393,3	336475,7	109526,6	97702,4	27688,6
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.....	4492,8	3432,5	534,3	384,0	142,0
<i>realized on the basis of agreements with govern- ment administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	116013,9	47527,6	34262,2	33541,7	682,5
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych.....	39412,4	18015,6	4266,8	10880,0	6250,0
<i>received from state appropriated funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań.....	87765,7	40510,8	2035,8	43187,7	2031,5
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 ^b	996668,1	161817,2	565695,8	28847,8	240307,2
<i>Grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 ^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	4509116,3	2544757,9	917592,4	986668,2	60097,7
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	3741981,9	2012727,4	866522,8	819153,4	43578,4
<i>Of which educational part</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Of the classification of budget revenue and expenditure

TABL. 2 (278). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2015 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM.....	16797218,9	8880413,4	4502623,9	2298754,8	1115426,9
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	305051,6	212119,7	408,7	5797,8	86725,4
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	1677,6	477,9	–	–	1199,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	35425,9	35424,8	1,0	–	–
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	769982,2	115904,5	480578,7	78587,6	94911,4
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	520560,7	284617,9	195401,2	38101,4	2440,2
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	62275,6	4078,7	9273,0	47293,8	1630,1
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	121362,5	70731,5	15560,9	23480,3	11589,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.. <i>Public safety and fire care</i>	216594,7	26858,7	67433,6	122300,7	1,7
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej..... <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality</i>	6973665,0	3791029,3	2005579,1	574564,0	602492,5
Różne rozliczenia..... <i>Miscellaneous settlements</i>	4865952,6	2597830,1	991666,3	989305,3	287150,9
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	388795,2	276621,0	76485,8	34619,4	1068,9
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	88746,6	2505,2	7148,2	77889,4	1203,8
Pomoc społeczna..... <i>Social assistance</i>	1462237,4	989567,5	240702,2	225541,6	6426,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	92934,3	24419,0	17123,3	39666,5	11725,4
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	47628,3	27745,6	6588,6	12907,5	386,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	676883,5	299058,4	356809,5	19262,0	1753,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	48487,5	28658,6	19012,3	252,7	563,8
Kultura fizyczna..... <i>Physical education</i>	64851,8	57167,7	3611,8	3941,8	130,5

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (279). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
O G Ó Ł E M	2005	8924566,0	4591585,6	2353391,9	1396034,1	583554,3
T O T A L	2010	15064021,6	7613344,3	4034393,9	2293368,1	1122915,3
	2014	15766848,2	8509173,7	3746362,8	2284395,2	1226916,5
	2015	16162771,0	8591055,5	4269821,4	2261741,9	1040152,2
Wydatki bieżące		13345192,1	7306856,3	3355765,7	1980605,7	701964,4
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		1506342,3	636307,6	428921,3	113502,9	327610,5
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		71276,1	22684,0	48285,8	306,3	–
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1518624,7	1165435,0	267800,8	81247,1	4141,9
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		10015026,1	5375550,8	2537781,7	1750524,5	351169,1
Current expenditure of budgetary units						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		5203456,8	2780360,5	1203710,3	1068912,2	150473,8
wages and salaries						
w tym osobowe		4712371,9	2513775,1	1099325,5	962422,0	136849,3
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		967009,5	544616,4	214793,5	180860,5	26739,2
wages and salaries related expenditures ^b						
zakup materiałów i usług		3107163,6	1640427,7	945742,3	361098,4	159895,2
purchase of materials and services						
Obsługa długu publicznego		151656,8	69893,1	51274,4	14885,2	15604,0
Public debt servicing						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		1398,7	–	–	422,1	976,6
of which payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		2817578,9	1284199,2	914055,7	281136,1	338187,8
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		2698072,1	1235438,7	878458,6	263287,1	320887,8
Of which investment expenditure ^c						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (280). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2015 R.
EXPENDITURES OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM..... TOTAL	16162771,0	8591055,5	4269821,4	2261741,9	1040152,2
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	414529,0	297954,9	722,2	6963,4	108888,5
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	6735,9	485,1	10,9	–	6239,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	40562,3	40562,3	–	–	–
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	2372597,8	698883,8	1016434,0	260373,1	396906,8
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	335761,8	209187,1	106455,8	18825,5	1293,4
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	105074,9	18352,4	39866,6	37798,0	9057,9
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	1511263,7	865595,5	239629,9	278029,7	128008,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa... <i>Public safety and fire care</i>	358881,7	125590,6	99009,6	128251,5	6030,0
Obsługa długu publicznego..... <i>Public debt servicing</i>	151944,9	70168,2	51274,4	14898,2	15604,0
Różne rozliczenia..... <i>Miscellaneous settlements</i>	121757,0	38819,5	64760,4	18077,3	99,8
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	5505687,7	3417597,3	1301747,3	743853,4	42489,7
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	366424,2	57798,1	50073,8	122947,5	135604,8
Pomoc społeczna..... <i>Social assistance</i>	2175412,4	1357279,5	460901,0	343875,0	13356,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	236911,9	44573,4	58357,4	88816,2	45164,9
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	364348,2	101957,3	98462,9	157050,1	6877,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	1113141,3	639575,4	455009,1	10108,4	8448,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	539873,7	308134,7	122550,4	11052,9	98135,7
Kultura fizyczna..... <i>Physical education</i>	346998,9	252111,9	75667,8	9896,3	9322,8

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (281). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Województwo <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Przychody	2014	508126,5	293988,4	211051,9	3086,2	–
Revenue	2015	518782,7	302324,7	213310,8	3147,3	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątko- wych i usług		281186,1	204069,3	75121,4	1995,4	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		71248,2	23104,2	47837,8	306,3	–
<i>Grants from local government units budgets ^b</i>						
Koszty	2014	505024,7	288333,7	213589,7	3101,4	–
Costs	2015	506578,6	297709,6	205658,3	3210,7	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		201798,5	113879,8	86469,6	1449,1	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		2800,2	1631,0	1169,3	–	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		4172,9	2232,3	1940,6	–	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including grants from the state budget as well as payments from the European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. **Nakłady inwestycyjne** są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z klasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. **Investment outlays** are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays – unless otherwise indicated – are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. **Do środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zaszczepienia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1047).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładowi poniesionemu na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano metodą przedsiębiorstw, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act, dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

2. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value** of fixed assets **at current book-keeping prices** is understood, as of 31 XII:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Data by sections of the NACE Rev. 2 – unless otherwise indicated – were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale, od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

The value of public roads, streets and squares is included in the section “Transportation and storage”.

4. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places, since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje Investments

TABL. 1 (282). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M.....	18883,9	22386,5	25329,0	T O T A L
sektor publiczny	7129,9	6560,8	6988,1	public sector
sektor prywatny.....	11754,0	15825,6	18340,9	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	622,4	981,8	897,6	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	6037,5	9522,3	11685,1	Industry
górnictwo i wydobywanie	174,8	173,8	135,5	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe.....	3742,2	6534,2	8064,1	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1236,4	1619,5	1429,1	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	884,1	1194,8	2056,3	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	517,5	446,6	1781,8	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1907,5	1776,4	1967,1	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	3650,6	3207,2	3020,3	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	127,6	106,0	127,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	233,4	629,1	535,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	217,3	153,5	163,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2505,8	2879,8	2803,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	345,8	679,7	441,5	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	266,1	198,4	224,3	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	308,2	359,8	359,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	719,5	537,1	512,4	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	501,7	432,7	416,5	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	852,9	421,4	337,0	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	70,2	54,5	55,8	Other service activities

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (283). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M.....	9449,7	14292,6	15640,5	T O T A L
sektor publiczny	2326,1	3084,5	3267,2	public sector
sektor prywatny.....	7123,6	11208,1	12373,4	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	196,7	343,4	251,4	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	5366,3	8869,8	10394,5	Industry
górnictwo i wydobywanie	164,6	154,1	105,7	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe.....	3589,2	6361,9	7867,6	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1190,3	1488,8	1382,6	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	422,1	865,0	1038,7	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	401,6	254,3	322,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1327,3	1472,3	1562,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa.....	719,7	1191,8	1331,5	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	69,2	68,8	72,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	178,1	566,9	408,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	165,6	129,5	141,5	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	252,4	326,7	245,3	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	211,5	509,9	332,9	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	86,8	126,2	156,8	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,0	–	0,1	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	54,3	33,6	17,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	351,7	304,7	327,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	51,4	80,1	59,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	17,3	14,6	17,5	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (284). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		
			budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządze- nia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>
			w mln zł	<i>in mln zł</i>	
OGÓŁEM	2010	9721,2	4237,8	4383,1	1049,8
TOTAL	2014	14805,6	6218,9	7329,5	1197,2
	2015	16021,5	6328,6	8265,0	1360,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		331,5	157,7	121,2	26,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł.....		10685,7	4026,6	6192,6	432,0
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		108,0	14,2	86,6	7,1
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		8126,6	2647,0	5122,3	338,8
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		1418,8	755,3	618,4	29,8
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1032,4	610,1	365,3	56,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		279,1	79,2	143,2	56,7
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2417,8	1054,3	1029,3	330,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa.....		603,7	299,3	109,4	194,4
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		38,3	20,3	17,3	0,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		353,0	179,8	161,4	11,8
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		185,7	13,5	35,5	136,1
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		247,2	166,6	42,9	37,5
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		327,4	95,8	152,1	79,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		137,2	34,6	61,8	40,8
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja.....		16,7	8,8	5,6	2,0
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		334,7	168,6	160,0	5,7
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		50,2	21,6	26,9	0,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa.....		13,3	1,9	5,9	5,5
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe Fixed assets

TABL. 4 (285). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH ^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS ^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	226208,2	295229,0	319161,2	T O T A L
sektor publiczny	77548,4	101701,0	109902,1	public sector
sektor prywatny	148659,8	193528,1	209259,1	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17865,4	20729,9	20991,4	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	73603,8	94338,1	101622,1	Industry
górnictwo i wydobywanie	2635,7	4299,9	4363,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	47909,3	60171,9	65012,3	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	13064,8	16833,4	17607,4	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9994,0	13032,9	14638,6	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	5704,1	5485,4	5889,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	17039,1	25725,9	32104,4	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	34740,7	49602,8	52817,2	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1718,9	2263,6	2293,2	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5500,7	7103,7	7469,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1704,7	2029,0	2064,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	40210,6	50466,9	52776,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2917,0	3525,4	4975,2	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1955,2	2645,8	2762,9	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6193,7	8052,7	8792,8	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	9110,2	10424,5	10852,2	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4644,3	6309,5	6838,2	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2712,8	5677,6	6020,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	587,0	848,3	891,6	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (286). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH**^a (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	121427,4	156152,8	172581,6	T O T A L
sektor publiczny	29062,6	35240,6	40014,7	public sector
sektor prywatny	92364,8	120912,2	132566,9	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4740,6	5845,1	5555,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	67108,4	86035,3	92736,8	Industry
górnictwo i wydobywanie	2558,5	4078,8	4119,7	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	45891,7	57554,3	62288,8	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	12718,6	16335,5	16940,1	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	5939,5	8066,7	9388,1	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	4255,5	3100,7	3263,6	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	13706,3	21413,6	27585,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	8655,4	11528,4	12950,7	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1277,7	1533,6	1524,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5046,1	6455,5	6742,3	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1270,8	1426,4	1425,5	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7577,8	8549,6	8774,3	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1620,1	1836,5	3148,1	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1552,1	2012,7	2054,0	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,4	–	0,6	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	309,7	399,9	343,7	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3389,6	4515,9	4848,6	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	765,9	1287,3	1413,8	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	151,0	212,4	213,6	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe, usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation No. 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases and outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM) and costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including

najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe,
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books,
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions that meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,
- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytutki).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytutki przez inne osoby, produkcji narkotyków i handlu nimi oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2013 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika* w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Rewizja wynika z wdrożenia wytycznych zawartych w najnowszym Podręczniku Deficytu i Długu Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (MGDD, edycja 2016). Zmiany związane z wdrożeniem zapisów tego podręcznika mające znaczenie dla Polski dotyczyły między innymi zakresu podmiotowego sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz rejestracji abonamentu radiowo-telewizyjnego.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2015” z dnia 19 X 2016 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2015,9,2.html>.

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwaagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2014 r.”.

12. The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing prostitution services).

Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics as well as smuggling of cigarettes.

13. Data from regional accounts for the years 2010–2013, presented in this publication, were changed in relation to those published in the previous edition of Yearbook as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Revision results from implementing the requirements included in the latest “Manual on Government Deficit and Debt” (MGDD, 2016 edition). Changes connected with introducing the provisions of this manual of importance to Poland, concerned among other things subjective range of the general government sector as well as radio and TV licence fees recording.

14. Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release: „Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2015” of 19 X 2016, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2015,9,2.html>.

15. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2014”.

TABL. 1 (287). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2013	2014	2010	2013	2014
	w mln zł	in mln zł		w odsetkach	in percent	
OGÓŁEM TOTAL	135780	159835	166508	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	119310	141864	147596	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	60591	73468	77377	50,8	51,8	52,4
instytucji rządowych i samorządowych ... general government	16165	17723	18425	13,5	12,5	12,5
gospodarstw domowych households	38531	45775	46398	32,3	32,3	31,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	5074	6265	6011	4,3	4,4	4,1
Przemysł..... Industry	32513	40394	43144	27,3	28,5	29,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	27689	34254	37263	23,2	24,1	25,2
Budownictwo Construction	10749	10530	11089	9,0	7,4	7,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	35336	42495	42942	29,6	30,0	29,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities; real estate activities	9415	10692	11522	7,9	7,5	7,8
Pozostałe usługi Other services	26223	31487	32888	22,0	22,2	22,3
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	39454	46149	47992	x	x	x

^a W złotych.^a In złotys.

TABL. 2 (288). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	277884	333618	343756	Gross output
Zużycie pośrednie	158574	191754	196160	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	119310	141864	147596	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	48889	56997	59891	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	70423	84879	88106	Gross operating surplus

TABL. 3 (289). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	88538	102136	106568	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	25726	29490	30716	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	83705	94209	97479	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	24322	27201	28096	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1068 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, a także – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068 with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	341257	375482	404419	409865	TOTAL
sektor publiczny.....	10029	9846	9685	9653	public sector
sektor prywatny	331228	365636	394734	400212	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	134	27	14	14	State owned enterprises
Spółki	45591	52388	66141	70929	Companies
w tym:					of which:
handlowe.....	20553	27818	40486	45060	commercial
cywilne	24886	24406	25475	25689	civil
Spółdzielnie	1856	1752	1957	1978	Cooperatives
Fundacje.....	542	831	1336	1586	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6808	8882	10531	11017	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	270150	291948	300782	300484	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity		
			razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives
					spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives				
					razem total	w tym of which						
					jedno-osobowe Skarbu Państwa sole-share holder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
O G Ó Ł E M.....	2005	341257	71107	134	20553	60	4900	24886	1856	270150		
TOTAL	2010	375482	83534	27	27818	57	5838	24406	1752	291948		
	2014	404419	103637	14	40486	36	6983	25475	1957	300782		
	2015	409865	109381	14	45060	38	7127	25689	1978	300484		
w tym: of which:												
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing		11354	2175	–	976	12	170	292	432	9179		
Przemysł..... Industry		42110	11891	13	8165	13	1717	3376	186	30219		
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing		39299	10394	12	6921	10	1506	3222	181	28905		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospo- darczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsię- biorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partner- ships	spółdzielnie coopera- tives		
				razem total	w tym of which				
				jedno- osobowe Skarbu Państwa sole-share holder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicz- nego with foreign capital par- ticipation				
Budownictwo Construction	51997	7359	1	4738	3	534	2368	187	44638
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	105188	22885	–	12195	–	2467	10154	457	82303
Transport i gospodarka magazy- nowa Transportation and storage	24172	2947	–	1856	3	326	1051	13	21225
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ .. Accommodation and catering ^Δ	9639	2470	–	943	–	224	1399	36	7169
Informacja i komunikacja Information and communication	12553	4313	–	3600	2	316	687	10	8240
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insurance activities	11800	1892	–	1377	1	105	305	71	9908
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	16972	13619	–	2367	3	344	509	433	3353
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	39831	7957	–	5264	1	504	2451	49	31874
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	12347	2388	–	1605	–	237	694	52	9959
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne Public administration and defen- ce; compulsory social security	2749	2740	–	4	–	–	2	1	9
Edukacja Education	14075	7429	–	418	–	37	389	12	6646
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna Human health and social work activities	21990	2508	–	830	–	38	1071	20	19482
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	6730	3894	–	392	–	55	372	3	2836
Pozostała działalność usługowa... Other service activities	25787	12344	–	312	–	52	569	16	13443

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (292). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczo- ną odpowie- dzialnością limited liability	razem total	w tym of which	
							jawne unlimited	koman- dytowe limited
OGÓŁEM.....	2005	20553	17969	755	17214	2584	2378	135
TOTAL	2010	27818	23541	794	22747	4277	3185	857
	2014	40486	34011	922	33089	6475	3540	2151
	2015	45060	37918	968	36950	7142 ^a	3656	2762
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		976	909	21	888	67	34	30
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł.....		8165	6962	257	6705	1203	710	445
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		6921	5824	221	5603	1097	666	389
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		4738	3951	104	3847	787	284	428
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		12195	10074	189	9885	2121	1488	576
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa.....		1856	1552	12	1540	304	167	127
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		943	791	11	780	152	83	63
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		3600	3344	79	3265	256	95	142
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		1377	1113	97	1016	264	95	74
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2367	1904	47	1857	463	127	252
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		5264	4479	100	4379	785	216	364
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1605	1320	17	1303	285	114	149
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		4	3	–	3	1	–	1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja.....		418	368	3	365	50	32	18
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		830	501	7	494	329	177	58
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		392	352	19	333	40	16	21
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa.....		312	278	5	273	34	17	14
<i>Other service activities</i>								

^a W tym 219 spółek partnerskich i 505 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a Of which 219 professional partnerships and 505 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
NEWLY REGISTERED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conducting economic activity
			spółki companies					spółdziel- nie coopera- tives	
			razem total	w tym of which			cywilne civil law partner- ships		
				handlowe commercial					
				razem total	w tym of which				
		akcyjne joint stock	z ograni- czoną od- powiedzial- nością with limited liability						
OGÓŁEM.....	2005	25170	2183	1048	6	894	1132	14	21479
TOTAL	2010	38182	3375	2372	39	1935	1000	29	32985
	2014	35274	4965	4268	42	3706	693	56	28057
	2015	35602	5964	5211	52	4433	753	34	27929
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		526	98	83	1	74	15	2	425
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł.....		2909	585	526	7	420	59	1	2321
Industry									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2706	482	426	6	332	56	1	2221
of which manufacturing									
Budownictwo		6010	599	529	4	411	70	3	5407
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ		7757	1248	1021	4	868	227	15	6490
Trade; repair of motor vehicles Δ									
Transport i gospodarka magazynowa.....		2296	302	257	2	202	45	1	1991
Transportation and storage									
Zakwaterowanie i gastronomia Δ		964	174	105	–	84	69	1	786
Accommodation and catering Δ									
Informacja i komunikacja		1956	851	835	16	777	16	–	1104
Information and communication									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		1083	198	191	7	167	7	–	885
Financial and insurance activities									
Obsługa rynku nieruchomości Δ		1100	359	335	2	274	24	1	331
Real estate activities									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3878	885	806	6	728	79	2	2985
Professional, scientific and technical activities									
Administrowanie i działalność wspierająca Δ		1634	288	230	2	194	58	3	1342
Administrative and support service activities									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		28	–	–	–	–	–	–	–
Public administration and defence; compulsory social security									
Edukacja.....		1046	78	59	–	47	19	1	721
Education									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		1401	127	98	–	63	29	3	1260
Human health and social work activities									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		515	52	35	1	29	17	–	358
Arts, entertainment and recreation									
Pozostała działalność usługowa.....		1840	103	84	–	79	19	1	1522
Other service activities									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
LIQUIDATED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdziel- nie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conducting economic activity
			spółki companies							
			razem total	w tym of which						
				handlowe commercial			cywilne civil law partner- ships			
				razem total	w tym of which	z ograni- czoną od- powiedzial- nością with limited liability				
			akcyjne joint stock							
OGÓŁEM.....	2005	17984	958	142	12	102	813	21	16750	
TOTAL	2010	22378	833	375	16	243	458	26	21204	
	2014	28597	853	370	12	208	482	29	27184	
	2015	29792	945	471	10	286	474	14	28063	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		307	29	6	–	6	23	4	270	
Agriculture, forestry and fishing										
Przemysł.....		2491	110	65	1	49	45	–	2377	
Industry										
w tym przetwórstwo przemysłowe		2334	95	54	1	41	41	–	2237	
of which manufacturing										
Budownictwo		5396	91	49	–	33	42	1	5303	
Construction										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ		8905	253	115	5	63	138	3	8647	
Trade; repair of motor vehicles Δ										
Transport i gospodarka magazynowa.....		1893	28	11	–	7	17	–	1862	
Transportation and storage										
Zakwaterowanie i gastronomia Δ		862	50	13	–	6	37	–	810	
Accommodation and catering Δ										
Informacja i komunikacja		748	66	47	1	32	19	–	682	
Information and communication										
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		1200	39	34	2	18	5	–	1161	
Financial and insurance activities										
Obsługa rynku nieruchomości Δ		307	39	24	–	13	15	4	254	
Real estate activities										
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2414	115	61	–	36	54	1	2297	
Professional, scientific and technical activities										
Administrowanie i działalność wspierająca Δ		1265	57	22	–	16	35	1	1207	
Administrative and support service activities										
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		62	–	–	–	–	–	–	1	
Public administration and defence; compulsory social security										
Edukacja.....		946	12	2	–	–	10	–	736	
Education										
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		852	32	12	1	2	20	–	818	
Human health and social work activities										
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		359	13	6	–	3	7	–	319	
Arts, entertainment and recreation										
Pozostała działalność usługowa.....		1782	11	4	–	2	7	–	1318	
Other service activities										

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XXIV
TARGI

CHAPTER XXIV
FAIR

Uwaga do tablic 1–4

Tablice przygotowano na podstawie danych Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Note to tables 1–4

Tables have been prepared on the basis of data of Poznań International Fair.

TABL. 1 (295). **WYSTAWCY ORAZ FREKWENCJA NA TARGACH „INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZyny POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU**
EXHIBITORS, PRODUCERS AND ATTENDANCE ON THE “INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
CZAS TRWANIA DURATION				
Termin.....	08 VI–11 VI	03 VI–06 VI	09 VI–12 VI	Term
Liczba dni	4	4	4	Number of days
PAŃSTWA, WYSTAWCY STATES, EXHIBITORS				
Państwa biorące udział w targach	24	27	27	States taking part in the fair
Wystawcy	821	789	754	Exhibitors
krajowi.....	433	364	377	domestic
zagraniczni.....	388	425	377	foreign
FREKWENCJA ATTENDANCE				
Liczba zwiedzających w tys.....	11,7	13,3 ^a	13,3 ^b	Number of visitors in thous.

a, b Łącznie z targami: *a* – FOCast – Forum Odlewnicze, *b* – Bezpieczeństwo Pracy w Przemysle i SUBCONTRACTING – Targi Kooperacji Przemysłowej.

a, b Including fair: *a* – FOCast – Foundry Forum, *b* – Work Safety in Industry Exhibition and SUBCONTRACTING – Industrial Subcontracting Exhibition.

TABL. 2 (296). **POWIERZCHNIA WYSTAWOWA NA TARGACH „INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZyny POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU**
EXPOSITION AREA ON THE “INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ

POWIERZCHNIA	2010	2014	2015	AREA
	w tys. m ² in thous. m ²			
O G Ó Ł E M (netto)	18,7	19,8	20,4	TOTAL (net)
kryta	18,4	19,6	20,2	covered
otwarta	0,3	0,2	0,2	open
Powierzchnia ekspozycji:				Area of exposition:
krajowej.....	13,9	14,4	15,5	domestic
zagranicznej.....	4,8	5,4	4,9	foreign

TABL. 3 (297). **IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE (WSPÓŁORGANIZOWANE) PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W POZNANIU**
EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED (COORGANIZED) BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN POZNAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Imprezy.....	65	69	57	Events
Wystawcy	11185	11320	9656	Exhibitors
krajowi.....	8941	8767	7637	domestic
zagraniczni.....	2244	2553	2019	foreign
Zwiedzający w tys.....	403,1	651,3	634,4	Visitors in thous.
Powierzchnia wystaw (netto) w tys. m ² ..	361,9	476,3	379,7	Exposition area (net) in thous. m ²
otwarta	73,9	144,6	78,7	open
krajowa	68,1	136,9	73,6	domestic
zagraniczna	5,8	7,6	5,2	foreign
kryta	288,0	331,7	301,0	covered
krajowa	248,4	290,9	265,3	domestic
zagraniczna	39,6	40,8	35,7	foreign

TABL. 4 (298). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE (WSPÓŁORGANIZOWANE) PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2015 R.**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED (COORGANIZED) BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2015

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestniczące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	
RYBOMANIA – Targi Wędkarstwa..... RYBOMANIA – Angling Fair	9	253	9	18,8
MEBLE POLSKA – Targi Mebli..... MEBLE POLAND – Fair of Furniture	9	241	21	→ 19,8
HOME DECOR – Targi Wnętrz..... HOME DECOR – Interior Design Fair	15	135	23	
ARENA DESIGN.....	1	51	–	2,5
CAVALIADA LUBLIN – Targi Sprzętu Jeździeckiego..... CAVALIADA LUBLIN – Riding Equipment Fair	3	57	2	11,0
TARGI MODY (Wiosna)..... FASHION FAIR (Spring)	17	219	45	3,5
GARDENIA – Targi Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu..... GARDENIA – Garden and Landscape Architecture Trade Fair	13	451	75	→ 23,4
SPECIAL DAYS – Targi Produktów Świątecznych i Okazjonalnych..... SPECIAL DAYS – Holiday and Special Occasion Products Fair	3	62	2	
AGRO-PARK – Targi Rolnicze w Lublinie..... AGRO-PARK – Agricultural Fair in Lublin	4	156	5	19,6
BUDMA – Międzynarodowe Targi Budownictwa i Architektury..... BUDMA – International Construction and Architecture Fair	30	723	187	→ 34,1
CBS – Budownictwo Sportowe i Rekreacyjne..... CBS – Sports Facilities and Amenity Areas	5	28	5	
WINDOOR-TECH – Targi Maszyn, Narzędzi i Komponentów do Produkcji Okien, Drzwi, Bram i Fasad..... WINDOOR-TECH – Fair of Machines, Tools and Components for Window, Door, Gate and Facade Productin	9	85	14	
GLASS – Targi Branży Szklarskiej..... GLASS – Glass Industry Fair	12	33	14	

TABL. 4 (298). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE (WSPÓLORGANIZOWANE) PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2015 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED (COORGANIZED) BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR
IN 2015 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestniczące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	
CAVALIADA WARSZAWA – Targi Sprzętu Jeździeckiego..... <i>CAVALIADA WARSZAWA – Riding Equipment Fair</i>	3	48	2	15,1
TARGI EDUKACYJNE – Salon Wyposażenia Szkół i Przedszkoli, Książka dla Dzieci i Młodzieży – XIV Poznańskie Spotkania Targowe..... <i>EDUCATION FAIR – School and Nursery Equipment Exhibition, Book for Children and Young People – XIV Poznań Trade Fair Meetings</i>	13	409	35	31,6
AKTYWNI 50+ – Rozsmakuj się w zdrowiu..... <i>ACTIVE 50+ – Taste in health</i>	2	108	1	2,9
Poznański Salon Optyczny..... <i>Poznań Optical Exhibition</i>	3	56	3	0,3
MOTOR SHOW.....	8	187	15	99,4
DREMASILESIA – Targi Maszyn i Narzędzi do Obróbki Drewna w Katowicach..... <i>DREMASILESIA – Exhibition of Woodworking Machines and Tools in Katowice</i>	2	48	1	1,0
LOOK – Forum Fryzjerstwa / BEAUTY VISION – Forum Kosmetyki..... <i>LOOK – Hairdressing Forum / BEAUTY VISION – Cosmetics Forum</i>	10	211	10	16,3
INTERMASZ – Międzynarodowe Targi Maszyn Budowlanych, Pojazdów i Sprzętu Specjalistycznego / INFRATEC – Międzynarodowe Targi Technologii i Materiałów dla Budownictwa Infrastrukturalnego..... <i>INTERMASZ – International Fair for Construction Machinery, Vehicles and Specialized Equipment / INFRATEC – International Fair of Technologies and Materials for Construction Infrastructural</i>	8	88	11	4,6
Krajowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych..... <i>National Breeding Animals Exhibition</i>	3	381	2	24,5
FIT-EXPO – Fitness & Sport Park.....	5	87	4	5,4
EXPOPOWER – Międzynarodowe Targi Energetyki..... <i>EXPOPOWER – International Fair of Power Industry</i>	5	120	10	→ 6,0
GREENPOWER – Międzynarodowe Targi Energii Odnawialnej..... <i>GREENPOWER – International Renewable Energy Fair</i>	10	90	28	
POLIGRAFIA – Międzynarodowe Targi Maszyn, Materiałów i Usług Poligraficznych.. <i>POLIGRAFIA – International Fair of Printing Machines, Materials and Services</i>	12	118	30	5,3
Zielone Agro Show – Polskie Zboża..... <i>Green Agro Show – Polish Grain</i>	3	120	2	35,1
INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA)..... <i>INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)</i>	27	754	377	→ 13,3
Bezpieczeństwo Pracy w Przemśle..... <i>Work Safety in Industry Exhibition</i>	6	38	7	
SUBCONTRACTING – Targi Kooperacji Przemysłowej..... <i>SUBCONTRACTING – Industrial Subcontracting Exhibition</i>	6	62	9	
Roltechnika – Wystawa Rolnicza / Festiwal Starych Ciągników – Wilkowice..... <i>Roltechnika – Agricultural Exhibition / Festival of Antique Tractors – Wilkowice</i>	2	27	1	20,4
TARGI MODY (Jesień)..... <i>FASHION FAIR (Autumn)</i>	17	255	73	3,2

TABL. 4 (298). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE (WSPÓLORGANIZOWANE) PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2015 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED (COORGANIZED) BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR
IN 2015 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestniczące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	
SMAKI REGIONÓW..... <i>TASTES OF THE REGIONS FAIR</i>	2	161	2	30,0
POLAGRA-TECH – Międzynarodowe Targi Technologii Spożywczych..... <i>POLAGRA-TECH – International Trade Fair of Food Processing Technologies</i>	19	249	70	→ 16,9
POLAGRA-FOOD – Międzynarodowe Targi WYROBÓW Spożywczych..... <i>POLAGRA-FOOD – International Fair for Food and Catering Products</i>	25	262	99	
POLAGRA GASTRO – Międzynarodowe Targi Gastronomii / INVEST-HOTEL – Targi Wyposażenia Hoteli..... <i>POLAGRA GASTRO – International Trade Fair for Gastronomy / INVEST-HOTEL – Hotel Equipment Trade Fair</i>	13	149	20	
PAKFOOD – Targi Opakowań dla Przemysłu Spożywczego..... <i>PAKFOOD – Food Industry Packaging Fair</i>	13	114	35	
EPLA – Targi Tworzyw Sztucznych i Gumy..... <i>EPLA – Plastics and Rubber Fair</i>	6	66	8	1,4
REKLAMA360 – Międzynarodowe Targi Reklamy i Poligrafii Reklamowej..... <i>REKLAMA360 – International Fair of Advertising and Advertising Printing</i>	6	94	9	3,2
FURNICA – Międzynarodowe Targi Komponentów do Produkcji Mebli..... <i>FURNICA – International Fair for Components for Furniture Production</i>	15	115	34	→ 12,8
DREMA – Międzynarodowe Targi Maszyn i Narzędzi dla Przemysłu Drzewnego i Meblarskiego..... <i>DREMA – International Fair for Machines and Tools for Wood and Furniture Industry</i>	16	335	86	
SOFAB – Międzynarodowe Targi Materiałów Obiciowych i Komponentów do Produkcji Mebli Tapicerowanych..... <i>SOFAB – International Trade Fair of Upholstery Fabrics and Components for Upholstered Furniture</i>	6	19	5	
POZNAŃ SPORT FAIR.....	2	64	2	26,0
BAKEPOL – Targi Przemysłu Piekarskiego i Cukierniczego – Lublin..... <i>BAKEPOL – Baking and Confectionery Industry Fair – Lublin</i>	4	98	3	3,2
TOUR SALON – Targi Regionów i Produktów Turystycznych..... <i>TOUR SALON – Fair of Regions and Tourist Products</i>	22	328	97	8,8
PGA (Poznań Game Arena) – Targi Rozrywk i Multimedii..... <i>PGA (Poznań Game Arena) – Fair of Entertainment and Multimedia</i>	9	109	20	→ 53,3
HOBBY – Spotkania ludzi z pasją / AQUA&ZOO – Salon Zoologiczny..... <i>HOBBY – Meeting people with passion / AQUA&ZOO – Zoological Exhibition</i>	3	320	6	
HAPPY BABY – Targi Zabawek i Artykułów dla Dzieci..... <i>HAPPY BABY – Fair of Toys and Goods for Children</i>	2	54	2	8,5
POL-ECO-SYSTEM – Międzynarodowe Targi Technologii i Produktów dla Zrównoważonego Rozwoju i Usług Komunalnych..... <i>POL-ECO-SYSTEM – International Fair of Technologies and Products for Sustainable Development and Municipal Services</i>	14	444	88	

TABL. 4 (298). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE (WSPÓŁORGANIZOWANE) PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2015 R. (dok.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED (COORGANIZED) BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR
IN 2015 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestniczące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	
SAKRALIA – Targi Wyposażenia Kościołów, Przedmiotów Liturgicznych i Dewocjonalii	4	53	3	0,7
SAKRALIA – Trade Fair of Church Furnishings, Liturgical Objects and Devotional Items				
STONE – Targi Branży Kamieniarskiej	16	136	63	→ 4,4
STONE – Stone Industry Fair				
GLASS – Targi Branży Szklarskiej	5	15	5	→ 8,6
GLASS – Glass Industry Fair				
RYBOMANIA – Targi Wędkarskie w Lublinie	4	98	5	→ 30,0
RYBOMANIA – Angling Fair in Lublin				
CAVALIADA – Targi Sprzętu Jeździeckiego	6	102	8	→ 30,0
CAVALIADA – Riding Equipment Fair				
Festiwal Sztuki i Przedmiotów Artystycznych	6	215	6	
Art & Craft Festival				